

ДОКЛАД

за

ОЦЕНКА НА СЪВМЕСТИМОСТТА

С ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

„Калиакра“ с код BG0002051, „Шабленски езерен комплекс“ с код BG0000156 и „Било“ с код BG0002115, определени по чл. 6, ал. 1, т. 3 и т. 4 от Закона за биологичното разнообразие за опазване на дивите птици и „Комплекс Калиакра“ с код BG0000573, определена по чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от същия закон за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна

НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

„Изграждане на седем ветрогенератора и промяна на техническите характеристики на същите – височина на кулата до 125м., диаметър на ротора до 163м., мощност до 8MW в поземлени имоти: ПИ 58596.11.157, 58596.14.57 в землището на с. Пролез, община Шабла и ПИ 16095.14.193, 16095.14.189, 16095.16.72, 16095.18.222, с обособен път с идентификатор 16095.18.224, 16095.28.134 в землището на с.Горичане, община Шабла.“



Допълнена и преработена версия - юли, 2024 г.

Съдържание

1. Анотация на инвестиционното предложение.....	5
2. Описание и характеристика на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони.....	18
3. Описание на инвестиционното предложение, което самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи	40
4. Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на инвестиционното предложение	48
5. Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на инвестиционното предложение върху предмета и целите на опазване на защитените зони	60
6. Предложения за смекчаващи мерки предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на инвестиционното предложение върху защитените зони и определяне степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки	232
7. Разгледани алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитените зони, вкл. „нулева алтернатива”.....	236
8. Картен материал с местоположението на обектите на инвестиционното предложение спрямо защитените зони и техните елементи	246
9. Заключение за вида и степента на отрицателното въздействие съобразно критериите по чл.22 на наредбата.....	247
10. Информация за използваните методи на изследване, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация.....	248
11. Списък на информационните източници	250
12. Документи по чл. 9, ал. 2, т. 3	251

Увод

Настоящият доклад се явява преработена и допълнена версия на доклад по ОСВ, съгласно писма на РИОСВ-Варна с изх.№ 26-00-3468/А56/11.10.2023г. и изх.№ 26-00-3468/А63/28.06.2024г. на инвестиционно предложение:

„Изграждане на седем ветрогенератора и промяна на техническите характеристики на същите – височина на кулата до 125м., диаметър на ротора до 163м., мощност до 8MW”- в поземлени имоти №№ 58596.11.157, 58596.14.57 в землището на с.Пролез, община Шабла и поземлени имоти №№16095.14.193, 16095.14.189, с обособен път с идентификатор 16095.14.191, 16095.16.72, 16095.18.222, с обособен път с идентификатор 16095.18.224, 16095.28.134 в землището на с.Горичане, община Шабла.

Инвестиционното предложение е стартирало процедурата по оценка на въздействието върху околната среда с първоначално наименование „Изграждане на 20 вятърни генератора” в ПИ №№58596.9.52, 58596.10.69, 58596.10.71, 58596.11.157, 58596.13.202, 58596.14.57, в землището на с. Пролез, община Шабла, ПИ №№16095.14.187, 16095.14.183, 16095.14.193, 16095.14.185, 16095.14.191, 16095.14.189, 16095.14.181, 16095.15.130, 16095.16.72, 16095.18.218, 16095.18.222, с обособен път с идентификатор 16095.18.224, 16095.18.220, 16095.28.134 в землището на с.Горичане, община Шабла, и Решение №ВА 314-ПР/02.10.2009г. на компетентния орган РИОСВ- Варна. Осъществяването на ИП е одобрено с Решение №ВА-11/21.11.2011г. на РИОСВ- Варна и одобрени следните технически параметри на вятърните генератори:

- номинална мощност до 3 MW
- височина на кулата до 105 м
- диаметър на ротора до 93 м.

Следва дълга процедура по оценка качеството на докладите по ОВОС и ОС, с преписка в РИОСВ- Варна под №26-00-3468. Възложителят през годините строго се е придържал и спазвал всички разрешени параметри, срокове, насоки и указания на компетентния орган.

Към настоящия момент ветрогенератори с вече одобрените параметри не са актуални и не се произвеждат. Световната тенденция в продуктовата гама на производителите е в посока на интензивно увеличение на единичната мощност на съоръженията, респективно се увеличава тяхната ефективност. При по-големи технически параметри се постига по- пълноценно и ефективно преобразуване на вятърната енергия в електрическа.

За да отговаря на текущите пазарни изисквания и поради възникналите обстоятелства и нужди, Възложителят е взел решение да реализира проекта с ветрогенератори от ново поколение, които са с по- голяма мощност от първоначално планираните, но с оглед да не се увеличи допълнително въздействието върху околната среда, ще намали обхвата на ИП като редуцира броя на първоначално заявените ветрогенератори от 20 на 7бр., като по този начин ще намали коефициентът на пряко засегнатите площи.

Разглежданите към настоящия момент ветрогенератори, са със следните параметри технически:

- номинална мощност до 8,0 MW
- височина на кулата до 125 м
- диаметър на ротора до 162 м.

Преработката касае както доклада за ОВОС така и доклада за оценка за съвместимост с предмета и целите на защитените зони в района до инвестиционното предложение, следвайки всички указания на компетентния орган в цялата процедура по ОВОС и съгласно последните писма на РИОСВ- Варна:

- изх. №26-00-3468/А29/03.06.2019г.

дадена отрицателна оценка качеството на доклада по ОВОС и ОС с подробни указания и насоки за преработка.

- изх. №26-00-3468/А41/08.11.2021г.

поради декларирана нова промяна с редуциране на ветрогенераторите и необходимостта от събиране на нови данни в обхват от 7 броя ветрогенератори, компетентния орган дава допълнителни указания и насоки за внасяне преработени доклади за оценка качеството им в срок до 30.12.2022 г.

- изх. №26-00-3468/А43/01.04.2022 г.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

след внесен план за мониторинговото проучване на орнитофауната в обхват от 7 броя ветрогенератори, компетентния орган дава указания и насоки за последващи действия свързани с процедурата по ОВОС.

- изх. №26-00-3468/А56/11.10.2023 г.

дадена втора отрицателна оценка качеството на доклада по ОВОС и ОС с подробни указания и насоки за преработка.

- изх. №26-00-3468/А63/28.06.2024 г.

дадени допълнителни указания.

Докладът е изготвен на основание чл.20, ал.1, т.3 и във връзка с чл. 40, ал.5 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.3 от 11 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021г.).

Предвид близостта на ИП до ЗЗ „Било”, с код ВГ0002115, настоящата оценка включва допълнителни анализи и оценка на степента на въздействие върху видовете предмет на опазване в зоната.

Предлаганото инвестиционно предложение не засяга защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии. Същото не попада на територията на защитени зони, определени съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР (по Директивата за хабитатите), или съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директивата за птиците).

Най-близко разположените защитени зони са:

ЗЗ „Калиакра”, с код ВГ 0002051, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-559/21.08.2009г. на Министъра на околната среда и водите, изменена със заповед № РД 97 от 6.02.2014 г. на Министъра на околната среда и водите, посл. изм. със заповед № РД-818 от 12 декември 2017 г. на Министъра на околната среда и водите

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, с код ВГ0000156, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-259/16.03.2010г на Министъра на околната среда и водите, посл.изм. със Заповед № РД-698/25.08.2020г. на Министъра на околната среда и водите.

ЗЗ „Било”, с код ВГ0002115, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-330/28.04.2014г на Министъра на околната среда и водите, посл.изм. със Заповед № РД-81712.12.2017г. на министъра на околната среда и водите.

ЗЗ „Комплекс Калиакра”, с код ВГ 0000573, определена съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР (по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна), включена в одобрения списък от защитени зони с Решение №802/2007г. на Министерския съвет и посл.Заповед №РД-526/21.07.2017г. на Министъра на околната среда и водите.

Реализацията на предвидената дейност е свързана с вероятно въздействие върху горечитираните защитени зони от Натура 2000, поради което същата попада под разпоредбите на чл. 31, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие.

Оценката на съвместимостта се извършва чрез процедурата по ОВОС, като на основание чл.34, ал.1 от Наредбата за ОС в Доклада по ОВОС се включва като отделно приложение - Доклад за оценка на степента на въздействие на предвидената дейност върху защитените зони.

Докладът е разработен в обхвата на изискванията на чл. 23, ал. 2 на Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони и при отчитане на критериите по чл. 22 на Наредбата.

Съгласно дадените допълнителни указания в писмо с изх. №26-00-3468/А63/28.06.2024 г., анализът разглежда не само въздействието на настоящото ИП, но също така въздействието на настоящото ИП заедно със свързаните ИП, които са:

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

- ИП „Изграждане на 8 бр. ветрогенератори с мощност до 8MW всеки“ в ПИ №№16095.31.104, 16095.27.171, 16095.27.169, 16095.28.136, 16095.30.203, 16095.30.206, 16095.31.110, 16095.29.86“. Одобрено с Решение №ВА-12/ПР/30.01.2024г. на РИОСВ- Варна.
- ИП „Изграждане на ел. подстанция 110 kV/20 kV“ в ПИ 16095.15.26 с. Горичане, общ. Шабла, със Становище изх.№26-00-3283/1/06.07.2009г. на РИОСВ- Варна (вж.стр.12 по-долу).

Възложител на ИП:

„НИМЕКС-2004“ ЕООД, ЕИК 131198809, със седалище и адрес на управление гр. Варна-9002, район Приморски, ул. "Генерал Колев" № 76, ет.3, ап.6, с управител Юси Корхонен, чрез Станислав Гочев и Кенет Лефковиц -упълномощени лица съгласно пълномощно (приложено към ДОВОС).

Адрес за кореспонденция:

гр. Варна 9002, ул. „Ген. Колев" №76, ет.3, ап.6, тел. офис +359885000295, e-mail:office@gorichanewind.eu; страница: www.gorichanewind.eu

Контакти:

Станислав Гочев - тел. +359 888 212 385, e-mail: office@gorichanewind.eu

Кенет Лефковиц - тел. +359 888 637 053, e-mail: office@gorichanewind.eu

„НИМЕКС-2004“ ЕООД е възложител в качеството си на правопреемник на всички права и разрешителни във връзка с изграждането на вятърен парк «Пролез» в цялост, по силата на нотариално заверен Договор за покупко –продажба и правопреемство на проект за изграждане на вятърен парк с фирма „ВЕП Пролез“ ЕООД от 28.07.2021г.

„НИМЕКС-2004“ ЕООД е собственик на поземлени имоти, носител на вещни права, пълномощник по отношение изграждането на ветрогенератори.

1. Анотация на инвестиционното предложение

Ветроенергийният парк, в новия обхват, представлява комплекс от общо 7 броя ветрови генератори, трансформатори, подземни кабели, пътни подходи, монтажни площадки.

Площадките /центърът/ за разполагане на ветрогенераторите, в новия намален обхват, ще бъдат разположени във вече процедурирани поземлени имоти, няма да се използват нови местоположения.

Новият обхват на ИП ще включва 7 броя от следните вече процедурирани имоти:

с. Пролез:

1) 58596.14.57 (стар идентификатор 58596.14.55)

2) 58596.11.157 (стар идентификатор 58596.11.142)

с. Горичане

3) 16095.18.222 (стар идентификатор 16095.18.199) с обособен път в ПИ 16095.18.224

4) 16095.28.134 (стар идентификатор 16095.28.130)

5) 16095.14.193 (стар идентификатор 16095.14.169)

6) 16095.14.189 (стар идентификатор 16095.14.164) с обособен път в ПИ 16095.14.191

7) 16095.16.72 (стар идентификатор 16095.16.65)

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Подробна информация за собствеността, учредените права и предварителни договори във връзка с изграждане на ветрогенератори е дадена в таблица №1-1:

№ ВГ	ПИ № стар	ПИ № нов										
		урбан	площ	собствен ник	учр.прав а	документ	земед	площ	собств еник	учр.права	докумен т	
1	1	58596.14.55	58596.14.57	2 540	НИМЕКС		Постанов л.НАП/ 20.03.202 3	58596.14.69	3 000	НИМЕ КС		НА 16/ 22.12.20 22
2	6	58596.11.142	58596.11.157	699	НИМЕКС		НА 30/25.10.2 023	58596.11.162	3 000	НИМЕ КС		НА 16/ 22.12.20 22
3	8	16095.18.199	16095.18.222	532	НИМЕКС		НА 63/24.08.2 022	16095.18.223	5 244	НИМЕ КС		НА 16/ 22.12.20 22
	път	16095.18.200	16095.18.224	1 378	НИМЕКС		НА 63/24.08.2 022					
4	16	16095.28.130	16095.28.134	657	ФЛ А.А.	Нимекс Предв.д-- р за пр.строеж и ползване	№3873/16 .11.2022	16095.28.135	10 226	ФЛ А.А.	Нимекс Предв.д--р за пр.строеж и ползване	№3873/1 6.11.202 2
5	17	16095.14.169	16095.14.193	3 113	ФЛ Р.У.	Нимекс Предв.д-- р за пр.строеж и ползване	№3503/19 .10.2022	16095.14.194	6 224	ФЛ Р.У.	Нимекс Предв.д--р за пр.строеж и ползване	№3503/1 9.10.202 2
	път		16095.14.191	2 845	ФЛ Ж.Ж.	НИМЕКС пр.строеж	НА 31/25.10.2 023					
6	19	16095.14.164	16095.14.189	3 938	ФЛ Г.Ж.	Нимекс Предв.д-- р за пр.строеж и ползване	№3370/07 .10.2022	16095.14.190	9 397	ФЛ Г.Ж.	Нимекс Предв.д--р за пр.строеж и ползване	№3370/0 7.10.202 2
7	22	16095.16.65	16095.16.72	604	ФЛ А.А.	Нимекс Предв.д-- р за пр.строеж и ползване	№3872/16 .11.2022	16095.16.73	9 397	ФЛ А.А.	Нимекс Предв.д--р за пр.строеж и ползване	№3872/1 6.11.202 2

Табл.№1-1

При избора на конкретни точки за ветрогенератори са взети предвид и са спазени изискванията за обезпечаване на ефективната им работа, съгласно чл. 141, чл. 141 а и чл. 142 от *Наредба № 14 от 2005 г. за техническите правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическата енергия*; за отстоянията от населените места; разстоянието между генераторите; фундаменти; начина им на разположение и шума.

Във фиг.№1-1 е дадена подробна актуална карта на разположение на ветроенергийния парк в новия, редуциран обхват и техническа инфраструктура -трасето на пътните връзки съвпада с кабелните трасета извън имотите:



Фиг.№1-1 Карта ВЕП Пролез нов обхват

В таблица №1-2 са посочени координати и надморска височина на поземлените имоти в новия обхват:

№ по ред	ВГ №	ПИ №		Географски координати център кула		Надм.вис., м
		Стар	Нов	N	E	
1	1	58596.14.55	58596.14.57	43 34 10.44	28 26 07.28	86
2	6	58596.11.142	58596.11.157	43 33 43.11	28 27 43.86	75
3	8	16095.18.199	16095.18.222	43 33 03.36	28 27 34.66	75
4	16	16095.28.130	16095.28.134	43 32 31.29	28 25 18.42	96
5	17	16095.14.169	16095.14.193	43 33 05.96	28 26 24.91	76
6	19	16095.14.164	16095.14.189	43 32 41.16	28 25 55.42	84
7	22	16095.16.65	16095.16.72	43 32 36.05	28 27 06.59	68

Табл.№1-2 Географски координати

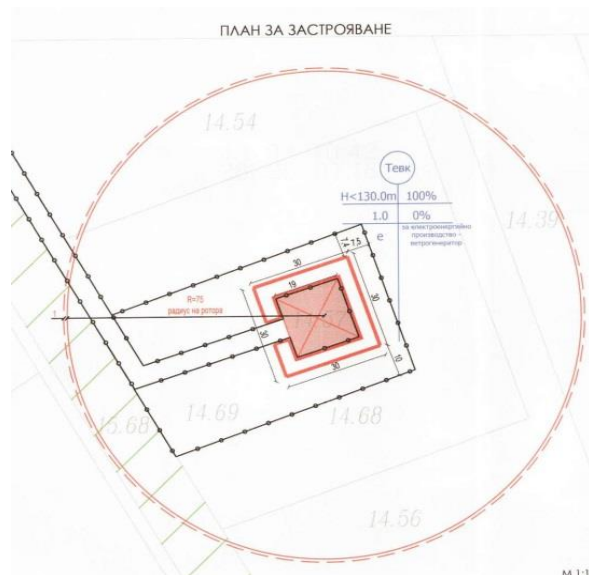
Строителните дейности на ветропарка, предвиждат изграждане на фундамент за ветрогенератор от ново поколение, пътна връзка до фундамент и временна монтажна /кранова/ площадка с настилка от трошен камък /чакъл/ вкопани.

В настоящия момент при по-големи технически параметри на съоръжението следва да се увеличи площта на основата му /фундамент/, за да се осигури неговата устойчивост.

Необходими са **допълнителни площи** от съседните поземлени имоти, които да бъдат добавени към основните одобрени площи за изграждане на фундаменти за ветрогенератори от ново поколение. Стартирана е процедура по обособяване на необходимите допълнителни площи от съседните земеделски земи.

Видно от таблица №1-1 по-горе имотите, преди да бъдат обособени като урбанизирани за изграждане на площадка за ветрогенератор с път за достъп и земеделски земи, произхождат от един общ имот със стар идентификатор, разглеждан още в самото начало на процедурата по ОВОС през 2009г.

Във фиг.№1-2 е дадена примерна схема за обособяване на необходими допълнителни площи за фундаменти съгласно проекта за ПУП-ПЗ:



Фиг.№1-2

Одобрената и процедурирана площадка е оцветена в червено.

Необходимите допълнителни площи от съседен ПИ – земеделска земя

В таблиците по-долу с номера №№ 1-3, 1-4 и 1-5 по-долу са дадени сравнителни таблици с площите процедурирани до сега в процедурата по ОВОС и изчисления само за имотите в новия, редуциран обхват.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Табл.№1-3 Сравнителна таблица - урбанизирани имоти с изчисления за необходими допълнителни площи, в новия намален обхват след изготвен окончателен вариант на ПУП-ПЗ

ФУНДАМЕНТИ И ВЪТРЕШНИ ПЪТИЩА								
ВГ	УПИ	процедиран обхват			редуциран обхват			
№	ид.№	фундамент	вътр. път	обща площ кв.м.	фундамент	разширение фонд.	вътр. път	обща площ кв.м.
1	58596.14.57	361	2 178	2 539	361	506	2 178	3 045
2	58596.9.52	361	254	615	*	*	*	0
3	58596.10.69	361	2 174	2 535	*	*	*	0
4	58596.10.71	361	473	834	*	*	*	0
5	58596.13.202	361	242	603	*	*	*	0
6	58596.11.157	361	338	699	361	638	338	1 337
7	16095.18.218	361	225	586	*	*	*	0
8	16095.18.222	361	172	533	361	872	172	1 405
път	16095.18.224	0	1 378	1 378	0	0	1 378	1 378
9	16095.18.220	361	273	634	*	*	*	0
12	16095.14.181	361	228	589	*	*	*	0
13	16095.14.183	361	1 988	2 349	*	*	*	0
14	16095.14.185	361	243	604	*	*	*	0
15	16095.14.187	361	243	604	*	*	*	0
16	16095.28.134	361	296	657	361	506	296	1 163
17	16095.14.193	361	2 751	3 112	361	506	2 751	3 618
18 път	16095.14.191	361	2 484	2 845	*	*	2 484	2 484
19	16095.14.189	361	3 577	3 938	361	506	3 577	4 444
20	16095.15.130	361	315	676	*	*	*	0
21	16095.16.74	361	285	646	*	*	*	0
22	16095.16.72	361	243	604	361	506	243	1 110
ОБЩО кв.м.		7220	20 359	27 579	2 527	4 040	13 417	19 984

Табл.№1-3

Засегнатите площи от изграждане на фундаменти и вътрешни служебни пътища, при редуциран брой ветрогенератори от 20 на 7бр., ще бъдат намалени от 27 580 кв.м. на **19 984 кв.м.**, от които: **6,57 дка за фундаменти и 13,42 дка за вътрешни пътни връзки.**

Има разлика с "+" и "-" 1 кв.м. в три имота, в резултат на което общата урбанизирана площ се променя от 19 717 на 19 984 кв.м. Разликата в площите се дължи на преобразуването на кадастралната карта от Координатна система 1970г. в БГС 2005.

Табл. №1-4 КРАНОВИ ПЛОЩАДКИ /типови/ - ще се рекултивират

ВГ	УПИ	процедиран обхват	редуциран обхват
№	ид.№	площ кв.м.	обща площ кв.м.
1	58596.14.57	2 058	3 190
2	58596.9.52	2 133	*
3	58596.10.69	2 011	*
4	58596.10.71	1 605	*
5	58596.13.202	1 789	*
6	58596.11.157	1 760	3 190
7	16095.18.218	1 807	*
8	16095.18.199	1 264	3 190
път	16095.18.224	*	*
9	16095.18.220	2 022	*
12	16095.14.181	1 959	*
13	16095.14.183	1 745	*
14	16095.14.185	1 937	*
15	16095.14.187	1 933	*
16	16095.28.134	2 356	3 190
17	16095.14.193	1 249	3 190
18	16095.14.191	1 575	*
19	16095.14.189	1 565	3 190
20	16095.15.130	1 872	*
21	16095.16.74	2 011	*
22	16095.16.72	1 860	3 190
	ОБЩО кв.м.	36 511	22 330

Временните монтажни площадки ще бъдат използвани за дейности по сглобяване и позициониране на основния кран и разполагане на спомагателните кранове. След приключването на строителството монтажните площадки ще бъдат рекултивирани.

Засегнатите площи от типове кранови площадки, които са временни и ще бъдат рекултивирани, при редуциран брой ветрогенератори от 20 на 7бр., се намаляват от 36 511 кв.м. на **22 330 кв.м.**

 Площ за чакълурене – прибл. 3 190 кв.м.



Фиг.№1-3. Типова кранова площадка

*Проектира се според изискванията на производителя за конкретен тип турбина

Във връзка с това, към вече одобрените площи и по мотивирано предложение на Възложителя, бяха изготвени задания за изработване на ПУП-ПЗ за съседните имоти. С Протокол №7 от проведено извънредно заседание на Общински съвет- Шабла от 11.01.2024г. и решения на основание чл.21, ал.1.т 11 от ЗМСМА, във връзка с чл. 124а, ал.1, 124б, ал.1, ал.2 от ЗУТ, заданията за проектиране бяха одобрени от общински съвет, с което се разрешава изработване на ПУП-ПЗ.

Изработването на ПУП – План за застрояване цели отреждането, на част от допълнителните поземлени имоти- земеделски земи, за специфично по вид и характер застрояване за изграждане на съоръжение за електроенергийно производство – ветрогенератор. Планът за застрояване определя общ режим на застрояване на ПИ, съответстващ на предвижданията на ОУП на Община Шабла и даващ възможност за обединяването му със съседен имот, след преотреждане на земята. Имотите са залегнали в действащият общ устройствен план на Община Шабла, одобрен със Заповед №РД-02-15-95/04.07.2023г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройство и попадат в зона Тевк- терен за техническа инфраструктура.

Част от ПИ, в обхвата на плана, ще се обособи като отделен имот с установено предназначение „за електроенергийно производство - ветрогенератор", като се предвиди застрояване при следните показатели:

- Максимална височина на застрояването – 130м
- Плътност на застрояване - 100 %
- Максимална интензивност на застрояване (Кинт) – 1
- Минимална озеленена площ –0 %
- Начин на застрояване – свързано в два съседни имота.

Останалата част от поземления имот ще остане за земеделско ползване. Застрояването ще се определи с линии на застрояване, установяващи квадратна форма в план със страна 30 метра, като се запази центъра на предходно предвиденото местоположение на фундамент на ветрогенератор, находящ се в съседен процедуран имот, съгласно задание за ПУП-ПЗ.

Получени са решения от Общински съвет- Шабла за одобряване на задания и разрешаване изработване на ПУП-ПЗ, както следва (приложени към ДОВОС):

- 1) 58596.14.69- Решение №54
- 2) 58596.11.162- Решение №52
- 3) 16095.18.223- Решение №48
- 4) 16095.28.135- Решение №59
- 5) 16095.14.194- Решение №50
- 6) 16095.14.190 - Решение №47
- 7) 16095.16.73- Решение №55

РИОСВ –Варна е уведомен за изработване на ПУП-ПЗ с уведомления с вх.№ 26-003468/А57/12.02.2024г. с приложени задания за изработване на ПУП-ПЗ и решенията на Общински съвет-Шабла. С писмо изх.№26-00-3468/А58/28.03.2024г. са дадени указания от компетентния орган РИОСВ, проектите за ПУП-ПЗ да бъдат разгледани като част от процедурата по ОВОС на ИП и да бъдат отразени в доклада за ОВОС, ведно с приложенията към него.

Планове за ПУП-ПЗ за допълнителните площи имат връзка с одобрените ПУП-ПЗ на основните /процедурани/ площадки от РИОСВ с писмо изх.№26-00-3468/38/29.03.2012г.

Към настоящия момент окончателните планове за ПУП-ПЗ са изработени, съгласувани са с експлоатационните дружества – Виваком, Енерго –про и ВиК –Добрич и предстои одобряване по реда на ЗУТ в Община Шабла.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Достъпът до района на ИП е по пътища четвърти клас. До село Горичане и село Пролез има път от гр. Шабла, през който преминава първокласен път I-9 „Румъния – Дуранкулак – Варна – Бургас – Малко Търново – Турция”. Проектът не предвижда разширение на общинската и републиканската пътна мрежа.

За достъп до ветрогенераторите в периода на тяхното изграждане и експлоатационно поддържане е разработена план-схема /трасето на пътните връзки съвпада с кабелните трасета извън имотите/, съгласно типови изисквания на производител.

Предвижда се обслужващите пътни връзки извън имотите да бъдат изпълнени с трайна настилка /чакълирани/, като след редуциране на обхвата, общата дължина намалява от 11 200 м. на **8 219 м.**, от които: **6712 м.** по съществуващи полски пътища и **1 507 м.** по съществуващ общински асфалтов път DOB 3223.

От външните пътни връзки ще се засегнат **33,56 дка** /6,712 км x шир.5м/ вече използвани за полски пътища, но без настилка (на практика съществуващите черни пътища ще се очаклят).

Табл.№1-5 Служебни пътища – външни

СЛУЖЕБНИ ПЪТИЩА външни, м			
НТП	УПИ ид.№	процедиран обхват	редуциран обхват
път IV клас	16095.18.184	612	612
полски път	16095.18.185	772	772
полски път	16095.18.92	408	408
полски път	16095.15.123	764	*
полски път	16095.16.62	529	529
полски път	16095.14.63	3	3
полски път	16095.14.66	426	*
полски път	16095.28.31	207	207
полски път	16095.14.64	1 470	1 470
пасище, мера	58596.28.50	510	510
полски път	58596.17.48	1 280	1 280
полски път	58596.28.51	227	227
полски път	58596.9.42	395	*
полски път	58596.10.42	54	*
полски път	58596.10.44	389	*
полски път	58596.10.40	737	737
полски път	58596.11.121	464	464
път IV клас	58596.10.41	59	59
път IV клас	58596.11.120	836	836
полски път	11003.25.146	105	105
	ОБЩО м.	11 247	8 219

Произведената ел.енергия от ветрогенераторите, чрез подземни кабели, ще се присъедини към електрическата мрежа чрез **ел.подстанция 20/110 kV** разположена в ПИ 16095.15.26, находящ се в землището на с. Горичане, община Шабла.

Имотът, в който е разположена подстанцията е с площ от 13 256 кв.м., с трайно предназначение на територията – урбанизирана и начин на трайно ползване „за електроенергийното производство“.

Имотът е собственост на „НИМЕКС-2004“ ЕООД съгласно нотариален акт за покупко-продажба на поземлен имот №131, том 6, дело №924, вх.рег. №1959 от 01.06.2009г. изд. от Служба по Вписванията- гр.Каварна.

Във връзка с изграждане на подстанция в ПИ 16095.15.26 са получени следните документи:

- Становище на РИОСВ- Варна с изх. №26-00-3283/1/06.07.2009г. – относно необходимостта от ОВОС на ИП с характер „не попада“ в обхвата на Приложения №1 и 2 на ЗООС, „не попада“ в границите на защитени зони от мрежата НАТУРА 2000 и „не подлежи“ на преценка за съвместимост (отделна процедура).
- Разрешение за строеж за обект „Повишаваща станция 20/110kV Нимекс и Възлова станция 110 kV” №2/24.01.2011г. презаверено на 29.01.2016 г. от Гл. Архитект на Община Шабла;
- Протокол Обр.2 от 09.01.2014г. за откриване на строителна площадка и определяне на строителна линия и ниво на строежа;
- Протокол Обр.10 от 22.07.2014г. за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството.

Възможностите и необходимите условия за **присъединяване** на ветроенергийния парк към електропреносната мрежа са договорени с Договор №ЕП-64/15.03.2014г. с НЕК ЕАД за присъединяване на производител на електрическа енергия към електрическа мрежа и Допълнително споразумение №1/12.03.2014г. с ЕСО ЕАД.

Води се активна и непрекъсната кореспонденция с ЕСО ЕАД относно уточняване условията за присъединяване, дадени са подробни технически данни и изисквания относно съоръженията и начина на присъединяване, при изпълнение на следното:

- Присъединяването на ветроенергийния парк ще се осъществи чрез изграждане на нова **ПОВИШАВАЩА ПОДСТАНЦИЯ СрН 20/110kV** в ПИ 16095.15.26, която ще остане собственост на Възложителя.
- Оттам присъединяването към мрежа 110kV ще се осъществи чрез изграждане на присъединително съоръжение- нова **ВЪЗЛОВА СТАНЦИЯ 110kV**, в непосредствена близост до подстанцията на обекта в същия поземлен имот, която ще стане собственост на ЕСО ЕАД.

Линейната инфраструктура ще се изгради подземно по трасетата на съществуващи общински пътища и в рамките на процедураните имоти.

Одобреният парцеларен план за присъединяване към електропреносната мрежа, ще се спазва по съгласувани и одобрени трасета, но ще се изпълнява в намален обхват.

Трасето на кабелните линии включва вътрешни кабелни линии и външни по ПУП-ПП: общо процедуриания обхват от 13 188 м. се намалява на 9 787 м. редуциран обхват.

ПУП-Парцеларен план за линейна инфраструктура- трасе на електропровод 20kV за свързване на поземлени имоти във вятърен парк „Пролез“ е съгласуван от РИОСВ- Варна с писмо с изх.№26-00-5069/2/18.09.2014г. (в отделна процедура Приложение №9)

Проектът за ПУП-Парцеларен план за линейна инфраструктура- трасе на електропровод 20kV е съгласуван от Община Шабла и Община Каварна, одобрен с влязла в сила Заповед на Областния управител на област Добрич

За нуждите на комуникационното осигуряване (дистанционно наблюдение и управление) на ИП, ще се изгради оптична кабелна мрежа:

- Между ветрогенераторите и подстанцията – по трасето на кабелните линии 20kV, съгл. ПУП-Парцеларен план - трасе на електропровод 20kV, съгласуван от РИОСВ - Варна с писмо с изх. №26-00-5069/2/18.09.2014г.
- От подстанцията до точка на присъединяване на интернет-доставчик - изработено е предложение за ПУП-Парцеларен план за елементи на техническата инфраструктура – оптична кабелна линия. Същото е съгласувано от РИОСВ – Варна с писмо с изх.№26-00-3285/9/11.02.2015г.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Във връзка с поет ангажимент от Възложителя към Община Шабла за осигуряване на интернет връзка на селата Пролез и Горичане посредством оптична кабелна линия, Възложителят е предприел действия по изработване на допълнение към одобреното трасе и с мотивирано предложение е внесено задание в Община Шабла за допускане изработването му.

Във връзка с новия редуциран обхват на ИП и по-големите технически параметри на съоръженията, в изпълнение на указанията на компетентния орган РИОСВ - Варна, надлежно е информирана засегнатата общественост на гр. Шабла, с.Пролез и с.Горичане. Поставени са на видно място в кметствата и общината обява и информация за променения обхват и техническите параметри. Публикувана е обява в местния вестник.

Също така са изпратени уведомления с подробна информация до следните заинтересовани страни: РЗИ-Добрич, ГД ГВА, Кмета и Гл.Архитект на гр. Шабла, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания към БАН, Национален природонаучен музей към БАН, БГВЕА, Асоциация за производство, съхранение и търговия с ел.енергия, БДЗП, Зелени Балкани, Екологично сдружение „За Земята“, Българска фондация „Биоразнообразие“, WWF България, Сдружение за туризма на Калиакра.

Местоположението на центърът на площадката за ветрогенератори е съгласувано, включително и за новия редуциран обхват на ИП и по-големите технически параметри на съоръженията, от Главна Дирекция „Гражданска Въздухоплавателна Администрация” с писмо с изх. №18-00-820/27.10.2022г. и от Командването на Военновъздушните сили с рег.№400-8754/14.10.2021г. като са дадени указания за обозначаването им в съответствие с нормативните изисквания (Наредба №14 на МТС).

В законоустановения срок не са постъпили възражения. Няма изказани мнения по отношение на въздействието на ВЕП върху околната среда и населението.

Село Пролез се намира в североизточна България северозападно от гр. Шабла (на 6,5 km). Селото е отдалечено на 9 km от Черно море, на 4,5 km от с. Горичане, на 4,5 km от с. Видно, на 6,5 km от с. Септемврийци, на 9,5 km от с. Белгун, на 3 km от с.Нейково, на 7,6 km от с. Ваклино, на 6 km от с. Езерец, на 6 km от път I-9 „Дуранкулак-Варна-Бургас-Малко Търново.

Село Горичане се намира в североизточна България запад-югозападно от гр. Шабла (на 5 km). Селото е отдалечено на 10 km от Черно море, на 4 km от с. Горун, на 4,5 km от с. Пролез, на 6,4 km от с. Видно, на 5 km от с. Раковски, на 4,3 km от с. Поручик Чунчево, на 5,2 km от с. Хаджи Димитър, на 4 km от път I-9 „Дуранкулак- Варна-Бургас-Малко Търново.

В геоморфоложко отношение районът се отнася към приморската част на Дунавската равнина - Дунавска морфоструктурна зона – Добруджанско плато. Територията на инвестиционното предложение е с равнинен еднообразен релеф. Районът, в който е разположен паркът, е равнинен с преобладаваща надморска височина 95 ÷ 110 m.

Районът не е свлачищен. В близост не се наблюдават денудационно-ерозионни и абразионни процеси, т.к. районът е твърде отдалечен от брега. Топографските условия се характеризират като благоприятни за производство на електроенергия от вятъра. За разглежданата територия няма наложена строителна забрана във връзка със Закона за устройство на територията (ЗУТ).

Инвестиционното предложение не обуславя наличието на трансгранично въздействие.

Разглежданата територия не попада в зони „А” и „Б” съгласно Закона за устройство на Черноморското крайбрежие.

Територията, на която ще се реализира инвестиционното предложение е земеделска земя, III категория с бонитетен бал 75, с начин на трайно ползване „нива”.

Инвестиционното предложение не е свързано с водоползване и ползване на водни обекти. Не се предвижда водоснабдяване на отделните имоти. Съгласно писмо от БДЧР с изх.№05-09-846/A1/20.03.2023г. получено в хода на процедурата по оценка качеството на ДОВОС и съгласно информация от интернет страницата на БДЧР, ИП не попада в границите на пояс I на СОЗ г., попада в границите на минерални сондажи на пояс II на СОЗ на „Вн-35х“ Кранево“ и 17 броя минерални водоизточници, определени със Заповед №РД-255/22.04.2008г. на МОСВ и пояси II и III на СОЗ Тх-15х, С-29, учредени със Заповед №РД-662/22.08.2012г. и РД-663/22.08.2012г. Съгласно Наредба № 3 от 16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране,

утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн., ДВ, бр. 88 от 27.10.2000 г.).

През имотите (в новия обхват) не преминават подземни ВиК мрежи, съгласно издадени становища на ВиК Добрич.

Съгласно публикувания списък в съответствие с изискванията на чл. 12, ал.1 на Наредба №6/2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти /ДВ 97/2000г., 24/2004/и писмо на директора на Басейнова дирекция „Черноморски район“, районът на инвестиционното предложение е обявен за **“чувствителна зона”** – Заповед № РД-970/28.07.2003 на МОСВ.

ИП не е свързано със заустване на отпадъчни води във водни обекти.

Изискванията към разстоянията между вятърните генератори са регламентирани в чл. 141а на Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за технически правила и нормативи за проектиране, изграждане и ползване на обектите и съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия както следва:

- по посока на преобладаващия вятър $L1 =$ от 5 до 7 пъти D (D - дължината на диаметъра на ротора на турбините) – в нашия случай това е $815 \div 1\ 141$ м;
- по посока, перпендикулярна на посоката на преобладаващия вятър $L2 =$ от 3 до 5 пъти D – в нашия случай това е $489 \div 815$ м.

Препоръчителните изисквания за отстояния на ВЕП от различни обекти са:

- до затворени селища: > 500 m – изискването е спазено
- до горски масиви: >35 m - изискването е спазено
- до защитени гори: >200 m – изискването е спазено;
- до течащи водни източници: >100 m - изискването е спазено;
- до национални или общински пътища: >50 m;
- до национални магистрали и международни пътища: минимум >100 m – изискването е спазено, първокласен международен път I-9 „Румъния – Дуранкулак – Варна – Бургас – Малко Търново – Турция” е на повече от 5 км;
- до електропроводи с високо напрежение (> 30 kV) >3 пъти диаметъра на ротора (в случая до 489 m), с проводникови буфери 1 път диаметъра на ротора (в случая до 163 m) – изискването е спазено;
- до газопроводи : >30 m от двете страни на газопровода – изискването е спазено;
- до трасе на предаватели: > 5 и 50 m от всяка страна в зависимост от трасето на предавателя на мобилния оператор – изискването е спазено.

Разположението на елементите на ветропарка отговаря на горните изисквания.

Инвестиционното предложение не засяга водни обекти и не изисква водоползване.

Съседните имоти са ниви и полски пътища. В близост до ветрогенераторния парк няма водни течения, езера, блата. Съседните територии са заети от обработваеми земи с интензивно зърнопроизводство. В близост до местоположението на ветрогенераторите липсват степни местообитания и пасища.

Инвестиционното предложение не предполага наличието на трансгранично въздействие.

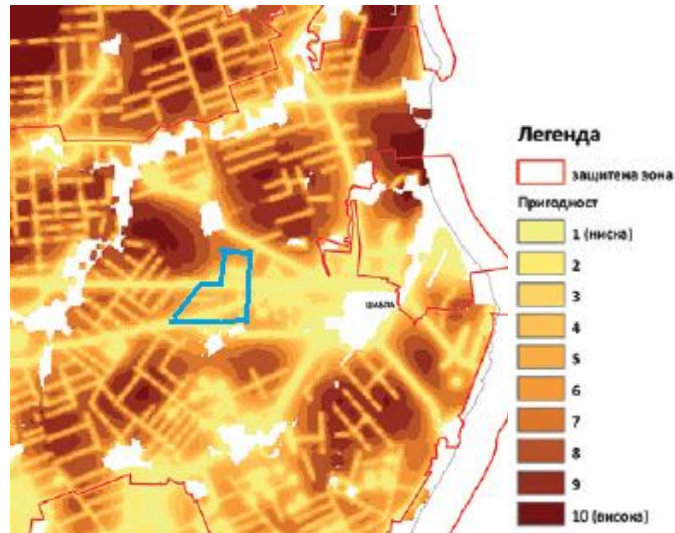
Най-близко разположената ЗМ „Шабленско езеро” отстои на около 10 км от обекта. ИП не засяга планински и гористи местности. Най-близката планина - Камчийска планина се намира на разстояние 86 км.

Черно море, отстои на 10 км от територията, обект на ИП. Разглежданата територия не попада в обсега на Черноморското крайбрежие (зони „А” и „Б” съгласно Закона за устройство на Черноморското крайбрежие).

Площадките са достатъчно отдалечени от регулацията на населените места. Площадките **не попадат** в границите на защитени зони от мрежата НАТУРА-2000.

Настоящият проект за ветроенергиен парк е съобразен с принципите на доброто планиране, описани в *Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София, Книга 29* от Природозащитна поредица:

- Принцип на предпазливостта – настоящото ИП е разположено в земи с ниска пригодност на хранителните местообитания на червеногушата гъска, съгласно данни от „Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София” с автор Ирина Костадинова.



Фиг. №1-4 Разположение на парка спрямо земите с ниска пригодност:

- Предвидени са допълнителни мерки за смекчаване на въздействието – в т.ч. премахване на съоръжения които могат да представляват риск;
- Пропорционални мерки – предвидени са конкретни мерки свързани с предотвратяване на риска от сблъсък/колизии на птици с ветрогенератори, както и мерки за смекчаване на въздействието при зимуващи птици. Мерките са избрани след направена пълна оценка на риска;
- Предвидени са съвместими мерки – мерки прилагани при други паркове и ВЕП Св.Никола и с признати резултати;
- Оценката на риска и предвидените мерки са изготвени на базата на пълен преглед и анализ на съществуващата научна информация, както и на собствени теренни проучвания и публикации за други теренни проучвания.
- Направена е подробна оценка на алтернативите.

За разглежданата територия няма наложена строителна забрана във връзка с чл. 198 от ЗУТ.

Инвестиционното предложение е целево по своя характер и не се предвиждат други дейности, свързани с него. Не се предвижда изграждане на водоснабдяване или канализация на имотите. За подходи към предвидените за изграждане на съоръженията на инвестиционното предложение поземлени имоти ще се използват съществуващи стопански пътища, които от своя страна са свързани със съществуващата междуселищна пътна инфраструктура. Произведената електрическа енергия от съоръженията ще се препраща по подземна кабелна мрежа до повишаваща подстанция.

При разработването на трасетата на подземна кабелна мрежа, свързваща ветрогенераторите са търсени оптимални варианти, като същите преминават по съществуващите общински и/или полски пътища (общинска собственост). Никъде не се предвижда преминаване през чужди имоти.

Съгласно ел.схема на присъединяване на ветрогенераторите, същите са групирани по няколко броя на едно трасе според разположението им на територията.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Трасетата на кабелните линии са избрани така, че с минимална дължина да обходят всички ветрогенератори.

Реализирането на предложеното инвестиционно намерение ще спомогне за подобряване на инвестиционния климат в региона като директно ще увеличи инвестициите и индиректно ще стимулира местния бизнес за растеж.

Предложеният екологичен проект ще подпомогне усилията на държавата в постигане на задължителната цел от 55,51% за дела на ВИ в потреблението на ел. енергия до 2030 година съгласно актуализирания *Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България, 2021-2030 г.*

Спестяването на въглеродни емисии за живота на проекта е реален принос в борбата с глобалното затопляне и подобряване на екологичната среда.

Реализирането на инвестиционното намерение няма да попречи на традиционният за региона земеделски бизнес.

Местоположението на инвестиционното предложение е извън границите на защитени зони от мрежата Natura 2000 и не се намира в непосредствена близост до тях.

ВЕП ще е изграден от нови и съвременни ветрогенератори с много висока ефективност при преобразуване на ветровата енергия и намалено въздействие върху околната среда. Електропроводите са подземни, положени в сервитутите на полските пътища, като по този начин се намалява въздействието върху птиците.

При оценка на кумулативния ефект разглеждаме територията предвидена за застрояване **19,99** дка. В тази площ се включват фундаментите за генераторите – 6,57 дка и вътрешни пътни подходи – 13,42 дка (табл.1-3)

Като трайно засегнати територии включваме и обслужващи пътни връзки с трайна настилка в рамките на съществуващите селскостопански пътища, при което ще се засегнат 33,56 дка вече използвани за пътища, но без настилка (на практика съществуващите черни пътища ще се очаквят)

При изчисляване на кумулативния ефект не включваме временно нарушените терени, които ще се рекултивират /кранови площадки/ – 22,33 дка – вж. Табл.1-4

Рекапитулация площи – настоящо ИП:

Трайно засегнати площи общо 53,55 дка, средно 7,65 дка на ветрогенератор, от които:

- вътре в собствените ПИ - 19,99 дка /фундаменти 6,57 дка и вътрешни пътища 13,42 дка/
- извън собствените ПИ – 33,56 дка /кабелни трасета и очаквяване на съществуващи полски пътища/;

Временно засегнати площи общо 23,84 дка, от които:

- вътре в собствените ПИ – 22,33 дка / монтажни площадки 22,33 дка/
- извън собствените ПИ – 1,51 дка /кабелни трасета в сервитута на съществуващ общински асфалтов път DOB 3223/

Рекапитулация площи – настоящо и свързани ИП:

	Трайно засегнати площи /фундаменти, очаквяване на вътрешни и външни служебни пътища, п/ст НИМЕКС/	Временно засегнати площи /монтажни площадки, кабелна линия по асфалтов път DOB 3223, оптична кабелна линия/
Настоящо ИП – ВЕП Пролез	53,55	23,84
Свързано ИП – ВЕП Горичане	77,03	25,52
Свързано ИП – П/ст НИМЕКС и Оптична кабелна линия	13,26	9,44
ОБЩО дка	143,84	58,80

2. Описание и характеристика на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони

Съгласно Решение по ЗДОИ № 43/17.09.2020 г. и №07/11.08.2022 г. (получената информация съвпада с тази от 2020 г.) на РИОСВ Варна, както и от община Шабла с изх. № К 1910-3/28.09.2020 г., община Каварна с изх. № РД 15-2463-001/15.10.2020 г. и област Добрич с изх. № АСД-22-3/14.10.2020 г., влияние на защитени зони „Калиакра”, с код ВГ 0002051, „Шабленски езерен комплекс”, с код ВГ0000156 и „Комплекс Калиакра”, с код ВГ 0000573 попадат и други ИП различни по характер от добива на енергия от алтернативни източници. Техният брой е значителен за ЗЗ „Калиакра”, с код ВГ 0002051 и „Комплекс Калиакра”, с код ВГ 0000573, съответно 683 и 947 ИП, като голяма част от тях се припокриват за двете зони. За ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, с код ВГ0000156 са процедурирани към април 2014 г. 199 ИП. Всички тези ИП, за голяма част от които нямаме информация за площта и засегнатото местообитание, няма да имат отношение към оценяваното ИП и няма да се увеличи кумулативния ефект и натоварването на зоните от изграждането на ветропарк ВЕП Пролез. Процедурираните ИП след май 2014 г до сега не включват изграждане на ветрогенератори (проверката е извършена на страницата на РИОСВ Варна) на територия на ЗЗ.

Общият устройствен план на община Шабла е одобрен със Заповед №РД-02-15-95/04.07.2023г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройство, районът където са разположени площадките е посочен като зона Тевк /терени на техническа инфраструктура/.

Голямата част от плановите предложения за нови урбанизирани територии са в границите на защитените територии и зоните по НАТУРА 2000 (по крайбрежието и около езерата) и по същество представляват промяна на начина на трайно ползване на мери, ливади и пасища, което е недопустимо съгласно заповедите за тези защитени територии/зони. Заповедите за ЗЗ „Калиакра” с код ВГ 0002051, „Шабленски езерен комплекс” с код ВГ0000156 и „Било” с код ВГ0002115 недопускат изграждане на нови ветрогенератори. Към момента в тези ЗЗ на територия на община Шабла няма такива съоръжения.

Предлаганото ИН няма да увеличи кумулативния ефект, като загуба на местообитания или безпокойство при прилагането на плана, тъй като се очаква при преработката му, той да бъде съобразен с действащите ограничения. В землищата на селата Горичане и Пролез планът не предлага нови урбанизирани територии и загуба на земеделски земи.

От направените заключения, на територията на област Добрич има голям брой одобрени инвестиционни намерения за изграждане на ветроенергийни паркове, като по-голямата част от тях се намират на значително отстояние от разглеждания проект. На територията на община Шабла също има много инвестиционни намерения за изграждане на ветроенергийни съоръжения, като голяма част от тях се намират на близко разстояние от мястото на реализация на настоящия проект. Към настоящия момент има изградени ветроенергийни съоръжения в землищата на населените места, засегнати от настоящия проект.

Кумулативен ефект би могло да има върху обитаващите района на ИП птици и прилепи, както и на преминаващите такива.

При оценка на кумулативния ефект са взети предвид само ИП за ветроенергийни съоръжения, тъй като те имат най-голямо и пряко въздействие върху птиците – мигриращи и гнездящи, както и прилепите. Проектите за ветропаркове в Добруджа не засягат приоритетни местообитания включени в мрежата Натура 2000 (с изключение на вече построените ветрогенератори на н. Калиакра и между гр. Каварна и с. Българево). Съгласно Становище по ЕО № 1-2/2012 на МОСВ е въведена забрана до 2020 г. за провеждане на нови процедури по реда на ЗООС и ЗБР за вятърни генератори, попадащи в границите на защитени зони от мрежата Натура 2000.

ИП свързани с отнемане на площ и местообитания от Натура зоните – вилни селища, фотоволтаици и др. не биха могли да кумулират въздействието си с ветрогенераторите, които основно отнемат въздушно пространство и са препятствие за движението на птиците и прилепите. ИП от друг тип в землището на селата Горичане и Пролез няма да имат отношение – пряко и косвено върху Натура зоните, както и ИП намиращи се в Натура зоните, които са на отстояние от 4,5 км (зони „Било“ и „Шабленски езерен комплекс”), 7 км (зона „Калиакра“) и 11,5 км. (зона „Комплекс Калиакра“) от площадката на ветропарк ВЕП Пролез.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

До момента няма изготвени и приети от МОСВ единни критерии, методики или математически модел за изготвяне на оценка на кумулативния ефект върху птиците.

Всяка оценка на кумулативния ефект от инвестиционното намерение върху птиците би била субективна и зависи от толерантността на всеки отделен вид към антропогенните фактори.

При оценка на кумулативния ефект сме взели под внимание и настъпилите в последните години съществени изменения на фактическата обстановка от 2012 г. насам, когато след мащабен инвеститорски интерес, настъпва прекратяване на всички процедури по изграждане на ветроенергийни паркове и нулевия инвестиционен интерес към момента не само в района, но и в цялата страна.

2.1. Обхват на кумулативния ефект – териториален и по отношение на въздействието върху видовете

Оценката за кумулативния ефект ще бъде направена на три нива:

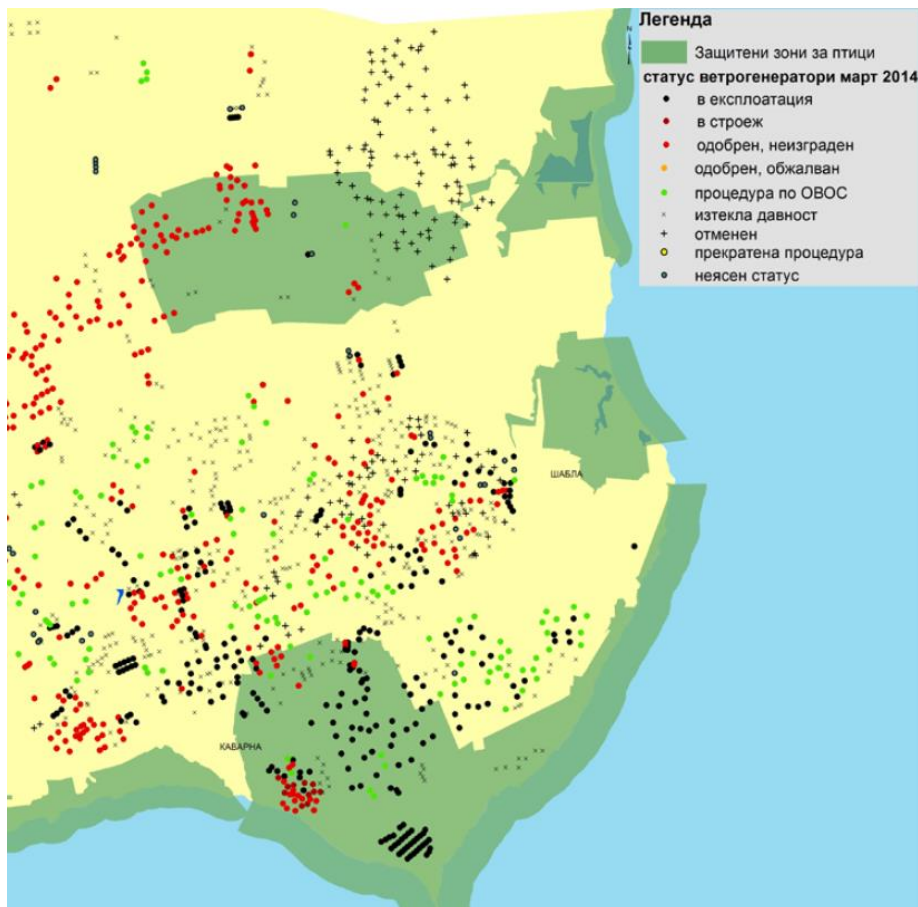
- локално – землището на селата Горичане и Пролез, където попада разглеждания ветропарк, в зависимост от територията дефинирана от ландшафтните и природни характеристики на средата;
- общинско – на ниво - община Шабла, което от своя страна обхваща северното крайбрежие на Приморска Добруджа;
- в широк регионален мащаб – голямата част от Добруджа, област Добрич – в рамките на цялата ширина на миграционния път „Via pontica” – заедно с общини Добричка, Добрич, Генерал Тошево, Крушари, Тервел, Каварна, Балчик.

Съгласно проведените консултации с експерти от РИОСВ гр. Варна, МОСВ, община Шабла и общини Добричка, Генерал Тошево, Крушари, Тервел, Каварна и Балчик сме обобщили всички инвестиционни намерения за изграждане на ветрогенератори, които биха могли да окажат кумулативен ефект на територията на област Добрич към 30.06.2024 г. (табл.№2-1)

Тук е мястото да се отбележи настъпило изменение на ЗООС - чл.93, ал.8 предвижда – валидност на решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС - 5 години при незапочнато строителство.

Табл. № 2-1 Обобщение на данни по ЗДОИ и публични източници към 30.06.2024 г.

Землище/Община	Процедирани верогенератори /бр	Реализирани/ бр	Решение по ОВОС изгубило правно действие, отменено Решение, или изменено (намалено) ИП	В процедура /с решение по ОВОС, което не е загубило правно действие/ бр
Пролез и Горичане	120	10	86	24
Шабла/без Пролез и Горичане/	191	19	172	няма
Община Каварна	850	249	526	75
Община Балчик	431	24	321	86
Община Ген. Тошево	518	10	324	184
Община Добричка	461	10	376	75
Община Добрич	2	няма	2	няма
Община Крушари	235	няма	188	47
Община Тервел	194	няма	132	62
Общо	3002	322	2127	553



Фиг.№2-1 Процедирани ветрогенератори /източник - доклад «Анализ на развитие на ветроенергийния сектор в България към 2014г», разработен в рамките на проект LIFE09/NAT/BG/00230/

Реализирани/реализуеми са общо 875 ветрогенератора в географска област „Добруджа“ от които:

- изградени 322 съоръжения;
- в процедура или с Решение по ОВОС, което не е загубило правно действие – 553 съоръжения

При анализа на кумулативния ефект е направена оценка за всички реализирани и планирани ветрогенератори (изградените ветрогенератори, тези с приключила процедура по ОВОС и валидни решения, които не са загубили правно действие, и тези в процедури по ОВОС), в т.ч. в землищата на селата засегнати от настоящото ИП и в географска област „Добруджа“.



Фиг.№2-2 Изградени ветроенергийни съоръжения в ЗЗ „Калиакра”

• **Данни, с които се изчислява кумулативен ефект в широк регионален мащаб (област Добрич)**

Кумулативният ефект се разглежда за територията на цяла област Добрич или почти цяла Добруджа, като територия обхващаща изцяло ширината на Западнечерноморския прелетен път – Via Pontica (Michev et al, 2012).

Оказаната територия на кумулативно въздействие обхваща общините Добричка, Добрич, Генерал Тошево, Крушари, Тервел, Каварна, Шабла, Балчик и представлява зона разположена на разстояние над 80 - 100 км от външната граница на ИП. Така почти напълно се обхващат землищата на тези общини с обща площ от 4 719,7 кв. км.

В осемте общини до първото полугодие на 2024 г. са заявени (реализирани и планирани) общо 3 002 бр ветроенергийни съоръжения, от които: изградени 322 съоръжения, а в процедура или с влязло в сила Решение по ОВОС, което не е загубило правно действие – 553 съоръжения.

Площта, на която се разполагат тези 875 ветроенергийни съоръжения е около 4 720 кв. км. На един ветрогенератор се пада по около 5,4 кв. км.



Фиг. №2-3. Разглеждан район на кумулативно въздействие



Фиг. №2-4 Област Добрич и местоположение на ветропарка на ВЕП Пролез

Местоположението на ИП обхваща най-източните територии на страната (фиг №2-3 и №2-4).

- **Данни, с които се изчислява кумулативен ефект в локален мащаб**

В землищата на селата Пролез и Горичане, с площ от 42,9 кв. км., са процедурирани и не са загубили правно действие 34 съоръжения с оценяваното ИП и свързаното ИП. На един генератор, ако бъдат построени всички проектирани, ще се падне по 1,3 кв. км.

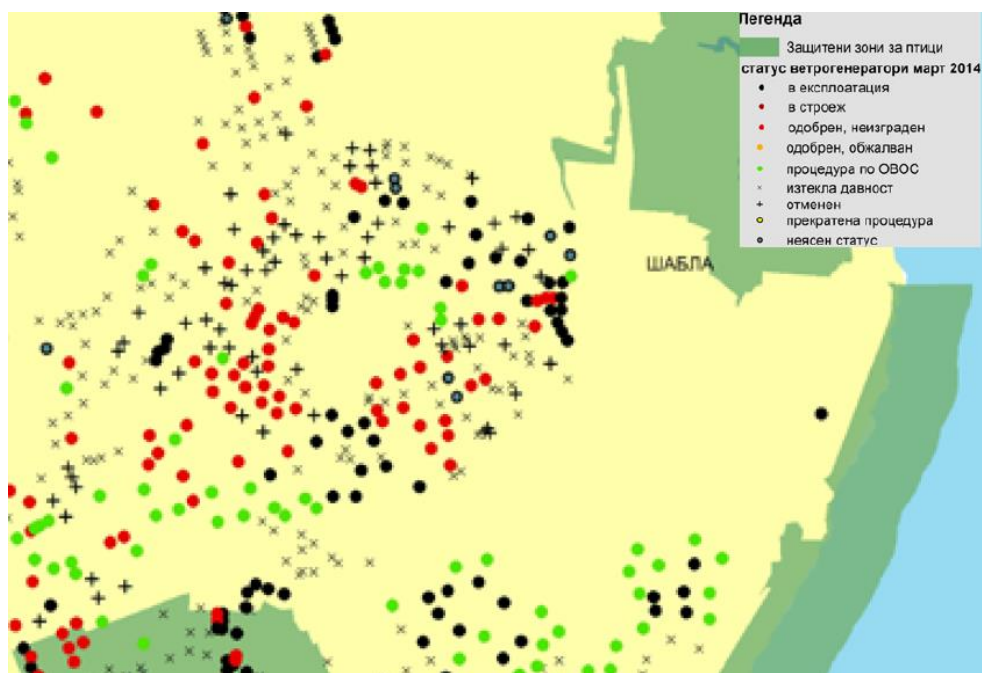


Фиг.№ 2-5 Част от старите, преди 2011 г. ветроенергийни съоръжения и нови такива в землището на селата Горичане и Пролез.

- **Данни, с които се изчислява кумулативен ефект в рамките на община Шабла**

В землището на община Шабла въведени в експлоатация към момента са 29 ветрогенератора. В процедура по ОВОС или с решение по ОВОС в сила, но все още не изградени, са 24 ветрогенератора, вкл. от настоящото и свързаното ИП.

Общата площ на землището на общината е 329,64 кв.км. Съответно на един въведен в експлоатация генератор се падат по 11,4 кв.км., а при изграждане на всички реализуеми плюс реализирани ИП на един генератор ще се падне площ от около 6,2 кв.км.



Фиг.№2-6. Всички процедурани ИП за ветрогенератори в община Шабла /източник - доклад «Анализ на развитие на ветроенергийния сектор в България към 2014г», разработен в рамките на проект LIFE09/NAT/BG/00230/

2.2. Кумулативни въздействия

„Кумулативни въздействия” са въздействия върху околната среда, които са резултат от увеличаване ефекта на оценявания план, програма и проект (инвестиционно предложение), когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти (инвестиционни предложения), независимо от кого са осъществявани тези планове, програми и проекти (инвестиционни предложения).

Кумулативното въздействие за определената територия на проектирания ВЕП и в региона определен от ландшафтни характеристики на средата се отнася за:

- гнездящи птици;
- ловни и гнездови територии;
- бариерен ефект при мигриращи птици;
- преминаване на зимуващи гъски към места за хранене.

Останалите кумулативни въздействия отнасящи се към: места за хранене на зимуващи гъски, коридори на миграция - ефективното въздушно пространство, територията за хранене и почивка на птиците по време на миграция, кумулативния ефект върху дребните пойни птици, кумулативен ефект върху ключови места за хранене и ловуване са анализирани спрямо площта на миграционния коридор в Североизточна България и територията на област Добрич.

2.3. Анализ на кумулативния ефект върху птиците

Основен показател при определяне на кумулативния ефект и оценка на риска е количествената характеристика на птиците. При проведените орнитологични наблюдения в района е установено, че мигриращите реещи и хищни птици са с ниски числености. Резултатите от проведените проучвания са представени в отделни доклади обхващащи състоянието на орнитофауната и прилепната фауна през отделни сезони от 2004 до 2024 г.

Проведени досега мониторингови проучвания върху орнитофауната на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” в община Шабла (на CD приложение 15 към ДОВОС):

- Мигриращи птици: есенните миграционни сезони на 2004, 2009, 2019, 2022 и 2023г., пролетните миграционни сезони на 2005, 2010, 2011, 2020, 2022, 2023г.
- Гнездящи птици: гнездовия период на 2010, 2019, 2020, 2022, 2023г.
- Зимуващи птици: зимния период 2010-2011г., 2013-2014г., 2014–2015г., 2015-2016г., 2019-2020г., 2021-2022г., 2023-2024г.

Ползвани са и допълнителни източници на информация, отнасящи се до района на ИП:

1. Резултати от проекта „Картирание и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”;
2. Доклад за зимуващи водолюбиви птици в България през зимата на 2011 – 2012 г, изготвен от обединение „Еконект”;
3. Доклад „Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания” (Матеева, Янков, 2013). В този доклад са ползвани данните от „Миграцията на реещите се птици през землищата на селата Горичане и Пролез, общ. Шабла, във връзка с инвестиционно намерение за изграждане на ветрогенераторен парк ВЕП Пролез от фирмата възложител към това време /„ВАРНА ГРИЙН ЕНЕРДЖИ” ООД”/;
4. Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори – Доклад, изготвен от обединение „Еконект”, 2013 г.;
5. Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г.;
6. Резултати от проучване „Оценка на влиянието на зимуващите гъски върху добивите на житни култури”, описани в Секторен доклад II, изготвен от Сергей Дерелиев и в Dereliev et al, 2000;
7. Наръчник за добро планиране на развитето в районите на зимуване на червогушата гъска;
8. Проучване върху миграцията на реещите птици в района на Бургаския залив (Michev et al, 2011);
9. Публикация върху миграция на реещите птици над България (Michev et al, 2012).

Част от ползваните документи служат за информация и сравнение (№№ 4, 5, 6 от списъка по-горе), тъй като са завършени изследвания с друга основна цел или обхващат райони около езерата, а други могат да се надграждат с резултатите от теренните проучвания (№№ 1, 2, 3, 7 и 8).

Събраната информация за пролетната и есенна миграция от проведените мониторинзи на птицитесведения и количествени данни може да се обобщи, че територията не представлява място с „тесен фронт” на миграция.

По -долу в доклада на стр.167 са представени мотивите и доказателствата за място с „тесен фронт” на миграция. В раздел 5.1.1. са представени данните от проведени мониторинзи на мигриращи, гнездящи и зимуващи птици, както и данни от други научни изследвания/проучвания обхващащи територията на настоящото ИП и контактни зони.

Изводите от тези проучвания са, че не са установени значими концентрации на мигриращи птици над изследваната територия. Не са установени закономерности относно използването на територията като специално или важно място за мигриращите птици по време на сезонните миграции. Пролетната миграция през територията протича практически незабележимо, като установените стойности на количествата от наблюдаваните тук видове са значително под характерните за територията на страната. Есенната миграция протича с по-високи от пролетната стойности на количествата птици. Най-зависими от ветровата обстановка са реещите птици, които са и особено важни за преценката на потенциалното въздействие на инвестиционното намерение. Установена е зависимост на количествата регистрирани птици и посоката на вятъра.

Съгласно зониранието на България в зависимост от риска от изграждане на ветрогенератори (Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори), районът на Шабла попада в зона с висок риск за птиците от изграждане на ветрогенератори.

Съгласно Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г., изводът за приложението на картата е „картата за риска да се използва единствено с индикативна цел, като в зоните с висок риск да се предвижда задължителен ежегоден мониторинг, ОВОС и ДОС”. Това условие е изпълнено от Възложителя на ИИ.

Основният извод след проведените теренни изследвания и главен лимитиращ фактор за определяне на риска е количеството на мигриращи птици, което в района на планирания ветропарк е с ниски стойности и мястото не е с „тесен фронт” на миграция (доказателства за това са дадени в Раздел 5.1.).

Подробен анализ на орнитофауната е направен в точка 5.1.1 от ДОС

Кумулативния ефект се отнася основно до два аспекта, които касаят миграционния период директно като пространствено ограничение и като безпокойство на птиците по време на хранене и почивка в техните естествени местообитания. При оценката на кумулативния ефект птиците могат да се разделят на три основни групи според статуса им на пребиваване в района: мигриращи през територията, зимуващи и гнездещи, като гнездящите могат да са постоянни и прелетни.

2.3.1. Кумулативни въздействия – отнети площи, ловни територии

• В широк регионален мащаб

На територията на населените места описани по-горе, общините Добричка, Генерал Тошево, Крушари, Тервел, Каварна, Шабла, Балчик, до момента са процедурирани 3 002 ветроенергийни съоръжения, голяма част от които не са изградени. Реализирани/ реализуеми са общо 875 ветрогенератора в област Добрич от които: изградени 322 съоръжения и в процедура или с Решение по ОВОС в сила – 553 съоръжения.

Площта, на която се разполагат тези 875 ветроенергийни съоръжения е около 4 720 кв. км. На един ветрогенератор се пада по около 5,4 кв. км. Подобна плътност на съоръженията не е фатална за прелитащите птици. Отстоянията между генераторите са достатъчни и за свободно придвижване на местни, ловуващи в района грабливи птици. Площта на ротора на една турбина при диаметър 163 м. е 20,87 дка, а обема на ротора при дебелина на перката в основата 4,3 м. е 89 729 куб.м., а засегнатото въздушно пространство от 1 ветрогенератор при въртене на ротора е 4,3 млн. куб.м. При реализацията на всички 875 генератори с ротори от 163 м. (макар че не всички обявени ИП са с толкова голям диаметър на ротора) ще се отнеме обем в размер на 0,320 % от въздушното пространство на обл. Добрич, считано до височина от 250 м.

Този процент показва високата стойност на използваемото въздушно пространство от птиците над територията на област Добрич при реализацията и експлоатацията на всички 875 ветроенергийни съоръжения, вкл. настоящото ИП. За пойните птици отстоянията са напълно достатъчни за нормалното им съществуване. При някои от видовете реешни птици са необходими смекчаващи мерки описани в т. 6 от ДОС.

Отнетата реална теренна площ за ловуване /хранене на птиците в земеделските земи за 875 съоръжения ще бъде около 6 693 дка, предвид средната трайна засегната площ в размер на 7,65 дка за ветрогенератор /включително локални пътища за достъп с трошенокаменна настилка/, което представлява 0,2 % от земеделските земи на област Добрич /3 684 032 дка според преброяването от 2020 г./. Въздействието може да се оцени като незначително.

• В община Шабла

В землището на община Шабла въведени в експлоатация към момента са 29 ветрогенератора. В процедура по ОВОС или с решение по ОВОС в сила, но все още не изградени, са 24 ветрогенератора, вкл. от настоящото и свързаното ИП.

Общата площ на землището на общината е 329,64 кв. км. Съответно на един въведен в експлоатация генератор се падат по 11,4 кв. км., а при изграждане на всички реализуеми плюс реализирани ИП на един генератор ще се падне площ от около 6,2 кв. км.

При реализацията на оценяваното ИП диаметъра на ротора е до 163 м., или засегнато въздушно пространство от 1 ветрогенератор в размер на 4,3 млн. куб. м. Ако се изградят със същия диаметър на ротора

/макар че малцинството от обявените ИП са с толкова голям диаметър на ротора, и най-големият диаметър на ротора на изградените вече ветрогенератори не надхвърля 93м./, всички 53 съоръжения ще отнемат 0,3 % от въздушното пространство над община Шабла. Видно от цифрите е че остава достатъчно по обем въздушно пространство.

Отнетата теренна площ за ловуване /хранене на птиците в земеделските земи на всичките 53 изградени или реализирани съоръжения би била около 405,4 дка, което представлява 0,2 % от земеделските земи на община Шабла /219 226 дка/. Въздействието може да се оцени като незначително.

• В землищата на селата Горичане и Пролез.

Отнетата теренна площ за ловуване /хранене на птиците в земеделските земи за 141 съоръжения ще бъде около 318 дка /включително локални пътища за достъп с трошенокаменна настилка/, което представлява 0,8% от земеделските земи на двете землища /Пролез и Горичане/. Въздействието може да се оцени като незначително.

В землищата на селата Пролез и Горичане, с площ от 42,9 кв. км., са процедурани и не са загубили правно действие 34 съоръжения с оценяваното ИП и свързаното ИП. На един генератор, ако бъдат построени всички проектирани, ще се падне по 1,3 кв. км.

При реализацията на оценяваното ИП диаметъра на ротора е до 163 м., или засегнато въздушно пространство от 1 ветрогенератор в размер на 4,3 млн. куб. м. Прилагайки тази норма за настоящото и свързаното ИП и използвайки реално изградените параметри на съществуващите ВГ в землищата на Пролез и Горичане и обявените параметри за не-свързаните процедурани ИП, всички 34 съоръжения биха отнели 1,0 % от въздушното пространство над селата Пролез и Горичане.

Трябва да отбележим, че районът на инвестиционното предложение е възможно най-подходящ за добив на енергия от вятъра, тъй като потенциала на вятъра е най- добър, а параметрите на миграция на птиците най-ниски.

Отнетата теренна площ за ловуване /хранене на птиците в земеделските земи за всички 34 бр. изградени или реализирани съоръжения би била около 257,5 дка, което представлява 0,65% от земеделските земи на двете землища /Пролез и Горичане – общо около 39750 дка /. Въздействието може да се оцени като незначително.

2.3.2. Кумулативен ефект върху мигриращите птици (върху фронта на миграция).

Територията, използвана от реещите и хищни птици по време на миграция в района на Североизточна България, включваща идентични хабитати, е около 5500 кв. км. Географски тази територия е заключена между Черноморското крайбрежие (н. Шабла) на изток и гр. Тервел на запад и от границата с Румъния на север до гр. Балчик на юг.

Схематично това е един правоъгълник с размери на страните 110 на 50 км, показан на фигурата по-долу, и площ малко по-голяма от площта на област Добрич. Характерно и важно условие е, че хабитатните условия на тази територия са идентични с територията, на която се разполага парка ВЕП Пролез.



Фиг.№2-7 Разглеждан обхват

Кумулативният ефект върху фронта на миграция е разгледан на две нива:

➤ **На база на общата трайна засегната площ от ВЕП Пролез за предвидените 7 ветрогенератора 53,55 дка, или общо 15 ветрогенератора и трайна засегната площ от 143,83 дка заедно със свързаните ИП;**

- Територията на парка с предвидени 7 ветрогенератора и площ на имотите от **53,55 дка** (в т.ч. вътре в собствените имоти – 19,99 дка и извън тях – 33,56 дка (очаквяване на съществуващи полски пътища) е едва 0,00097 % от 5 500 кв. км. (територията, използвана от птиците по време на миграция в района на Североизточна България). Заедно със свързаните ИП общата трайно засегната площ от 143,83 дка е 0,00262% от същата територия.

➤ **На база на общата заета площ от парка /13 кв. км за ВЕП Пролез или 22 кв. км заедно със свързаните ИП/.**

- При обща заета площ от парка около 13 кв. км. се явява около 0,24 % от територията, попадащи на миграционния път на птиците в района на Северното Черноморие (които са с площ около 5 500 кв. км). Заедно със свързаните ИП, общата заета площ около 22 кв. км. се явява около 0,41 % от същата територия.

1. Територията на парка с предвидени 7 ветрогенератора и площ на имотите от **19,99 дка** е едва 0,002% от 5 500 кв. км. (територията, използвана от птиците по време на миграция в района на Североизточна България). Трайно нарушени територии които ще имат отношение към кумулативния ефект са значително по-малко - 44,90 дка. В т.ч. вътре в собствените имоти –19,99 дка и извън тях – 33,56 дка (очаквяване на съществуващи полски пътища).

2. При обща заета площ от парка около 13 кв. км. се явява около 0,25% от обработваемите селскостопански земи, попадащи на миграционния път на птиците в района на Северното Черноморие (които са с площ около 5 500 кв. км).

Площта от около 13 кв. км. е обща заета площ от парка представена на фигурата по-долу (фиг.№ 2.8). Това най-общо е един правоъгълник с дължина на страната 3,9 км (между селата Пролез и Горичане) и 3,4 км между най-източната и най-западната турбина. Ако приемем, че тази територия ще бъде абсолютно непригодна и безвъзвратно загубена като местообитание за птиците (най-лош възможен прогнозен сценарий) то това се явява 0.25% от показаната по-горе територия от 5 500 кв.км.

В действителност обаче, ако вземем координатите на турбина 6 (N - 43 33 43,45; E – 28 27 43,81) и турбина 16 (N - 43 32 31,29; E - 28 25 18,42), т.е. най-източната и най-западната турбина, проекцията на разстоянието е 3,203 км. Между турбина 1 (най-северната турбина) и турбина 16 (най-южната турбина), проекцията на разстоянието е 3,087 км, което намалява площта на парка на 9,89 кв.км или 0,18 % от показаната по-горе територия от 5 500 кв.км. Заедно със свързаните ИП общата площ е 18,89 кв. км., или 0,34 % от същата територия.



Фиг.№ 2-8 Разположение на турбините във ВЕП Пролез

Както се вижда от схемата отстоянията между турбините и свободните площи са значителни, за да могат птиците свободно да ги преодолеят или да ползват местообитанията за хранене, укритие и др.

Като се отчитат изградените вече 322 ветрогенератора в територията на област Добрич заедно с предвидени 7 ветрогенератора от разгледания ИП, при норма от 7,65 дка трайно засегната площ на ветрогенератор съгласно рекапитулацията на стр. 17, кумулативният ефект е 2 517 дка трайно засегнати площи, или 0,05% от разгледаната територия. При отчитане на още 8 бр. ветрогенератори от свързано ИП, кумулативният ефект е 2 578 дка трайно засегнати площи, или 0,05% от разгледаната територия.

При същата норма, всички 875 изградени вече и процедурирани ветрогенератори които разпологат с Решения за ОВОС или са в процедура и не са загубили правно действие, вкл. настоящото и свързаното ИП, биха заели трайно засегната площ от 6693 дка, или 0,13 % от разгледаната територия.

Барьерен ефект

Важни факти, имащи отношение към барьерния ефект по време миграцията, подробно разгледани в раздел 5.1. от ДОС са:

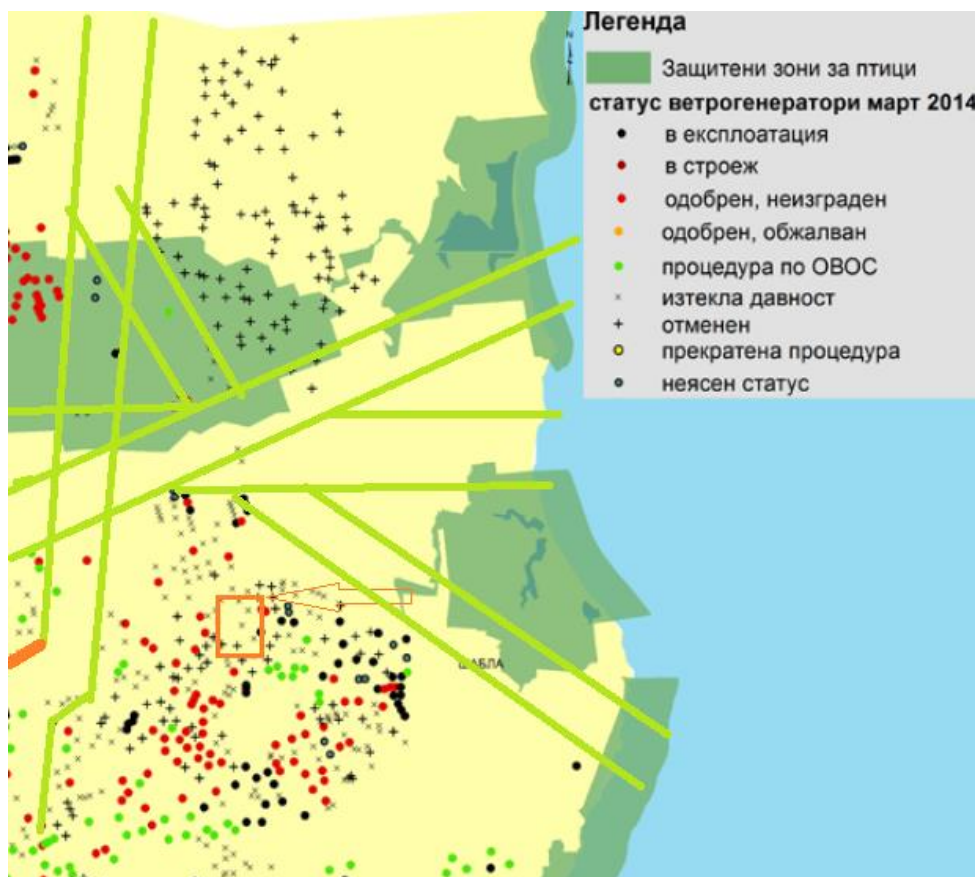
- Предвид проведените полеви наблюдения по време на миграция с основни изводи: - в района на селата Пролез - Горичане, по време на миграция, не е установен интензивен прелет на птици.
- Миграцията на реещи се водолюбивы птици (щъркели, пеликани, жерави) в района на изследването не е интензивна.
- Мястото не покрива изискванията за „тесен фронт” на миграция (вж. т.5.1).
- Основните миграционни коридори по време на есенния прелет са два – североизток – югозапад и север – юг.

• В рамките на ИП

Конфигурацията на парка е ориентирана север-североизток и юг – по посока на основните миграционни трасета. В най-широката си част парка създава бариера с ширина 2,3 км, която може да се счита за незначителна и преодолима, предвид наличието от запад (в съседство на парка) на обширните територии от 33 Крайморска Добруджа (BG0000130), образуваща коридор с посока североизток югозапад и възможността на птиците да я заобиколят. На изток на 4,5 км също съществува вертикален широк коридор – образуван от защитените зони и крайбрежието. Още повече, че „по време на миграция, не е установен интензивен прелет на птици” и водолюбивите птици (за които риска от сблъсък е по-висок) са сравнително малобройни.

• Анализ на барьерен ефект при всички процедури/в процедура ИП в община Шабла.

Анализ при ситуация - всички заявени ИП



Фиг. №2-9. Съществуващи свободни коридори за миграция без процедурирани ветрогенератори

При отчитане на всички процедурирани ветрогенератори е видимо, че **при миграция на птиците в посоки:**

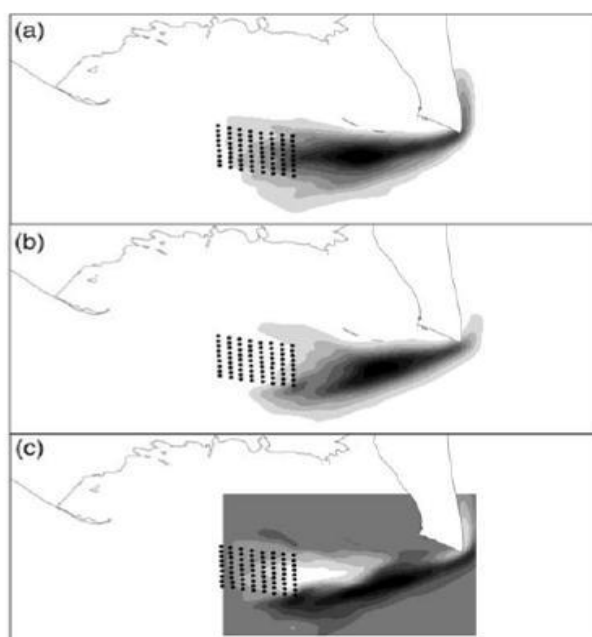
- Север – юг и обратно се образува бариера, разположена между средния ръкав на защитена зона BG0000130 и гр.Шабла с дължина 9370 м и ширина около 12 км. В центъра на тези бариера с намира с. Горичане

На север, на изток, на запад и на юг от настоящото ИП има процедурирани / в процедура ИП които създават бариера с ширина както следва :

- от север с дължина 6,5 км и ширина 3 км, без настоящото ИП /очаква се птиците летящи от север, североизток и северозапад да срещнат бариерата и да не навлезат в нея. В този случай няма значение дали се изпълнява настоящото ИП или не;
- от юг с дължина около 10 км и ширина 3,8 км, без настоящото ИП /очаква се птиците летящи от юг, югоизток и югозапад да срещнат бариерата и да не навлезат в нея. В този случай няма значение дали се изпълнява настоящото ИП или не;
- от изток и от запад с дължина около 12 км и ширина 3 км, без настоящото ИП /очаква се птиците летящи от изток, североизток, югоизток и запад, югозапад, северозапад да срещнат бариерата и да не навлезат в нея. В този случай няма значение дали се изпълнява настоящото ИП или не;
- Не се образува бариера със заявени съоръжения на север от линията Нейково - Твърдица - Божаново – Ваклино, тъй като ръкавът на ЗЗ BG0000130 осигурява коридор за преминаване в посока изток-запад, североизток-югозапад с ширина от 2,1 до 3,5 км, означени на графиката по-горе.
- Не се образува бариера със заявени съоръжения на запад от линията Видно- Иречек, тъй като ръкавът на ЗЗ BG0000130 осигурява коридор за преминаване в посока Север – юг, североизток-югозапад с ширина от 1,5 до 3,5 км, означени на графиката по-горе.

Известно е, че големи ята от мигриращи птици избягват да пресичат линии от вятърни генератори. По тази причина се разпръскват на по-малки групи. Промяната на полета изисква изразходването на по-голямо количество енергия от индивиди, принудени да летят настрана, далеч от нормалния си курс, за да избягнат турбините или да се вдигнат на по-голяма височина, за да преминават над турбините (Lekuona, 2001).

Проведени изследвания с радари в северна Германия показват, че степента на избягване на бариерите от ята птици е много висока. На фигурата по-долу е показан Кернел-анализа на бариерния ефект.



Фиг.№ 2-10 Кернел анализ на бариерния ефект от вятърни генератори в морето: (а) преди изграждането на парка; (b) след изграждането на парка; (c) разлика между (а) и (b) в ползваното пространство. По-тъмният цвят показва по-интензивно ползване. Точките указват местоположението на турбините; Madsen et al. 2011

В заключение при реализацията на всички процедури, заявени и в процедура ИП:

- **Барьерният ефект се локализира в диапазона път I-9 Горун, Шабла, Ваклино и линията образувана от 33 ВГ0000130 Ваклино - Божаново - Твърдица - Нейково - Раковски – Хаджи Димитър. Барьерният ефект е локално проявен поради това, че съществуват широки коридори за миграция на птиците без заявени/процедурни ветрогенератори – по крайбрежието и по линията на 33 ВГ0000130;**
- **Настоящият проект за ветропарк се намира във вътрешността на голяма елипса – масив от заявени ветрогенератори, ориентирана в посока север – юг – бариера с параметри около 9,4км и 12км;**
- **Не се очаква при миграция птиците да достигнат ветропарка, тъй като съгласно Карнел-моделите, те ще се отклонят на около 4 - 5 км от настоящото ИП, за да заобиколят бариерите;**
- **Отказ от реализацията на настоящото ИП не премахва (не променя параметрите на бариерата от одобрени) в процедура ИП.**

• **Анализ на барьерен ефект при всички процедури/в процедура ИП в Област Добрич.**

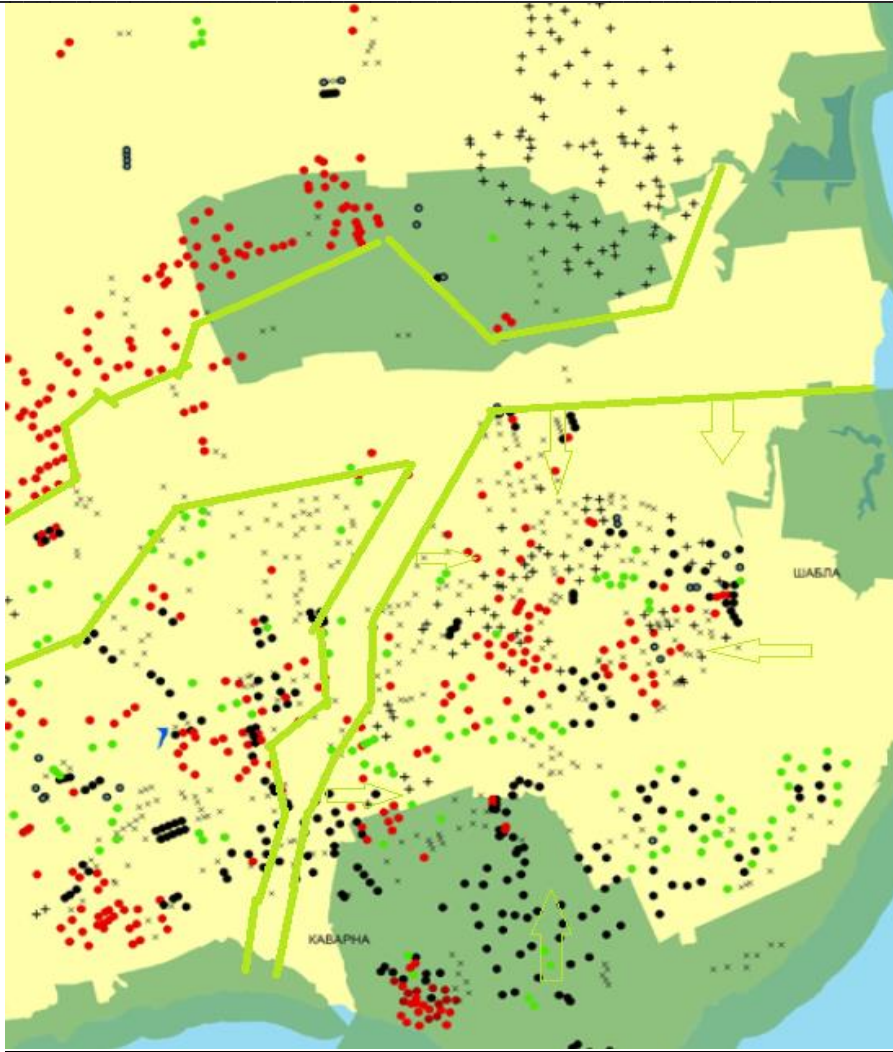
Барьера за миграцията на птиците означава непрекъснато препятствие от разположени групово/линейно ветрогенератори, като се счита, че на разстояние по малко от 100м от витлото птиците трудно избягват сблъсък (Winkelman 1992b).

Тоест ветрогенераторни паркове не образуват бариера (не се проявява барьерен ефект) при наличие на широки над 400 метра участъци между парковете (групите съоръжения), като се образуват свободни коридори за преминаване.

На фигурата по- долу са представени коридори за преминаване на птици (защитени зони) без процедурни ветрогенератори:

- на север от групата ВГ включваща настоящото ИП – коридор с минимална ширина около 2,5 км;
- на запад от групата ВГ включваща настоящото ИП – коридор с минимална ширина около 600м;
- на изток от групата ВГ включваща настоящото ИП – коридор с ширина без ограничения – включва и морето;
- на юг от групата ВГ включваща настоящото ИП – коридор с минимална ширина около 500м;

Видимо настоящото ИП не образува бариера с ВЕП или други съоръжения разположени зад описаните коридори за преминаване на птици.

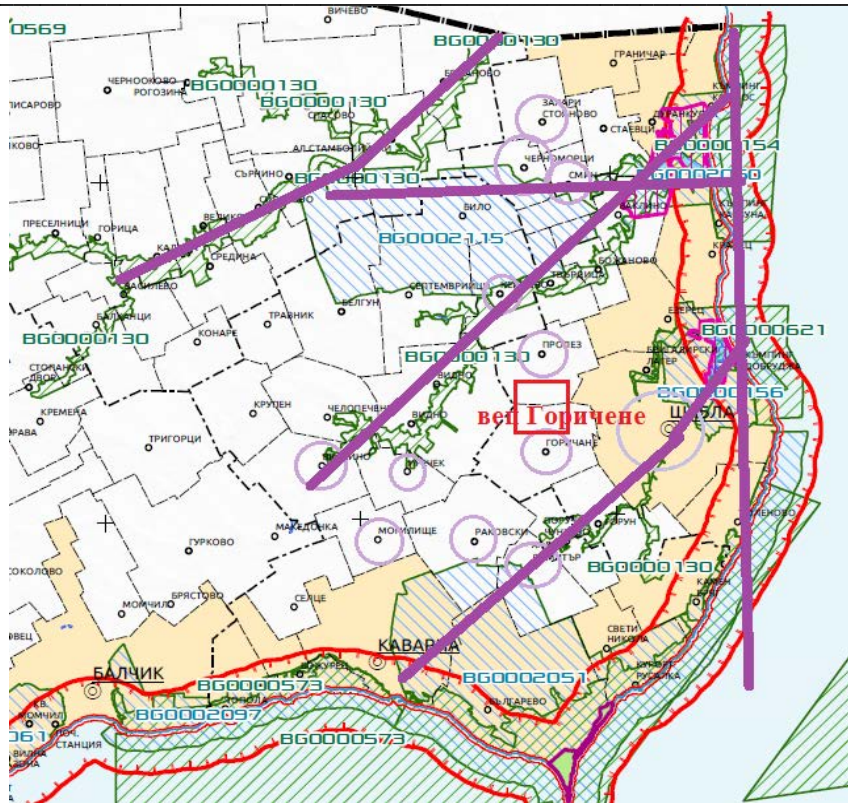


Фиг. №2-11. Коридори за миграция без ветрогенератори. Със стрелки са отбелязани зоните на прекъсване на бариерния ефект.

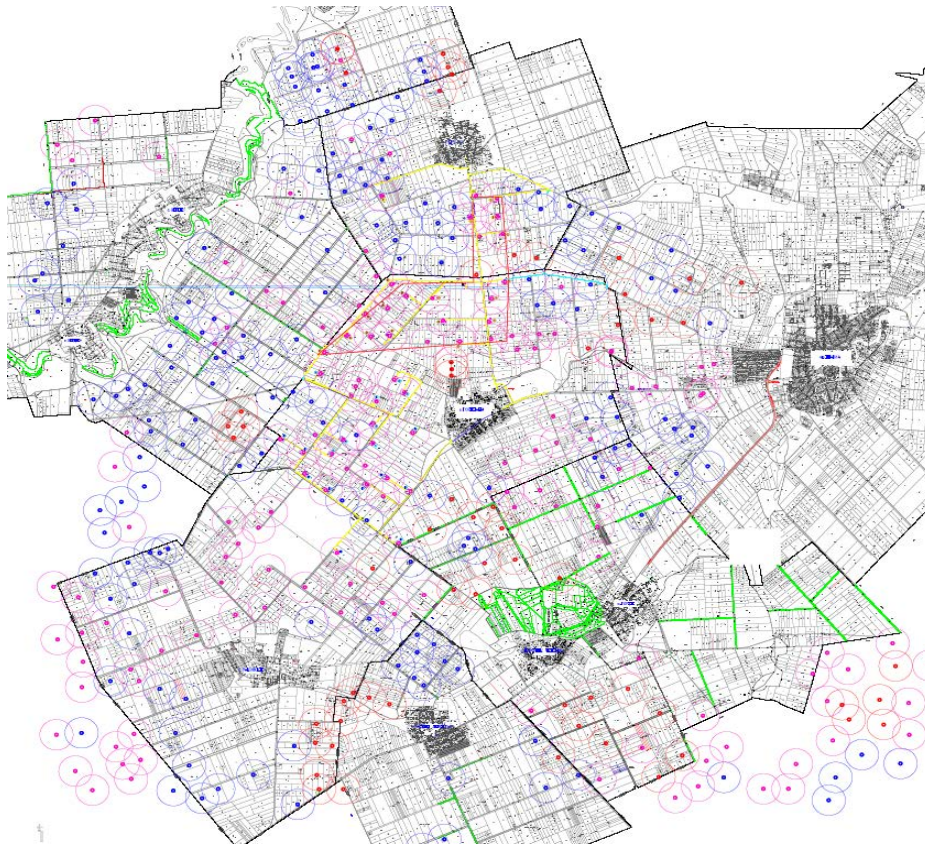
На фигура 2.11 се вижда, че ИП не е възможно да образува бариера с ИП разположени северно и западно от линията Ваклино - Божаново - Твърдица - Нейково - Раковски – Каварна. Реален бариерен ефект може да се разглежда в землищата на селата Пролез, Горичане, Шабла, Раковски, Хаджи Димитър, Поручик Чунчево, Горун, Св.Никола и част от Каварна

Във възражението на БДЗП се изказва становището, че ИП образува бариера с ветроенергиен парк „Смин“ от 95 ветрогенератора, одобрен с Решение ВА-8/2012 г. от 08.03.2012 г от директорът на РИОСВ-Варна. На север от процедураните / в процедура ИП в землищата на Пролез, Горичане и южните части на Нейково и Твърдица се намира средния ръкав на ЗЗ ВГ0000130 – без процедурирани ветрогенератори. В случая ВЕП „Смин“ и групата в която са ветрогенераторите на настоящото ИП образуват две отделни бариери с прекъсване между тях – коридор за преминаване на птици с достатъчна ширина - от 2,1 до 3,5 км.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг.№2-12. Коридори за преминаване на птиците по време на миграция без процедурирани / в процедура ИП.

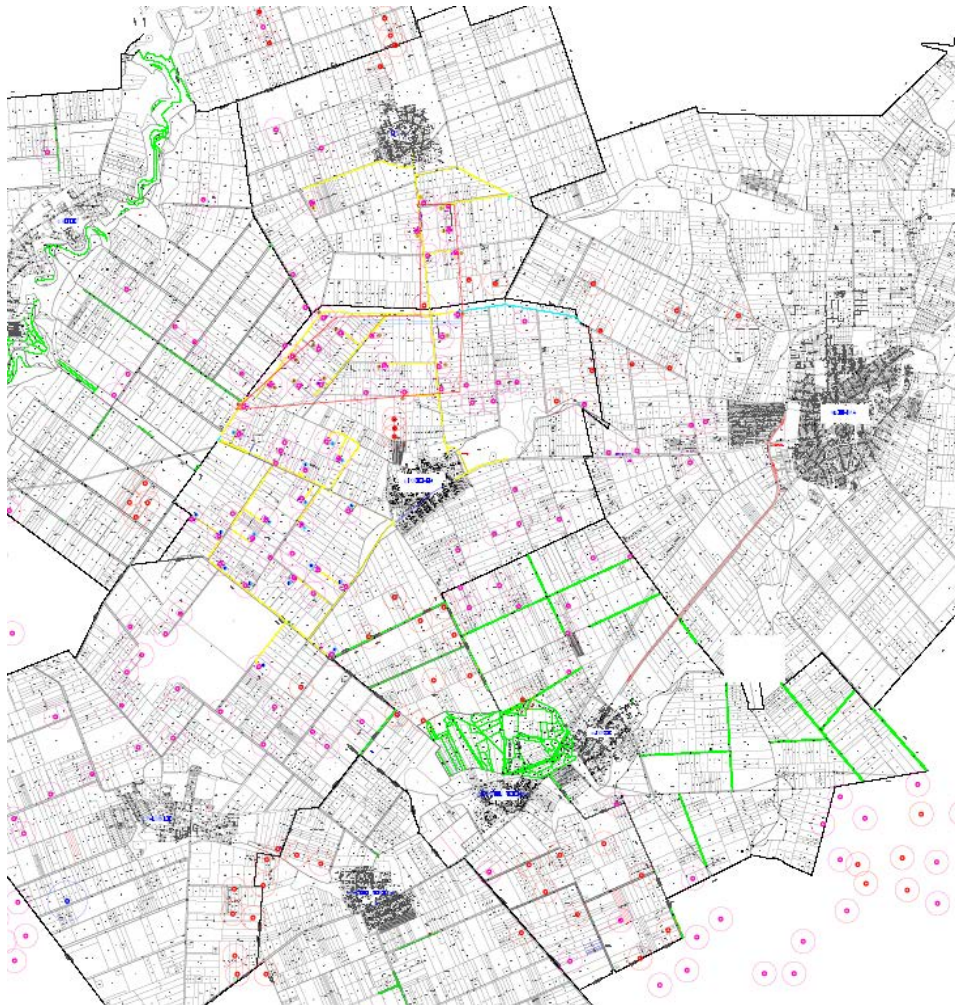


Фиг.№ 2-13. Всички заявени ИП в региона, образуващи възможни бариери с настоящото ИП

При реализация на всички заявени и/или процедурирани ИП показани на графиката (фиг.№2-12 и №2-13) се образува елипсовидна бариера ориентирана в посока север – юг с размери 15,3 км на 11,6 км.

Барьерата се прекъсва от тесен ръкав с ширина 250 – 600м / 33 ВГ0000130-Шабла-Х.Димитър/, която на места е възможно да не бъде избегната.

- *Настоящият ветропарк се намира във вътрешността на елипсата;*
 - *Не се очаква при миграция птиците да достигнат ветропарка, тъй като съгласно Карнел-моделите, те ще се отклонят на около 3,5-4,5 км в източна или западна посока към свободни коридори, за да заобиколят барьерите;*
 - *Отказ от реализацията на настоящото ИП не променя параметрите на барьерата от одобрени и в процедура ИП.*
- **Анализ на бариерен ефект при реализирани + реализуеми (с ОВОС в сила и в процедура по ОВОС), без отменени и с изтекъл срок решения.**

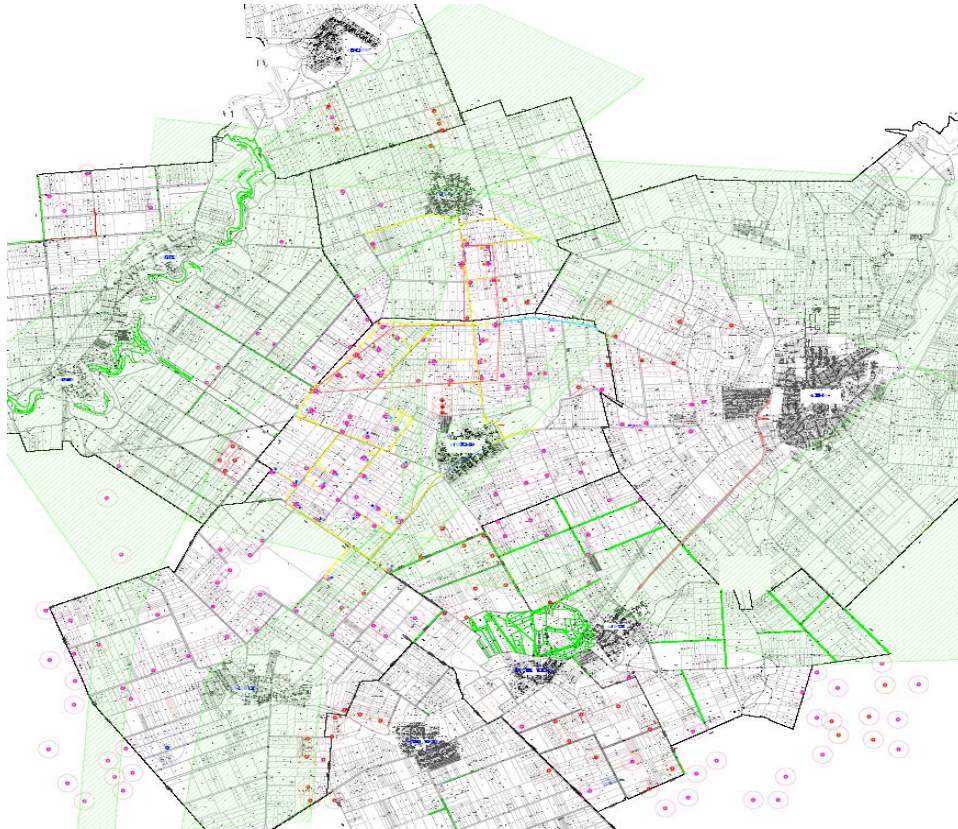


Фиг.№ 2-14. Схема на реализирани и реализуеми ИП в региона с възможности за бариерен ефект.

На схемата с червено са показани реализираните ИП, а с цикламено, реализуемите с решение по ОВОС в сила и проекти в процедура). Около всяко съоръжение е направен кръг от 200м – зоната на избягване от птиците. Видимо е, че струпванията на съоръжения са малки и само локални и преминаването на птиците е възможно повсеместно. Места за преминаване има на юг от Горичане, на север, на запад и на изток от настоящия ВЕП.

На фиг.№ 2-15 са очертани възможните коридори за преминаване на птици както в основната посока север – юг, североизток - югозапад и северозапад - юг. Най- тесният коридор преминава през настоящото ИП и е с ширина 700 м като на изток и на запад се образуват коридори за преминаване с ширини съответно 1 км и 4,5 км. Видимо е, че образуваните бариери са малки по дължина:

- При миграционна посока север-юг и обратно /преобладаващата/ бариерите са с ширини от 1,3 до 2 км – което по експертна оценка е преодобимо и незначително за заобикаляне;
- При миграционна посока изток запад и обратно /преминават нищожно количество птици на много малки групи/ бариерите са с дължина около 4 км. Тази бариера е преодолима предвид преминаването на много малки ята.



Фиг. 2-15. Коридори за преминаване на птиците в региона на ИП

От направените анализи се вижда, че при реализирани + реализуеми (с ОВОС в сила и в процедура по ОВОС), без отменени и с изтекъл срок ИП:

- *Настоящият ветропарк заедно с останалите ИП създава локални тесни / с ширина до 1,3-2 км/ бариери, ориентирана в посока изток-запад, препятствие по основната посока на миграция на птиците. Тези бариери са преодолими, могат да бъдат заобиколени с нисък разход на енергия от птиците;*
- *На изток и на запад от образуваните къси бариери има коридори за преминаване на птици с ширини съответно 1 км и 4,5 км. През настоящото ИП има тесен коридор за преминаване на птици с ширина 700м*

Миграцията на птици в района е с много нисък интензитет и без големи ята от водолюбиви птици. Птиците имат места за преминаване по основната миграционна посока

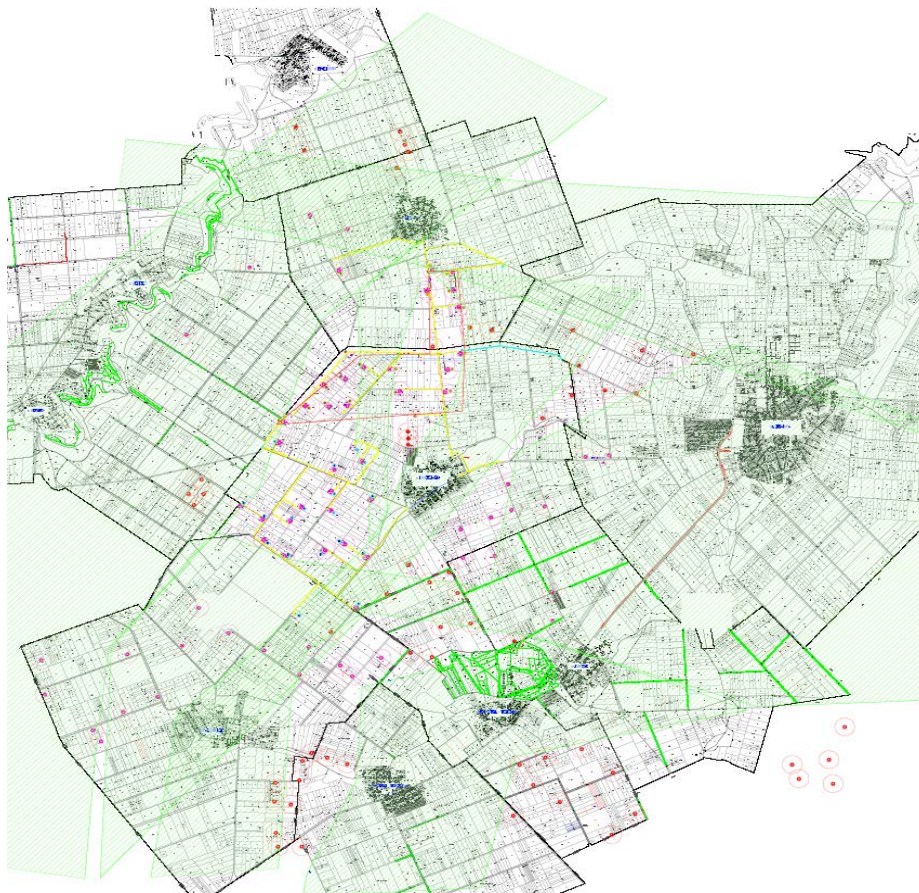
- *Не се очаква при миграция на птиците настоящото ИП да доведе до препятствия имащи средно и значително въздействие.*

• **Анализ на бариерен ефект при реализирани ИП + ИП с ОВОС в сила + настоящото ИП /тоест последващите ИП се съобразяват с настоящото/.**

На фигурата по-долу (фиг.№2-16.) са показани реализираните ИП с червен цвят и тези с ОВОС в сила, заедно с настоящото ИП (с цвят маджента). Видима е възможността за преминаване на птици във всички посоки, поради сравнително големите разстояния между съоръженията. Образуват се 5 локални бариери отделени една от друга с максимална ширина 1,7 км, които са преодолими и могат да бъдат заобиколени.

Всяко от следващите ИП би следвало да се съобрази с настоящата ситуация и направи последващ кумулативен ефект.

Заключение: При отчитане на ниската интензивност на миграция, малкия брой преминаващи водолюбиви птици и конфигурацията на съоръженията в този вариант осигуряващи множество места за преминаване на птиците, настоящото ИП би имало незначително до нищожно въздействие по отношение на миграцията.



Фиг.№ 2-16. Места за преминаване на птици при вариант реализирани ИП, ИП с ОВОС в сила и настоящото.

2.3.3. Кумулативен ефект върху ефективното въздушно пространство, използвано от птиците по време на миграция.

Вертикалната повърхнина от въздушното пространство, използвано от реещите птици в района на Добруджа, е около 220 кв.км. (между Черноморското крайбрежие (н. Шабла) на изток и границата на община Тервел на запад). Повърхнината на витлото на един ветрогенератор от 20867 кв. м. (при диаметър на ротора 163 м) заема 0.0095 % от него. Ако бъдат построени всички процедурирани 875 генератора, които не са загубили правно действие с такъв диаметър на ротора (макар че болшинството и тях не представляват инвестиционно намерение за толкова голям диаметър на ротора), кумулативният ефект на този показател ще достигне 8,30 % с генераторите на Възложителя, ако всички тези генератори се построят в една линия от н.Шабла до границата на община Тервел с община Дулово на запад (който не е случая за вече изградените ветрогенератори).

2.3.4. Кумулативен ефект върху гнезещите птици (върху пряко увредените местообитания).

При изграждането на съоръженията и инфраструктурата ще се нарушат около 53,55 дка обработваеми земи, което е 0,001 % от територията на обл. Добрич (0,003 % заедно със свързаните ИП) и 0,016% от територията на община Шабла (0,044 % заедно със свързаните ИП). Отнетите площи от землищата на двете села Пролез и Горичане е 0,12 % (0,34 % заедно със свързаните ИП), а с останалите 34 процедираны някога генератора, които не са загубили правно действие (отчитайки намаления обхват на ВЕП Пролез), процентът би се увеличил до 0,61 %.

- В широк регионален мащаб

На територията на населените места описани по-горе, общините Добричка, Генерал Тошево, Крушари, Тервел, Каварна, Шабла, Балчик, до момента са процедираны 3 002 ветроенергийни съоръжения, голяма част от които не са изградени. Реализирани/ реализуеми са общо 875 ветрогенератора в област Добрич от които: изградени 322 съоръжения, а в процедура или с Решение по ОВОС в сила – 553 съоръжения

Отнетата реална теренна площ за гнезене на птиците в земеделските земи за 875 съоръжения ще бъде около 6 693 дка /включително локални пътища за достъп с трошенокаменна настилка/, което представлява 0,12 % от земеделските земи на област Добрич /3 684 032 дка/. Въздействието може да се оцени като незначително.

- В община Шабла

В землището на община Шабла въведени в експлоатация към момента са около 29 ветрогенератора, и 24 процедираны но не изградени, вкл. настоящото и свързаното ИП.

Отнетата теренна площ за ловуване /хранене на птиците в земеделските земи за 24 допълнителни съоръжения ще бъде около 183,6 дка /включително локални пътища за достъп с трошенокаменна настилка/, което представлява 0,08 % от земеделските земи на община Шабла /219 226 дка/. Кумулативно с вече изградените 29 ветрогенератора, отнетата площ се равнява на 405,4 дка, или 0,2% от земеделските земи на община Шабла. Въздействието може да се оцени като незначително.

2.3.5. Кумулативният ефект върху дребните пойни птици

Дребните пойни птици използват по време на миграция територията на цялата страна, респективно на цяла Добруджа, без концентрация в определени миграционни пътеки. Територията с идентични хабитати, като тези на инвестиционното намерение, полезащитни пояси и агрокосистеми, е много голяма, като отнетата площ е пренебрежимо малка, дори при 34 ветрогенератора построени в землищата на двете села или 875 генератора за територията на обл. Добрич.

2.3.6. Кумулативен ефект върху ключови места за хранене на зимуващи птици.

Това са основно видове от разред Гъскоподобни. При видове от разред Соколоподобни ефектът ще е с пониски стойности.

Достатъчност на данните.

- Съществуват пълни данни и доклад за местата за хранене на червеногушата гъска и малката белочела гъска в региона на Шабла-Каварна - картирани в продължение на 5 сезона по проект на Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието от 1995 до 2000г;
- От зимата на 2009/2010г до сега се провежда мониторинг на зимуващите гъски на територията на ветроенергиен парк “Свети Никола” и в региона на езерата Шабленско и Дуранкулашко (данните са публикувани в годишни доклади);
- Данни и графичната информация от специализирано проучване в „Доклад за зимуващи водолюбиви птици в България през зимата на 2011 – 2012 г”, изготвен от обединение „Еконект”, по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове –фаза I”;
- Специализирано проучване от инвеститора за целите на настоящата оценка на ветроенергииния парк в землищата на с. Горичане и Пролез през зимата на 2010 - 2011 г, 2013 - 2014 г, 2014 – 2015 г; 2015 – 2016 г.; 2019-2020; 2021-2022, 2023-2024г.

Както се вижда от изброените по -горе източници и извършени специализирани проучвания за терените на настоящото ИП съществуват данни за местата за хранене на видове от разред Гъскоподобни от 1995г. до 2024г., с изключение на периода 2001-2008г. Тоест налице е дългосрочно проучване, достатъчно за изготвяне на анализи и изводи.

Подробен анализ на местата за хранене на зимуващи гъски е направен в раздел 5.

Кумулативен ефект върху зимуващите гъски все пак е възможен, тъй като, макар и инцидентно част от източните територии, се посещават от хранещи се зимуващи гъски.

При изготвянето на оценката на риска не трябва да се забравят интелигентността на птиците и техните сетивни възприятия, които не са взети предвид.

ВЕП ще е изграден от нови и съвременни ветрогенератори с много висока ефективност при преобразуване на ветровата енергия и намалено въздействие върху околната среда (ниски нива на шум и бавно въртене). Електропроводите са подземни, положени в сервитутите на полските пътища, като по този начин се намалява въздействието върху птиците.

Реализирането на инвестиционното намерение няма да попречи на традиционният за региона земеделски бизнес, тоест ще продължи създаването на ресурс – засети земеделски земи - места за хранене на гъските.

При провежданите многогодишните изследвания досега резултатите показват, че:

- Изследвания за предпочитаните места за хранене на червеногуши и белочели гъски са провеждани, анализирани и публикувани редовно от 1995 до 2001г и от 2010 до 2023г. Информацията е анализирана неколккратно и са обозначени ключови места за хранене – предпочитани площи площи с високо значение и много високо значение за зимуващите птици. Ветрогенераторният парк **е извън** тези територии.
- Мониторингът провеждан от БДЗП през годините както и мониторинги на други независими инвеститори **не са установили** паша на гъски в терените на ИП;
- Над 83% от хранодните на зимуващите гъски са в региона на езерата Шабленско и Дуранкулашко, както и до 8 км от крайбрежието на общините Шабла и Каварна. По-малко от 7% са случаите на паша на зимуващите гъски в по-отдалечени територии, като предпочитани от тях са полета в обхвата на ЗЗ ”Било” –(това се вижда и от Кернел анализът, изготвен от БДЗП);
- В периоди без ловна преса, както и в много студено време гъските се хранят в близост до езерото.
- В района на планирания ветропарк ВЕП Пролез не са установени предпочитани полета за хранене от белочели и червеногуши гъски. ИП е отдалечено на повече от 3,5 км от полета с високо значение и много високо значение за зимуващите птици;
- Планираният парк се намира в най-западната част – на границата на ареала за хранене на белочели и червеногуши гъски съгласно проведения от инвеститора мониторинг, данни от Кернел анализ направен от БДЗП;
- Епизодично и еднократно са установени хранещи се белочели и червеногуши гъски с много ниска численост в поле източно от съоръжения №№ 3 и 4, **от обхвата преди редуцирането** и в близост до съоръжение №12. **от обхвата преди редуцирането**. Не е установена повтаряемост на пашата на гъски в тези полета през периода на провеждан мониторинг от 1995 г до 2024 г.
- Западно от селата Пролез и Горичане има „предпочитани” полета за паша на гъски, отдалечени на повече от 1,2 км от планирания ВЕП. Установена е повтаряемост на пашата в тези полета. В случая настоящото ИП не оказва влияние.
- Определящи фактори за избор на места за хранене на гъските са ловната преса в региона, както и вида на посева. Предпочитана храна за гъските са листата на зимната пшеница. Гъските не предпочитат места с гъсто разположени пояси и слаба видимост /по отношение появата на ловци/. Над 90% от територията на ветропарка е покрита с полезащитни пояси и това е причината за слабото и ползване за хранене.
- При проведения мониторинг на зимуващи птици в съществуващ парк - **ветроенергиен парк “Свети Никола” е установено, че гъските се хранят и в близост до съоръженията – до 200 - 250 м от тях (представено в**

графиките към докладите), като включително навлизат за хранене и между групите ветрогенератори. Percival 2003 и проучвания в Урк, Холандия съобщават за 300 метров прогонващ ефект на ветрогенератори. През първата година от построяване на ветропарка са установени хранещи се гъски в 2-3 полета, а в следващите зими е установено значително навлизане на хранещи се гъски вътре във ветропарка. Количеството хранещи се гъски в рамките на ветропарка се увеличава с всяка следваща година.

- *Кернел анализът* изготвен от експерти на БДЗП показва мобилност на гъските при ползване на места за хранене и изместване на предпочитаните и по-рядко посещаваните за паша терени.
- Със заповед № РД-330/28.04.2014 на МОСВ е обявена защитена зона „Било” където са едни от най-големите зимни концентрации на гъски в Европа, предимно в сезони с ловна преса. Зоната обхваща обширни блокове със зимна пшеница, които са основната хранителна база за зимуващите водолюбиви птици. Зоната е обявена за опазване на местата за хранене на световно застрашените червеногуши и малки белочели гъски. Зоната е с площ от 86 206, 115 дка. и се намира на около 4,5 км северно от територията на ИП.

Възможните преки кумулативни въздействия от реализацията и експлоатацията на ИП върху зимуващи гъски са:

- Отнемане на хранителни местообитания по време на зимуване;
- Безпокойство и прогонващ ефект;

Възможни са преки въздействия върху вида следствие намаляване трофични територии.

Загуба на места за хранене в рамките на ИП– места, в които са наблюдавани гъски през периода 1995-2015г (които не са установени като предпочитани места за хранене и полета от значение), обхващат обща площ 424 дка (изчислени с прогонващ ефект – 250м), което представлява площ 0,1% от средната обща площ ползвана годишно в която са наблюдавани хранещи се гъски ~348 870 дка/.

Настоящото ИП е разположено в район/земи с ниска пригодност на хранителните местообитания на червеногушата гъска. Горните твърдения са на база данните и ГИС модела е публикуван в „Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София” с автор Ирина Костадинова.

Кумулативният ефект с всички построени и реализуеми ИП може да се направи *не общо, а в рамките на местата използвани за хранене.*

В Кернел анализът, изготвен от БДЗП ясно се вижда изместване на местата за паша след 2007г. след построяване на ветрогенераторите в района на Калиакра. В самата графика на ГИС системата са отбелязани 212 бр ветрогенератори в експлоатация, попадащи в местата за хранене. Доказано е, че птиците се хранят между ветрогенераторите, когато между тях има достатъчни отстояния. Доказано е разширение и изместване на полетата за паша на гъски с анализът на БДЗП. След 2007г. няма намаление на зимуващите птици в територията, няма намаление на популацията на вида в следствие на изградените 212 ветрогенератора. Местата за хранене е доказано, че са достатъчни при настоящата ситуация.

Тоест тези 212 изградени съоръжения ще се разглеждат по- долу като съществуващо състояние.

Последващият кумулативен ефект да се изчислява на базата на всички неизградени но преминали процедура по ОВОС – в сила, в община Шабла и част от община Каварна, съоръжения или за 191 съоръжения, включително настоящото ИП. Сто и деветдесетте и едно съоръжения обхващат обща площ около 4050 дка (изчислени с прогонващ ефект – 250м), което представлява площ 1,1% от средната обща площ ползвана годишно в която са наблюдавани хранещи се гъски ~348 870 дка. В около 0,3 - 0,4% от тези отнети територии (от общо 1,1%) независимо, че ще има съоръжения, птиците ще продължат да се хранят (както е доказано при ВЕП Св.Никола). Тоест общата загуба се очаква да бъде под 1%. Защитена зона „Било”, с едни от най-големите зимни концентрации на гъски в Европа, е достатъчна по площ и има значителен свободен ресурс - обширни блокове със зимна пшеница, може да компенсира изцяло отнетата площ. Очакваното въздействие ще бъде незначително.

При изчисление на кумулативния ефект за всички заявени ИП /в т.ч. отказани, отменени и с изтекъл срок или недовършени процедура/ изчисленията са следните:

-
- в площите за хранене на гъски са заявени 502 съоръжения, които ще заемат около 10645 дка;
 - очаква се отнемане на хранителни местообитания от обичайната площ на местата за паша около 3,1% което е съществено въздействие. Това въздействие не се дължи на настоящото ИП, тъй като то ще заеме под 0,1% от местата за паша. В този случай очакваното въздействие ще бъде средно.

3. Описание на елементите на инвестиционното предложение, което самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи.

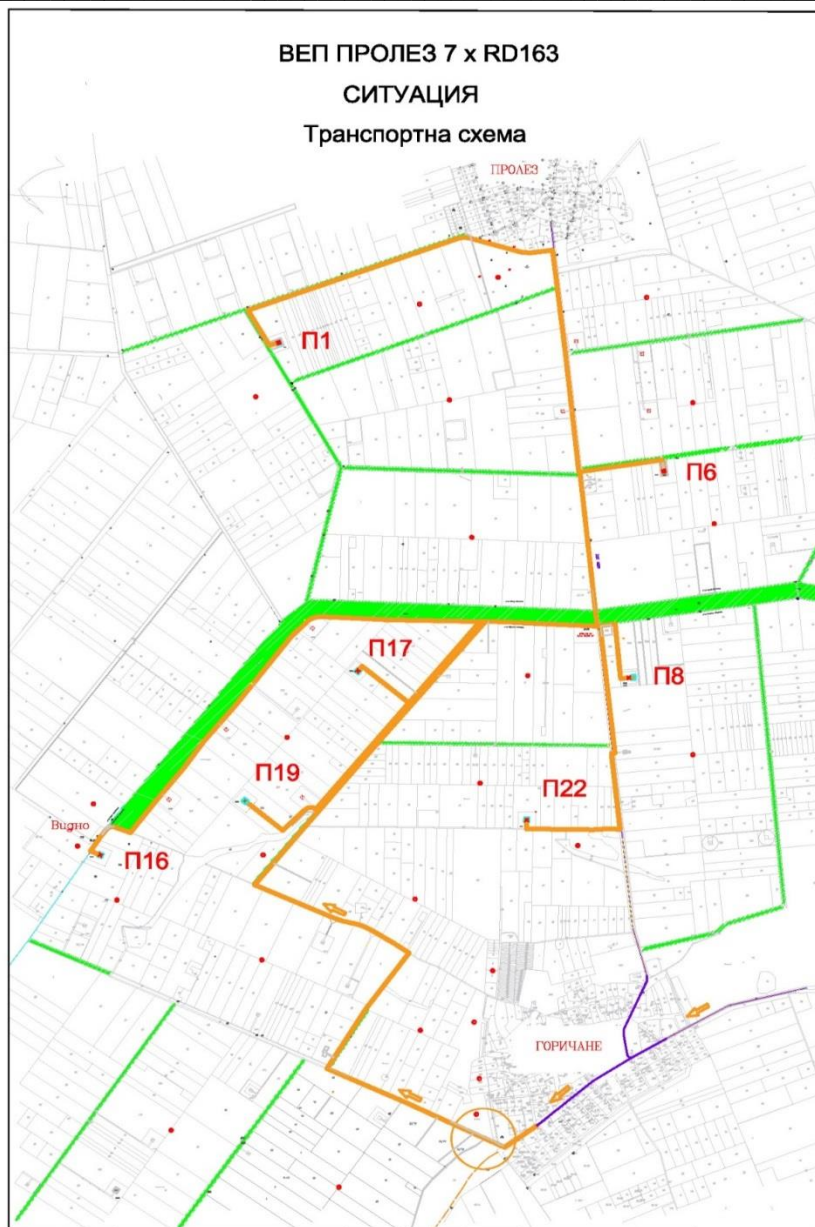
Инвестиционното предложение предвижда да бъде изграден ветроенергиен парк, включващ общо 7 броя ветрови турбини и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла.

Ветрогенераторите ще бъдат разположени в следните урбанизирани поземлени имоти: №58596.14.57 /стар 58596.14.55/, №58596.11.157 /стар 58596.11.142/ землище на с. Пролез, община Шабла, и №16095.18.222 /стар 16095.18.199/, №16095.28.134 /стар 16095.28.130/, №16095.14.193 /стар 16095.14.169/, №16095.14.191 /стар 16095.14.167/, №16095.14.189 /стар 16095.14.164/ и №16095.16.72 /стар 16095.16.65/ землище на с. Горичане, община Шабла.

Урбанизираната територия, предвидена за застрояване е 19,99 дка, в нея ще се разположат генераторите и пътните подходи до тях

Останалата площ ще останат земеделска земя, с начин на трайно ползване – нива.

Транспортният достъп от републиканската и общинската пътна мрежа до границата на част от имотите, в които има ветрогенератори в момента се осъществява по съществуващи земни селскостопански пътища с обща дължина 6,07 км и по съществуващ общински асфалтов път 1,5 км. За целта е разработена план-схема (фиг. №2-17). Достъпът до самата площадка на всеки генератор вътре в ПИ ще се осъществи с път с трайна настилка. Прекарването на новите вътрешни пътни връзки ще засегне общо 13,42 дка.



фиг. №2-17

Кабелна мрежа за провеждане на енергията, с приблизителна дължина 10 км, ще се изгради подземно по трасетата на съществуващите общински пътища и в рамките на имотите собственост или с придобити вещни права на инвеститора. Не попадат в защитени територии и не пресичат горски фондове.

По време на строителството, за временни дейности, ще се използва част от останалата територия на имота, която след това ще се рекултивира. Необходимата площ за временно строителство е предмет на специализиран проект (ПБЗ), неразделна част от техническата документация на обекта, съгласно ЗУТ.

По експертна оценка през етапа на строителство ще се ползват терени в рамките на имотите за депониране на трошен камък, пясък и други материали, депониране на иззета плодна пръст, стабилизиране на площадките около кулата за осигуряване на работа на тежката механизация.

Вятърната електроцентрала е електрическа централа за производство на електроенергия от възобновяем енергиен източник – вятърът.

Основните елементи, съставляващи ветропарка, са самостоятелно построени на подходящи места ветрогенератори. Някои модели ветрогенератори са с прилежащи в основата им трансформатори, но най-често

този трансформатор е монтиран вътре в гондолата или в корпуса на кулата.

На база на извършени прединвестиционни проучвания Възложителят избира ветрогенератори с номинална мощност до 8.0MW. Това са вятърни генератори откъм наветрената страна, с питч-контрол (pitch-control), с активна система за ориентация и ротор с три перки.

Транспортният достъп в момента се осъществява по съществуващи земни селскостопански пътища. За изграждане и експлоатационно поддържане на ветрогенераторите се предвижда направа на обслужващи пътни връзки с трайна настилка в рамките на съществуващите селскостопански пътища.

Достъпът до района на ИП е по пътища четвърти клас. Проектът не предвижда разширение на общинската и републиканската пътна мрежа.

Основни технически данни на турбините:

Генерираната от ветрогенераторите електрическа енергия се предвижда да бъде присъединена към новопроектирана разпределителна уредба, от където през силови трансформатори и новопроектирана разпределителна уредба 110kV да бъде изнесена в ЕЕС 110kV.

- Вятърен генератор с номинална мощност до 8000 kW;
- Височина на кулата до 125 м;
- Диаметър на ротора до 163 м;

Ветроенергетичната система включва ветрови турбини, трансформатори, подземни кабели, пътни подходи и площадки. Самата турбина (генератор) се състои от фундамент, кула, гондола, перки, втулка на ротора и сигнални светлини.

Съоръженията ще се монтират върху фундаменти под нивото на терена, представляващи монолитно армирано бетонно тяло.

В случая максималният брой генератори от този тип е изчислен при отчитане и на други инвестиционни намерения в района на Горичане и при спазване на изискванията за минимално разстояние между генераторите на базата на изчислено разпространение на турбуленциите зад ротора.

Ветрогенераторите са откъм наветрената страна, с питч-контрол (pitch-control), с активна система за ориентация и ротор с три перки.

Околна среда, защитени територии

Най-близо разположената ЗМ „Шабленско езеро” отстои на около 10 км от обекта. ИП не засяга планински и гористи местности - най-близката планина - Камчийска планине се намира на разстояние 86 км. Черно море отстои на 10 км от територията на ветропарка.

Разглежданата територия не попада в обсега на Черноморското крайбрежие (зони „А” и „Б” съгласно Закона за устройство на Черноморското крайбрежие).

Ветроенергийният парк **не попада** на територията на защитени територии и защитени зони. Най-близо разположените защитени зони от Натура 2000 са: BG0002051 „Калиакра”, BG0000156 „Шабленски езерен комплекс” и BG0000573 „Комплекс Калиакра” и BG0002115 33 „Било”.

На територията предложена за изграждане на ветроенергиен парк няма регистрирани исторически, археологически или архитектурни обекти, които могат да бъдат повлияни от изграждането му. Няма наличие на регистрирани застрашени от изчезване видове на площадката. Паркът отговаря на всички изисквания и норми за опазване на околната среда.

Природни ресурси

По време на строителството няма да бъдат ползвани природни ресурси с изключение на съществуваща в района землена маса, за обратно засипване. При експлоатацията единственият природен ресурс, който се използва е вятъра.

Атмосферен въздух

Въздействията на обекта върху атмосферния въздух са свързани основно с периода на изграждането му.

През строителния период ще се въздейства чрез емитиране на прах и отработени газове от ДВГ на строителните машини. През този период ще се осъществи строителството на стъпките на генераторите и техния монтаж, както и присъединяването на инсталацията с външната инфраструктура (телекомуникационни

системи и др). Количеството отделен и емитиран прах е в пряка зависимост от метеорологичните фактори, сезона, обема на работата и натоварването на строителната механизация. Прахът се влияе от случайния характер на изброените по-горе фактори, поради което и оценките за емисиите са условни. По време на строителството ще бъдат извършвани заваръчни и бояджийски работи, при които се отделят токсични газове, които също имат локално разпространение.

Продължителността на този период се очертава около 24 месеца, част от които през есенно-зимния сезон. През този период въздухът е с по-висока влажност, преобладават по-силни ветрове и падат по-голямо количество валежи. Поради това замърсяването ще е с ниска степен на въздействие (по-ниски емисии от прах, по бързо и ефективно разсейване).

През експлоатационния период не са възможни въздействия от емисии на вредни вещества от дейността на ветрогенераторите.

В по-широк, национален обхват въздействието от реализацията и експлоатацията на ветрогенераторите върху атмосферния въздух ще има положителен ефект. Това се базира на факта, че при този начин на производство на електроенергия не се отделят характерните за ТЕЦ вредни вещества (серни оксиди, азотни оксиди, въглероден оксид, аерозоли и летливи органични съединения).

Води

Инвестиционното предложение няма да окаже никакво въздействие върху повърхностните и подземните води както през строителния, така и през експлоатационния период. Предвидените дейности не са свързани с формиране на производствени отпадъчни води, емисии на биоогенни, приоритетни опасни вещества. Дейностите на настоящото ИП не предвиждат водоземане, не се очаква въздействие върху на количествените характеристики на водните обекти в обхвата на територията на настоящото и свързаните ИП. Не се предвижда заустване, включително пряко или непряко отвеждане на замърсители в повърхностните и подземни води. Съоръженията ще се монтират върху изградени непроницаеви фундаменти. На площадката не е предвидено да се съхраняват резервни консумативи съдържащи масла, течности и консумативи, които могат да доведат до замърсяване на подземните води. При експлоатацията не са предвидени постоянни работни места и няма да се генерират отпадъчни води. Настоящото ИП отчита всички заложен и относими към ИП мерки свързани с опазване и намаляване замърсяването на водните тела, опазване на химичното им качествено състояние и количествено състояние и не влиза в противоречие със заложените ограничения и забрани по чл.10 ал.1 от Наредба №3/2000г. условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ. Не се предвиждат пробивни или взривни дейности, които могат да доведат до замърсяване на подземните води. Дейностите по настоящото ИП са съобразени със забраните и ограниченията за ползване на питейно- битово водоснабдяване.

Почви

Въздействието на проекта върху почвите ще бъде основно през строителния период и нулево през експлоатационния, с ограничен териториален обхват, постоянно за зоните със строителство (постаментите на генераторите) и временно за останалата територия – работните площи, с възможност за възстановяване, без кумулативен ефект. Предвидено е изкопаните земни маси да се използват за направа на обратни насипи около фундаментите, за подравняване и други облагородяващи дейности по терените. Хумусният пласт ще се съхранява в съответствие с нормативните изисквания и след приключване на строителството ще бъде възстановен на местата, подлежащи на рекултивация, съгласно изискванията на Наредба № 26/1996 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (ДВ, бр. 89/ 1996 г., с изм. и доп.). Ще бъдат предприети мерки за възстановяване на съседни терени при евентуално увреждане от уплътняване на почвите, вследствие на строително- монтажни и др. дейности, чрез подходящи агротехнически мероприятия- мелиорации (система от организационно-стопански, хидротехнически, химически и агролесомелиоративни методи), с които се цели да се подобрят неблагоприятните природни условия на земите за стопанско ползване. В района на ИП ще бъдат предприети организационно –стопански действия с цел подравняване на почвената повърхност и декомпактирането ѝ, до възстановяване в първоначалния ѝ вид.

Геоложка среда

Реализацията на инвестиционното предложение не е свързана с никакви рискове за геоложката среда и няма да провокира неблагоприятни свлачищни, ерозионни и други неблагоприятни физико-геоложки процеси при правилно проектиране на фундаментите на опорните стълбове. При определяне на натоварванията следва да се отчетат сеизмичните сили и динамичната компонента на ветровото натоварване.

Отпадъци

През *строителния период* обичайните строителни отпадъци при изграждането на фундаментите ще се контролират и своевременно извозват съгласно нормите и правилата на строителните дейности и надзор. Също така своевременно ще се извозват и битовите отпадъци от територията на ИП.

По време на експлоатацията е възможно инцидентно генериране на отпадъци от ремонтна дейност по съоръженията и по време на годишното им обслужване.

На този етап в района на ИП няма организирано сметосъбиране. Възложителят сам организира дейностите по събиране и третиране на генерираните отпадъци, в съответствие с нормативните изисквания на Община Шабла, като сключва договори със специализирани фирми, разполагащи с необходимата компетенция, техника и персонал и разрешителни документи за дейности с отпадъци по Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Емисии на шум

Експертни прогнози и оценки на предполагаемото въздействие на шума по време на изграждането на обекта и при експлоатацията на ограничен брой вятърни електрогенератори на аналогични обекти показва следното:

- по време на строителството очакваните максимални нива на звуково налягане при различните строителни дейности спрямо границата на населеното място ще бъдат по-ниски от допустимите 45 dB(A), т. е. нивото на шума в близките населени места ще се определя от собствения им шумов фон;

- по време на нормалната експлоатация на обекта при едновременна работа на ветрогенераторите и скорост на вятъра 8-10 m/s очакваните максимални нива на звуково налягане спрямо границата на населеното място по експертна оценка няма да надвишат нормите.

Реализирането на инвестиционното предложение няма да доведе до влошаване на акустичните параметри на средата за обитаване на населението от най-близките населени места, а оттам – и до неблагоприятни ефекти, както върху хората, така и върху представителите на биоразнообразието в района.

Влиянието, което един ветроенергиен парк може да има върху околната среда, в голяма степен зависи от избора за реализацията му район. Следователно за минимизиране на неблагоприятните влияния върху околната и социална среда, изборът на район за изграждане на ветропарка е от първостепенна важност.

Разгледани са следните базови фактори:

- Наличие на потенциален ветроенергиен ресурс за различни точки в пространството и за различни височини;
- Възможности за включване в електропреносната мрежа – техническа и финансова ефективност на връзките със съществуващите мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура;
- Изградена транспортна инфраструктура и възможности за достъп до терена;
- Наличие на достатъчно голяма площ за изграждане на съоръженията;
- Изяснена собственост върху земята

В конкретния случай всички тези предварителни проучвания са осъществени.

Направени са предварителните моделни изследвания на скоростта и посоката на вятъра, определена е необходимата площ за изграждане на съоръженията, проучени са връзките с транспортната и техническата инфраструктура, избрани са землищата и конкретните собствени поземлени имоти за реализирането на инвестиционното предложение.

Въз основа на баланса между горепосочените базови фактори е избран района за изграждане на ветроенергийният парк, което се дължи на комбинация от тези фактори, а именно:

- достъпност и възможност за ползване на добър ветроенергиен ресурс;
- добър общ достъп до електропреносната мрежа и нейния капацитет;
- добър общ достъп и възможност за строителство в района;
- съображения касаещи околната среда.

Екологичните изисквания към избраната по силата на основните базови фактори територия за изграждане на ветроенергиен парк, които задължително трябва да се вземат под внимание и оценят още при предварителните проучвания са следните:

- Отдалеченост от територии за обитаване, с оглед защита на последните от шум, визуални промени и

др.;

- Наличие на защитени ландшафти и ландшафтни елементи и допустима отделеченост от техните граници;
- Опазване на защитени растителни и животински видове, които присъстват постоянно или сезонно на територията;
- Отдалеченост от обекти и комплекси на културно-историческото наследство – археологически и исторически паметници;
- Визуална съвместимост на избраната територия – визуални връзки от и към територията, особено от важни изгледни точки и маршрути;
- Съвместимост със съществуващи елементи, проводи и съоръжения - ВиК, електро-, пътища, СОЗ около водоизточници, напоителни системи и др.;
- Съвместимост със съществуващи телекомуникации на територията и в съседство – радиопредавателни, телевизионни и др. станции и съоръжения, както и съоръжения на мобилни оператори и др.;
- Осигуряване на безопасност на полетите и работата на летищни комплекси, разположени в близост на територията.

Самият процес на избор на площадка за ветрогенераторен парк включва теренни проучвания, събиране и анализ на информация, както и някои административни процедури. Единственото директно въздействие от този първоначален етап на инвестиционната инициатива върху биоразнообразието е свързано с увреждането на териториите, върху които са изградени ветроизмервателните мачти, въздействието е еднократно, временно, незначително, обратимо – може да се възстановят нарушените агрофитоценози. Внимателният избор на местоположение на площадка, при отчитане на цялата налична информация за местоположенията на зони, важни за опазването на биоразнообразието, както и информация за поведението на животинските видове, би предотвратило или смекчило голяма част от възможните негативни въздействия.

Очаквани въздействия:

По време на строителството:

При подготовка на терените за пътища, фундаменти и подземна кабелна мрежа

- пряко унищожаване на земеделски земи и отнемане на хумусния слой
- промяна в почвените условия на средата при изкопни и насипни дейности
- косвени въздействия съществуват от инвазия на рудерални и инвазивни видове след изкопните и насипни работи
- прогонване на животински видове, чувствителни към човешко присъствие
- унищожаване на яйца и ларви на земноводни, яйца на влечуги птици и новородени на дребни бозайници.

При създаването на временни строителни площадки и строително-монтажни дейности:

- нарушаване на съседни местообитания;
- утъпкване на съседни агрофитоценози
- прогонване на животински видове следствие от човешкото присъствие
- унищожаване на бавноподвижни животински видове, на техните яйца или новородени.

При депониране на излишни материали (почва, пясък, др.) използвани при строителството:

- пряко унищожаване на земеделски земи и на хумусния слой
- убиване на бавно подвижни животни, следствие от затрупване с инертни материали при депонирането
- унищожаване на местообитанията в терените за временно депониране на земни и инертни маси

както и въздействия свързани с:

- отделяне на емисии от отработените газове на строителните машини и транспортна техника, както и прах от тяхното движение и изкопни работи.
- повишена опасност от пожари при засиленото антропогенно присъствие;
- опасност от инциденти замърсявания.
- шум и вибрации от работата на строителните машини върху животинския свят
- замърсяване със строителни и твърди битови отпадъци

Въздействие на инвестиционното предложение по време на строителството върху компонентите на околната среда се състои основно в промяна на част от територията, служеща за трофична база на представителите на фауната.

По време на експлоатацията:

- Променена функция – урбанизиране на територията
- Промяна на ландшафта в близост до защитените зони

Изпълнението на инвестиционното намерение ще окаже косвено въздействие върху защитените зони.

- Най-силно въздействие върху птиците и прилепите, като елемент на защитените зони, ще окажат движещите се части на генераторите.
- Повишена опасност от пожари и аварии
- Промяна в изгледните пространства, което ще създаде дискомфорт за хората

Всички дейности за реализация на инвестиционното предложение свързани със строителството и експлоатацията на ВЕП ще се извършат в обхвата на избраните имоти.

Вид въздействие	Обхват на въздействието (в рамките на зоната, извън зоната)	Фаза на въздействие Трайност Периодичност	Възможни комбинирани въздействия	Възможни кумулативни въздействия (други проекти)
Пряко унищожаване на антропогенно повлияни съобщества	Частично извън рамките на зоната	Строителство - дългосрочно, постоянно и отчасти обратимо	Частично увреждане качеството на съседни местообитания при експлоатация поради увреждане и утъпкване на агрофитоценозите	Кумулативните въздействия са възможни при съчетаване със влияния, причинени от съществуваща инфраструктура,-пътна, електропреносна и наличие на изграждащи се други, подобни обекти. Тези кумулативни въздействия по отношение на растителния компонент засягат само територии извън зоната.
Унищожаване на индивиди	Частично извън рамките на зоната	Строителство - дългосрочно, постоянно и отчасти обратимо	Фрагментиране и увреждане на местообитания, изолиране на местообитания и прекъсване достъпа до ключови такива. Прекъсването на биокоридори за миграциите /разпространението на видовете	Кумулативен ефект има и развитието на популации на чужди и инвазивни видове, вследствие изграждащи се други, подобни обекти. Този кумулативни ефект по отношение на растителния компонент може да засегне в слаба степен гранични територии в зоната.
Прегради за нормално функциониране на местообитанията	Частично извън рамките на зоната	Строителство - дългосрочно, постоянно и отчасти обратимо	Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията. Може да доведе до нахлуване на чужди видове в агрофитоценозите.	
Увреждане на местообитания - агрофитоценози	Частично извън рамките на зоната	Строителство - дългосрочно, постоянно и отчасти обратимо	Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията, както и може да спомогне за увреждане и прекъсване на биокоридори.	
Промяна на селскостопански територии в техногенни	Частично извън рамките на зоната	Строителство и експлоатация - дълготрайно - постоянно	Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията. Може да доведе до временно (възстановимо) увреждане на местообитания и популации	
Пожари	Извън рамките на зоната Възможно е да навлезни в зоната	Строителство и експлоатация - инцидентно	Частично или пълно увреждане качеството на съседни местообитания. Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията, както и може да спомогне за увреждане и прекъсване на биокоридори.	
Нахлуване на чужди видове в агрофитоценозите	Частично извън рамките на зоната	Строителство и експлоатация - дълготрайно - постоянно	Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията. Може да доведе до нежелани промени в местообитанията	
Промяна в местообитания на животински видове	Частично извън рамките на зоната	Строителство и експлоатация - дългосрочно и постоянно	Има комбинирано въздействие върху качеството на местообитанията, както и може да спомогне за увреждане и прекъсване на биокоридори.	
Замърсяване - строителни и битови отпадъци, земни маси, изгорели газове, прахови частици и др., опасност от инциденти замърсявания при аварии	Частично извън рамките на зоната	Строителство и експлоатация - локално, средносрочно, временно обратимо след премахване на въздействието - инцидентно	Има комбинирано действие с нарушаване и унищожаване на местообитанията, възможно замърсяване на почвите, подпочвени води, съседни територии	

4. Описание на защитената/защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на инвестиционното предложение

Инвестиционното предложение не попада на територията на защитени зони, определени съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР (по директивата за хабитатите), или съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по директивата за птиците). Най-близко разположените защитени зони са:

- **ЗЗ „Калиакра”, с код BG 0002051**, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-559/21.08.2009 г. на министъра на околната среда и водите, изменена със заповед № РД 97 от 6.02.2014 г. на министъра на околната среда и водите, посл. изм. със заповед № РД-818 от 12 декември 2017 г. на министъра на околната среда и водите.
- **ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, с код BG0000156**, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-259/16.03.2010 г. на министъра на околната среда и водите, посл.изм. със Заповед № РД-698/25.08.2020 г. на министъра на околната среда и водите.
- **ЗЗ „Било”, с код BG0002115**, определена съгласно чл.6, ал.1, т.3 и т.4 от ЗБР (по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици). Обявена със Заповед № РД-330/28.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите, посл.изм. със Заповед № РД-81712.12.2017 г. на министъра на околната среда и водите.
- **ЗЗ „Комплекс Калиакра”, с код BG 0000573**, определена съгласно чл.6, ал.1, т.1 и т.2 от ЗБР (по Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна). Обявена със Заповед № РД-815 от 12.12.2017 г. на министъра на околната среда и водите. В сайта на Натура има ЗАПОВЕД за забрана № РД-526 от 21 юли 2017 г. Забраната се налага до издаване на заповед на министъра на околната среда и водите по чл. 12, ал. 6 ЗБР за обявяване на защитената зона BG0000573 „Комплекс Калиакра“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, но за не повече от две години, тоест към настоящия момент тя не е актуална.

Защитена зона BG 0002051 “Калиакра”, за опазване на дивите птици

Зоната е разположена в Североизточна България и носи името на едноименния нос, който се намира в границите ѝ. Растителността се характеризира главно с преобладаване на тревните фитоценози и оскъдно участие на дървесни и храстови видове. Повечето от растенията принадлежат към ксеротермния тип формации. Флората на Калиакра е сходна с Кримската.

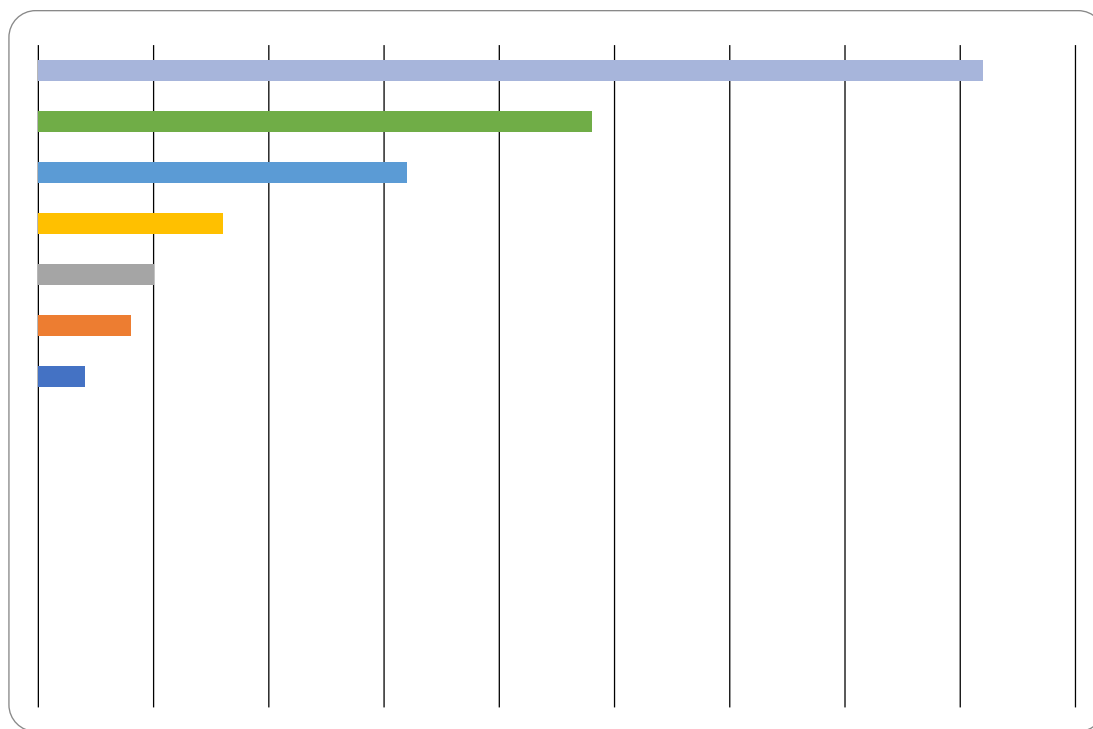
Калиакра е единственото орнитологично важно място в България, където са съхранени остатъци от добруджанската степ, както и най-големите крайбрежни скални масиви по българското Черноморие. На територията на Калиакра са установени общо 310 вида птици, за 106 от които се изискват специални мерки за опазване на техните местообитания по Закона за биологичното разнообразие. От значение за Европейския съюз са 95 вида, включени в приложение 1 на Директива 2009/147, както и голям брой мигриращи видове птици.

Със Заповеди № РД-559/21.08.2009 г., изм. и доп. със Заповед № РД97/06.02.2014 г. и Заповед № РД-818/12.12.2017 г. и трите на министъра на околната среда и водите е обявявана защитена зона „Калиакра” с идентификационен код BG0002051 за опазване на дивите птици, на основание чл.12, ал.6 във връзка с чл.6, ал.1, т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие и т.1 от Решение на Министерски съвет № 802 от 4.12.2007г. (ДВ, бр.107 от 2007г.). Защитената зона обхваща територии в землищата на с.Тюленово, Шабла, община Шабла, област Добрич, с.Българево, Каварна, с.Камен бряг и с.Свети Никола, община Каварна, област Добрич, с обща площ 161 717.788 дка, от които 55.434 кв. км. морски пространства.

В границите на защитената зона се забраняват:

- премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- разширяването площта на съществуващи кариери, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник” има стартирала процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;

- промяната на предназначението и/или начина на трайно ползване на ливади, пасища, поляни, мери, мочурища, водоеми, водни течения, крайбрежни клифове (скали) в селскостопанския и горския фонд, с изключение на случаите, при които промяната е свързана със: изпълнението на дейностите по предоставените с РМС № 536/30.07.2003 г. и РМС № 540/30.07.2003 г. концесия за добив на суров нефт от находище „Тюленово“ и концесия за добив на природен газ от находище „Българево“; изграждане на пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води, на съоръжения за третиране на отпадъци, на съоръжения за укрепване на свлачища; пътища и други елементи (обекти) на техническата инфраструктура; реализиране на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има завършена процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/ или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие;
- изграждането на фотоволтаични инсталации и вятърни генератори за производство на електроенергия в земеделска земя, която е с начин на трайно ползване, различен от описания в предходната забрана по-горе, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има завършена процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие.



Диаграма 4-1. Разпределение на класовете земно покритие в 33 „Калиакра“

А) Целите на опазване на зоната са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Б) Съгласно Заповедите № РД-559/21.08.2009 г., изм. и доп. със Заповед № РД97/06.02.2014 г. и Заповед № РД-818/12.12.2017 г. и трите на министъра на околната среда и водите за обявяване на зоната, предмет на опазване в защитена зона „Калиакра“ с идентификационен код BG0002051 са следните общо 129 вида птици:

1. видове птици по чл. 6, ал.1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие (78 вида): червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), ушат гмурец (*Podiceps auritus*), обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), гривестамчапла (*Ardeola ralloides*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), лопатарка (*Platalea leucorodia*), поен лебед (*Cygnus cygnus*), малък нирец (*Mergus albellus*), червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), орел рибар (*Pandion haliaetus*), осояд (*Pernis apivorus*), черна каня (*Milvus migrans*), червена каня (*Milvus milvus*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), орел змияр (*Circus gallicus*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), степен блатар (*Circus macrourus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), скален орел (*Aquila chrysaetos*), малък орел (*Hieraaetus pennatus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), царски орел (*Aquila heliaca*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), малък сокол (*Falco columbarius*), средиземноморски сокол (*Falco eleonora*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), ловен сокол (*Falco cherrug*), сив жерав (*Grus grus*), средна пъструшка (*Porzana parva*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), турилик (*Burhinus oedicnemus*), кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), планински дъждосвирец (*Charadrius morinellus*), златиста булка (*Pluvialis apricaria*), малък горски водобегач (*Tringa glareola*), малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), малка чайка (*Larus minutus*), дългоклюна чайка (*Larus genei*), гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), речна рибарка (*Sterna hirundo*), белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), черна рибарка (*Chlidonias niger*), бухал (*Bubo bubo*), блатна сова (*Asio flammeus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), синявица (*Coracias garrulus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), горска чучулига (*Lullula arborea*), полска бърбица (*Anthus campestris*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*), черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*), полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*); белоглав лешояд (*Gyps fulvus*).

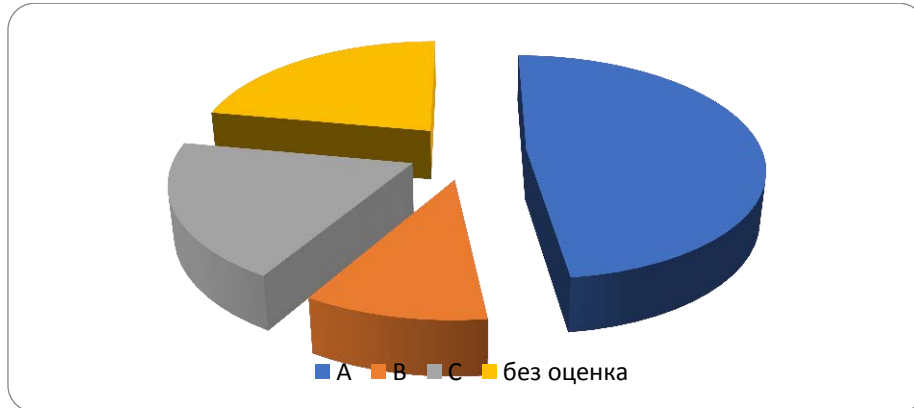
2. видове по чл. 6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие (51 вида):

малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям гмурец (*Podiceps cristatus*), червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), ням лебед (*Cygnus olor*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), сива гъска (*Anser anser*), бял ангъч (*Tadorna tadorna*), фиш (*Anas penelope*), сива патица (*Anas strepera*), зимно бърне (*Anas crecca*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), шилоопашата патица (*Anas acuta*), лятно бърне (*Anas querquedula*), червеноклюна потапница (*Netta rufina*), кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), качулата потапница (*Aythya fuligula*), обикновена гага (*Somateria mollissima*), звънарка (*Bucephala clangula*), среден нирец (*Mergus serrator*), голям нирец (*Mergus merganser*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), северен мишелов (*Buteo lagopus*), черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), лиска (*Fulica atra*), речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), пясъчен дъждосвирец (*Charadrius hiaticula*), сребриста булка (*Pluvialis squatarola*), обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), малък брегобегач (*Calidris minuta*), кривоклюн брегобегач (*Calidris ferruginea*), тъмногърд брегобегач (*Calidris alpina*), средна бекарина (*Gallinago gallinago*), голям свирец (*Numenius arquata*), малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), речна чайка (*Larus ridibundus*), чайка буревестница (*Larus canus*), малка черногърба чайка (*Larus fuscus*), белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Защитената зона е застрашена от различни човешки дейности, свързани със застрояване и унищожаване на степните местообитания и възпрепятстване свободния прелет на птиците.

От срещаните се видове 106 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). В ЗЗ „Калиакра” се намира последното голямо и сравнително добре запазено степно местообитание в Добруджа. Тук обитават характерни степни видове – совоок дъждосвирец /*Burhinus oedicnemus*/, късопръста /*Calandrella brachydactyla*/ и дебелоклюна чучулиги /*Melanocorypha calandra*/, 4 вида каменарчета, розов скорец /*Sturnus roseus*/, като първите три вида са с най-високи числености в страната. Почти цялата гнездова

популация на черногърбото каменарче /*Oenanthe pleschanka*/ е концентрирана на територията на „Калиакра”. Скалистите морски брегове се обитават от единствената в България колония на средния корморан (*Phalacrocorax aristotelis*). С откритите биотопи са свързани и редица хищни птици, като белоопашатия мишелов (*Buteo rufinus*), обикновената ветрушка /*Falco tinnunculus*/, сокола орко /*Falco subbuteo*/, късопръстия ястреб /*Accipiter brevipes*/, бухала /*Bubo bubo*/ и др.



Диаграма 4- 2. Обща оценка на видовете в защитена зона „Калиакра”

Защитена зона BG 0000156 „Шабленски езерен комплекс”, за опазване на дивите птици

Комплексът включва Шабленското езеро и Шабленската тузла, разположени върху сарматски варовици в Североизточна България, на 5 км североизточно от град Шабла. С името Шабленско езеро се обединяват две близкостоящи крайбрежни лиманни езера - Шабленско и Езерецко, свързани помежду си с изкуствено прокопан канал. На изток езерото е отделено от морето с 30-50 м пясъчна ивица. Езерото е в границите на правителствената резиденция. Шабленската тузла е полусолена лагуна, разположена на 1,5 км югоизточно от езерото и отделена от морето с високи дюни. Бреговете на езерото са обрасли с обширни масиви главно от тръстика /*Phragmites australis*/ с участие на теснолистен /*Typha angustifolia*/ и широколистен папур (*Typha latifolia*), брегова острица /*Carex girardia*/ и др. Тръстиковите масиви представляват основното местообитание в комплекса. Значителни по размери са и откритите водни площи. Захранването на езерото става изключително от подземни води. В района на сградите на правителствената резиденция има изкуствени насаждения от парков тип - миризлива върба /*Eleagnus angustifolia*/, люляк /*Syringa vulgaris*/, птиче грозде /*Ligustrum vulgare*/, смрадлика /*Cotinus coggygria*/, обикновен глог /*Crataegus monogyna*/). Северно от Шабленското езеро се намират неголеми изкуствени насаждения от бяла акация /*Robinia pseudoacacia*/ и американски ясен /*Fraxinus americana*/, а от юг - тополови култури. В Шабленската тузла преобладава откритата водна площ, като водолюбивата растителност заема сравнително тясна ивица покрай брега. Важно местообитание са и обраслите с псамофитна растителност дюни и пясъчен плаж.

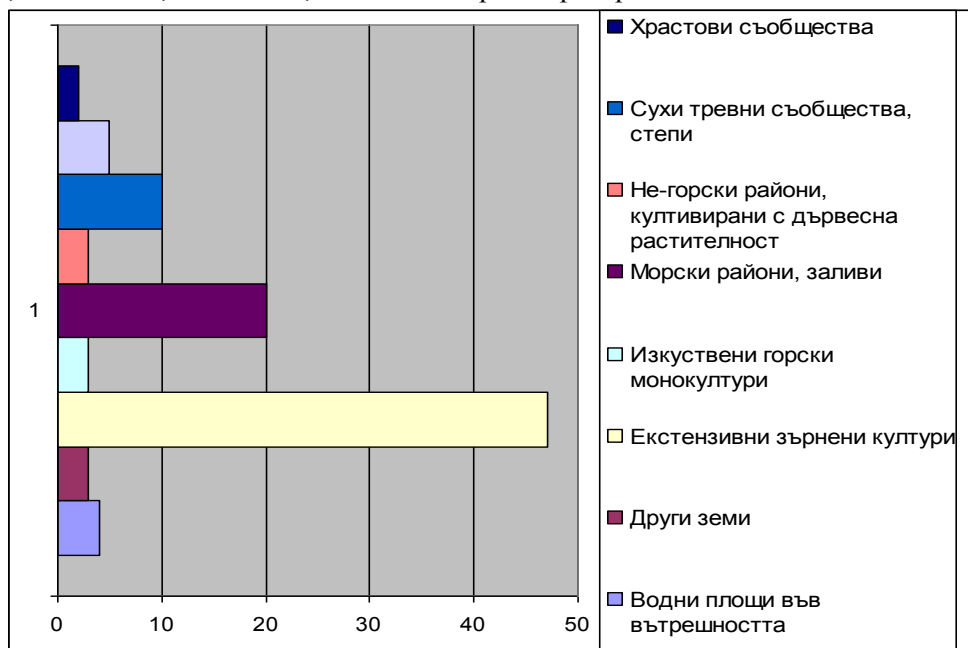
На територията на Шабленския езерен комплекс са установени 260 вида, от които 70 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 111 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 13 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 26 вида, в SPEC3 - 72 вида. Зоната осигурява подходящи местообитания за 90 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 86 са вписани също в приложение I на Директива 2009/147 на ЕО. Комплексът има стратегическо значение за световно застрашената червоногуша гъска /*Branta ruficollis*/ през зимата, като заедно с Дуранкулашкото езеро приемат почти цялата ѝ световна популация. През този сезон тук се наблюдават също големи концентрации на голямата белочела гъска /*Anser albifrons*/ и единични екземпляри от световно застрашената малка белочела гъска /*A. erythropus*/). Този факт определя мястото като едно от най- важните зимовища на тези видове гъски в света. Езерото е едно от местата в страната със значителни струпвания на поен лебед /*Cygnus cygnus*/ и зеленоглава патица /*Anas platyrhynchos*/ през зимата.

Езерният комплекс е важна миграционна станция за щъркелоподобните /*Ciconiiformes*/, гъскоподобните /*Anseriformes*/ и дъждосвирицоподобните /*Charadriiformes*/ птици. През есенно-зимния сезон тук се наблюдават редица световно застрашени видове, като къдроглавия пеликан /*Pelecanus crispus*/, малкия корморан

/Phalacrocorax pygmaeus/, малката белочела гъска, белооката /A. пугоса/, тръноопашатата /Oxyura leucoccephala/ потапница и големия креслив орел /Aquila clanga/. Малкият корморан образува значителни струпвания както по време на миграция, така и през зимата. В комплекса гнездят два световно застрашени вида - белооката потапница /Aythya пугоса/ и ливадният дърдавец /Crex crex/. В значителни количества се размножават редица други редки и застрашени от изчезване птици, като морският дъждосвирец /Charadrius alexandrinus/ и черночелата сврачка /Lanius minor/. Езерото е едно от най-важните места в страната за опазването на гнездящите тук морски дъждосвирец, кафявокрил огърличник /Glaireola pratincola/, кокилобегач /Himantopus himantopus/, белочела рибарка /Sterna albifrons/ и вечерна ветрушка /Falco vespertinus/.

Цялата територия на езерата Шабла и Езерец заедно с прилежащата пясъчна ивица и гористи части са включени в правителствена резиденция. Риболова е разрешен само на ограничена част от територията. В резиденцията се извършват спортно-развлекателни дейности. Подпочвените води се използват интензивно за питейни нужди и напояване на земеделските земи. В пасищата около езерото се осъществява паша на кози, овце и крави. В района се извършва интензивен лов на водолюбивы птици, в по-малка степен горско-стопански дейности и отдих. Шабленския езерен комплекс е силно чувствителен към всички дейности, които оказват влияние на водния режим и на качеството на водите във влажните зони. Настоящото водочерпене от повърхностните и подпочвените води за питейни нужди и напояване е безконтролно и несъобразено с оптималното водно ниво на езерата. Самите езера са замърсени с биогенни елементи (амониеви соли, нитрити, нитрати и фосфати) и органична материя като резултат от интензивното земеделие и животновъдство в района. Замърсяването с биогенни елементи е основната причина за нарастващия процес на еутрофикация и промяна в равновесието на водните екосистеми. Все още съществуват чести нарушения на ловното и природозащитното законодателство от браконieri, както и мащабен незаконен лов с мрежи в езерото Шабла и особено в Езерец. Изкуственото отглеждане на култивиран шаран е ограничаващ фактор за оцеляването на дивата популация на вида. Неконтролираната паша на домашни животни в и около влажните зони води до влошаване и разрушаване на местообитания като влажните ливади и блатата. Други човешки дейности, които влияят отрицателно на качеството на ценните местообитания са незаконния добив на пясък от дюните при Шабленската тузла, както и замърсяването на цялата територия с отпадъци; военните учения и безконтролното дветежине на военна техника в района, поради близостта на военен полигон до Шабленската тузла. Много от дейностите в резиденцията (отдих, риболов, косене, залесяване, стрелби) са несъвместими с екологичните изисквания и природозащитния статут на Последващият баланс на територията на обекта по начин на трайно ползване, вид на собствеността и вид на територията са направени съгласно Карта на Възстановената Собственост, по актуална информация към 06/2005, източник Министерство на Земеделието и Горите.

Площ на зоната - 31,749.317 дка, от които 6,448 кв. км морски пространства.



Диаграма 4-3. Разпределение на класовете земно покритие в 33 „Шабленски езерен комплекс“

А) Защитената зона се обявява с цел:

1. опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Б) Съгласно Заповедта за обявяване на зоната № РД-259/16.03.2010 г. и посл.изм. със Заповед № РД-698/25.08.2020 г. на министъра на околната среда и водите, предмет на опазване в защитена зона „Шабленски езерен комплекс“ с идентификационен код BG0000156 са общо 155 вида птици:

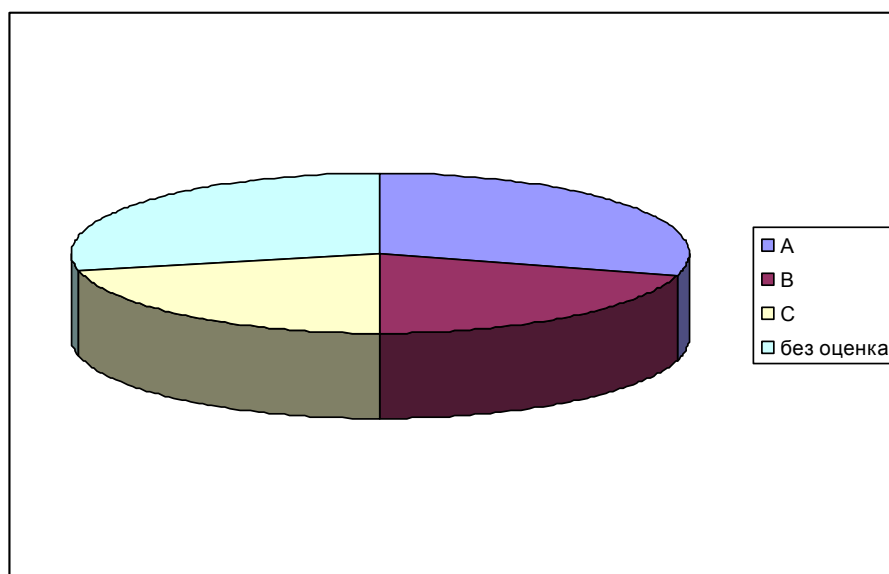
2.1. видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие (88 вида):

Червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Ушат гмурец (*Podiceps auritus*), Обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малка белочела гъска (*Anser erythropus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Тръноопашата потапница (*Oxyura leucocephala*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Орел змияр (*Circus gallicus*), Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Голям креслив орел (*Aquila clanga*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Малка пъструшка (*Porzana pusilla*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Морски дъждосвирец (*Charadrius alexandrinus*), Златиста булка (*Pluvialis apricaria*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Голяма бекасина (*Gallinago media*), Малък горски водобегач (*Tringaglareola*), Пепеляв (жълтокрак) брегобегач (*Xenus cinereus*), Тънкоклюн листоног (*Phalaropus lobatus*), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дългоклюна чайка (*Larus genei*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Блатна сова (*Asio flammeus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Мустакато шаварче (*Acrocephalus melanopogon*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Синьогушка (*Luscinia svecica*);

2.2. видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие (67 вида):

Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Посевна гъска (*Anser fabalis*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Планинска потапница (*Aythya marila*), Обикновена гага (*Somateria mollissima*), Ледена потапница (*Clangula hyemalis*), Каdifена потапница (*Melanitta fusca*), Звънарка (*Bucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол

орко (*Falco subbuteo*), Момин жерав (*Anthropoides virgo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридожд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пясъчен дъждосвирец (*Charadrius hiaticula*), Сребриста булка (*Pluvialis squatarola*), Обикновена калугерица (*Vanel lusvanellus*), Голям брегобегач (*Calidris canutus*), Трипръст бегобегач (*Calidris alba*), Малък брегобегач (*Calidris minuta*), Сив брегобегач (*Calidris temminckii*), Кривоклюн брегобегач (*Calidris ferruginea*), Тъмногърд брегобегач (*Calidris alpina*), Плоскоклюн блатобегач (*Limicola falcinellus*), Малка бекарина (*Lymnocyptes minimus*), Средна бекарина (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Голям свирец (*Numenius arquata*), Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Камъкообръщач (*Arenaria interpres*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Малка черногърба чайка (*Larus fuscus*), Сребриста чайка (*Larus argentatus*), Белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).



Дијаграма 4-4. Обща оценка на видовете птици в 33 „Шабленски езерен комплекс“

Шабленското езеро е обявено за защитена територия през 1979 г. за опазване на ловна и рибна фауна и на застрашени видове водолюбиви птици. Тя покрива около 16% от територията на комплекса. В рамките на Българо-Швейцарската програма за опазване на биологичното разнообразие в периода 1995-1997 г. е разработен план за управление, а през 1999-2000 г. – актуализиран. През 1995 г. Шабленското езеро е обявено за Влажна зона с международно значение съгласно Рамсарската Конвенция. През 1989 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място. През 1998 г. е определена за КОРИНЕ място, поради европейското и значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици.

Защитена зона BG 0002115 „Било“, за опазване на дивите птици

Защитена зона „Било“ е разположена в Южна Добруджа и западно от Дуранкулашкото и Шабленско езеро, в които са едни от най-големите зимни концентрации на гъски в Европа. Зоната е с площ от 86 206, 115 дка, разположена в землищата на общините Генерал Тошево, Шабла и Каварна.

Защитена зона BG0002115 „Било“ е обявена със Заповед № РД-330 от 28 април 2014 г., на основание чл. 12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие и т. II от Решение № 678 от 7.11.2013 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 99 от 2013 г.): 1. в землищата на с. Сърнино, с. Александър Стамболийски, община Генерал Тошево, област Добрич, с. Черноморци, с. Смин, с. Ваклино, с. Твърдица, община Шабла, област Добрич, с. Било, с. Белгун, с. Септемврийци и с. Нейково, община Каварна, област Добрич. В границите на защитената зона се забранява:

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

- залесяването на ливади, пасища и мери и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- изграждането на вятърни генератори и фотоволтаични системи за производство на електроенергия и съпътстващата ги инфраструктура (обслужващи пътища, подстанции, кабелни линии) извън регулацията на населените места.

Със Заповед № РД-817 от 12 декември 2017 г., на основание чл.16, ал.4 във връзка с ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие са променени забраните и ограниченията на дейностите, въведени със Заповед № РД-330 от 28.04.2014 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.41 от 2014г.) за обявяване на защитена зона BG0002115 „Било“, както следва:

В т.5 се създават т. 5.5, 5.6 и 5.7 със следните забрани:

- 5.5. Лов на Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*);
- 5.6. Лов на водоплаващ дивеч през тъмната част на денонощието;
- 5.7. Въвеждането на различни от традиционните за района земеделски култури.

Създава се т.5а:

- 5а. Министърът на околната среда и водите със заповед временно спира работата на единични вятърни турбини, групи от ветрогенератори или цели ветроенергийни паркове в светлата част на деня при наличие на данни за интензивен миграционен поток на птици, които в комбинация със специфични климатични условия създават опасност от сблъсък на птици с витлата на ветрогенераторите. Мярката не се прилага за единични вятърни турбини, групи от ветрогенератори или цели ветроенергийни паркове, които разполагат със система за ранно предупреждение или са включени в интегрирана такава и изпълняват всички експлоатационни изисквания. Посоченото изключение не се прилага при доказана неефективност на системите за ранно предупреждение.

Зоната обхваща предимно обширни блокове със зимна пшеница, които са основната хранителна база за зимуващите водолюбивы птици. Зоната е обявена за опазване на местата за хранене на световно застрашените червеногуши и малки белочели гъски, както и на големите белочели гъски – основен вид от зимуващите в езерата гъски.

А) Защитената зона се обявява с цел:

1. опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Б) Съгласно Заповедта за обявяване на зоната (№ РД-330 от 28 април 2021 г. и посл.изм. със Заповед № РД-817/12.12.2017 г. на МОСВ), предмет на опазване в защитена зона „Било“ с идентификационен код BG0002115 са общо 37 вида птици:

2.1. видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие (24 вида):

Малка белочела гъска (*Anser erythropus*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Дропла (*Otis tarda*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Златиста булка (*Pluvialis apricaria*).

2.2 видове по чл. 6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие (13 вида):

Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Посевна гъска (*Anser fabalis*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Черношипа ветрушка (Керкenez) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*).

Защитена зона BG0000573 „Комплекс Калиакра” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна

Защитена зона BG0000573 „Комплекс Калиакра“ е обявена със Заповед № РД-815 от 12 декември 2017 г., на основание чл.12, ал.6 във връзка с чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие и т.2 от Решение № 802 на Министерския съвет от 4.12.2007 г. (ДВ, бр.107 от 2007г.) и изм. с решения на Министерския съвет № 52 от 2008 г. (ДВ, бр.14 от 2008 г.), № 660 от 2013 г. (ДВ, бр.97 от 2013 г.) и № 223 от 2014 г. (ДВ, бр.37 от 2014 г.). Защитената зона обхваща територии в землищата на с. Тюленово, община Шабла, област Добрич, с. Камен бряг, с. Свети Никола, с. Българево, гр.Каварна, с. Божурец, с. Топола, община Каварна, област Добрич и гр. Балчик, община Балчик, област Добрич, с обща площ 483 362,770 дка (483,363 кв.км), от които 437,272 кв.км морски пространства.

Съгласно тази заповед в границите на защитената зона се забранява:

- депониране на драгажни маси, пребаластиране на кораби в морските пространства в зоната;
- изграждане на изкуствени подводни рифове и острови върху местообитанията, предмет на опазване в морските пространства в зоната; изключения се допускат при бедствия и аварии или за дейности, подобряващи природозащитното състояние на местообитанията;
- търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скално-облицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл.31 от Закона за биологичното разнообразие, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
- увреждане и унищожаване на естествената растителност в крайбрежната плажна ивица и в дюни извън активната плажна площ освен в случаите на почистване от инвазивни и неместни видове;
- промени в хидрологичния режим чрез отводняване, коригиране, преграждане с диги в границите на водозависимите природни местообитания; изключения се допускат при бедствия и аварии или за дейности, подобряващи при-родозащитното състояние на местообитанията;
- употреба на минерални торове в ливади, пасища и мери;
- издаване на разрешения за строеж и всякакво строителство на територията, определена с координатен регистър на разпространението на природно местообитание 62С0 * Понто-Сарматски степи, съгласно приложение № 3, част от заповедта, както и инициране, провеждане или продължаване на процедури по реда на Закона за опазване на околната среда, ЗБР, Закона за горите, Закона за опазване на земеделските земи, Закона за собствеността и ползване на земеделските земи, Закона за устройство на територията и съответните подзаконовни нормативни актове, които са предпоставка за реализация на строителство; Забраната не се прилага за строежи с действащо разрешително за строеж към датата на обнародване на заповедта; за ремонт и реконструкция на съществуващи обекти; за изграждане, ремонт или реконструкция на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура. При реализация на строежи с действащо разрешително за строеж към датата на обнародване в „Държавен вестник“ на настоящата заповед, предмет на изключението, с цел гарантиране опазване на природно местообитание 62С0 * Понто-Сарматски степи е необходимо изрично становище на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Варна, че конкретното строителство не засяга местообитанието. На територията, определена с координатен регистър на разпространението на природно местообитание 62С0 * Понто-Сарматски степи съгласно приложение № 3, неразделна част от заповедта, разораване, залесяване и създаване на трайни насаждения, плодови и зеленчукови култури, зърнено-бобови култури, листовъдни зеленчукови култури, кореноплодни зеленчукови култури, луковични зеленчукови култури, маслодайни култури, влакнодайни култури, етеричномаслени култури, едногодишни или многогодишни фуражни култури;
- палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин,

възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по заповед;

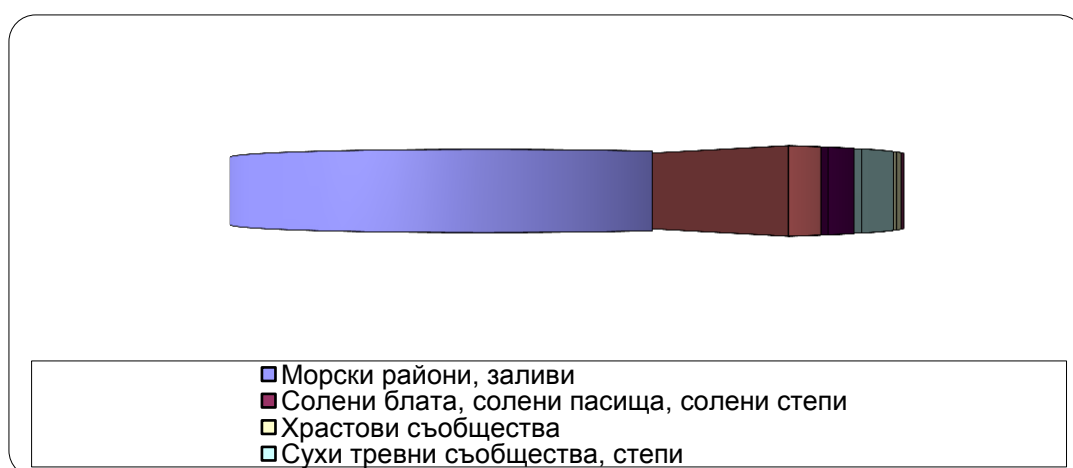
- провеждане на спелеоложки проучвания в неблагоприятно оборудвани пещери през размножителния период на прилепите – 1 март – 30 юни;
- въвеждане на неместни растителни видове в ливади, пасища, мери, естествени водни обекти, дюни, мочурища, дерета и горските територии, както и умишлено внасяне в морската среда на чужди видове;
- движение на МПС извън съществуващи пътища (вкл. горски, селскостопански, ведомствени такива) в неурбанизирани територии освен за провеждане на селскостопански, горскостопански, аварийни и контролни дейности или по предварително съгласувани по съответния ред маршрути.

Защитена зона BG0000573 „Комплекс Калиакра” включва част от крайбрежна Добруджа и прилежащата ивица от Черно море. Дължината на крайбрежната линия е около 34 км. От района на пристана при село Тюленово бреговата ивица е клифова с общо направление север-юг/юг-запад до нос Калиакра, където направлението на брега се променя в посока изток-запад/югозапад. Височината на клифа варира от 5-6 м при село Тюленово до 65 м при нос Калиакра, където навлиза в морето на 2 километра. Предложените граници на зоната включват част от акваторията. Разнообразна площ с много видове местообитания – широколистни гори, степи и сухи карстови пасища, морски клифове и скалисти брегове, морски заливи и характерни крайбрежни морски съобщества. В растителната покривка преобладават на тревни фитоценози с участие на единични дървесни и храстови видове. Тя се развива върху плитка почва с разкрития на основната варовикова скала. В зоната се намират последните и най-добре запазени степни местообитания в България. Те са резултат от съчетанието на специфичен релеф, почви и климатични условия и е особено важно да бъдат запазени, тъй като поддържат характерни видове от степния биотоп.

Калиакра е единственото орнитологично важно място в България, където са съхранени остатъци от добруджанската степ, както и най-големите крайбрежни скални масиви по българското Черноморие.

Важно място от гледна точка на разнообразие от местообитания, растения и птици. Значимо място за престои на много видове птици. Има културна и историческа стойност. Около 80 вида, принадлежащи към 37 семейства, са установени за акваторията на резерват «Калиакра». Рибната фауна е представена от понтийски реликти, бореално-атлантически и средиземноморски видове. Мястото не е от голямо значение за съществуването на безгръбначната фауна.

Около 2.28% от територията на «Комплекс Калиакра» е поставена под законова защита съгласно българското природозащитно законодателство. Тук се намират Резерват «Калиакра» и Защитена местност «Яйлата». Защитена зона за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна с код BG0000573 „Комплекс Калиакра” включени в следните класове земно покритие:



Диаграма 4-5. Разпределение на класовете земно покритие в ЗЗ BG0000573 „Комплекс Калиакра”

Съгласно Заповедта за обявяване на зоната (№ РД-815 от 12.12.2017 г. на МОСВ), предмет на опазване в защитена зона „Комплекс Калиакра“ с идентификационен код BG0000573 са следните типове природни местообитания:

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

КОД	Пр.	ИМЕ
1110		Постоянно покрити от морска вода пясъчни и тинести плитчини
1150	*	Крайбрежни лагуни
1160		Обширни плитки заливи
1170		Съобщества с кафяви, червени и зелени водорасли по скалисти морски дъна
1210		Едногодишна растителност върху морски крайбрежни наноси
1240		Стръмни морски скали, обрасли с ендемични видове <i>Limonium</i>
1310		<i>Salicornia</i> и други едногодишни растения, колонизиращи тинести и пясъчни терени
1410		Средиземноморски солени ливади
2110		Зараждащи се подвижни дюни
3150		Естествени еутрофни езера с растителност от типа <i>Magnopotamion</i> или <i>Hydrocharition</i>
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от <i>Alyso-Sedion albi</i>
62C0	*	Понто-сарматски степи
7220	*	Извори с твърда вода с туфести формации (<i>Cratoneurion</i>)
8210		Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
8310		Неблагоустроени пещери
8330		Подводни или частично подводни морски пещери
91H0	*	Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i>
91I0	*	Евро-сибирски степни гори с <i>Quercus spp.</i>

В приложение II на Директива 92/43/ЕИО за защитената зона са включени 16 вида бозайници:

- Видра (*Lutra lutra*);
- Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*);
- Степен пор (*Mustela eversmannii*);
- Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
- Лалугер (*Spermophilus citellus*);
- Афала (*Tursiops truncatus*);
- Муткур (Морска свиня) (*Phocoena phocoena*);
- Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*);
- Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*);
- Остроух нощник (*Myotis blythii*);
- Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*);
- Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*);
- Голям нощник (*Myotis myotis*);
- Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*);
- Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*);
- Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*);
- Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*);
- Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*);

6 вида земноводни и влечуги:

- Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
- Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*);
- Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
- Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

- Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni);
- Пъстър смок (Elaphe sauromates);

2 вида риби:

- Карагъоз/Дунавска скумрия (Alosa immaculata);
- Малък карагъоз /Харип (Alosa tanaica);

8 вида безгръбначни животни:

- *Четириточкова меча пеперуда (Euplagia quadripunctaria);
- Catopta thrips;
- Обикновен сечко (Cerambyx cerdo),
- Бръмбар рогач (Lucanus cervus);
- Лицена (Lycaena dispar);
- Вертиго (Vertigo moulinsiana);
- Вертиго (Vertigo angustior);
- Набръчкан пробатикус (Probaticus subrugosus);

и 3 вида растения:

- Татарско диво зеле (Crambe tataria);
- Обикновена пърчовка (Himantoglossum caprinum);
- Емилипопово прозорче (Potentilla emiliipopii).

В зоната има значителен брой други значими растителни видове: *Adonis volgensis*, *Alyssum borzaeanum*, *Alyssum caliacrae*, *Artemisia pedemontana*, *Artemisia lerchiana*, *Artemisia pontica*, *Astragalus glaucus*, *Bellevalia ciliata*, *Convovulus lineatus*, *Cladium mariscus*, *Goniolimon besseranum*, *Goniolimon tataricum*, *Gypsophylla trichotoma*, *Ephedra distachya*, *Eryngium maritimum*, *Erodium hoefftianum*, *Lactuca tatarica*, *Lemna gibba*, *Limonium meyeri*, *Limonium latifolium*, *Limonium vulgare*, *Limonium gmelinii*, *Nepeta parviflora*, *Nepeta ucranica*, *Opopanax chironium*, *Paeonia tenuifolia*, *Petrosimonia brachinata*, *Silene caliacrae*, *Symphitum tauricum*, *Stipa lessingiana*, *Taraxacum bessarabicum*, *Utricularia vulgaris*.

Целите на опазване на защитена зона BG 0000573 “Комплекс Калиакра” са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Пашата в района е довела до естественото развитие на растителност със значително присъствие на бодливи видове от сложноцветните – *Carduus* ssp., *Onopordon* ssp., *Centaurea calcitrapa*, *Centaurea solstitialis*, *Carthamus* ssp. и др. в съседство със селищата, край пътищата и на места, където е имало или има прекомерно натоварване на пасищата. Склоновете са образувани от варовикови камъни с многобройни ниши, които служат за подслон на много видове. Това са важни местообитания, служещи за набавянето на храна и убежище за прилепите и степните бозайници. В долния край на склоновете, особено от южната страна, се намират гъсти непроходими храсти, основно от драка (*Paliurus spina-christii* Miller) с участието на обикновен глог (*Crataegus monogina* Jacq.), жасмин (*Jasminum fruticans* L.), дрян (*Cornus mas* L.), чашкодрян (*Euonimus europaeus* L.) и някои дървесни видове - явор (*Acer campestre* L.), бряст (*Ulmus minor* Miller), махалебка (*Prunus mahaleb* L.) и други. По крайбрежната линия има малка скална долина с пясъчен бряг (единствения в региона) и отделено от морето блато (частично обрасло с тръстика). Мястото е от значение за съществуването на безгръбначната фауна.

5. Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на инвестиционното предложение върху предмета и целите на опазване на защитените зони

Изграждането на ветроенергийните съоръжения и инфраструктурата към тях е свързано с промяна на земеделски земи. Унищожаване на агрофитоценози на територията предвидена за изграждане на основите на кулите и отнемане на хумусния слой под тях. В прилежащите територии – предвидени за работни площадки ще бъде увредена растителността – също агрофитоценози и до известна степен хумусния слой на почвата. Тези въздействия са локализирани изцяло извън 33 BG 0000573 „Комплекс Калиакра” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, и няма вероятност да окажат влияние върху предмета и целите и. Площадката на ветропарка е и извън защитени зони BG 0002051 „Калиакра”, BG 0002115 „Било” и BG 0000156 „Шабленски езерен комплекс“ за опазване на дивите птици.

Като цяло, територията в района на инвестиционното предложение е значително антропогенизирана от интензивно земеделие. При експлоатацията няма да се формират отпадъчни продукти и опасни вещества, които да имат негативно въздействие върху околната среда.

Местоположението на имотите, подходите към тях и съпътстващата инфраструктура са извън границите на защитените зони и при строителството и експлоатацията не се очаква пряко въздействие върху целите им на опазване, които са следните:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природните местообитания и местообитанията на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

По отношение на местообитанията и хабитатите инвестиционното предложение няма да повлияе върху предмета и целите на опазване на 33 BG 0000573 „Комплекс Калиакра”, като няма да промени нейната същност и обхват.

При оценката на въздействието върху видовете, предмет на опазване в защитените зони по Натура 2000 в настоящия Доклад е използвана матрица (матричен принцип) за оценка степента на въздействие. В следващата Таблица са поместени критериите за оценяване, респективно степента на въздействие, като е използвана десетобална скала за възприетите степени на критериите за оценяване. В Приложение 1 са представени разпечатки на подробните резултати от оценяването.

Таблица: 5-1 Матрица за оценка степента на въздействие

ОЦЕНКА	КРИТЕРИИ	СТЕПЕНИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ
0	Дейността не оказва въздействие	Няма въздействие – 0
1	Дейността има много слабо отрицателно въздействие	Слабо въздействие, което може да бъде избегнато без прилагане на специални мерки освен спазване на най-добрите практики при строеж и експлоатация – от 1 до 3
2	Дейността може да предизвика временни отрицателни въздействия	
3	Дейността може да предизвика краткосрочни отрицателни въздействия	
4	Дейността може да предизвика вторични отрицателни въздействия	Средно по степен въздействие, което е необходимо да се отчете в комбинация с други фактори и да се препоръчат мерки за намаляване или премахване – от 4 до 6
5	Дейността може да предизвика кумулативни отрицателни въздействия	
6	Дейността може да предизвика синергични въздействия	
7	Дейността може да предизвика вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчавачи/компенсаторни	
		Значително въздействие, което е необходимо

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

	мерки.	да бъде премахнато чрез избор на алтернативи или прилагане на смекчаващи и компенсаторни мерки – от 7 до 9
8	Дейността може да предизвика значителни вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсаторни мерки.	
9	Дейността предизвиква значителни, средносрочни или дългострочни/постоянни отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсаторни мерки.	
10	Дейността предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие. Въздействието не може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсаторни мерки.	Значително въздействие, което не може да бъде премахнато чрез смекчаващи или компенсаторни мерки – 10

5.1.Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху типовете природни местообитания и местообитания на видовете – предмет на опазване в защитените зони

Оценката на степента на въздействие на инвестиционното предложения за изграждане на ветрогенераторен парк и възможни алтернативни решения върху защитената зона се базира на влиянието върху всеки от критериите за Благоприятен природозащитен статус – популация в зоната, площ на местообитанията в зоната (където има специфични по-малки по площ, но важни местообитания се отчитат отделно), качество на местообитанията (структурни и функционални параметри), бъдещи преспективи (други важни параметри). Отделно се отчитат и други структурни и функционални параметри, като общата функционална роля на зоната за свързаността на мрежата – биокоридорна функция, географска свързаност.

Оценката на степента на въздействието отчита не само риск от сблъсък като въздействие върху популация в зоната, но също така и природозащитния статут на вида съгласно различните издания (IUCN, Червената книга на Република България, ЗБР, Приложение I към Директивата за биоразнообразие, и Видове, предмет на европейска природозащитна загриженост - SPEC), категоризацията на вида в съответната защитена зона според дела в зоната на общата популация на вида за цялата страна, както и оценка на риска предвид географското раположение на зоната спрямо територията на ИП.

За целите на настоящата оценка са проведени следните теренни проучвания:

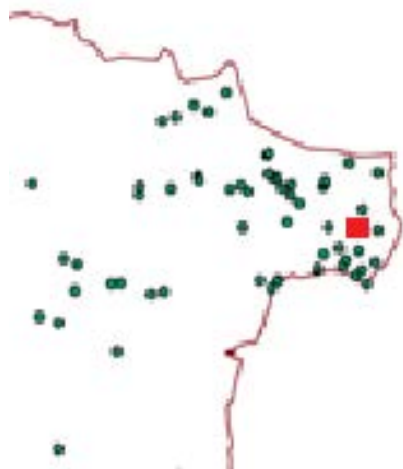
Миграция на реещи се птици през землищата на с. Горичане и с. Пролез през 2004 г., 2005 г., 2009 г., 2010г., 2011 г., 2021 г., 2022 г., 2023 г.

1. Теренни проучвания през есенните миграционни сезони на 2004, 2009, 2021, 2022, 2023г.
2. Теренни проучвания пролетните миграционни сезони на 2005, 2010, 2011, 2022, 2023г.

В допълнение, освен проведените проучвания, при оценката са взети предвид резултати от предишни проучвания и е направен преглед на съществуващата научна информация:

3. Резултати от проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I”.
4. Доклад „Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания” (Матеева, Янков, 2013);
5. Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори – Доклад, изготвен от обединение „Еконект”, 2013 г.
6. Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г;
7. Публикация върху миграция на реещите птици над България (Michev et al, 2012).

Посочените по-горе източници на информация обхващат анализ на данни получени от мониторингови изследвания в наблюдателни пунктове показани на схемата по-долу.



Фиг. 5.1 Карта с разположението на всички наблюдателни пунктове и покритието на територията на България от полевите дейности и привлечени източници с визуални наблюдения /източник консорциум „ПЕБ”, 2013/.
С червено е отбелязано местоположението на точка „Горичане”

В схемата се вижда, че източната част на Приморска Добруджа, в т.ч. района на Калиакра - Шабла е равномерно покрита с мрежа от наблюдателни точки, разположени на разстояние 3 - 5 км, ориентирана във всички посоки. Мрежата може да даде реални данни за миграцията на птиците за продължителен период 2004 – 2012г., като данните могат да се считат за представителни, от достатъчно дълъг период, като в случая са избегнати случайности и изключения, свързани с временни климатични проявления.

В анализите направени в източници от 1 до 6 ясно се вижда, че данните от мониторинговите доклади изготвени за ВЕП Пролез в община Шабла кореспондират/съответстват на получените данни от другите мониторингови изследвания.

Част от ползваните документи служат за информация и сравнение, тъй като са завършени изследвания с друга основна цел или обхващат райони около езерата, а другата част надгражда резултатите от теренните проучвания.

Изисквания за мониторинг. Достатъчност на данните

- Доклад T-PVS/Inf(2002) 30 **”Вятърните електроцентрали и птиците-ръководство и критерии за оценка на въздействието и избор на места”**. В своя препоръка от декември 2003 г. Постоянният комитет на Бернската конвенция отправя ясни и конкретни препоръки към страните членки за извършване на минимум едногодишен базов мониторинг на прелетните птици, както и конкретен формат на обхвата и характера на оценката за въздействие върху околната среда.
- **Резолюция 7.5 от IX 2002г. “Вятърните турбини и мигриращите видове”** специално разглежда проблема с предизвикваната от вятърните генератори смъртност върху голяма част от птиците. Резолюция формулира изискванията за изграждането на ветроенергийни паркове, съобразени със спецификата на миграцията на птиците. В тази връзка, съгласно Бонската конвенция следва да се пристъпва към планиране на ветроенергиен парк, единствено след като е проведен задълбочен и адекватен мониторинг на орнитофауната през поне два миграционни сезона, обхващащи пролетна и есенна миграция. Едва след като резултатите от проучването покажат, че отсъства риск от конфликт с прелитащите птици, е допустимо да се осъществяват последващи проучвания по изграждането на ветроенергийния парк.

Изводи:

- *Представените мониторингови проучвания изготвени за ВЕП Пролез задоволяват изискванията /препоръките на Постоянният комитет на Бернската конвенция, на резолюция 7.5 от IX 2002г на Бонската конвенция и на Насоки за извършване на преценка на вероятната степен на въздействие*

на инвестиционни предложения за изграждане на вятърни генератори върху конкретните местообитания и/или видове, предмет на опазване в защитените зони издадени от МОСВ;

Мониторинг на зимуващи птици в землищата на с. Горичане и с. Пролез:

1. Теренни проучвания зимния период 2010-2011 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;
2. Теренни проучвания зимния период 2013-2014 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;
3. Теренни проучвания зимния период 2014-2015 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;
4. Теренни проучвания зимния период 2015-2016 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;
5. Теренни проучвания зимния период 2021-2022 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;
6. Теренни проучвания зимния период 2023-2024 г. на територията на ветропарк „ВЕП Пролез” и в съседни територии;

В допълнение, освен мониторинг между 2010 и 2024 г., проведен конкретно за „ВЕП Пролез“, са разгледани и взети предвид следните проучвания, ръководства, доклади:

7. Резултати от 6 годишно проучване /включващо територията на настоящото ИП/ представени в доклад „Оценка на влиянието на зимуващите гъски върху добивите на житни култури”, описани в Секторен доклад II, изготвен от Сергей Дерелиев и в Dereliev et al, 2000;
8. Доклад за зимуващи водолубиви птици в България през зимата на 2011 – 2012 г, изготвен от обединение „Еконект”;
9. Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г.
10. Доклади за мониторинг на зимуващи птици на територията на ветроенергиен парк “Свети Никола” и в региона на Калиакра през зимата през 5 зимни сезона .
11. Проследяване на червеногушата гъска в България;
12. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ЧЕРВЕНОГУШАТА ГЪСКА (BRANTA RUFICOLLIS) В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2015 – 2024
13. РЪКОВОДСТВО за опазване на дивите птици при разработването на ветроенергийните източници в България
14. Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска
15. Резултатите от мониторинга на зимуващите гъски в крайбрежна Добруджа в периода 2010-2015

В Доклад за зимуващи водолубиви птици в България през зимата на 2011 – 2012 г, изготвен от обединение „Еконект” е представен обхвата на мониторинга, в т.ч. с ползване на данни по проект LIFE09/NAT/BG/000230 Методиката и подхода за преброяването на всички изброени проучвания кореспондира на препоръките и методиката на Wetlands International и отразява подхода при сбора на данни от предходни периоди на проучването. Методологията е разработена в рамките на проекта и е одобрена от Изпълнителна агенция по околна среда.

Извод:

Анализите и изводите в ДОСВ се базират на достатъчно задълбочени и продължителни проучвания, както и на архивни и съвременни данни за периода 1995 – 2000 г.; 2011-2012г; 2012-2024г. покриващи територията на настоящото ИП.

За целите на настоящата оценка са проведени и теренни проучвания относно:

Мониторинг на гнездящи птици в района на ИП за гнездови период 2010 – 2023 г.

Мониторинг на прилети в района на ИП:

1. Теренни проучвания за 2010 и пролетта на 2011г. –обхванати са размножителен период и два миграционни сезона;

2. Теренно проучване за периода август-октомври 2022 г.;
3. Теренно проучване за периода ноември 2022 г.-октомври 2023 г.

Теренно проучване за растителни видове и хабитати предмет на защита е проведено през 2024 г.

5.1.1. Въздействие на инвестиционното предложение върху дивите птици, предмет на опазване в Защитени зони „Калиакра“ с код BG0002051, „Шабленски езерен комплекс” с код BG0000156 и „Било“ с код BG0002115

При определянето на природозащитното състояние и анализиране на видовете предмет на опазване на разглежданите ЗЗ са използвани данни от орнитологични мониторинги проведени от 2004 г. до 2023 г. за различните сезони, както и от специфичната информация в резултат на проект “Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза Г”. Даните от проведените проучвания са посочени в таблица за всеки разглеждан вид, като за ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било” BG0002115 няма данни по проект “Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза Г” и за това те не са включени.

При изчисляване риска от сблъсък е използван модел, който отчита числеността на вида в рисковия прозорец на вятърния парк, базирана на данни от мониторинговете проучвания, вероятността на сблъсък при прелет на екземпляр от даден вид през ротор на ветрогенератор, и поведение на избягване на съответния вид, съгласно насоките на Шотландското природозащитно дружество „НейчърСкот“. Изчисленията са описано подробно в края на раздел 5.1.3, от стр. 226 нататък. За всеки анализиран вид е сметнат процентния риск при прелет на 1 екземпляр през вятърния парк от настоящото ИП (ВЕП Пролез), както и риска при прелет през територията на настоящото и свързаното ИП (ВЕП Пролез заедно с ВЕП Горичане). За видовете с наблюдавана численост по време на мониторингови проучвания е даден прогнозния брой сблъсъци при максимланата наблюдавана численост през годините. n

По-долу е разгледано въздействието върху видовете птици в защитените зони, които биха могли да се срещнат на територията на ВЕП по време на миграция, гнездене, хранене, скитане, зимуване. Поради това че повечето видове попадат в обхвата на опазване на трите зони, са разгледани в един текст поясняващ разглежданият вид птица в коя зона попада, данни по време на орнитомониторинга, представителността му в зоната спрямо натура формуляра от 2021 г. и направен анализ на евентуалното въздействие върху вида и оценка на риска поотделно за всяка зона.

Мигриращи хищни и водолубиви видове птици, наблюдавани по време на орнитомониторинга, включени в предмета на опазване на ЗЗ „Калиакра” BG0002051, ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било” BG0002115:

- **Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)** – това е граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Прелетна птица, среща се в Европа, Азия, Африка, Северна Америка. Широко разпространен вид у нас. Хищна птица, 85 % от храната ѝ се състои от дребни и средни по размери птици, като дроздове, вранови, яребици. Останалите 15 % се падат на бозайниците, като зайцевидни, гризачи и насекомоядни. Включен в червения списък на световнозастршените видове (IUCN Red List) - Незастршен (Least Concern LC). Най-висока численост в района на ИП - 44 инд. са отчетени през есенния полеви сезон на 2006 г., докато през пролетните наблюдения няма регистрирани мигриращи птици. Няма и отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя подходящ биотоп за гнездене на вида.

Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	3
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	5
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	44
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	32
Полеви сезон есен 2009 г.	-	7

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

33 „Калиакра”, код BG0002051	
Гнездене 2010	-
Гнездене 2020	-

Предмет на опазване само в 33 „Калиакра”, код BG0002051 с представителност на вида с категория „D”, т.е. размера на популацията му е „незначителен”, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	Преместване	Риск от сблъсък	Барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.020%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.034%/0.02 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.020% за настоящото ИП и 0.034% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец. Оценка на степен на въздействието върху вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 по десетобалната скала – 1 / Дейността има слабо отрицателно въздействие /.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до 33 „Калиакра”, код BG0002051 индивиди от вида голям ястреб.

- **Малък ястреб (*Accipiter nisus*)** – това е сравнително дребен представител на семейство Ястребови (Accipitridae). Мъжкият има дължина на тялото 29-34 см, размах на крилете 59-64 см, а женската съответно дължина на тялото 35-41 см и размах на крилете 67-80 см. Тежи 150-300 гр. Има изразен полов диморфизъм, женската е по-едра и оперението и е в маскировъчни цветове. Прелетна птица. Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава гористи местности. Включен е в червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC). Най-висока численост в района на ИП - 171 инд. са отчетени през есенния полеви сезон на 2004 г., докато през пролетните наблюдения са регистрирани минимален брой мигриращи птици – най-много 15 инд. през пролет 2023 г. Няма и отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя подходящ биотоп за гнездене на вида.

Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	15	9
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	1	39
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	37
Полеви сезон пролет 2011 г.	2	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	2	75
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	171
Полеви сезон есен 2009 г.	-	145
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „A”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и в 33 „Било“ BG0002115 е с категория „C”, т.е. размера на популацията му е 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. Територията на ВЕП не предлага подходящ биотоп за гнездене и обитаване на малкия ястреб. Видът е с дребни размери и маневрен полет, а като всяка хищна птица има добра ориентация и способност да преодолява препятствия по пътя си.

Малък ястреб (<i>Accipiter nisus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.044%/0.1 екз. - настоящото ИП 0.077%/0.1 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.044% за настоящото ИП и 0.077% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“, код ВГ0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти, ниската численост на вида в района на ВЕП, и предложените мерки за намаляване на въздействието, реализирането на ИП може да се отрази върху преминаващите през защитените зони индивиди от вида малък ястреб.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код ВГ0002051 – 5 / Дейността има средно ниво на отрицателно въздействие / Предложени са мерки за намаляване на въздействието в Глава 6 на ДОСВ;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код ВГ0000156 - 1/ Дейността има слабо отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код ВГ0002115 - 1/ Дейността има слабо отрицателно въздействие /

• **Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*).** Късопръстият ястреб е сравнително дребен представител на семейство Ястребови (Accipitridae). Прелетна птица. На територията на България е странстващ и мигриращ вид. Среща се в Европа, Азия и Африка. Обитава гористи местности в околностите на езера и реки, в предпланините и основно в равнините. Природозащитен статут – включен е в Червения списък на световнозастрешените видове – Незастрешен. В България е вписан в Червената книга. Най-висока численост в района на ИП - 11 инд. са отчетени през есенния полев сезон на 2019 г., докато през пролетните наблюдения са регистрирани минимален брой мигриращи птици – 9 инд. съответно през пролет 2007 и по 1 инд. 2020 и 2011 г. Няма и отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя подходящ биотоп за гнездене на вида.

Късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	4
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	1
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	11
Полеви сезон пролет 2011 г.	1	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	9	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	1
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Предмет на опазване и с представителност на вида в 33 „Калиакра”, код ВГ0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, и

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115, не е предмет на опазване. По време на орнитологичните проучвания, на територията и в близост на ветропарка не са установени гнезда на късопръст ястреб.

Късопръст ястреб (<i>Accipiter brevipes</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.033%/0.004 екз. - настоящото ИП 0.058%/0.1 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.033% за настоящото ИП и 0.058% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти, реализирането на ИП може да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида късопръст ястреб без предприемане на мерки. Затова, предвид възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, и прогнозния риск от сблъсък, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 4 / Дейността има средно ниво на отрицателно въздействие /.
Предложени са мерки за намаляване на въздействието в Глава 6 на ДОСВ;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо отрицателно въздействие;

- **Обикновен мишелов (*Buteo buteo*)** – това е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа, Азия и Африка. Една от най-често срещаните дневни грабливи птици в България. Обитава разнообразни местообитания, но най-често култивирани земи, изпъстрени с горички. Птиците от по-северните популации са прелетни. Понякога младите птици се отправят на юг, а възрастните остават цяла зима в размножителната си територия. Включен в червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) – Незаstraшен. Най-висока численост в района на ИП - 2149 инд. са отчетени през есенния полеви сезон на 2009 г., съответно през пролетните наблюдения са регистрирани много по-малък брой мигриращи птици – 220 инд. през пролет 2022 г. Отчетени са и гнездящи птици, с численост близка до допустимата в такъв тип биотопи – земеделски земи с полезащитни горски пояси.

Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	120	99
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	220	339
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	54	393
Полеви сезон пролет 2011 г.	20	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	8	291
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	11	1026
Полеви сезон есен 2009 г.	-	2149

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

33 „Калиакра”, код BG0002051	
Гнездене 2010 / регистр. инд.	2
Гнездене 2020 / инд. / ха	0.01

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, в 33 „Било”, код BG0002115 и 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.023%/0.5 екз. - настоящото ИП 0.041%/0.9 екз. - комбинирано	Да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.023% за настоящото ИП и 0.041% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП за един прелет на птица през рисковия прозорец. Прогнозното ниво на сблъсъци се дължи предимно на числеността на вида, който лети сравнително бавно, но пък предимно извън рисковия височинен пояс. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било” BG0002115 отстой на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Вида обикновен мишелов е сред най-разпространените хищни птици у нас и се отличава с маневреност и силно развито чувство за ориентация. Предвид тези факти, но и значимостта на популацията на вида в 33 „Калиакра” и констатирания риск от сблъсък, реализирането на ИП може слабо да се отрази чувствително върху преминаващите през района на ВЕП индивиди от вида обикновен мишелов. Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /

В 33 „Било”, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /.

- **Северен мишелов (*Buteo lagopus*)** (известен и като Гашат мишелов) - това е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа (включително България), Азия и Северна Америка. Обитава тундра и степи. Прелетни птици, в България зимува. Храни се предимно с дребни бозайници и друга подобна по размери плячка. На територията на България е защитен от закона вид. Видът е регистриран с много ниска численост в района на ИП – единствено наблюдение от 2 инд. са отчетени през есенния полеви сезон на 2004 г. Видът не е гнездящ за България.

Северен мишелов (<i>Buteo lagopus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	2
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Било”, код BG0002115 е с категория „D”, т.е. размера на популацията му е “незначителен”, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156, вида не е предмет на опазване. В района на ВЕП северния мишелов има вероятност да се наблюдава единствено през зимния период от годината.

Северен мишелов (<i>Buteo lagopus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.027%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.048%/0.001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.027% за настоящото ИП и 0.048% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти, изключително ниската численост на вида в района на ВЕП, това че се среща единствено през зимата, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите и обитаващи защитените зони индивиди от вида Северен мишелов (*Buteo lagopus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*).** Белоопашатия мишелов е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава тундра и степи. Прелетна птица, гнездяща в България. Природозащитен статус – включен в Червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC). На територията на България е защитен от закона вид. Видът е регистриран с ниска численост в района на ИП – 16 инд. са отчетени през есенния полеви сезон на 2006 г., а през пролетта единствените наблюдения са на 1 инд. през пролетта на 2020 г. и пролетта на 2022 г. Няма отчетени гнездящи птици.

Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	1
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	1	1
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	4
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	16

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	7
Полеви сезон есен 2009 г.	-	10
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, не е предмет на опазване. В района на ВЕП няма подходящ биотоп за гнездене на белоопашатия мишелов, липсват скали и големи дървета.

Белоопашат мишелов (<i>Buteo rufinus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.028%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.048%/0.001 екз. - комбинирано	не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.028% за настоящото ИП и 0.048% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Препрекиците по време на миграции птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуване.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*).** Тръстиковият блатар е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава блатисти и крайбрежни местности. Прелетен вид, гнездящ в България. Видът е включен в Червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC) и в Приложение 1 на Директива за птиците на ЕС. На територията на България е защитен от закона вид. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 67 инд. през есенния полеви сезон на 2009 г., а през пролетта най-много птици – 32 инд. са регистрирани през 2011 г. Няма отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида, липсват тръстики и водни площи.

Тръстикова блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	29	7
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	26	59
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	54
Полеви сезон пролет 2011 г.	32	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	44
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	10	62
Полеви сезон есен 2009 г.	-	67
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било”, код BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Тръстикова блатар (<i>Circus aeruginosus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	Преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.033%/0.02 екз. - настоящото ИП 0.057%/0.04 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.033% за настоящото ИП и 0.057% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстой на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

*Предвид изброените факти, въпреки характерния нисък полет и неподходящите условия за гнездене, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*). Затова, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуване, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 2/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 2/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Полски блатар (*Circus cyaneus*).** Полският блатар е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Предпочита влажни местности, прелетна птица. Видът е включен в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незаstraшен (Least Concern LC) и в Приложение 1 на Директива за птиците на ЕС. На територията на България е защитен от закона вид. В района на ИП са наблюдавани птици. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 36 инд. през есенния полеви сезон на 2004 г., а през пролетта най-много птици – 22 инд. са регистрирани през 2011 г. Видът се наблюдава само по време на миграция.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	8	3
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	30	17
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	12	6
Полеви сезон пролет 2011 г.	22	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	16
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	36
Полеви сезон есен 2009 г.	-	34
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Било”, код BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Полски блатар (<i>Circus cyaneus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.012%/0.004 екз. - настоящото ИП 0.022%/0.01 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.012% за настоящото ИП и 0.022% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти и това че вида е с ограничено обитаване на територията на ВЕП, само по време на миграция, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Полски блатар (*Circus cyaneus*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуване.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Степен блатар (*Circus macrourus*).** Степният блатар присъства в Световния червен списък под категория „Полузастрашен” (NT). В България видът се среща рядко, главно по време на миграция, най-вече по черноморското крайбрежие като обикновено са наблюдавани единични индивиди. За вида, както и за

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

останалите видове от род *Circus* е характерно, че по време на миграцията си летят на малка височина, основно с активен махов полет. В района на ИП са наблюдавани блатарари. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 10 инд. през есенния полеви сезон на 2006 г., а през пролетта най-много птици – 8 инд. са регистрирани през 2011 г. Няма отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Степен блатар (<i>Circus macrourus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	2
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	5
Полеви сезон пролет 2011 г.	8	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	10
Полеви сезон есен 2004 г., пролет 2005 г.	1	3
Полеви сезон есен 2009 г.	-	1
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, не е предмет на опазване.

Степен блатар (<i>Circus macrourus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.027%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.047%/0.005 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.027% за настоящото ИП и 0.047% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП"за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юз) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и това че вида е с ограничено обитаване на територията на ВЕП, само по време на миграция, реализирането на ИП може слабо да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Полски блатар (*Circus cyaneus*). Затова, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуване.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

- **Ливаден блатар** (*Circus pygargus*). Ливадният блатар е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Обитава обширни открити местности. Видът е включен в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незаstraшен (Least Concern LC). В района на ИП вида е наблюдаван. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 34 инд. през есенния полеви сезон на 2019 г., а през пролетта най-много птици – 5 инд. са регистрирани през 2023 г. Няма отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	5	3
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	30
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	4	34
Полеви сезон пролет 2011 г.	3	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	1	14
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	1	5
Полеви сезон есен 2009 г.	-	5
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било”, код BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Ливаден блатар (<i>Circus pygargus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.008%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.014%/0.005 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.008% за настоящото ИП и 0.014% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти и това че вида е с ограничено обитаване на територията на ВЕП, само по време на миграция, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Полски блатар (*Circus cyaneus*). Въпреки това, предвид възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Ловен сокол (*Falco cherrug*)** - Ловният сокол известен също и със старинното наименование Крагуй, е дневна граблива птица от семейство Соколови. Ловният сокол е най-едрият вид сокол в България и втори по големина в света след северния сокол, с когото имат близко родство. Ловният сокол е вид на откритите пространства. Той е типичен вид за степите от централна Европа до централна Монголия. В Европа неговото типично местообитание са лесостепите в низините и предпланините, а на някои места и откритите планински била и плата. Ловният сокол предпочита степни и лесостепни райони, както и райони с обширни пасища с лалугери, полевки и други видове гризачи. Ловният сокол е строго защитен вид в България. Включен е в Червената книга на България в категорията „Критично застрашен”. Видът е включен в Приложение I на Директивата за птиците на Европейския Съюз(Bird Directive), Приложение II на Бернската конвенция (Bern Convention), Приложение II на CITES, както и в категория „Уязвим” от Световната Червена книга на IUCN. Най-голямата популация на ловния сокол в Европейския съюз се намира в Унгария. Тази страна е и един от малкото примери, където благодарение на успешни природозащитни мерки броят на двойките е увеличен от около 30 на над 200, при това – във време, когато видът намалява катастрофално навсякъде по света. Видът не е регистриран през нито един миграционен сезон по време на неколкотократно наблюдения, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популация, а в ЗЗ “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било”, код BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.006% - настоящото ИП 0.011% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.006% за настоящото ИП и 0.011% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида ловен сокол (*Falco cherrug*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра“, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс“, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Средиземноморски сокол (*Falco eleonora*).** Средиземноморският сокол е средно голяма птица от семейство Соколови срещаща се в България. Размаха на крилето му достига около 90 см. Цветът на оперението му варира много, по-светлите птици приличат много на сокол орко, но са по-големи, а по-тъмните и някои млади, могат да създадат впечатление, че са почти черни. Прелетен вид, повечето му представители зимуват на остров Мадагаскар. Хищна птица, начина на лов е сходен с този на сокола орко, храни се предимно с птици, които улавя по време на полет. На територията на България се среща като много рядко изключение и е обявен за защитен вид. Видът е регистриран в района на ИП – 2 инд. единствено през есенния полеви сезон на 2004 г. Няма отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Средиземноморски сокол (<i>Falco eleonora</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	1
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	2
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра“, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в 33 „Калиакра“, код BG0002051 е с категория „В“, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115 и 33 „Шабленски езерен комплекс“ BG0000156, вида не е предмет на опазване.

Средиземноморски сокол (<i>Falco eleonora</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.006%/0.0001 екз. - настоящото ИП 0.010%/0.0002 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.006% за настоящото ИП и 0.010% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида средиземноморски сокол (*Falco eleonora*).

**Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;**

- **Сокол скитник (*Falco peregrinus*)** - това е едър и мощен сокол, среща се и по нашите земи. Много разпространен вид, но никъде не е многоброен. Балканите са редовно зимовище на този вид, въпреки че има и единични гнездови находища тук. Среща се в почти цяла Европа. Обитава проломи, дефилета и скални масиви от морското равнище до алпийски райони. При миграции и зимуване се среща и в други биотопи. Соколът скитник е застрашен вид в България, включен в съответната категория в "Червената книга на република България". Видът е регистриран в района на ИП – 5 инд., 2 инд. единствено през два есенни полевни сезона, през 2004 г. и 2006 г. Няма отчетени гнездящи птици, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	2
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	5
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156, вида не е предмет на опазване.

Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.005%/0.0003 екз. - настоящото ИП 0.009%/0.0004 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.005% за настоящото ИП и 0.009% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Сокол скитник (*Falco peregrinus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Било“, код ВГ0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Сокол орко (*Falco subbuteo*)** - това е птица от семейство Соколови. Среща се в Европа (включително България), Азия и Африка. Соколът орко е самотник и заема с партньора си или сам голяма и обширна територия. Предпочита степи и други подходящи открити местности покрити нарядко с дървета. Не се среща в градски или заселени от човек зони. Прелетна птица, европейските популации зимуват в централна и тропическа Африка. Хранят се предимно с дребни птици, които улавят по време на полет. Ловуването на сокол орко е уникален спектакъл в природата. Лети на сравнително голяма височина или по-често чака кацнал на някое високо място, когато се оглежда за плячка. Атаката започва когато соколът забележи, че потенциалната му жертва е навлязла във въздушното му пространство. Тогава излита рязко, спуска се пикирайки към нея и започва да я преследва. Скоростта и маневреността на полета му в това преследване са забележителни, до степен в която дори е трудно да бъде следен с поглед. Успява да настигне и улови във въздуха дори несъмнено най-добрите летци в птичия свят като лястовици, пчелояди и дори бързолети. Ако преследваната птица не успее по най-бързия начин да се скрие в гъсти храсталаци или гори, почти няма шанс да избяга. На територията на България е изключително рядък и защитен от закона вид. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 6 инд. през есенния полеви сезон на 2019 г. и 2022 г., а през пролетта най-много птици – 5 инд. са регистрирани през 2022 г. През 2010 г. са отчетени 2 инд. гнездящи птици, което е релевантно на такъв тип биотоп.

Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	1	1
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	5	6
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	4	6
Полеви сезон пролет 2011 г.	1	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	2
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	5
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	2	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ “Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 и ЗЗ „Било“ ВГ0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Сокол орко (<i>Falco subbuteo</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.013%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.022%/0.001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.013% за настоящото ИП и 0.022% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване. Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Сокол орко (*Falco subbuteo*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/

В 33 „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Малък сокол (*Falco columbarius*).** Малкият сокол или още чучулигар, е сравнително дребна птица от семейство Соколови, срещаща се и в България. Размерите са му подобни на керкенеца, размаха на крилето достига около 60 см. Тялото му е сравнително тънко и елегантно. Прелетна птица, среща се в по-голямата част на Европа, Мала Азия и някои части на Азия. В Европа гнезди на Скандинавския полуостров, в балтийските страни и Русия, на север от Москва. В Ирландия, Исландия и западните части на Великобритания води уседнал начин на живот, а в цялата останала част на Европа и Мала Азия може да бъде срещнат като зимуващ вид. Обитава тундра, полутундра и иглолистни гори, по време на зимните миграции може да се срещне и в друг тип области, но като цяло не силно залесени. На територията на България се среща много рядко, само през зимата и е обявен за защитен вид.

Видът е регистриран в района на ИП с 8 инд. през есенния полеви сезон на 2009 г.

Малък сокол (<i>Falco columbarius</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	6
Полеви сезон есен 2009 г.	-	8
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Малък сокол (<i>Falco columbarius</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.037%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.065%/0.01 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.037% за настоящото ИП и 0.065% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Обитаващите през зимата зона птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП. Обитаващите през зимата зона птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и това че вида е с ограничено обитаване само през зимата в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида малък сокол (*Falco columbarius*)

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Черношипна ветрушка (*Falco tinnunculus*)** – това е птица от семейство Соколови, среща се в България. Има изявен полов диморфизъм, мъжкия е със сива глава и ръждиви изпъстрени с тъмни петънца криле, а женската еднообразно кафеникава, изпъстрена с по-тъмни петънца. Широко разпространен в Европа, Азия и Африка вид, но с ниска плътност на популацията. Само в най-северните райони е прелетен, а в останалите части може да бъде видян целогодишно. Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. Понякога се среща в градска среда. Широко разпространен в България вид, обявен за защитен. В района на ИП е наблюдаван. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 195 инд. през есенния полеви сезон на 2009 г. /но това наблюдение най-вероятно се дължи на повтарящи се наблюдения на една и съща гнездяща двойка/, а през пролетта най-много птици – 16 инд. са регистрирани през 2023 г. През 2010 г. са отчетени 3 инд. гнездящи птици, което е релевантно на такъв тип биотоп.

Черношипна ветрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	16	2
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	6	4
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	2	9
Полеви сезон пролет 2011 г.	4	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	1	14
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	14	56
Полеви сезон есен 2009 г.	-	195
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	3	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051, 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Черношипна ветрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.213%/0.4 екз. - настоящото ИП 0.374%/0.7 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.213% за настоящото ИП и 0.374% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Нивото на риск и прогнозното ниво на сблъсъци отразяват сравнително

ниската скорост на летене на вида, сравнително ниския коефициент на избягване, както и височина на прелет предимно в рисковия височинен пояс. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

33 „Шабленски езерен комплекс“ BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра“, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване. Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*). Въпреки това, предвид констатирания риск от сблъсък, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчавачи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра“, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс“, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Вечерна (червенонога) ветрушка (*Falco vespertinus*).** Червеноногата ветрушка е включена в Световния червен списък под категория „Уязвим“ (VU). В България видът гнезди извънредно рядко. Среща се в цялата страна по време на миграция като най - големи численостти са наблюдавани по черноморското крайбрежие. Гнездовата популация в Европа е оценена на 29 000-36 000 дв., като по време на миграция през България преминават само около 4 % от птиците. Видът е наблюдаван. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 189 инд. през есенния полеви сезон на 2006 г., а през пролетта най-много птици – 45 инд. са регистрирани през 2004 г. Не са отчетени гнездящи птици. Видът е с малък размер и притежава бърз и маневрен полет. За разлика от по-тежките реещи птици, червеноногата ветрушка е способна бързо да реагира и преодолява препятствия по пътя си.

Вечерна (червенонога) ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	16	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	8	8
Полеви сезон пролет 2011 г.	7	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	2	189
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	45	186
Полеви сезон есен 2009 г.	-	105
33 „Калиакра“, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в 33 „Калиакра“, код BG0002051 е с категория „А“, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, 33 „Шабленски езерен комплекс“ BG0000156 е с категория „В“, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С“, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Вечерна (червенонога) ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>).				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Миграция	не	0.026%/0.05 екз. - настоящото ИП 0.045%/0.1 екз. - комбинирано	Не	не
----------	----	---	----	----

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.026% за настоящото ИП и 0.045% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

33 „Било“ ВГ0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване.

*Предвид изброените факти, ниската численост на вида в района на ВЕП, и предложените мерки за намаляване на въздействието, реализирането на ИП може да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида вечерна (червенонога) ветрушка (*Falco vespertinus*). Затова, предвид природозащитния статут на вида, възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, и прогнозния риск от сблъсък, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчавачи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код ВГ0002051 – 4 / Дейността има средно ниво на отрицателно въздействие / Предложени са мерки за намаляване на въздействието в Глава 6 на ДОСВ;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код ВГ0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код ВГ0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Черна каня (*Milvus migrans*).** Черната каня е дневна граблива птица срещаща се в България. Живота по принцип е свързан с водата и тя рядко се отдалечава много от водните басейни. Повечето от подвидовете ѝ, особено по-северните са прелетни. Европейските популации най-често зимуват в Африка, където се смесват с местните раси и подвидове. На територията на България е рядък и защитен от закона вид. В района на ИП вида е наблюдаван.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 31 инд. през есенния полеви сезон на 2019 г., докато през пролетта има 1 регистриран инд. през 2011 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	4
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	31
Полеви сезон пролет 2011 г.	1	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	8
Полеви сезон есен 2009 г.	-	3
33 „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Черна каня (<i>Milvus migrans</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.020%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.035%/0.01 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.020% за настоящото ИП и 0.035% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може слабо да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида черна каня (*Milvus migrans*). Затова, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- Червена каня (*Milvus milvus*).** Постоянен и преминаващ вид. До 1985 г. за достоверни се приемат данните за наблюдавана двойка до Благоевград, филмирана двойка в Провадийско, една двойка в Софийско. Единични индивиди се срещат спорадично в Добруджа и Хасковско. Среща се главно по време на миграция или като зимуващ вид, основно единични птици. През гнездовия период са наблюдавани двойка и единични индивиди в Източни Родопи, ез. Сребърна, по една двойка на р. Дунав, Черноморието, Сакар и Източни Родопи, единични птици по време на миграция и гнездовия период при яз. "Студен кладенец", Сливенско, Ямболско и Добруджа. През зимата и по време на миграция се среща главно по Черноморското крайбрежие и откритите пространства до около 1200 м н. в. Обитава гори в равнините, в близост до открити пространства, обработваеми полета и пасища. Гнезди главно на дървета с височина 12–15 м, в покрайнини на гори, като рядко използва стари гнезда на вранови птици или на обикновен мишелов. Храни се с безгръбначни и гръбначни животни, включително и мърша, у нас предимно със земноводни, влечуги, гризачи. Видът не е регистриран през нито един миграционен сезон по време на неколкотократно наблюдения, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Червена каня (<i>Milvus milvus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Червена каня (<i>Milvus milvus</i>).				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.006% - настоящото ИП 0.010% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.006% за настоящото ИП и 0.010% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида червена каня (*Milvus milvus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Осояд (*Pernis apivorus*).** Осоядът е птица от семейство Ястребови (Accipitridae). През лятото се среща в почти цяла Европа, с изключение на най-южните и най-северните части. Предпочита планински и високи области. Изявена прелетна птица, зимата прекарва в дъждовните екваториални гори на Африка или в областите с повече дървета в саваната. Видът е включен в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незаstraшен (Least Concern LC) и в Приложение 1 на Директива за птиците на ЕС. На територията на България е защитен от закона вид. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 69 инд. през есенния полеви сезон на 2022 г., докато през пролетта има само 4 регистрирани инд. през 2004 г. и 3 инд. през 2023 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	3	34
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	69
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	58
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	4	25
Полеви сезон есен 2009 г.	-	40
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Гнездене 2020	-
---------------	---

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Осояд (<i>Pernis apivorus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	Не	0.006%/0.004 екз. - настоящото ИП 0.010%/0.01 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.006% за настоящото ИП и 0.010% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида осояд (*Pernis apivorus*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Малък креслив орел (*Aquila pomarina*).** Малкият креслив орел е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа, включително България, Азия и Африка. Птиците от европейската популация са прелетни. Храни се предимно с дребни бозайници и друга подобна по размери плячка. Природозащитен статус – включен е в Червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC). На територията на България е защитен от закона вид.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 142 инд. през есенния полеви сезон на 2023 г., докато през пролетта на същата година има само 22 регистрирани инд. Не са отчетени гнездящи птици.

Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	22	142

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	47
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	14
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	11
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	7	29
Полеви сезон есен 2009 г.	-	1
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.005%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.008%/0.01 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.005% за настоящото ИП и 0.008% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида малък креслив орел (*Aquila pomarina*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- Голям креслив орел (*Aquila clanga*).** Големия креслив орел е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Преминаващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Мигрира редовно по Черноморието крайбрежие. Зимува около Шабленското и Дуранкулашкото езеро, р. Ропотамо, яз. „Овчарица“ и др. Обитава влажни зони с концентрации на водолубиви птици и високи дървета наоколо, заливни и други широколистни гори, брегове на водоеми, открити югоизточни склонове с възходящи въздушни течения по миграционния път.

Природозащитен статус – включен е в Червена книга на република България - критично застрашен CR, ЗБР – приложение II и III, *международен*: IUCN – уязвим; ECS-спес 1, застрашен; ; CITES-II; Бонска Конвенция -II.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Видът не е регистриран по време на орнитологичните проучвания по време на миграция и зимуване. Не са отчетени гнездящи птици.

Голям креслив орел (<i>Aquila clanga</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Голям креслив орел (<i>Aquila clanga</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.043% - настоящото ИП 0.075% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.043% за настоящото ИП и 0.075% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП, както и тези по време на зимуване, поради това вида се придържа в близост до водни басейни, като Дуранкулашко и Шабленски езера, които са отдалечени от разглежданите терени.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида голям креслив орел (*Aquila clanga*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- Орел змияр (*Circaetus gallicus*).** Орелът змияр е средно голяма дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae). Среща се в Европа, Азия и Африка. Прелетна птица, гнезди в България. Включена е в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC) и в Приложение 1 на Директива за птиците на ЕС. На територията на България е защитен от закона вид. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 7 инд. през есенния полеви сезон на 2019 г., докато през пролетта има 3 регистрирани инд. през 2022 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Орел змияр (<i>Circaetus gallicus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	3	3
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	2	7
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	2
Полеви сезон есен 2009 г.	-	6
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051, 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Орел змияр (Circus gallicus)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	Не	0.014%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.024%/0.002 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.014% за настоящото ИП и 0.024% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида орел змияр (Circus gallicus). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Скален орел (Aquila chrysaetos).** Скалният орел е една от най-едрите дневни грабливи птици, срещащи се по нашите земи. Обитава гористи и планински местности. Скалният орел води усамотен начин на живот. Той е хищна птица, ловува преследвайки с летене плячката си, ако не успее да я залови до няколкостотин метра я изоставя. Предпочита средни и сравнително едри по размер бозайници като сърни, диви кози и др. Включен е в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC) и Директива за птиците на ЕС – Приложение 1. На територията на България е рядък и защитен от закона

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

вид. От най-дълбока древност скалният орел е използван като ловна птица, наред със соколите и ястребите. Все пак, близо 150-те двойки, които населяват територията на нашата страна му дават относителна сигурност като стабилен вид. Това позволява по-добро наблюдение и оценка на антропогенните фактори, влияещи върху средата.

Видът е регистриран с единствен инд. през есенния полеви сезон на 2004 г. Не са отчетени гнездящи птици, а района не предлага подходящ биотоп за размножаване.

Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	1
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Скален орел (<i>Aquila chrysaetos</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.006%/0.0001 екз. - настоящото ИП 0.010%/0.0001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.006% за настоящото ИП и 0.010% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на скитане.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида скален орел (*Aquila chrysaetos*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Царски орел (*Aquila heliaca*).** Видът е Критично застрашен в България, SPEC 1 Рядък за Европа и Уязвим в световен мащаб. По данни от „Атлас на гнездящите птици в България” националната популация се равнява само на 25-30 двойки, а европейската гнездова популация е оценена на 850–1400 двойки. Тенденциите в разпространението на вида са стабилни (с намаляване в едни и нарастване в други райони), а числеността е нарастваща. Основната част от популацията на вида е разположена в Югоизточна България – Сакар, Западна Странджа и долните течения на Тунджа и Марица, с ниска плътност (най-висока в Сакар). Видът гнезди в местообитания: 41 Широколистни листопадни гори и 83 Овощни градини, дървесни и храстови плантации (лозя в конкретния случай), 84 Ивици дървета храсти и мозайки от тях. Царският орел обитава хълмисти райони, като гористи местности или такива с ивици или групи дървета се редуват с открити пространства -

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

пасища, селскостопански площи, пустеещи земи. За гнездене царският орел предпочита единични високи дървета, растящи отделно или сред ивици растителност покрай реки, в плитки долове, както и групи от дървета в края на гората или близо до поляни, често в непосредствена близост до селища, пътища и обработваеми площи. В миналото видът е гнездил и в овощни градини. Всички известни сигурни гнездови находища са разположени между 25 и 1 230 м н.в. Царският орел е моногамен вид. Двойката е силно привързана към гнездовата територия, като някои от гнездовите находища са заемани в продължение на много години. Инвестиционното предложение не засяга характерни за вида местообитания, тъй като на територията му липсват високи дървета.

Видът не е регистриран през нито един миграционен сезон по време на неколкотократно наблюдения, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Царски орел (<i>Aquila heliaca</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Царски орел (<i>Aquila heliaca</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.044% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на скитане.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида царски орел (*Aquila heliaca*).

**Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;**

- Блатна сова (*Asio flammeus*)** – това е птица от семейство Совови, обичаща по-влажните климатични области. Най-голяма популация совата има в азиатската част на Русия. Главната храна на блатната сова са полевките. По избор ядат и други малки гризачи и птици. Блатната сова ловува по здрач, но е забелязвана и денем. По време на полет совата държи крилата си косо в посока нагоре. Ако бъде нападната и „притисната до стената“ тя разперва криле за да изглежда по-голяма. За първи път през размножителния сезон в България

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

видът е съобщен от орнитолога Николай Боев в 1950 г. край с. Горна Баня (Софийско), 1951 г. край с. Иваняне (Софийско) и 1960 г. от Самоковско.

Видът е регистриран с единствен инд. през пролетния полеви сезон на 2020 г. Не са отчетени гнездящи птици, а района не предлага подходящ биотоп за размножаване - липсват тръстикови масиви.

Блатна сова (<i>Asio flammeus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156, е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Блатна сова (<i>Asio flammeus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.045%/0.0004 екз. - настоящото ИП 0.079%/0.001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.045% за настоящото ИП и 0.079% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и е отдаличено от водни обекти които вида обитава. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на изхранване.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида блатна сова (*Asio flammeus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0 /Дейността няма отрицателно въздействие /;

- Бухал (*Bubo bubo*)** - това е най-едрата нощна граблива птица срещаща се в България. Обитава предимно изолирани места, но като цяло на обширни територии от Европа и Азия, без крайния север: в стари широколистни и иглолистни гори, степи, полупустини, влажни низини и сухи, скалисти терени. В различните области бухалът ловува най-разнообразни животни - от болни, новородени и млади сърни, елени, лосове, както и мърша от тези видове, млади и възрастни лисици, златки и други хищници до едри насекоми, най-често бръмбари, дори раци и риба. Особено обича таралежи и змии. Напада черни и степни порове, прилепи, които вероятно улавя, докато почиват кацнали, и почти всички по-дребни птици в ловния му участък. Гнезди в скални пукнатини и надвеси на земята и рядко в хралупи на дървета. Очите и човката му са разположени на

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

своеобразно лице, характерно за Совови. Поради нежния си стомах след поглъщането на храната той повръща твърдите образувания на своите жертви. Включен е в Червената книга на България за застрашените видове. Видът не е регистриран през нито един миграционен сезон по време на неколкократните наблюдения, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за размножаване на вида.

Бухал (<i>Bubo bubo</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Бухал (<i>Bubo bubo</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.030% - настоящото ИП 0.053% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.030% за настоящото ИП и 0.053% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на изхранване.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида бухал (*Bubo bubo*).

**Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;**

- **Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*)** - това е едра дневна граблива птица срещаща се у нас. На тегло вида достига до 7 кг, размаха на крилете му - до 260 см. Обитава обширни скални масиви в проломи, ждрела, дефилета и отвесни земни брегове в речни долини от морското крайбрежие до субалпийския пояс. По-голямата част от популациите са непрелетни. Храни се основно с мърша. Деня прекарва в търсене на храна, планирайки на голяма височина, практически невидим за човешко око. Щом забележи труп на умряло животно се спуска рязко с полуприбрани криле. Щом един от лешоядите забележи храна и се спусне към нея, останалите го последват веднага и за много кратко време се събират всички представители на вида наоколо. Обичайни са битките около трупа на умрялото животно. Гнезди по високи скали, понякога прави колонии. Всяка година се връща в едно и също гнездо. Включен в Червения списък на световнозастрашените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC. Строго защитен вид у нас - включен в Закона за биологичното разнообразие - Приложение 3. Среща се най-често в Източни Родопи, където гнездят около 30 двойки. Видът е бил смятан за изчезнал от страната през 70-те години на XX век. През 1978 година е открита малка колония до язовир Студен кладенец с една размножаваща се двойка. След сериозни целенасочени

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

природозащитни действия от страна на МОСВ, БДЗП и други НПО (обявяване на защитени територии, изкуствено подхранване и мониторинг) популацията нараства и днес може да се каже, че е стабилизирана. В рамките на Балканския план за опазване на лешоядите се предвижда изкуственото връщане на вида в Стара планина (Врачански Балкан, Централен Балкан, Сините камъни и Котленска планина). Видът е регистриран с 4 инд. през есенния полеви сезон на 2004 г. Не са отчетени гнездящи птици, а района не предлага подходящ биотоп за размножаване.

Белоглав лешояд (<i>Gyps fulvus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	4
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Белоглав лешояд (<i>Gyps fulvus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.044%/0.002 екз. - настоящото ИП 0.077%/0.003 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.044% за настоящото ИП и 0.077% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на скитане.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида белоглав лешояд (*Gyps fulvus*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Морски орел (*Haliaeetus albicilla*).** Морският орел е едра дневна граблива птица срещаща се в България. Младите птици са по-тъмно оцветени и с тъмни опашки. Среща се в Европа (включително България) и Азия, от тундрата до пустинните области, на територия с ширина около 3000 км. Обитава райони около реки, езера и морски басейни и океани. Териториални птици, младите са скитащи, но между петата и десетата година се установяват на определено място. Ловува на сушата и водата може да залови и вдигне във въздуха риба или друга плячка с тегло до 8 кг. Плячка на морския орел стават предимно едри риби, гъски, лебеди, жерави, патици, зайцевидни, малките на тюлените. Понякога отнема плячката на орела рибар и други

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

рибоядни птици. Преследва и гмуркащи се под водата птици. Включен в Червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) – Незастрашен. Европейската популация в последните години достига 5000 - 6000 двойки. В Западна Европа е практически изчезнал, въпреки непрестанните опити за реаклиматизацията му. Основни заплахи за морския орел са загубата на местообитания, причинена от пресушаването на влажни зони и индустриализация, човешкото безпокойство, използването на отровни примамки и др. На територията на България е изключително рядък и защитен от закона вид. ИП не предоставя благоприятни екологични условия за наличието на вида.

Видът е регистриран с единствен инд. през есенния полеви сезон на 2004 г. Не са отчетени гнездящи птици, а района не предлага подходящ биотоп за размножаване.

Морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	1
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.073%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.128%/0.001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.073% за настоящото ИП и 0.128% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Нивото на риска отразява размерите на вида, както и сравнително ниския коефициент на избягване. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Морски орел (*Haliaeetus albicilla*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и констатирания риск от сблъсък, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Малък орел** (*Hieraaetus pennatus* или *Aquila pennata*). Малкият орел е едра дневна граблива птица, включена в червения списък на световнозаstraшените видове (IUCN Red List) - Незастрашен (Least Concern LC). Съвременни ДНК-анализи показват, че малкият орел принадлежи към род *Aquila*, а не към *Hieraaetus*, както е в класическата систематика. Гнездещо-прелетен и преминаващ вид у нас. В края на XIX в. е повсеместно разпространен, но не много често срещан. Постепенно числеността му намалява до около 100 гнездящи двойки, а сега е разпространен в цялата страна, но с ниска плътност – основно в Стара планина и Предбалкана, Средна гора, Източните Родопи, Странджа, Сакар, Добруджа и Лудогорието. По-многоброен е в Източна България. Гнездовата популация е между 150 и 200 двойки. Числеността е стабилна, вероятно с лек спад поради масовото изсичане на старите гори у нас през последните 10 години. По време на прелет е често срещан, особено по Черноморското крайбрежие. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 6 инд. през есенния полеви сезон на 2019 г., докато през пролетта има само 2 инд. през 2023 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Малък орел (<i>Hieraaetus pennatus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	2	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	4
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	1	6
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	3
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	1	1
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е между 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Малък орел (<i>Hieraaetus pennatus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.027%/0.002 екз. - настоящото ИП 0.047%/0.003 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.027% за настоящото ИП и 0.047% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може слабо да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида малък орел (*Hieraaetus pennatus*). Затова, предвид възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху ловуването.

**Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;**

- **Орел рибар (*Pandion haliaetus*)** Орелът рибар е дневна граблива птица от семейство Ястребови (Accipitridae), среща се в България. В миналото е била често срещана и широко разпространена птица в Европа. В момента се среща в североизточните ѝ части и някои райони на средиземноморието. Обитава райони с бистра вода и наличие на достатъчно количество риба. Ловува в езера, реки или понякога морски крайбрежия. Много е чувствителен към човешко присъствие и притеснения. По-северните популации на вида са мигриращи. По-голяма част от европейската популация зимува в западна Африка. Видът е включен в Червения списък на световнозастршените видове (IUCN Red List) - Незастршен (Least Concern LC) и в Приложение 1 на Директива за птиците на ЕС. На територията на България е изключително рядък и защитен от закона вид. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – по 2 инд. съответно през есенния полеви сезон на 2004 и 2006 г., докато през пролетта има само по 1 регистриран инд. през 2011 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	1
Полеви сезон пролет 2011 г.	1	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	2
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	2
Полеви сезон есен 2009 г.	-	1
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Орел рибар (<i>Pandion haliaetus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.015%/0.0003 екз. - настоящото ИП 0.027%/0.001 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.015% за настоящото ИП и 0.027% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида орел рибар (*Pandion haliaetus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*).** Египетския лешояд е дневна граблива птица срещаща се в България, Европа, Африка и Азия. Обитава степи, полупустини, пустини, скалисти райони (подходящи за гнездата му) и всякакъв тип равнини, а понякога се заселва в близост до сметища. Храни се предимно с мърша, но също така улавя дребни животни, като жаби, охлюви и всякакъв вид яйца. Яде също костенурки и яйца от едри птици, като щрауса. По земята ходи много уверено, подобно на кокошоподобните. Включен е в Червения списък на застрашените видове (IUCN Red list) – Застрашен, както и в Червената книга на България. Египетския лешояд е едно от няколко животни използващи инструменти, което е признак за високата му интелигентност. Когато открие яйце от щраус, той хваща с човката си камък и го засилва рязко пускайки го върху черупката на яйцето. Това е възможно физически, защото за разлика от повечето видове лешояди има къс и здрав врат. ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – липсват обширни степи, полупустини, пустини, скалисти райони (подходящи за гнездата му) и всякакъв тип равнини. Видът не е регистриран през нито един миграционен сезон по време на неколнократните наблюдения, а района на ВЕП не предоставя благоприятен биотоп за изхранване на вида.

Египетски лешояд (<i>Neophron percnopterus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115 и ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156, вида не е предмет на опазване.

Египетски лешояд (<i>Neophron percnopterus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	Не	0.035%. - настоящото ИП 0.062% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.035% за настоящото ИП и 0.062% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на скитане.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида египетски лешояд (*Neophron percnopterus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

• **Бял щъркел** (*Ciconia ciconia*). Белият щъркел е вид водолюбива птица от сем. Щъркелови (Ciconiidae). В България гнездят до 10000 – 12000 двойки. Това е широкоразпространен, но намаляващ вид, който се размножава в по-топлите части на Европа. Видът е мигриращ и зимува в тропическа Африка. Белият щъркел е ширококрила рееща се птица, която разчита на реене между термики от топъл въздух при продължителен полет на голямо разстояние. Тъй като термиките са само над сушата, щъркелите заедно с големите грабливи птици трябва да прекосят Средиземно море в най-тесните точки и стотици птици могат да бъдат забелязани да минават през протоците Гибралтар и Босфора. Белият щъркел е голяма птица, висока 1 м, с размах на крилете 2 м. Теглото му е от 2.3 до 4.5 кг. Птицата е изцяло бяла, с изключение на черните пера по крилата и червените клон и крака. Ходи бавно и стабилно по земята. Както всички щъркели лети с източен врат. Размножава се в отворени селскостопански области с достъп до мочурливи блата. Изгражда гнездо от пръчки в дървета, на сгради или на специални платформи. Тъй като е смятан за птица на късмета не е преследван и гнезди близо до човешките селища. В южна Европа гнездата на щъркелите могат да често бъдат видени на църкви и други здания. Често оформя малки колонии. Изчезването на вида в северните области може да бъде дължимо на изсушаването на мочурища и сблъсъци със захранващи кабели. Белият щъркел, като повечето негови роднини се храни главно с жаби и големи насекоми, но също и с млади птици, гущери и гризачи. Този щъркел е почти тих с изключение на шумното тракане с клон, когато възрастни индивиди се срещат при гнездото.

Видът е регистриран с най-висока численост от всички мигранти, наблюдавани през годините в района на ИП – 21089 инд. през есенния полеви сезон на 2006 г., докато през пролетта има едва 32 регистрирани инд. през 2023 г. Не са отчетени гнездящи птици.

Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	32	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	18	97
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	5	12
Полеви сезон пролет 2011 г.	2	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	1	21089
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	1125
Полеви сезон есен 2009 г.	-	2
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Било“ BG0002115, е с категория „D”, т.е. размера на популацията му е „незначителен”, спрямо представителността на популацията в цялата страна

Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.039%/8.3 екз. - настоящото ИП 0.069%/14.5 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.039% за настоящото ИП и 0.069% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Направената оценка на брой сблъсъци е за най – лошият вариант, тоест всичките 21089 бр. щъркели да преминат за един месец през територията на ИП. При прецизиране на методиката, приложена в настоящия доклад, прогнозния брой сблъсъци се намали от 18 на сезон на 8,3 на сезон (14,5 на сезон заедно със свързаното ИП). При предприемане на предложените

мерки свързани със спиране на съоръженията при наличие на ята щъркели то реално смъртността ще е много малък.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната щъркели няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти за вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида бял щъркел (*Ciconia ciconia*). Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 2/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Черен щъркел (*Ciconia nigra*).** Черният щъркел е голяма мигрираща блатна птица от семейство Щъркелови (*Ciconiidae*). За разлика от белия щъркел, който живее в провинцията и степите черният щъркел обитава горите. Живее в тихи вековни гори, като строи гнездото си на някое голямо дърво. Ловните му територии се състоят от потоци, рекички, блатата, както и ливади с ниска растителност. Двойките са изолирани една от друга на няколко км, като най-голямата гъстота е в Източна Европа (8 двойки/100 км²). У нас черен щъркел може се наблюдава в Никополското плато, в покрайнините на Ловеч и в с. Табачка (Русенско), както и в с. Бисер (Хасковско) и край с. Г. Белотинци (Монтанско). Отлита през септември и зимува в тропическата част на Африка, в Индия и Южен Китай. Връща се в края на март и началото на април. Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 85 инд. през есенния полеви сезон на 2009 г., а през пролетта няма констатирани мигранти. Не са отчетени гнездящи птици.

Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	11
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	79
Полеви сезон есен 2009 г.	-	85
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Черен щъркел (<i>Ciconia nigra</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Миграция	не	0.017%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.030%/0.03 екз. - комбинирано	да	не
----------	----	--	----	----

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.017% за настоящото ИП и 0.030% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната щъркели няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида черен щъркел (*Ciconia nigra*). Въпреки това, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие

В 33 „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

• **Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).** Къдроглавият пеликан е вид от Световния червен списък на Световния съвет за защита на природата (IUCN), включен в категория “Полузастрашен” (NT) на глобално ниво и „Незастрашен“ (LC) в Европа. Европейската му гнездова популация е оценена на 1600 – 2000 двойки, а тази в България е от 49 – 128 двойки, гнездящи единствено в резерват “Сребърна”. Мигриращата популация в България представлява 37 % от европейската прелетна популация на вида (Костадинова, 2007). Характерно за миграцията на вида е, че започва по-късно от тази на розовия пеликан и е най-интезивна през късната есен (ноември – декември).

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 22 инд. през есенния полеви сезон на 2004 г., а през пролетта няма констатирани мигранти. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Къдроглав пеликан (<i>Pelecanus crispus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	22
Полеви сезон есен 2009 г.	-	1
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 и ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Било“ BG0002115, е с категория „D”, т.е. размера на популацията му е „незначителен”, спрямо представителността на популацията в цялата страна,

Къдроглав пеликан (<i>Pelecanus crispus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.037%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.064%/0.01 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.037% за настоящото ИП и 0.064% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната пеликани няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*).*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*).** Розовия пеликан е едра водоплаваща птица, срещаща се и в България. Размаха на крилата му достига 2,70 м. Розовият пеликан се среща в Мала Азия, Африка и Европа. В България единственото място за гнездене е резервата „Сребърна“, където има малка колония. У нас се смята за изключително рядък, включен в „Червената книга” като изчезнал вид.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 1050 инд. през пролетта на 2011 г., а през есенния полеви сезон на 2006 г., са преброени 791 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Розов пеликан (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	260
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	423
Полеви сезон пролет 2011 г.	1050	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	791
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	67	708
Полеви сезон есен 2009 г.	-	140
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Гнездене 2010 / регистр. инд.	-
Гнездене 2020	-

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, в на популацията в цялата страна, а в ЗЗ “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било”, код BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Розов пеликан (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.036%/0.4 екз. - настоящото ИП 0.064%/0.7 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде малка величина от 0.036% за настоящото ИП и 0.064% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец. Прогнозното ниво на сблъсъци се дължи предимно на числеността на вида. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната пеликани няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и невисоката численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*). Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- Червеногуша гъска (*Brantha ruficollis*), средно голяма птица от семейство Патицови (Anatidae), разред Гъскоподобни (Anseriformes). Тежи между 1,0 и 1,5 кг. Дължина на тялото 55 см, размах на крилете около 122 см. Няма изразен полов диморфизъм. Разпространена е в северните части на Европа и Азия, среща се и в България през зимата. Обитава тундрата и лесотундрата. Храни се със смесена, но най-често предимно растителна храна. Моногамна птица. Гнезди на земята на малки колонии от 4-5 гнезда. Снася 4-6 яйца, които мъти само женската. Малките се излюпват достатъчно развити за да могат да се придвижват и хранят самостоятелно. Годишно отглежда едно люпиле. Световно застрашен от изчезване и защитен вид. Мигриращ вид.**

Червеногушата гъска е сред най-застрашените видове птици в глобален мащаб. Тя е категоризирана като „Уязвим“ вид (Vulnerable – критерии A2bcd+3bcd+4bcd) от Международния съюз за защита на природата и на практика се явява най-застрашеният вид гъска в света (BirdLife International, 2016). В Червената книга на

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

България видът е категоризиран като „Уязвим“ (Дерелиев и Симеонов, 2010). При разработването на настоящата Червена книга на България са използвани регионалните категории и критерии на IUCN (2001), Ръководството за използване на регионалните категории и критерии (IUCN, 2005) и Ръководството за приложение на глобалните критерии на регионално ниво (IUCN, 2003). На тази основа е разработена процедура за оценка на таксоните. Червеногушата гъска фигурира в Приложение II към Бернската конвенция. Видът е включен и в Приложение I към Конвенцията за мигриращите видове (Бонската конвенция). Като вид, който обитава влажни зони, червеногушата гъска и най-вече нейните местообитания попадат в обхвата на Рамсарската конвенция за опазване на влажните зони. Също така фигурира и в Приложение II на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES).

Видът не е регистриран по време на миграция, а по време на зимуване да се изхранва на територията на ВЕП през последните десет години. Най-много са регистрирани 967 инд. през зимата на 2010 г. Района предоставя подходящ биотоп за изхранване на вида през зимата.

Червеногуша гъска (<i>Brantha ruficollis</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
	Зима	
Зимуване 2023-24 г.	-	
Зимуване 2022-23 г.	-	
Зимуване 2021-22 г.	-	
Зимуване 2019-20 г.	-	
Зимуване 2015-16 г.	-	
Зимуване 2014-15 г.	-	
Зимуване 2013-14 г.	560	
Зимуване 2010-11 г.	967	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Червеногуша гъска (<i>Brantha ruficollis</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.002%/0.023 екз. - настоящото ИП 0.004%/0.040 екз. - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.002% за настоящото ИП и 0.004% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната гъски няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през зимата с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

ВЕП „Пролез” не се използва за гнездене на вида, но би могъл да бъде обект на пашуване през зимния сезон при подходящ сеитбооборот. ИП е достатъчно отдалечено от основните зимовища на червеногушата гъска у нас - Шабленско и Дуранкулашко езеро (не по-малко от 10 км). През последните години се наблюдава липса на вида на терена на ИП. Предвид този факт и наличие на достатъчно свободна площ за пашуване в близките защитени зони, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на червеногушата гъска.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП през последното десетилетие, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида червеногуша гъска (*Brantha ruficollis*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида, наблюдаваната численост в миналото, и възможността за използване на обработваемата земя в района на ВЕП като трофична база, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на проектирането, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие върху предпочитани места за хранене, и на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Малка белочела гъска (*Anser erythropus*)** - критично застрашен вид в България CR [B1+D+E]; ЗБР-II, III; международен: IUCN [VU A2bcd+3bcd], ECS-spec 1, уязвим; ДП-I; Бек-II; Бок-I,II. Това е монотипен палеарктичен вид с гнездови ареал от Скандинавския полуостров до полуостровите Ямал, Таймир и Чукотка. Световната популация е 28 000–30 000 птици, а европейската – 30–50 двойки. Зимува в Източна и Мала Азия, около Каспийско и Черно море, Унгария и на Балканите. В Северна Гърция е рядък и нередовен зимен посетител с 30 документирани зимовища. Зимуващ и преминаващ вид у нас. Установен в Добруджа, по Черноморското и Дунавското крайбрежие, рядко във вътрешността на страната (яз. "Пясъчник"). Сега общата численост е от 30–40 до 100 индивида, най-голяма около Дуранкулак и Шабла, най-много до 15 птици в 8 отделни наблюдения. Съобщенията за големи концентрации в Добруджа, при Дуранкулак–Шабла и в близост до с. Морава, Свищовско, в яз. "Овчарица", Бургаските езера и морето край Варна не са потвърдени от следващите проучвания. Обитава крайбрежни водоеми с различна соленост и морската акватория до брега, сладководни езера и язовири, зимни посеви и др. Гнезди в тайгата и в арктичните и субарктичните райони между Скандинавия и Далечния изток. През зимата се храни заедно с другите видове гъски най-вече в посеви от зимна пшеница и с остатъчни царевични зърна след прибиране на реколтата. Видът не е регистриран по време на миграция, а по време на зимуване да се изхранва на територията на ВЕП. Района предоставя подходящ биотоп за изхранване на вида през зимата.

Малка белочела гъска (<i>Anser erythropus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Представителността на вида в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 вида не е предмет на опазване.

Малка белочела гъска (<i>Anser erythropus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.002% екз. - настоящото ИП 0.004% екз. - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.002% за настоящото ИП и 0.004% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната гъски няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Било” BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

ВЕП „Пролез” не се използва за гнездене на вида, но би могъл да бъде обект на пашуване през зимния сезон при подходящ сеитбооборот. ИП е достатъчно отдалечено от основните зимовища на червеногушата гъска у нас - Шабленско и Дуранкулашко езеро (не по-малко от 10 км). През последните години се наблюдава липса или големи числености на вида. Предвид този факт и наличие на достатъчно свободна площ за пашуване в близките защитени зони, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на червеногушата гъска.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида малка белочела гъска (*Anser erythropus*). Въпреки това, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В ЗЗ „Било”, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- Посевната гъска (*Anser fabalis*)** – това е едър представител на семейство Патицови, разред Гъскоподобни. Разпространена, но с ниска плътност на популацията в Европа и Азия. Прелетна птица, зимува в южните части на Европа и Азия. Обитава блата, езера и реки, разположени в планински и гористи местности, а също така и заблатените делти на големи реки, обрасли с храси и друга растителност. По време на линеенето и отглеждането на малките се държи на семейни групи, и избягва образуването на големи ята, но все пак при хранене, понякога се срещат групи от по над 100 птици. Приема предимно растителна храна. По време на прелета често посещава селскостопанските обекти и се храни със зърнени култури. Моногамна птица. Мъти само женската в продължение на 27–29 дни, като по време на мътенето и отглеждането на малките, мъжкия се държи заедно с нея. Малките се излюпват достатъчно развити за да могат да се придвижват и хранят самостоятелно. Характерна особеност е, че по време на разможителния период се държи на семейни групи. Видът не е регистриран по време на миграция, а по време на зимуване да се изхранва на територията на ВЕП. Района предоставя подходящ биотоп за изхранване на вида през зимата.

Посевната гъска (<i>Anser fabalis</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-

Представителността на вида в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 вида не е предмет на опазване.

Посевната гъска (<i>Anser fabalis</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.002% - настоящото ИП 0.004% - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.002% за настоящото ИП и 0.004% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната гъски няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

ВЕП „Пролез” не се използва за гнездене на вида, но би могъл да бъде обект на пашуване през зимния сезон при подходящ сеитбооборот. ИП е достатъчно отдалечено от основните зимовища на червоногушата гъска у нас - Шабленско и Дуранкулашко езеро (не по-малко от 10 км). През последните години се наблюдава липса или големи числености на вида. Предвид този факт и наличие на достатъчно свободна площ за пашуване в близките защитени зони, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на червоногушата гъска.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида посевната гъска (*Anser fabalis*). Въпреки това, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*)** - това е птица от семейство Корморанови. Големия корморан е най-едрият от трите вида корморани, които гнездят у нас. В брачно оперение се отличава по бележничавите страни на шията и наличието на две бели (видими отдалеч) петна на слабините, близо до подкрилията. Извън размножителния период е възможно да се объркат както възрастните, така и младите птици със средната дяволица, особено по черноморското ни крайбрежие, където зимуват и двата вида.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 546 инд. през есенния полеви сезон на 2006 г., а през пролетта на 2011 г. са преброени 537 инд.. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

подходящ биотоп за размножаване на вида. Територията на ВЕП „Пролез” не предоставя благоприятен биотоп за обитаване на вида – липсват значими водни басейни.

Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	1	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	151	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	44	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	537	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	1	546
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	22
Полеви сезон есен 2009 г.	-	326
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 “Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Голям корморан (<i>Phalacrocorax carbo</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.022%/0.1 екз. - настоящото ИП 0.038%/0.2 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде малка величина от 0.022% за настоящото ИП и 0.038% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида голям корморан (*Phalacrocorax carbo*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Сива чапла (*Ardea cinerea*)** – това е птица от семейство Чаплови. Среща се в България. Сивата чапла е частично прелетна птица. В северните области се появява още преди да изчезнат снеговете и щом малките станат самостоятелни веднага предприема миграции. Младите птици веднага щом станат способни да летят предприемат големи миграции и често достигат северните брегове на Африка или Южна Азия. Те често се установяват в колонии на разстояния от порядъка на 1000 км от мястото където са се излюпили. Общо взето северните европейски популации зимуват в Южна Европа и Северна Африка. Голяма част от популациите размножаващи се в централна и южна Европа водят уседнал начин на живот. Храни се предмно с риба и по-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

малко с насекоми, мишки, змии, малките на други птици, включително възрастни гмурци. На територията на България е защитен от закона вид.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 118 инд. през есенния полеви сезон на 2006 г., а през пролетта на 2020 г. са преброени 10 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида. Територията на ВЕП „Пролез” не предоставя благоприятен биотоп за обитаване на вида – липсват значими водни басейни.

Сива чапла (Ardea cinerea)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	4	14
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	10	31
Полеви сезон пролет 2011 г.	6	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	1	118
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	2
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
Нощна миграция есен 2021, пролет 2022 г.	5	11
Нощна миграция есен 2019, пролет 2020 г.	-	3
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 “Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Сива чапла (Ardea cinerea)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.032%/0.04 екз. - настоящото ИП 0.056%/0.1 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде малка величина от 0.032% за настоящото ИП и 0.056% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може слабо да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида сива чапла (Ardea cinerea).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Червена чапла** (*Ardea purpurea*). Червената (ръждива) чапла е птица от семейство Чаплови. Среща се в България, Европа, Африка и Азия. Обитава бреговете на езера и реки, най-често обрасли с растителност. Не се среща сред големи горски масиви. В Европа прекарва само размножителния период. Долита април и през септември отлита да зимува в Африка, достигайки екватора. На територията на България е защитен от закона вид. У нас се среща в Драгоманското и Алдомировско блато.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Червена чапла (<i>Ardea purpurea</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Червена чапла (<i>Ardea purpurea</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.045% - настоящото ИП 0.078% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.045% за настоящото ИП и 0.078% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида червена чапла (*Ardea purpurea*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Гривеста чапла** (*Ardeola ralloides*) – това е птица от семейство Чаплови. Среща се в България. Дължината на тялото ѝ е 45 см, размах на крилето – 86 см. Прилича на биволската чапла, но има

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

преобладаващо жълто оперение и по-дълъг тънък клон. Издава къси и гърлени звуци в гнездовите колонии. Обитава разнообразни сладководни водоеми с обилна растителност и влажни равнинни гори. Мигриращ вид. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Гривеста чапла (<i>Ardeola ralloides</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 “Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Гривеста чапла (<i>Ardeola ralloides</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.033% - настоящото ИП 0.059% - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.033% за настоящото ИП и 0.059% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- Голяма бяла чапла (*Egretta alba*)** – това е птица от семейство Чаплови. Среща се и в България. Силуета напомня по външен вид много на сродните сива и ръждива чапла, но е чисто бяла. Отдалеч или когато не могат да бъдат преценени размерите може да бъде обърквана с малката бяла чапла. Есента обикновено се събира с ята на сивата чапла. Обитава бреговете на езера и реки, най-често обрасли с растителност. В Европа долита през март месец и прекарва само размножителния период, щом малките станат

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

способни да летят започват да се приготвят за прелет и отлитат много скоро. В България гнезди в езерото Сребърна, ЗМ "Калимок-Бръшлен" и в Драгоманското блато. У нас е защитен от закона вид. Видът е регистриран единствено през есенния полеви сезон на 2004 г., когато са преброени 4 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Голяма бяла чапла (Egretta alba)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	4
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в и в 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е между 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Голяма бяла чапла (Egretta alba)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.040%/0.002 екз. - настоящото ИП 0.070%/0.003 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.040% за настоящото ИП и 0.070% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида се изхранва. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида голяма бяла чапла (Egretta alba).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- Малка бяла чапла (Egretta garzetta) –** това е гнездещо-прелетнен, преминаващ и по изключение зимуващ вид. В миналото е гнездил по Дунавското и Черноморското крайбрежие, както и по долините на реките Вит, Марица, Тунджа, Сютлийка. През последните години е регистрирана като гнездеща и в блато източно от София. Сега са установени 147 гнездови находища с различна степен на достоверност, от които 44 със сигурно гнездене. Общата численост е оценена на 1500–2000, 500–1500, 1400–2000, 800–1000 гнездещи

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

двойки]. Обитава сладководни езера и блата, заливни и дъбови гори, язовири и микроязовири, рибарници и рибовъдни стопанства. По време на миграции и през зимата се среща и в крайбрежни бракични водоеми, язовири, канали за напояване. Гнезди винаги в смесени колонии от чапли, блестящи ибиси, лопатарки и малки корморани. Гнездата са разположени в тръстика или по върби и тополи.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 8 инд. през есенния полеви сезон на 2004 г., а през пролетта на 2011 г. е наблюдаван 1 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Малка бяла чапла (Egretta garzetta)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	1	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	8
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 “Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Малка бяла чапла (Egretta garzetta)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.038%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.067%/0.01 екз. - комбинирано	не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.038% за настоящото ИП и 0.067% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Малка бяла чапла (Egretta garzetta).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Нощна чапла (Nycticorax nycticorax)** - това е мигрираща птица от семейство Чаплови. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Широко разпространен вид, среща се на всички континенти освен Австралия и Антарктида. Обитава заблатени места или територии с висока дървесна

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

растителност. Живее на големи колонии (до 2500 птици). Храни се предимно с животни: риби, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни. Обикновено прави гнездото си по дърветата.

Видът е регистриран в района на ИП с най-много 8 инд. по времен на наблюдение на есенната нощна миграция през 2022 г. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
Нощна миграция есен 2021, пролет 2022 г.	-	8
Нощна миграция есен 2019, пролет 2020 г.	-	3
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 “Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Нощна чапла (<i>Nycticorax nycticorax</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.034%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.061%/0.005 екз. - комбинирано	не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.034% за настоящото ИП и 0.061% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдаличено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

• **Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*)** – това е вид на Стария свят, който гнезди в Европа, а зимува от Африка (южно от Сахара) до Индия. Гнездещо-прелетен вид. Среща се почти в цялата страна, главно под 600 м н. в. и в някои планини (Стара планина, Средна гора, Лозенска планина). Зимувачи птици са регистрирани край Пловдив, Белославското езеро, с. Струмско, Благоевградско и с. Тюленово, Добричко. Сега гнездовото му разпространение обхваща главно Дунавското и Черноморското крайбрежие и по-рядко във вътрешността на страната. Числеността се определя на 1000 200–2000, дори 5000 гнездещи двойки. Най-висока концентрация на гнездови находища има в Дунавската равнина, Тракийската, Тунджанската и Бургаската низина и в Софийското поле. Обитава предимно сладководни водоеми в ниските части на страната. Предпочита обширни тръстикови масиви и храсти в сладководни блата и разливи и в долните течения на големите реки. В извънгнездовия сезон се среща и в нетипични за вида местообитания като пустеещи терени и крайнини на гори в ниските части на планините. Храни се с насекоми, паяци, мекотели ракообразни, рибки и дребни земноводни и ларвите им. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и в 33 “Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Малък воден бик (<i>Ixobrychus minutus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.033% - настоящото ИП 0.057% - комбинирано	не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.033% за настоящото ИП и 0.057% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец. По време на миграция вида лети ниско и се придържа близо до водни обекти.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, а ИП е отдалечено от водни обекти в които вида гнезди и се изхранва. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, а ИП е отдалечено от водни обекти в които вида ловува. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

• **Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*)** - това е едър представител на семейство Патицови, разред Гъскоподобни. Широко разпространена и с висока численост в Европа, Азия и Северна Америка, среща се и в България. Типична прелетна птица. Гнезди в открити местности в тундрата в близост до морския бряг или във влажни зони. Видът зимува в големи количества в района на Шабленско и Дуранкулашко езеро. По време на зимуване се храни в обработваеми земи и други тревни площи, а ношува в блата, езера, язовири, по-рядко в реки и крайбрежни морски води.

Видът е регистриран с най-висока численост в района на ИП – 208 611 инд. през зимата на 2010-11 г., 2089 инд. през пролетния полеви сезон на 2011 г., а през есента на 2009 г. са наблюдавани 22 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида, но има условия за хранене през зимата.

Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	2089	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	22
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
	Зима	
Зимуване 2023-24 г.	-	
Зимуване 2022-23 г.	-	
Зимуване 2021-22 г.	-	
Зимуване 2019-20 г.	-	
Зимуване 2015-16 г.	-	
Зимуване 2014-15 г.	640	
Зимуване 2013-14 г.	2100	
Зимуване 2010-11 г.	208611	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 и в ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	Не	0.003%/5,9 екз. - настоящото ИП 0.005%/10,4 екз. - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.003% за настоящото ИП и 0.005% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Прогнозното ниво на сблъсъци отразява изключително високата численост, наблюдавана еднократно през зимата на 2010-11 г. Тази численост не беше взета предвид в

предвижданата версия на доклада. Също така вероятността за сблъсък е пренебрежимо малка предвид докладванията за смъртност на птици във ВЕП Св. Никола. Въпреки това при ловна преса е възможно да има полети през терените на парка. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие. При прилагане на мерките реално ще бъде много по-ниско.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната гъски няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през зимата с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

Предвид изброените факти и невисоката численост на вида в района на ВЕП през последното десетилетие, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида голяма белочела гъска (*Anser albifrons*). Въпреки това, предвид наблюдаваната численост в миналото, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 /Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Сива гъска** (*Anser anser*). Палеарктичен вид, който гнезди на Скандинавския полуостров, Исландия, Великобритания, Централна Европа, Балканския полуостров, Беларусия, Украйна, европейската територия на Русия, и Азия. Гнездещ, мигриращ и зимуващ вид у нас. В миналото сивата гъска е мътела предимно в поголемите блата по р. Дунав и езерата по Черноморското крайбрежие, като числеността на популацията не е надвишавала 25 двойки. Сега продължава да гнезди нередовно в известните находища. Гнездовата популация варира между 5 и 25 двойки, а според по-нови оценки – 20–30 двойки. По време на миграция по-големи струпвания са регистрирани по р. Дунав, като от основно значение е ез. Сребърна (максимум 1000 птици през 1978 г.). След 1997 г. се наблюдава спадане на средната численост на зимуващите птици. Обитава езера и блата с обширни тръстикови масиви и добра хранителна база. На о. Персин гнезди и в наводнени върбови гори, където прекарва и времето за линееене. Гнезди единично на островче, сред тръстиката или на повалено старо дърво. Храната включва различни ливадни растения. През зимата птиците се хранят по блоковете със зимници, заедно с голямата белочела гъска.

Видът е регистриран в района на ИП само през зимата на 2010-11 г. с 22 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Сива гъска (<i>Anser anser</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
	Зима	
Зимуване 2023-24 г.	-	
Зимуване 2022-23 г.	-	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Зимуване 2021-22 г.	-
Зимуване 2019-20 г.	-
Зимуване 2015-16 г.	-
Зимуване 2014-15 г.	-
Зимуване 2013-14 г.	-
Зимуване 2010-11 г.	22

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 и в ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Сива гъска (<i>Anser anser</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	Не	0.003% - настоящото ИП 0.005% - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.003% за настоящото ИП и 0.005% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и е отдалечена, гнездящите птици се придържат към водната среда. Обитаващите зоната гъски няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през зимата с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП през последното десетилетие, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида сива гъска (*Anser anser*). Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 – 0 /Дейността няма отрицателно въздействие/;

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;/;

- **Ням лебед (*Cygnus olor*).** Немият лебед е най-едрият представител на разред Гъскоподобни. Тежи между 7 и 15 кг. Оперението му е чисто бяло. Шията на немият лебед е по-дебела отколкото на другите лебеди и характерна особеност е, че я държи във формата на буквата 'S', често докато плува повдига леко крилете си и добива много ефектен вид на платноходка. Единствените звуци които може да издава са шипене и леко съскане. Много спокойна и смела птица, притежаваща впечатляваща сила, с удар на крилете или клюна може да убие лисица, куче или да счупи човешка ръка. Ощипванята му с човка, също са много болезнени. Прелетна птица, зимува в Северна Африка и Южна Азия. Обитава крайбрежните участъци на езера, язовири и големи реки, като понякога можем да го срещнем и в соленоводни басейни, включително морета, океани. Живее по двойки, агресивна птица, неохотно съжителстваща с други видове, често опитва да удря и шипе представители, както на своя, така и на други видове в смесените ята. Храни се с растителна и животинска храна, която търси на дълбочина до метър, метър и половина.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Видът не е регистриран единствено през пролетта на 2011 г. с 68 инд. в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Ням лебед (Cygnus olor)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	68	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Ням лебед (Cygnus olor)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.007%/0.005 екз. - настоящото ИП 0.013%/0.01 екз. - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде пренебрежимо малка величина от 0.007% за настоящото ИП и 0.013% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и е отдалечена, гнездящите птици се придържат към водната среда. Обитаващите зоната лебеди няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока, също е отдалечена от ВЕП. Вида се придържа изключително към водна среда, която липсва на територията на ВЕП .

Предвид изброените факти и ниската численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Ням лебед (Cygnus olor).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Поен лебед (Cygnus cygnus)** - това е едър представител на семейство Патицови, разред Гъскоподобни. За разлика от Немия лебед, държи шията си изправена и е малко по-дребен. Тежи между 5 и 12 кг. Плува добре, но не се гмурка, докато търси храна потапя само главата си. Издава висок и ясен тръбен звук. Широко разпространен е в Азия и Европа (включително и България). Прелетна птица. Обитава крайбрежните участъци на езера, язовири и големи реки, като понякога можем да го срещнем и в близост до соленоводни басейни. Храни се с водна и наземна растителност. Понякога яде и животинска храна, дребни рибки които търси на дълбочина до метър, метър и половина. Гнезди на земята или върху купчина суха тръстика, в близост до вода, често пъти на обрасли с водна растителност островчета. В България е защитен вид.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Поен лебед (Cygnus cygnus)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 и в 33 „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Поен лебед (Cygnus cygnus)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.004% - настоящото ИП 0.007% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.004% за настоящото ИП и 0.007% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната лебеди няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през зимата с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Поен лебед (Cygnus cygnus).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- Тундров лебед (Cygnus columbianus) - това е едър представител на семейство Патицови, разред Гъскоподобни. Дължина на тялото е 120 см, размах на крилето около 195 см. Възрастните са снежнобели, а младите сиво-кафяви. Плува добре, но не се гмурка, докато търси храна потапя само главата си. Издава по-**

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

високи и по-звънливи звуци от пойния лебед. Обитава влажни райони - разнообразни водоеми, предимно морски крайбрежия. В България е защитен вид. ВЕП „Пролез“ не предоставя подходящ биотоп на вида. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП.

Тундров лебед (<i>Cygnus columbianus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в и в 33 „Било” BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Калиакра”, код BG0002051 вида не е предмет на опазване.

Тундров лебед (<i>Cygnus columbianus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.004% - настоящото ИП 0.007% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.004% за настоящото ИП и 0.007% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната лебеди няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през зимата птици с ограничаване на малка част от територията им за изхранване.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида тундров лебед (*Cygnus columbianus*)

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Сив жерав (*Grus grus*).** Сивият жерав е едра прелетна птица от семейство Жеравови, която гнезди в Европа и Северна Азия. Когато летят на големи групи, жеравите образуват V-образно ято и крякат подобно на гъските. За разлика от тях обаче, сивият жерав има дълги и силни крака. Зимува на големи ята в Северна Африка, Близкия изток, Индия и Китай. Гнезди в Северна Европа — предимно на територията на Швеция, Финландия и Полша. В края на лятото тези птици мигрират на юг в Испания, Северна Африка и Близкия

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

изток. У нас за последно е наблюдаван в Шабленското езеро през 2007 г. Общият брой сиви жерави в света е около 270 000 индивида.

Видът е регистриран в района на ИП с минимална численост от 3 инд. през есента на 2009 г. 12 инд. през пролетта на 2010 г, и 10 инд. през пролетта на 2023 г. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Сив жерав (Grus grus)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	10	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2010 г.	12	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	3
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 и 33 „Било” BG0002115 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Сив жерав (Grus grus)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.032%/0.004 екз. - настоящото ИП 0.055%/0.01 екз. - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.032% за настоящото ИП и 0.055% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Сив жерав (Grus grus). Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

*Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;*

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Момин жерав (*Anthropoides virgo*).** Палеоксерен вид, който гнезди в Украйна, Южна Русия, Казахстан, Монголия, Северен Китай. Зимува в Африка на юг от Сахара и в Индустан. Понастоящем е преминаващ вид, в миналото установяван през гнездовия сезон край Бургас (1904) и Генерал Тошево (1951). Изчезнал е като гнездещ вид около средата на ХХ в. – последното регистрирано гнездене е от 1951 г. По време на прелета е установен край Бургас (1958, 1959, 1969, 1982) и Поморие (1982). След 1980 г. 2 птици са наблюдавани на 25–27.04.2001 г. край Дуранкулашкото езеро. Вероятно единични момини жерави или малобройни ята (8–12 птици) все още прелитат по Черноморското крайбрежие. Възможно е единични двойки да загнездят в Североизточна България (Добруджа), тъй като украинската и руската гнездови популации нарастват. Обитава степи, савани, открити безлесни обширни терени близо до поречия, но също и планински степи (плата), затревени (включително и с храсти) и песъчливи, глинести терени, каменисти полупустини. Гнезди предимно в тревни съобщества на диви житни растения – коило, власатка, див пелин и др. Вторично загнездва и в посеви (зимници и др.). В България популацията е била прелетна. Наземно гнездещ вид – край брегове на реки или блата, където всекидневно отива на водопой. Малките са гнездобегълци. Моногамен. Снася 2 (1–3) яйца, които мъти 27–29 дни. Напролет в предбрачни танци (токуване) се събират до 10–20 индивида. Следва стадата на едрия пасящ добитък, за да лови обезпокоените насекоми сред тревите. Видът е регистриран в района на ИП само през есента на 2009 г. с численост 3 инд.

Момин жерав (<i>Anthropoides virgo</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	3
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било” BG0002115 и ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 вида не е предмет на опазване.

Момин жерав (<i>Anthropoides virgo</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.030%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.052%/0.002 екз. - комбинирано	да	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.030% за настоящото ИП и 0.052% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната жерави няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида момин жерав (*Anthropoides virgo*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 2/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- Голяма дропла (*Otis tarda*) - в България:** критично застрашен CR A[1a] + C[2a(ii)]+D+E; ЗБР–II, III (I); международен: IUCN – глобално застрашен, но незастрашен в Европа; ECS-spec 1, уязвим, БеК-II, БоК-II, CITES – II, ДП-I. Вид с транспалеарктично разпространение (от Португалия до Североизточен Китай). В Европа гнезди в Португалия, Испания, Германия, Полша, Чехия, Словакия, Австрия, Унгария, Сърбия, Молдова, Украйна и Югозападна Русия. е Този вид е най-голямата птица, която може да лети. През последните 100–150 години с увеличаването на обработваемите земи, частично разширява ареала си. Към края на XIX в. е отбелязан, че гнезди повсеместно; по-късно е установен само в района на с. Златията, Добруджа и Варненско. Сега вероятно е изчезнал като гнезещ вид. Последните две непотвърдени наблюдения на гнездящи птици са от средата на 90-те години на XX в. – с. Златията и край с. Безводица, Добричко. След 1990 г. е наблюдаван само през зимата. Обитава орни земи и пасища. В гнездовия период заселва разнообразни открити степни ландшафти, целинни степи с богата тревна растителност, главно в коилната степ. Гнезди в разнообразни степни станции – разорани полета с ръж, хълмисти безлесни коилни степи (черноземни и глинести). В началото на юни снася 1–10 яйца. През последните десетилетия средният брой яйца в целия ареал на вида е намалял от 4 на 2. Малките се излюпват през юли и дълго остават с женската. Изборът на гнездовия участък е свързан не толкова с характера на стацията, колкото с наличието в съседство на животинска храна, необходима за малките в ранната им възраст. Той зависи и от близостта и броя на мравуняците, защото мравешките яйца са основната храна на пиленцата и на младите птици. Новоизлюпените малки нямат голяма подвижност и хранителният им участък е ограничен. Отрицателно действащи фактори са унищожаване и промяна на местообитанията и преобразуването им в земи за селското и горското стопанство, браконьерски отстрел, химизация, безпокойство.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП.

Голяма дропла (<i>Otis tarda</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Било” BG0002115 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, BG0000156 и ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 вида не е предмет на опазване.

Голяма дропла (<i>Otis tarda</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.022% - настоящото ИП 0.039% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.022% за настоящото ИП и 0.039% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Било“ ВГ0002115 отстой на около 5 км в северна посока. Вида се среща изключително рядко, придържа се основно към пасища, налични в 33. По време на миграция голямата дропла по никакъв начин няма да бъде засегната от ИП..

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида голяма дропла (*Otis tarda*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Било“, код ВГ0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Турилик** (*Burhinus oedicnemus*) – това е туркестанско-медитерански вид, чийто гнездови ареал обхваща Евразия от Испания и Англия до Бирма, Тайланд и Кампучия. Зимува на места в Африка, Пиренейския полуостров и Южна Азия. Гнездещо-прелетен и преминаващ вид у нас. В миналото е сравнително рядък във вътрешността на страната, по-чест по крайбрежието на Черно море, с обща численост 30–60 гнездещи двойки. Сега са установени над 90 гнездови находища с различна достоверност за гнездене и разположени предимно в източната половина на страната, от които 50 – със сигурно гнездене и 160–360 гнездещи двойки. Други оценки на гнездовата популация са: 150–200, 130–250 и 300–400. Обитава степни и равнинни райони в близост до водоеми: каменисти, пясъчливи и глинести биотопи, запустели поля, дюни, островчета в речни корита и устия, ниски планински склонове с редки храсталаци. Гнездото е разположено на земята в малка трапчинка. Храни се с едри насекоми, охлюви, червеи, гущери, дребни гризачи. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Турилик (<i>Burhinus oedicnemus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра“, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-

Представителността на вида в 33 „Калиакра“, код ВГ0002051 е с категория „А“, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс“ е с категория „С“, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. ВГ0000156 В 33 „Било“ ВГ0002115, вида не е предмет на опазване.

Турилик (<i>Burhinus oedicnemus</i>)				
Типове въздействия				
Безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.026% - настоящото ИП 0.046% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.026% за настоящото ИП и 0.046% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Турилик (*Burhinus oedicnemus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/

• **Полска бърбица (*Anthus campestris*)** - според данни от „Атлас на гнездящите птици в България” (БДЗП, Природозащитна поредица/Книга 10) размерът на популацията на вида в страната е рамките на 1200-3500 двойки. Видът е оценен като „SPEC 3 Намаляващ” в Европа. Тенденциите в разпространението и числеността на вида са стабилни. Видът гнезди по сухи припечени пясъчливи и каменисти терени и пасища с рядка тревиста растителност. Характерните му местообитания са: 34 “Степи и сухолюбиви тревни съобщества по варовити терени”, 35 “Тревни съобщества по сухи силикатни терени”, по обрасли с тревна растителност 16” Крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни”, по-рядко по 15 “Засолени терени с халофитна растителност”. Среща се и около неголеми обработвани по традиционен начин земеделски площи, 81 “Подобренни тревни площи (многогодишни тревни култури)” или 87 “Пустеещи земи”. Установена през 2010 г. да гнезди на терена на ИП, но в много ниски количества. Допълнителен натиск върху вида през последните години се нанася от разораването на поляните и пасищата по редица Европейски програми и проекти, с което се унищожават и без това малките по площ местообитания на този вид.

Видът е регистриран в района на ИП с най-висока численост от 22 инд. през есента на 2022 г., докато през пролетта на 2005 г. са отчетени едва 2 инд. Видът е констатиран и като гнездящ със засечен 1 инд.

Полска бърбица (<i>Anthus campestris</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	22
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	10
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	2	8
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	1	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” и BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Полска бърбица (<i>Anthus campestris</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.044%/0.01 екз. - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Полска бърбрия (*Anthus campestris*). Затова, предвид природозащитния статут на вида, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон, и на етапа на проектиране, на етапа на строителство, и през периода на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*)** – видът е оценен като „Уязвим” на национално ниво и „SPEC 3 Намаляващ” за Европа. Според „Атлас на гнездящите птици в България”(БДЗП, Природозащитна поредица/ Книга 10) размерът на популацията на вида в страната е в рамките на 1200-3000 двойки. Тенденциите в разпространението на вида в страната са „стабилни”, а числеността му е оценена като „стабилна, на места намаляваща”. Основните местообитания на вида, съгласно номенклатурата, възприета в Атласа на гнездящите птици, са 34 “Степи и сухолюбиви тревни съобщества по варовити терени” и 35 “Тревни съобщества по сухи силикатни терени” (особено пасища), рядко по морския бряг. Широко разпространен вид, налице са условия, подходящи за вида.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Късопръста чучулига (<i>Calandrella brachydactyla</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	-
Гнездене 2020	-	-
Гнездене 2022	-	-

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Късопръста чучулига (<i>Calandrella brachydactyla</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.043% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/

• **Европейски козодой (*Caprimulgus europaeus*)** е нощна прелетна птица, единствен представител на разред Козодоеподобни в Европа и западната половина на Азия. Среща се и в България. Козодоят е самотна нощна птица с бърз и безшумен полет, която лови насекоми във въздуха, но понякога се храни и на земята, разнообразявайки диетата си с червеи, охлюви, дребни жабчета и др. През деня лежи неподвижно на земята или кацнал на дебел хоризонтален клон и благодарение на отличния си камуфлаж е почти незабележим. Обитава гори, но се среща и в открити местности с храстова растителност, дори и в полупустинни райони. Почти навсякъде е прелетна птица, като в България долита през април-май от Централна и Южна Африка, където зимува, а отлита на юг през октомври. При застудяване и липса на храна козодоят може да изпадне в летаргично състояние за няколко дни, като дишането му постепенно се забавя, телесната температура пада и тялото му се вцепнява до затоплянето на времето. Женската не прави гнездо; снася направо на земята или в малка дупка две издължени бели яйца, изпъстрени с кафяви петна, които двойката мъти на смени в продължение на 30 дни.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Европейски козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Европейски козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.053% - настоящото ИП 0.093% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.053% за настоящото ИП и 0.093% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Нивото на риска отразява предимно ниската скорост на летене на вида. Предложени са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Европейски козодой (*Caprimulgus europaeus*). Въпреки това, предвид констатирания риск от сблъсък, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/

- **Синявица (*Coracias garrulus*).** Синявицата е включена в Червената книга на Република България под категория “Уязвим” (VU). В страната видът се среща през гнездовия сезон и по време на миграция. Гнездовата популация в Европа е оценена на 53000-110000 двойки, като за България е 2500-5500 двойки. Мигрира в края на август-началото на септември и в края на април- май. Гнезди предимно в хралупи в стари единични или групови дървета сред открити площи. Понякога гнезди и в руини, изоставени постройки, кухни на бетонни електрически стълбове, както и скални ниши и дупки. Предпочита сечища, особено в началния етап на възстановяване на горската растителност. ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – липсват хралупи в стари единични или групови дървета сред открити площи. Видът е регистриран в района на ИП с най-висока численост от 10 инд. през пролетта на 2005 г., а през есента на 2019 г. е отчетен едва 1 инд. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Синявица (<i>Coracias garrulus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	1	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	2	1
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	10	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051, 33 „Шабленски езерен комплекс” и BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Синявица (Coracias garrulus)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.037%/0.004 екз. - настоящото ИП 0.065%/0.01 екз. - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.037% за настоящото ИП и 0.065% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Синявица (Coracias garrulus).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Ливаден дърдавец (Crex crex) – Вид от категория „Уязвим” в страната, „СПЕС 1 Изтощен” в Европа и „Почти застрашен” в световен мащаб. Приоритетен за опазване застрашен от изчезване (ЗБР,Прил.2), защитен на територията на цялата страна (ЗБР, Прил. 3). Тенденциите в числеността и разпространението в страната са стабилни (с колебания на места), като размера на националната популация е 4000-8800 токуващи мъжки. Разпространението на вида е петнисто, с неравномерна численост, концентрирано предимно в Западна и Северна България (около Софийско поле и прилежащи планински райони; Врачанска планина, Западна стара планина, Краище, Предбалкана и др.). Гнезди предимно във влажни ливади с единични храсти и**

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

поточета или мочурища. Терените на ВЕП “Пролез” не предоставят благоприятни условия за обитание на ливадния дърдавец – липсват влажни поляни с храсти.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Ливаден дърдавец (Crex crex)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Ливаден дърдавец (Crex crex)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.044% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида ливаден дърдавец (Crex crex).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*)** Сирийският пъстър кълвач (остар. *Picoides syriacus*) е птица от семейство Кълвачови. Размножава се в отворени, култивирани терени, градини, паркове, лозя и пр. Храни се с насекоми и малки плодове. Размерът на популацията на вида в страната е висок – 14000-25000 двойки със стабилни тенденции в числеността и разпространението. Видът е включен в Приложения 2 и 3 на

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

ЗБР. Разпространен посевместно из цялата страна, без най-високите части на планините. Преобладава в районите с по-големи равнинни селища, тъй като гнезди предимно в паркове и градини. ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – липсват градини, паркове, лозя и високи дървета за гнездене. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Сирийски пъстър кълвач (<i>Dendrocopos syriacus</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Сирийски пъстър кълвач (<i>Dendrocopos syriacus</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.044% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*) - това е птица от семейство Кълвачови (Picidae). Дължина на тялото: 19-22 см. Черната ивица по бузата не се свързва с тила, клюна и раменете. Коремът е слабо напетнен, а слабните са бледо розово-червени. Темето е изцяло червено при двата пола и всички**

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

възрасти. Клонът е значително по-къс и тънък в сравнение с този на големия и сирийския пъстър кълвач. Предпочита широколистни горски райони, особено такива със стари дървета от дъб, габър и бряст, както и редуващи се петна от поляни, пасища и гъста гориста местност. Храни се високо сред дърветата, прелитайки постоянно сред тях. В размножителния период издълбава гнездова дупка с ширина около 5 см в разлагащ се ствол на дърво или дебел клон. Хранителният му спектър обхваща предимно насекоми, както и техните ларви, както и със сок от дървета.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Среден пъстър кълвач (<i>Dendrocopos medius</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Среден пъстър кълвач (<i>Dendrocopos medius</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.009% - настоящото ИП 0.015% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.009% за настоящото ИП и 0.015% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*)** – това е Вид от Приложения 2 и 3 на ЗБР, с категория на застрашеност „СПЕС 2Изтощен” в Европа. Националната популация е в рамките на 25000-75000 двойки, като тенденциите в разпространението и числеността на вида са стабилни. Среща се почти в цялата страна (без средно- и високопланински територии и райони с преобладаващо зеленчукопроизводство), с най-висока плътност в Добруджа, Лудогорието, Сакар, Странджа, Черноморието и Източни Родопи. Обитава и гнезди

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

основно в обширни пространства обрасли с храсталаци и тревни съобщества и широколистни листопадни гори. ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – липсват обширни пространства обрасли с храсталаци и тревни съобщества и широколистни листопадни гори.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици в района на ИП, който не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Градинска овесарка (<i>Emberiza hortulana</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	9	
Гнездене 2022	8	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Градинска овесарка (<i>Emberiza hortulana</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.039%/0.003 екз. - настоящото ИП 0.068%/0.01 екз. - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.039% за настоящото ИП и 0.068% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*). Затова, предвид природозащитния статут на вида, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 2 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*)** – това е вид с европейски тип на разпространение. Гнездещо-прелетен и преминаващ вид у нас. Преди 1985 г. има съобщения за гнездене предимно в изкуствени гнездили в района на гр. Белградчик. При собствени наблюдения са регистрирани само 2 гнездови находища в 2 от големите градски паркове на гр. София (Южен и Западен парк – по 1 гнездеца двойка съответно през 1987 и 1988 г.). Има информация за още 4 изолирани гнездови находища. Пеещ мъжки е установен в края на май 2001 г. на 500–600 м на юг от устието на р. Велека (Св. Далакчиева и К. Попов – устно съобщ.). По време на сезонните миграции се среща в различни части на страната със значителна численост. По-често се наблюдава по време на пролетните миграции. България попада в южната периферия на гнездовия ареал на вида в Югоизточна Европа и най-вероятно поради това числеността му през различните години варира. Гнездовата му численост едва ли надвишава 20–30 гнездови двойки. Тенденцията на числеността на вида е към намаляване. Обитава широколистни гори в планините и в ниските части на страната, вероятно и на големи надморски височини, големи градски паркове. Гнезди в стари гори и в големи градски паркове (с възрастна или поне средновъзрастна дървесна растителност), но напоследък много рядко, неежегодно и с единични двойки. Гнезди в хралупи на дървета, обикновено вторичен хралупогнездник. Има доказан един, възможно и два гнездови цикъла. Храни се с дребни насекоми. Ловува както над, така и под склопа на дървостоя. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Беловрата мухоловка (<i>Ficedula albicollis</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. BG0000156 В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Беловрата мухоловка (<i>Ficedula albicollis</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.043% - комбинирано	Не	Не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*). Въпреки това, предвид че въдът е гнездящ, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- **Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*) – това е птица от семейство Мухоловкови. Храни се с насекоми. Улавя пляквата в кратък кръгов полет. Обитава стари широколистни гори с богат подлес от храсти. Гнездещо-прелетен и преминаващ вид у нас. Гнезди в хралупа, дупка в стъбло или клон. Защитен вид от Закона за биологичното разнообразие и в европейски мащаб. Включен е в Бернската конвенция (Приложение II) и Директивата за птиците (Приложение I). ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – в района липсват стари широколистни гори с богат подлес от храсти. Видът е регистриран в района на ИП с единствен инд. през есента на 2019 г. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.**

Червеногуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	1
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Червеногуша мухоловка (<i>Ficedula parva</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.024%/0.0002 екз. - настоящото ИП 0.043%/0.0004 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.024% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдаличена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*). Въпреки това, предвид природозащитния статут на вида и възможността да използва блиските горски пояси за гнездене, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 1 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)** - това е птица от семейство Мухоловкови. Среща се и у нас. На дължина достига 11-12 сантиметра. Храни се с мухи, паячета и дребни насекоми. Мухоловките предпочитат смесени широколистни гори, но обитават и буковите масиви. Днес не е изненадващо тяхното присъствие в паркове и градини около населените места. Защитен вид от Закона за биологичното разнообразие и в европейски мащаб. Включен е в Бернската конвенция (Приложение II) и Директивата за птиците (Приложение I). ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – в района липсват смесени широколистни гори и букови масиви.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Полубеловрата мухоловка (<i>Ficedula semitorquata</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Полубеловрата мухоловка (<i>Ficedula semitorquata</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.043% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*)** - това е средно голяма пойна птица от семейство Коприварчета. Обитава сухи каменисти склонове, долини и ждрела с храстова растителност и светли ниски гори от средиземноморски тип в хълмистия и предпланинския пояс, както и по морския бряг.. Присмехулниците са насекомоядни, но понякога се хранят и с дребни плодове и семена. Сезонно мигриращи птици. Унищожаването и промяна на местообитанията (застрояване на морския бряг и безпокойство от туризма, разчистване на терени за селското стопанство, пожари, сечи) на вида е довело до значителен спад в популациите му. Ограниченият ареал и ниската численост на световната популация (минимално 11 000 двойки) предпоставят значими промени в числеността на вида. Защитен вид от Закона за биологичното разнообразие и в европейски мащаб. Включен е в Бернската конвенция (Приложение II), Директивата за птиците (Приложение I) и в Червената книга на Република България като "Уязвим". ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – в района липсват сухи каменисти склонове, долини и ждрела с храстова растителност, светли ниски гори от средиземноморски тип в хълмистия и предпланинския пояс. Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Голям маслинов присмехулник (<i>Hippolais olivetorum</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Голям маслинов присмехулник (<i>Hippolais olivetorum</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.044% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:
 В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

- **Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*).** Вида обитава открити места с храсти и редки групи дървета. Гнезди ниско по храстите и дърветата. Видът е широко разпространен и многочислен не само на терена на ИП, но и в цялата страна. Територията, предмет на настоящия ДОСВ, не е местообитание за вида. Червеногърбата сврачка се явява един от многочислените видове в полезащитните пояси (заедно с коса). Числеността ѝ се превъзхожда само от най-многобройните видове – обикновен скорец, авлига за поясите и сивата овесарка за смесените местообитания. Предпочита пояси с добре развит подлес, а също така и изсечени пояси, които в момента са орасли с храстова растителност. Видът е отчитан и в храсти в близост до открити необработваеми площи (пасища и поляни) и до обработваеми площи. На терена на ИП не се срещат храсти и ниски дървета, подходящи за гнездене на червеногърбата сврачка. Видът е регистриран в района на ИП единствено през есента на 2009 г. с 2 инд. и 2019 г. и 2023 г. с по 1 инд. Отчетени са и гнездящи птици на територията на 33 „Калиакра“ – максимална численост по 8 инд.

Червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	1
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	1
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	2
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	8	
Гнездене 2020	8	
Гнездене 2022	7	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051, 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Червеногърба сврачка (<i>Lanius collurio</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	Преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.031%/0.002 екз. - настоящото ИП 0.055%/0.004 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.031% за настоящото ИП и 0.055% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Било“ ВГ0002115 отстои на около 5 км в северна посока, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*). Въпреки това, предвид възможността за гнездене в района на ВЕП, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код ВГ0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код ВГ0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В 33 „Било“, код ВГ0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

• **Черночела сврачка (*Lanius minor*)** - размерът на популацията ѝ в страната е 5000-15000 двойки, със стабилни тенденции в разпространението и числеността (слабо нарастваща). Видът е посевместно разпространен в по-ниските и безлесни райони на цялата страна, с неравномерна, сравнително ниска численост. Гнезди и обитава открити пространства и пасища (34 “Степни и сухолюбиви тревни съобщества по варовити терени” и 35 “Тревни съобщества по сухи силикатни терени”) с разпръснати редки дървета и храсти (31 “Храсталаци на местата с умерен климат”, 32 “Сухолюбиви храсталаци”) или неголеми изкуствени насаждения сред тях; крайнини на 41 “Широколистни листопадни гори”, в 83 “Овощни градини, дървесни и храстови плантации” (особено изоставени лозя), ивици дървета край реки и полезащитни пояси 84 “Ивици дървета, храсти и мозайки от тях”. Обитава и 82 “Посеви и други (едногодишни) тревни култури”, 81 “Подобренни тревни площи (многогодишни тревни култури)”, 87 “Пустеещи земи”, около 86 “Градове, села и индустриални зони”. Защитен вид. ИП не предоставя много подходящ биотоп за обитаване на вида – в района липсват храсти и дървета, подходящи за гнездене.

Видът е регистриран в района на ИП единствено през пролетта на 2005 г. с 7 инд. и есента на 2023 г. с 2 инд. Не са отчетени гнездящи птици в района на ИП.

Черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	2
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	7	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	3	
Гнездене 2022	3	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051, ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и ЗЗ „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Черночела сврачка (<i>Lanius minor</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025%/0.002 екз. - настоящото ИП 0.044%/0.003 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази съществено върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида Черночела сврачка (*Lanius minor*). Въпреки това, предвид възможността за гнездене в района на ВЕП, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- Горска чучулига (*Lullula arborea*)** - видът е включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР, с категория на застрашеност SPEC 2 Изтошен” в Европа. Размерът на националната популация е 40000-80000 двойки, като разпространението и числеността на вида в страната са стабилни. Среща се почти повсеместно (с неравномерна численост) в хълмисти, нископланински и низинни райони с разредени гори и храсталаци, без обширните масиви от обработваеми ниви, в Дунавската равнина, Тракийската низина. Обитава горски поляни и открити територии в близост до гори. Гнезди в местообитания: 38 “Мезофилни тревни съобщества”, 34 “Степни и суходлюбиви тревни съобщества по варовити терени”, 35 “Тревни съобщества по сухи силикатни терени”, 31 “Храсталаци на места с умерен климат”, 32 “Суходлюбиви храсталаци”, 36 “Алпийски и субалпийски тревни съобщества”, най-често в близост до 41 “Широколистни”, 42 “Иглолистни” и 43 “Смесени гори”, понякога до 84 “Ивици дървета, храсти и мозайки от тях”, 83 “Овощни градини, дървесни и храстови плантации”. Среща се и в по-малки ливади, поляни, пасища и просеки сред обширни горски масиви. Теренът не предлага подходящи местообитания за обитаване на горската чучулига.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Горска чучулига (<i>Lullula arborea</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 и 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Горска чучулига (<i>Lullula arborea</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.043% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към горски местообитания с поляни. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към горски местообитания с поляни. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитената зона индивиди от вида горска чучулига (*Lullula arborea*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

- Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*).** Това е вид предпочитащ открити местности, покрити нарядко с храсталаци. Не се качва много нависоко в планините. Според данни от „Атлас на гнездящите птици в България” (БДЗП, Природозащитна поредица/ Книга 10) размерът на популацията на вида в страната е в рамките на 3000-5000 двойки. Влиза в категория „Застрашен” на национално ниво и „SPEC 3 Намаляващ” за Европа. Тенденциите на разпространението на вида са стабилни, а числеността му е оценена като „стабилна, на места нарастваща”. Основните местообитания на вида, съгласно номенклатурата, възприета в Атласа на гнездящите птици, са: 34 Степи и сухолюбиви, тревни съобщества по варовити терени, 35 Тревни съобщества по сухи силикатни терени (най-често пасища) и 87 Пустеещи земи, по-рядко – 81 Подобрени тревни площи (многогодишни тревни култури) (люцернови полета) или в по-малки тревни площи сред ниви.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Гнезди и в житни ниви, както на някои места в Добруджа, където основните местообитания – степните участъци (заменени с пасища и поляни) са недостатъчни като площ за развитието на добра плътност от този вид. Терена на ИП не предоставя много подходящ биотоп за обитаване на вида.

Видът е регистриран в района на ИП единствено през есента на 2009 г. с 15 инд. Отчетени са 31 инд. гнездящи птици на територията на ЗЗ „Калиакра“.

Дебелоклюна чучулига (<i>Melanocorypha calandra</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	15
ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	31	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” и ЗЗ „Било“ ВГ0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Дебелоклюна чучулига (<i>Melanocorypha calandra</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	Не	0.025%/0.01 екз. - настоящото ИП 0.044%/0.01 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде едва 0.025% за настоящото ИП и 0.044% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към обработваеми площи и пасища, каквито са в изобилие в зоната. Обитаващите зоната птици ще се придържат към тях и няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към обработваеми площи и пасища, каквито са в изобилие в зоната . Обитаващите зоната птици ще се придържат към тях и птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Било“ ВГ0002115 отстои на около 5 км в северна посока, а вида се придържа изключително към обработваеми площи и пасища, каквито са в изобилие в зоната. Обитаващите зоната птици ще се придържат към тях и няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и почти нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*). Затова, предвид природозащитния статут на вида, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон, и на етапа на

проектиране, на етапа на строителство, и през периода на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Било“, код BG0002115 - 1/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

- **Пчелояд (*Merops apiaster*).** Според „Атлас на гнездящите птици в България”, видът е „SPEC 3 Изтощен” в Европа, включен в Приложение 3 на ЗБР. Числеността му в страната е висока 25000-50000 двойки, със стабилни тенденции в ареала и нарастваща численост. Характеризира се с разпръснато разпространение (с неравномерна численост) в ниските и равнинни райони на цялата страна. Гнезди по отвесни земни пясъчни или льосови стени в хабитати 62 “Скали и скални стени” (във вътрешността на страната), поради което е свързан с местата, където съществуват такива – брегове на реки и др. водоеми (24 “Течащи води” и 22 “Стоящи пресни води”), долини, крайпътни земни откоси, кариери за добив на инертни материали и др. Теренът не предлага подходящи местообитания за обитаване на обикновения пчелояд. Видът е регистриран в района на ИП с най-висока численост през есента на 2019 г. с 2852 инд., съответно през пролетта на 2020 са отчетени 284 инд. Максимланата численост, отчетана през три нощи на наблюдение на нощната миграция се равнява на около 450 инд. за сезона. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	400	1176
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	2409
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	284	2852
Полеви сезон пролет 2011 г.	20	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	42	2064
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	161	940
Полеви сезон есен 2009 г.	-	805
Нощна миграция пролет 2023 г., есен 2023 г.	45	12
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051, 33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.093%/2.6 екз. - настоящото ИП 0.163%/4.6 екз. - комбинирано	да	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.093% за настоящото ИП и 0.163% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. При преценка за максимланата численост при нощна миграция от 450 инд. за сезон, прогнозното ниво на сблъсъци е 0,4 екз. на сезон за настоящото ИП, съответно 0,7 екз. на сезон за настоящото ИП заедно със свързаното ИП. Нивото на риск и прогнозното ниво на сблъсъци се дължат предимно на ниската скорост на летене на вида. Предложени са мерки за намаляване на

отрицателното въздействие. При прилагане на мерките, нивото на сблъсъци реално ще бъде много пониско.

33 „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната пчелояди няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ BG0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

*Предвид констатирания риск от сблъсък, въпреки че вида лети преобладаващо на височина до 50 м, реализирането на ИП може да се отрази слабо върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида пчелояд (*Merops apiaster*). Затова, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапите на проектиране и строителство, както и по време на експлоатация, за предотвратяване на риск от сблъсък.*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код BG0002051 – 3 / Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 2/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /

В 33 „Било“, код BG0002115 - 3/ Дейността има слабо ниво на отрицателно въздействие /;

• **Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*)** Черногърбото каменарче е дребна птица от семейство Мухоловкови. В България се среща само в района на Северното черноморие. Предпочита пустинни области с малко растителност като в района на Калиакра. Прелетен вид, зимува в Източна Африка. Гнезди в процепи в скалите, дупки в земята или под голям камък. ИП не предоставя подходящ биотоп за обитаване на вида – липсват пустинни области с малко растителност.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Черногърбо каменарче (<i>Oenanthe pleschanka</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в 33 „Калиакра”, код BG0002051 е с категория „А”, т.е. размера на популацията му е 15 – 100 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна, а в 33 „Шабленски езерен комплекс” и 33 „Било“ BG0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В 33 „Било“ BG0002115, вида не е предмет на опазване.

Черногърбо каменарче (<i>Oenanthe pleschanka</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025% -	Не	не

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

		настоящото ИП 0.043% - комбинирано		
--	--	--	--	--

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към камъни и скали. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към камъни и скали. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

*Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*).*

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код ВГ0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

• **Брегова лястовица (*Riparia riparia*)** – това е дребна птица от семейство Лястовицови (Hirundinidae), разред Врбчоподобни (Passeriformes). Гнезди по вертикални земни брегове на реки, откъдето идва и името. Избира такива с по-рохка и мека земя. Гнездото представлява хоризонтална дупка във вертикалния склон с отвор 6–8 см и дължина до 1,5 м. Лети много добре. Прелетна птица. Живее и ловува най-често на ята, в покрайнините на богати на дребни летящи насекоми сладководни водоеми, като реки и блата. Храни се предимно с летящи насекоми, комари, мушици, водни кончета, които улавя много ловко по време на полет. В България е защитен вид.

Видът е регистриран в района на ИП с най-висока численост през есента на 2006 г. с 2978 инд., докато през пролетта няма регистрации. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Брегова лястовица (<i>Riparia riparia</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	69
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	114
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	2978
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	32
ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	
Гнездене 2020	-	
Гнездене 2022	-	

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код ВГ0002051 и ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” и ЗЗ „Било“ ВГ0002115 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. Представителността на вида в ЗЗ „Било“ ВГ0002115 е с категория „В”, т.е. размера на популацията му е 2 – 15 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Брегова лястовица (<i>Riparia riparia</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.000% - настоящото ИП 0.000% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.000% за настоящото ИП и 0.000% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец. Нулевият риск се дължи на наблюдаваната височина на прелет изцяло извън рисковия височинен пояс.

33 „Шабленски езерен комплекс” ВГ0000156 се намира в източна посока и не попада в основното направление (север - юг) на мигриращите птици. Мигриращите през зоната лястовици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

33 „Калиакра”, код ВГ0002051 се намира в южна посока от ВЕП, което има вероятност да повлияе евентуално през есента с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

33 „Било“ ВГ0002115 отстои на около 5 км в северна посока, което би повлияло евентуално на мигриращите през пролетта птици с ограничаване на малка част от територията им за обитаване по време на миграция.

Предвид факта, че вида лети преобладаващо на височина до 50 м и невисоката му численост в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В 33 „Калиакра”, код ВГ0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В 33 „Шабленски езерен комплекс”, код ВГ0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

В 33 „Било“, код ВГ0002115 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие /;

• **Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*)** – това е дребна птица от семейство Коприварчеви (*Sylviidae*) Гнезди в Източна Европа и в областите в Азия с умерен климат. Среща се по откритите полета. Строи гнездото си в ниските храсти. Снася 3-7 яйца. Заедно с голямото черноглаво коприварче са втори по численост след обикновеното коприварче. ИП не предоставя много подходящ биотоп за обитаване на вида – в района липсват ниските храсти, подходящи за гнездене на вида.

Видът е регистриран в района на ИП единствено като гнездящ, при което са отчетени са 2 инд. гнездящи птици.

Ястребогушо коприварче (<i>Sylvia nisoria</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
33 „Калиакра”, код ВГ0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	2	
Гнездене 2020	4	
Гнездене 2022	3	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Представителността на вида в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 и ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115 вида не е предмет на опазване.

Ястребогушо коприварче (<i>Sylvia nisoria</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	барьерен ефект	Загуба на местообитание
миграция	не	0.025%/0.001 екз. - настоящото ИП 0.043%/0.002 екз. - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП” за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 се намира в южна посока от ВЕП, отдалечена е, а вида се придържа изключително към дървета и храсти. Обитаващите зона на птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и липсата на мигриращи птици в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*). Въпреки това, предвид наблюдаваното гнездене в района на ВЕП, в раздел 6.1 на настоящия доклад са предложени смекчаващи мерки на етапа на строителство, за предотвратяване на евентуално отрицателно въздействие по време на гнездовия сезон.

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 – 0 / Дейността няма отрицателно въздействие /;

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

• **Синьогушка (*Luscinia svecica*)** – това е прелетна насекомоядна птица от семейство Мухоловкови, палеарктичен вид, зимуващ в северна Африка като прави дълги миграции. У нас се среща само по време на прелет, не е гнездяща. Търсейки храна, синьогушката остава дълго време на земята, а понякога лови насекоми и в полет или търси плячка в короните на дърветата. Обитава предимно дъбовите и буковите гори на северна Европа.

Видът не е регистриран през няколкогодишните наблюдения в района на ИП. Не са отчетени гнездящи птици, района не предоставя подходящ биотоп за размножаване на вида.

Синьогушка (<i>Luscinia svecica</i>)		
Мониторинг и проучвания	Пролет	Есен
Полеви сезон пролет 2023 г., есен 2023 г.	-	-
Полеви сезон есен 2021, пролет 2022 г.	-	-
Полеви сезон есен 2019, пролет 2020 г.	-	-
Полеви сезон пролет 2011 г.	-	-
Полеви сезон есен 2006 г., пролет 2007 г.	-	-
Полеви сезон есен 2004 г. пролет 2005 г.	-	-
Полеви сезон есен 2009 г.	-	-
ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051		
Гнездене 2010 / регистр. инд.	-	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Гнездене 2020	-
Гнездене 2022	-

Представителността на вида в ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” е с категория „С”, т.е. размера на популацията му е между 0 – 2 %, спрямо представителността на популацията в цялата страна. В ЗЗ „Било“ BG0002115 и ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051, вида не е предмет на опазване.

Синьогушка (<i>Luscinia svecica</i>)				
Типове въздействия				
безпокойство	преместване	риск от сблъсък	бариерен ефект	Загуба на местообитание
Миграция	не	0.025% - настоящото ИП 0.043% - комбинирано	Не	не

Очакваният потенциален риск от сблъсъци на мигриращи птици с движещите се перки на ВГ, ще бъде от 0.025% за настоящото ИП и 0.043% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП" за един прелет на птица през рисковия прозорец.

ЗЗ „Шабленски езерен комплекс” BG0000156 се намира в източна посока, отдалечена е, а вида се придържа изключително към водни обекти с тръстика. Обитаващите зоната птици няма да бъдат засегнати от реализацията на ИП.

Предвид изброените факти и нулевата численост на вида в района на ВЕП, реализирането на ИП няма да се отрази върху преминаващите в близост до защитените зони индивиди от вида синьогушка (*Luscinia svecica*).

Оценка на степен на въздействието върху вида по десетобалната скала:

В ЗЗ „Шабленски езерен комплекс”, код BG0000156 - 0/ Дейността няма отрицателно въздействие/;

Останалите 66 вида, предмет на опазване в ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051 са речна рибарка, белобуза рибарка, бойник, бял ангъч, калугерица, черна рибарка, обикновен буревестник, земеродно рибарче, малък корморан, малък нирец, червоногуш гмуркач, голям воден бик, ушат гмурец, среден корморан, средна пъструшка, черногуш гмуркач, малка чайка, малка черноглава чайка, малък горски водобегач, голяма бекасина, кафявокрил огърличник, златистопер дъждосвирец, речен дъждосвирец, ледена потапница, голям гмурец, късокрил кюкавец, жълтокрака чайка, черноврат гмурец, малък гмурец, малък червеноног водобегач, голям горски водобегач, крещалец, червоногуш гмурец, кривоклюн брегобегач, пясъчен дъждосвирец, лиска, зеленоножка, малък брегобегач, малка черногърба чайка, белокрила рибарка, шилоопашата патица, зеленоглава патица, среден нирец, звънарка, обикновена гага, качулата потапница, кафявоглава потапница, голям нирец, фиш, сива патица, чайка буревяестница, воден дърдавец, клопач, червеноклюна потапница, тъмногърд брегобегач, речна чайка, средна бекасина, планински дъждосвирец, зимно бърне, лятно бърне, дългоклюна чайка, голям свирец, лопатарка, златиста булка, сребриста булка, гривеста рибарка са предмет на опазване на ЗЗ „Калиакра”, код BG0002051. Изброените видове са водолубиви птици, обитаващи водни басейни и влажни зони, но те рядко напускат местообитанията си, тъй като се хранят, почиват и размножават във водата или в непосредствена близост до нея. В близост до проектирания ВЕП Пролез няма водни басейни и влажни зони. Предвид този факт, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на гореспоменатите видове, предмет на опазване в защитените зони.

Останалите 92 вида птици, предмет на опазване на ЗЗ Шабленски езерен комплекс са: дебелоклюна рибарка, речна рибарка, белочела рибарка, белобуза рибарка, белокрила рибарка, черна рибарка, гривеста рибарка, каспийска рибарка, блестящ ибис, обикновен буревестник, бял ангъч, червен ангъч, земеродно рибарче, малък корморан, голяма пъструшка, тръноопашата патица, малък нирец, белоока потапница, червоногуш гмуркач, голям воден бик, ушат гмурец, среден корморан, средна пъструшка, черногуш гмуркач, тънноклюна чайка, малка чайка, малка черноглава чайка, тънноклюн листоног, жълтокрак брегобегач, малък горски водобегач,

голяма бекасица, бойник, малка пъструшка, голям свирец, малък свирец, сребриста булка, кокилобегач, саблеклюн, кафявокрил огърличник, морски дъждосвирец, златистопер дъждосвирец, речен дъждосвирец, голям брегобегач, камъкообъщач, ледена потапница, голям гмурец, късокрил кюкавец, жълтокрака чайка, черноврат гмурец, малък гмурец, малък червеноног водобегач, малък зеленоног водобегач, голям горски водобегач, голям зеленоног водобегач, крещалец, червеногуш гмурец, кривоклюн брегобегач, сив брегобегач, трипръст брегобегач, пясъчен дъждосвирец, лиска, зеленоножка, малък брегобегач, черноопашат крайбрежен бекас, кадифена потапница, малка бекасица, плоскоклюн брегобегач, малка черногърба чайка, сребриста чайка, стридояд, шилоопашата патица, зеленоглава патица, среден нирец, звънарка, обикновена гага, планинска потапница, качулата потапница, кафявоглава потапница, голям нирец, фиш, сива патица, чайка буревестница, клопач, червеноклюна потапница, тъмногърд брегобегач, речна чайка, голям червеноног водобегач, средна бекасица, воден дърдавец, мустакато шаварче, зимно бърне, лятно бърне, калугерица са водолубиви птици, обитаващи водни басейни и влажни зони. Те рядко напускат местообитанията си, тъй като се хранят, почиват и размножават във водата или в непосредствена близост до нея. В близост до проектирания ВЕП „Пролез” няма водни басейни и влажни зони. Най – близко се намира Шабленско езеро отстоящо на повече от 8 км. Предвид този факт, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на гореспоменатите видове, предмет на опазване в защитените зони.

Останалите 4 вида птици, предмет на опазване на Защитена зона BG0002115 „Било“ са: речен дъждосвирец, каспийска жълтокрака чайка, чайка буревестница, златиста булка са водолубиви птици, обитаващи водни басейни и влажни зони. Те рядко напускат местообитанията си, тъй като се хранят, почиват и размножават във водата или в непосредствена близост до нея. В близост до проектирания ВЕП „Пролез” няма водни басейни и влажни зони. Предвид този факт, не се очаква значително отрицателно въздействие върху популацията на гореспоменатите видове, предмет на опазване в защитените зони.

5.1.2 33 „Комплекс Калиакра“ BG0000573 за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна

По време на строителството на инвестиционното предложение, се очаква да бъдат променени територии извън защитените зони и хабитати, които не са от Приложение 1 на ЗБР. Ще бъде променен естествения характер на селскостопанските земи. По време на експлоатацията не се очаква натоварване с човешко присъствие в близост до зоните. Преминаването на строителните и транспортни средства е предвидено да става само по предварително проектиран и вече изграден път, на мястото на съществуващ полски път. Там не се очаква да има преки въздействия върху естествената растителност, освен косвени влияния от аерозоли, излъчени от машините и евентуални инцидентни разливи на гориво-смазочни материали. Това въздействие се оценява като **косвено, негативно, временно, краткотрайно, незначително**. Опасност от косвени въздействия съществува при нахлуване на инвазивни и рудерални растителни видове.

Районът, в който е предвидено изграждането на ветроенергийните съоръжения е значително антропогенно повлиян. Територията се използва за интензивно земеделие, основно добив на зърнени култури.

За оценка състоянието на растителната покривка и животинския свят в обхвата на инвестиционното предложение и определяне размерът на въздействието от реализацията му, са извършени теренни наблюдения, ползвани са Natura формулярите на защитените зони, Ръководство за определяне местообитания от европейска значимост за България – СФДП, ФПС „Зелени Балкани”, МОСВ, 2005 г. Научни публикации, доклади и литература относно проучвания върху биоразнообразието и растителността в района.

Територията на ИП изцяло е разположена в обработваеми земи, заети понастоящем от агрофитоценози. Общата предвидена урбанизирана територия в новия редуциран обхват с разширение на фундаментите възлиза на 19,99 дка, като всички територии са извън Natura 2000 зоните.

Практически не се очакват въздействие върху зоната, като помяна в структурата, функциите и природозащитните цели. Основното въздействие е свързано с присъствието в близост на защитената зона на територия с техногенен характер, както и промяна на ландшафта в земеделските земи.

Практически няма да бъдат засегнати местообитания и популации на видове, предмет на опазване в 33 «Комплекс Калиакра» BG0000573 по Директивата за местообитанията. Местообитание 62СО „Понто-Сарматски степи” е достатъчно отдалечено от границите на проектирания ветропарк. На територията на парка

на ВЕП Пролез няма такъв тип местообитания.

Съществува потенциална опасност в територията на ИП от нахлуването на чужди и инвазивни растителни видове, след приключване на строителството и по време на експлоатацията, когато ще настъпят възстановителни процеси в нарушената растителна покривка. Възможно такива видове да достигнат границите на ЗЗ «Комплекс Калиакра» BG0000573 по Директивата за местообитанията, от близко разположените генератори.

Като цяло не се очаква отрицателно въздействие върху защитени в ЗЗ «Комплекс Калиакра» BG0000573 по Директивата за местообитанията от осъществяването на ИП.

5.1.2-1. Типове природни местообитания и местообитания на растителни видове

Предмет на опазване в защитена зона BG0000573 «Комплекс Калиакра» са 21 типа природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕИО. Три типа са новоустановени вследствие проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“. Предмет на опазване са и три вида растения. Видовият състав е актуализиран вследствие проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I“ (http://natura2000.moew.government.bg/PublicDownloads/Auto/PS_SCI/BG0000573/BG0000573_PS_16.pdf)

Територията на ИП е изцяло извън защитената зона. От реализацията на ИП, съпътстващата инфраструктура, както и от експлоатацията на парка няма да бъдат засегнати местообитания - хабитати и популации на видове, предмет на опазване в ЗЗ «Комплекс Калиакра» BG0000573 по Директивата за местообитанията. Няма по никакъв начин да бъдат засегнати типове природни местообитания, както и местообитание 62C0 „Понто-Сарматски степи“, които не присъстват на територията на парка и в близост до него. Местообитание 62C0 „Понто-Сарматски степи“ е достатъчно отдалечено от границите на проектирания ветропарк. На територията на парка на ВЕП Пролез няма такъв тип местообитания.

На територията на ИП не са установени растителни видове предмет на опазване в защитената зона. Към групата „Други значими растителни и животински видове“, свързани с природозащитата и управлението на обекта са включени растителните видове: *Adonis vlgensis*, *Alyssum borzaeanum*, *Alyssum caliacrae*, *Artemisia pedemontana*, *Artemisia lerchiana*, *Artemisia pontica*, *Astragalus glaucus*, *Bellevalia ciliata*, *Convonvulus lineatus*, *Cladium mariscus*, *Goniolimon besseranum*, *Goniolimon tataricum*, *Gypsophylla trichotoma*, *Ephedra distachya*, *Eryngium maritimum*, *Erodium hoefftianum*, *Lactuca tatarica*, *Lemna gibba*, *Limonium meyeri*, *Limonium latifolium*, *Limonium vulgare*, *Limonium gmelinii*, *Nepeta parviflora*, *Nepeta ucranica*, *Opopanax chironium*, *Paeonia tenuifolia*, *Petrosimonia brachinata*, *Silene caliacrae*, *Symphitum tauricum*, *Stipa lessingiana*, *Taraxacum bessarabicum*, *Utricularia vulgaris* и др.

В рамките на ИП, което е разположено изцяло извън територията на ЗЗ «Комплекс Калиакра» BG0000573 по Директивата за местообитанията, не са установени индивиди или популации на изброените по-горе видове.

ИП не може да предизвика фрагментация на местообитания и популации на растителни видове вътре в защитените зони.

Не се очаква ИП да доведе до нарушаване на видовия състав вътре в защитените зони. Отдалечеността на ИП от защитената зона на 12 км изключва нахлуване в зоната на инвазивни видове и въздействия върху видовия състав.

5.1.2-2 Животински видове – предмет на опазване в ЗЗ

В приложение II на Директива 92/43/ЕЕС за защитената зона са включени 18 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 4 вида риби, 9 вида безгръбначни животни. Относно видовете, предмет на опазване в защитената зона, реализацията на инвестиционното предложение няма да окаже въздействие върху представителите на безгръбначните животни, поради местоположението на имотите и предназначението на земята към момента. Строителството на ВЕП не засяга потенциални или ефективно заети местообитания на нито един вид от безгръбначните животни (общо 9 вида), както и на 4-те вида риби, предмет на опазване в ЗЗ «Калиакра» и е без въздействие върху тях.

Въздействията върху бозайниците, земноводните и влечугите, които не са предмет на опазване в защитената

зона ще са предимно косвени, свързани с увеличаване на безпокойството от движението на хора и техника. Преки въздействия са възможни единствено върху видове бозайници тясно свързани с агроecosystemите, напр. обикновената полевка (*Microtus arvalis*), която не е предмет на опазване в защитената зона.

В района на инвестиционното предложение се срещат само част от видовете, предмет на опазване в защитената зона.

Въздействие върху видовете животни предмет на опазване в ЗЗ „Комплекс Калиакра”.

Прилепи:

Тъй като всички теренни дейности в рамките на проекта „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” са проведени само на територията на ЗЗ Комплекс Калиакра BG0000573, то направените изводи относно съвременния видов състав, числеността и природозащитното състояние на прилепите не могат да се считат за съотносими към територията на ИП, разположена на значително разстояние от ЗЗ. Това разстояние надхвърля максималните дължини на денонощните хранителни миграции на част от видовете, особено на тези от сем. *Rhinolophidae*. За реалната оценка на въздействие върху прилепните популации вследствие на строителството и експлоатацията на ВЕП сме използвали данните от проведените теренни мониторинги.

С цел установяване на видовия състав на прилепите в района на ИП са анализирани и всички известни публикувани данни за тази група бозайници, освен проведените допълнителни полеви проучвания.

Теренното проучване е проведено през 2010 г. и пролетта на 2011г., както и август-октомври 2022 г. и ноември 2022 г.-октомври 2023 г. Обхванати са периоди на активни есенни миграции (2010, 2022 г., и 2023 г.), когато тук се наблюдават най-голям брой видове прилепи, достигащи своята максимална численост и степен на активност. Това е потенциално и един от най-критичните периоди от годишния жизнен цикъл на прилепите по отношение на въздействие на ветрогенераторите върху тях. В доклада по ОСВ е представена, разгледана и оценена информацията от проведеното проучване през 2022 и 2023 г., което дава допълнителна информация, освен до момента получената за обитаващите видове прилепи територията на ИП.

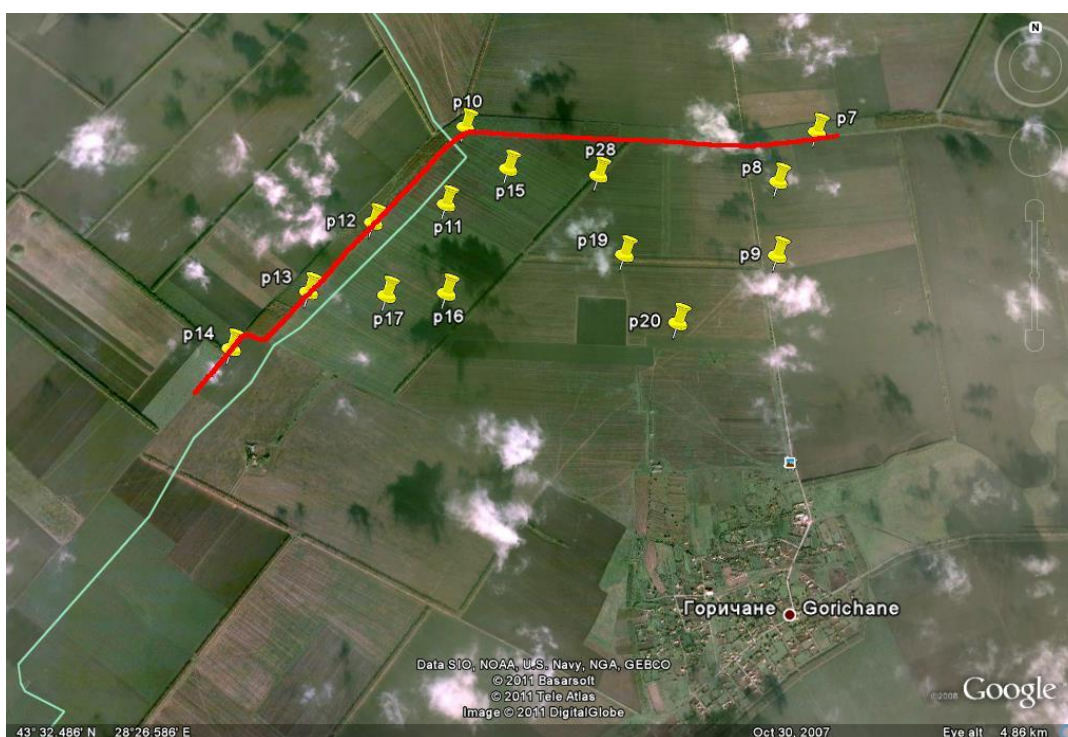
ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ НА ПРИЛЕПИТЕ 2010-2012 г.

Площадките, предвидени за строителство на ветрогенераторите са разположени в обработваеми площи. За целите на мониторинга са избрани два трансекта и пунктове за стационарно (точково) прослушване със записваща ултразвукова апаратура (фиг. №5.2 и 5.3).са показани съгласно обявеното тогава ИП, преди изменението обявено през 2022 г.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. № 5.2



Фиг. №5.3. Осъществени трансекти със записваща ултразвукова апаратура.

Изцяло равнинният характер на обработваемата селскостопанска територия на ИП определя и пълното отсъствие на летни и зимни убежища на прилепите. Разположените в близост полезащитни горски пояси предоставят потенциални дневни убежища за малък брой прилепи, главно от родовете *Nyctalus* и *Pipistrellus*, които заселват хралупи на стари дървета и които не са предмет на опазване в съседните ЗЗ. Полезащитните пояси в непосредствена близост до двата проектни ветрогенератора са съставени от сравнително млади насаждения, които нямат хралупати дървета и на практика не предоставят потенциални дневни летни убежища. Близкоразположеният град Шабла (в изоставени постройки, тавани и мазета) и намиращите се в близост изоставени промишлени постройки (фиг.№ 5.4) могат да предоставят подходящи дневни убежища

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

освен на споменатите видове от двата рода, също и на два подковоноси прилепи (сем. Rhinolophidae) – големия и малкия подковонос – *Rh. ferrumequinum* и *Rh. hipposideros*.



Фиг. №5.4. Територията на ИП за изграждане на ВЕП.



Фиг. №5.5. Изоставени промишлени постройки в близост до района на ИП.

Съгласно указанията, произтичащи от Резолюция 4.7, приета на 4-тата сесия на срещата на страните – членки на Европейското споразумение за защита на прилепите EUROBATS, при отчитане на въздействието на ветрогенераторите върху прилепните популации, трябва да бъде отчетено тяхното присъствие и видов състав и в съседните територии, ако те предоставят идентични по своя характер хабитати. В тази връзка направихме проучване и анализ, като непосредствено в района на ИП и в съседните агроекосистеми с идентични хабитатни условия за прилепите, отстоящи на не повече от 10 км, установихме 5 вида прилепи. Само два от тях са предмет на опазване в ЗЗ "Комплекс Калиакра" с код BG0000573:

1. *Rhinolophus hipposideros* (Малък подковонос). Видът е широко разпространен в ЗЗ BG0000573 „Комплекс Калиакра“. За дневни убежища използва пещерите и скалните цепки по крайбрежието и запустели постройки и помещения в селата. Среща се целогодишно. Хранителните му територии са най-често обраслите с храстова

и горска растителност терени в близост до морето. При тихо време лети и над равнинната част западно от пътя Каварна - Шабла. Установен е при стационарно прослушване с ултразвукова записваща апаратура.

2. *Miniopterus schreibersii* (Дългокрил прилеп). Вид, изцяло привързан към подземни убежища, предимно пещери. Регистриран е с висока активност в 33 BG0000573 «Комплекс Калиакра», където вероятно съществуват многобройни негови пещери-убежища. По време на лов се отдалечава на разстояние до 40 км от дневното си убежище. Поради високата си численост в района, пещерният дългокрил е установяван многократно и над обработваемите площи на разстояния от 5 до 15 км от негови потенциални убежища. Извършва дълги миграции.

По отношение на хранителната база за прилепите, районът на ИП има твърде ограничено значение: обширните обработваеми площи, засявани с монокултури имат ниско насекомно обилие, което намалява още повече след есенната оран. Обилието на летящи насекоми, основната храна на прилепите в района, е сравнително по-високо непосредствено в териториите на полезащитните пояси, където в прилежащите няколко десетки метра се развива тревна и храстова растителност.

Вид българско /латинско име	Дир. 92/43 ЕС	IUCN 2010	Bern Conv.	Bonn Conv.	EURO BATS	З-н за Био- разнообразието
Малък подковонос (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Прил. II и IV	Status: Least Concern <u>ver 3.1</u> Pop. trend: decreasing	Прил. II	Прил. II	+	+ Прил. 2 и 3
Дългокрил прилеп (<i>Miniopterus schreibersi</i>)	Прил. II и IV	Status: Near Threatened <u>ver 3.1</u> Pop. trend: decreasing	Прил. II	Прил. II	+	+ Прил. 2 и 3

Използвани съкращения в таблицата:

IUCN 2010: 2010 IUCN Red List of Threatened Species; Bern: Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats. Bonn: Convention on the conservation of migratory species of wild animals (CMS). EUROBATS: The Agreement on the Conservation of Populations of European Bats; Закон за биологичното разнообразие – 2002 г.

Останалите видове прилепи, предмет на опазване в 33 BG0000573 „Комплекс Калиакра” и които не се установиха на територията на ИП по време на проведения мониторинг са следните:

Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*). Обитава пещери, скални ниши, хралупи, изоставени сгради и други закрити места със сравнително голям вход и обем. Среща се особено често в карстови местности. Отдалечава се на повече от 10 км от дневното си убежище, като е активен дори и в по-студените есенни нощи. Често образува размножителни колонии от няколко десетки до стотици екземпляри в подземни убежища.

Южният подковонос (*Rhinolophus euryale*). Среща в цялата страна, най-често в карстови райони с надморска височина до 1000 m. Обитава гористи местности с наличие на пещери, в близост до водоеми.

Средиземноморският подковонос (*Rhinolophus blasii*). Обитава обрасли с храсти открити райони, савани и саванни гори. Намира убежища в пещери и минни галерии Средиземноморският подковонос образува колонии от по няколко екземпляра, често смесени с други видове прилепи.

Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*): Пещерен вид. Обитава карстови райони в близост до водни басейни.

Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*). Обитава гористи места в карстови райони, в пещери и минни галерии. Ловува ниско над земята (1 - 5 m) или над водна повърхност.

Голям нощник (*Myotis myotis*): Среща се в карстовите райони в цялата страна, до 1200 m надморска височина, като е един от най-разпространените пещерни видове.

Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*). Среща се главно в карстови райони с надморска височина до 400 m. Дългопръстият нощник живее главно в гористи карстови местности в близост до водоеми, като в Южна Европа заема същата екологична ниша, както водният нощник (*Myotis daubentonii*) в по-северните райони. Дългопръстият нощник извършва големи миграции между летните и зимните си убежища. През лятото живее

Остроух нощник (*Myotis blythii*). Вид-двойник на Големия нощник. Има много сходна биология с него и двата вида често образуват смесени колонии в пещери и други подземни убежища. Разпространен в цялата страна до надморска височина от 1400 m, най-често в карстови райони. Обитава пещери, като температурата на зимните убежища варира от 3 до 15°C. Образува големи колонии, често смесени с други видове прилепи. Понякога

ловува и над открити пространства с естествена ливадна и храстова растителност.

Дългоух ношник (*Myotis bechsteini*): Видът е изключително свързан с горски местообитания, най-често в планините.

Като цяло прилепите са силно адаптивна група бозайници, уязвими най-вече към разрушаване местата им за размножаване и/или зимуване (разрушаване на пещери при кариерни разработки, изсичане на стари дървета), безпокойство в тези места (при често и/или невнимателно проникване в пещерите), и повишено използване на инсектициди в селското стопанство, унищожавачи или замърсяващи хранителната им база (насекоми).

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ НА ПРИЛЕПИТЕ ПРЕЗ 2022 г.

За целите на настоящият доклад за ОСВ е направен мониторинг на популациите на прилепите в землището на с. Пролез на локациите на бъдещите ветроенергийни генератори. След проведеното проучване е изработен доклад, отразяващ биологичен мониторинг на популации на прилепи в периода 22.07.22 г. - 02.11.22 г., в района на проектирания ВЕП.

Мониторингът обхваща както територията на потенциалните ветрогенератори, така и съседни територии, които да послужат за сравнение.

В района на инвестиционното намерение има основно земеделски земи, между които има полезащитни горски пояси. В радиус от 10 км от проучвания район не са открити важни убежища за прилепите. Районът не е изолиран, до него могат да достигнат индивиди от други райони, които предоставят убежища за прилепите. Използва се за хранене и вероятно като коридор за преминаване към други територии. Местоположението на потенциалните ветрогенератори е в близост до населени места. В проучваната територия няма големи водни тела и обширни горски масиви, които да се използват от прилепите за ловуване. Във фигура № 5-6 е показана територията на проучване на прилепната фауна.



Фиг. №5-6

Имотите, избрани за изграждане на ветрогенераторите, се намират в землищата на село Пролез и село Горичане - Североизточна България, област Добрич, община Шабла. Два от ветрогенераторите са в землището на село Пролез и 5 са в землището на село Горичане. Мониторингът на прилепите обхваща землищата на селата Пролез, Горичане, Видно, Раковски. Избраните места за поставяне на ветрогенераторите се намират в земеделски територии, между които има полезащитните горски пояси.

В района на ИП липсват обширни горски масиви в класическия смисъл на това понятие (непрекъснати свързани територии, покрити от гори), а изкуствено създадените пояси по същество са технически съоръжения, предназначени за предпазване на земеделските култури от ветрова и водна ерозия, суша и суховеи. Полезащитните горски ивици са места, които могат да бъдат използвани от прилепите за почивка и убежище, както летателни коридори, както и като места за хранене, но видовете, хранещи се в горски територии, но те не предлагат достатъчно благоприятни условия за обитаване от прилепите, поради липсата на стари, хралупести дървета, които да предоставят подходящи убежища за тях. Във фигура № 5-7 е показано разположението на ветрогенераторите спрямо полезащитните пояси.



Фиг.№5-7

По време на теренното проучване на 14.09.2022 г. е посетена и Тюленовата пещера (на отстояние повече от 16 км от района на ВЕП), която се намира на черноморското крайбрежие в землището на село Българево, община Каварна. Установен е вида дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*).

По време на изпълнение на мониторинга са посетени 3 съществуващи ветрогенератора, с цел установяване на въздействието им върху прилепните популации. Извършени са 10 посещения при всяка теренна работа. Не са установени трупове на прилепи. Следва да се уточни, че броят и честотата за проверка на ветрогенераторите не са достатъчни, а теренът около тях е зает от пшеница, царевица и слънчоглед, поради което не може със сигурност да се потвърди липса или наличие на трупове от прилепи.

Също така са поставени мрежи с цел установяване на горски видове прилепи. Локациите на мрежите са избрани така, че да обхващат летателен коридор, използван от прилепите, близо до горска територия.

Предвид естеството на територията на инвестиционното намерение, а именно земеделски площи, мрежите не са поставени на или до потенциалните локации на ветрогенераторите, а до най-близкото подходящо място, което може да се използва от прилепи. Поставянето на мрежи на открити пространства, каквито са земеделските площи, не би довело до успешен улов. По време на този улов са регистрирани 2 вида прилепи, остроух ношник (*Myotis blythii*), и дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), които се явяват предмет на опазване на 33 Комплекс Калиакра BG0000573.

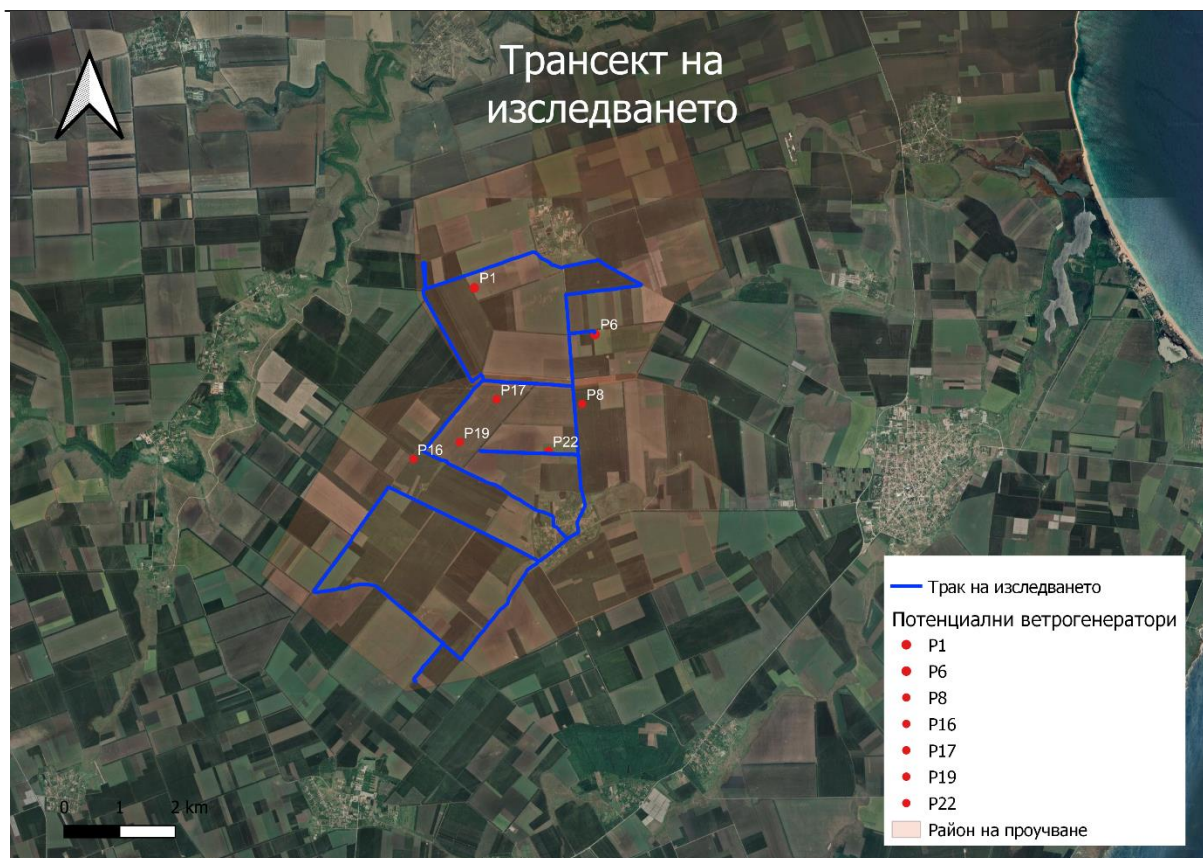
За целите на изследването са поставени стационарни ултразвукови детектори, които на база на времето им за престой на терен са разделени на постоянни и временни. Постоянните са поставени така, че да покриват всички ветрогенератори като един от тях е извън територията на инвестиционното намерение, с цел да даде информация за активността на прилепите извън обекта на изследване. Локацията на временните детектори е избрана както на база най-близка точка до определените места на ветрогенераторите, така на бази покриване на всички видове местообитания, равномерно покритие на проучваната територия, и извън тази територия, отново с цел определяне на активността на прилепите извън територията на инвестиционното намерение. Регистрирани са 54 000 записи от ултразвуковите детектори, като над 14 000 от тях са звуци на прилепи. За анализа на звуците е използван софтуер - Kaleidoscope Pro Analysis, който автоматично изобразява записите, на които има регистриран звук от прилеп. Заедно със софтуера член от екипа е направил детайлен преглед на всеки един от записите с цел верифициране на получените резултати от софтуера. Разгледани са и записите, отчетени от софтуера за шум, с цел да не бъдат пропуснати записи на прилепи. Звуците на всеки вид прилеп имат определени характеристики, по които се различават. На база на тези характеристики, експертна преценка и литературни данни, регистрираните звуци са определени към кой вид принадлежат. Макар софтуерът да има автоматични настройки за определяне на звука към кой вид принадлежи, то тази функционалност не е адаптирана за България, поради което всеки звук е разгледан и определен индивидуално.

За видове, които имат сходни характеристики на ултразвука, на база литературни данни и предишни проучвания, са определени до вид, и при невъзможност за това са свеждани до акустични групи. Така е при определянето на *Miniopterus schreibersii*. Видовете от род *Myotis* са със сходни звуци, поради тази причина са поставени в една обща група *Myotis sp.*

Най-много регистрации от постоянните и временни ултразвукови детектори има на следните видове: *Miniopterus schreibersii*, *Myotis sp.* От изброените единствено вида *Miniopterus schreibersii* – дългокрил прилеп и видове от род *Myotis* са предмет на опазване в 33 Комплекс Калиакра, съгласно Заповед за обявяване № РД – 815/ 12.12.2017 г. (ДВ – бр. 100 / 15.12.2017 г.)

Освен записи от временни и постоянни ултразвукови детектори, са правени и трансекти с тях. Най-много регистрации има за видовете *Miniopterus schreibersii*, които дългокрил прилеп е предмет на опазване в 33 Комплекс Калиакра. *Miniopterus schreibersii* е типичен пещерен вид, но обитава и сгради. Посетената Тюленова пещера може да бъде една от причините за големия брой регистрации от този вид.

Фигура 5-8: Изследвани трансекти в района на ВЕП



Фиг.5-8

Най-висока активност на регистрираните прилепи е наблюдавана през м. Август, особено след дъжд и образуване на големи локви. Тук следва да се отбележи, че поради спецификата на прилепите, не може да се работи с регистрации на индивиди, а с активност. Това се налага тъй като няма как с детектор за ултразвук да се установи абсолютна численост, а и липсва технологичен и методологичен начин за определяне на повтаряне на един и същи индивид по звуци. Така всяка регистрация на звук от прилеп не може да се приеме, че задължително се говори за брой индивиди.

Извършеното проучване на прилепната фауна дава някаква представа за видовото разнообразие и активността на прилепите, но то не може да обхване точния числен състав на прилепите в района, поради спецификата на такъв тип наблюдения. Извършеното проучване (в периода 22.07.22 г. - 02.11.22 г.) не обхваща целия активен период на прилепите. Районът на проучването са земеделски земи, които не позволяват поставяне на детектори на всяка локация на бъдещите ветрогенератори, тъй като земите се обработват активно.

Проучването отчита активност на прилепите, а не брой индивиди. Трябва да се има предвид, че малък брой прилепи могат да имат висока активност около даден детектор и обратното – много прилепи може да не отчетат голяма активност, ако само преминат веднъж през детектора.

Активността на прилепите не може да бъде определена спрямо локацията на всеки потенциален ветрогенератор, а спрямо локациите на поставените детектори. Поради това колкото повече детектори се използват, на толкова повече локации ще може да се определи активността.

В идеалния вариант броят на детекторите и броят на местата за оценка (в случая ветрогенератори) следва да е равен. В това проучване са използвани 3 броя постоянни детектори и 2 броя временни.

Стационарните детектори са поставени на височина от два метра. Няма поставен детектор на височината на ротора на ветрогенераторите. Направен е опит за поставяне на съществуващ ветрогенератор, но детектора отчита ултразвуци от генератора и резултатът не би бил реален. Оценката не отчита активността на прилепите на най-рисквата височина.

Използваните детектори записват звуци на прилепи в обхват само от 30 метра. При най-благоприятни метеорологични условия (липса на вятър) и когато звукът от прилепа е директен към устройството, могат да бъдат засечени до 100 метра. Това налага ограничения в проучването.

За видове, които имат сходни характеристики на ултразвука, на база литературни данни и предишни проучвания, са избрани конкретните видове. Това например е при определянето на *Miniopterus schreibersii*.

Видовете от род *Myotis* са със сходни звуци, поради тази причина сме ги поставили в една обща група *Myotis sp.*

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОВЕДЕНОТО ПРОУЧВАНЕ НА ПРИЛЕПИТЕ ПРЕЗ 2023 г.

Проучване на прилепите за доклада (2023 г.) съдържа данни за проведените теренни дейности и данни от автоматичен анализ на записаните звуци. Данните са от периода ноември 2022 – края на октомври 2023, който съвпада със зимуване на прилепите.

За цялостна оценка на видовия състав на прилепите в обекта е извършено допълващо проучване, с огледи на терен, улов с мрежи и използването на детектори. В този случай точковите записи, както и обхвата на трансектите, се преценявани от експерта, с оглед на това да бъдат събрани максимално количество данни и да бъде придобита пълна представа за изследваната територия. Например за установяване на вида *Myotis capaccinii* са провеждани записи в близост до водни обекти. В допълнение на проведеното акустично проучване, е направено и подробно обследване на територията за наличие на убежища на пещеролюбиви прилепи, убежища в хралупи на дървета и са извършвани улови с паяжинни мрежи на подходящи за целта места. Проведено е проучване на така наречения „далечен периметър“ до 10 - 15 км от територията на инвестиционното предложение, с оглед на това да се установят евентуални значими за прилепите обекти.

Предвид нуждата от събиране на надеждни данни; нуждата от анализ чрез софтуери за работа със сонограми; както и нуждата от доказателствен материал за целите на екологичната оценка, в случая са използвани стационарни детектори за автоматичен запис. Избрани са детектори – модел Song Meter Mini Bat Ultrasonic Recorder на фирмата Wildlife Acoustic, които записват звуци и пълноспектрни сонограми („Records in Full Spectrum and/or Zero Crossing“). Детекторите са поставени на местата, предвидени за поставяне на самите вятърни генератори, с максимално отклонение от центъра на турбината до 150 метра. В периода от 7.11.2022 до 21.02.2023 детектори са поставени на две от локациите, а в периода – от 21.02.2023 - на четири от локациите, предвидени за поставяне на ветрогенератори.

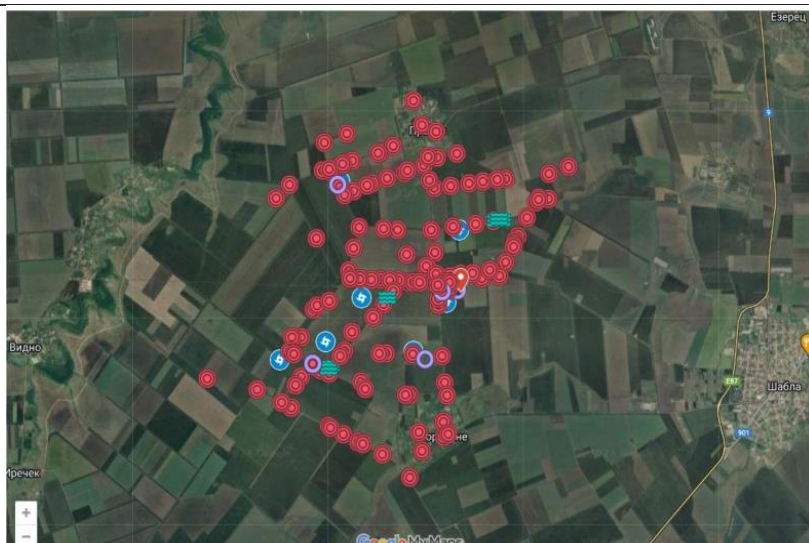
Височината на поставяне на детекторите е около 1,5 метра, като са монтирани на метални пилони в същите местообитания, в които е предвидено поставянето на съответните вятърни турбини.

Като част от така наречения „допълващ мониторинг“ са проведени записи в над 150 точки. Общата им продължителност е над 500 часа.

По време на записите не са установени видове прилепи или акустични групи, които да не са били записани по време на основното проучване. След ревизия на данните с установени звуци на следните видове прилепи: *Miniopterus schreibersii*, *Myotis emarginatus*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*.

Във фигура № 5-9 са показани точките на провеждане на записи, по време на проведения акустичен мониторинг.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг.№5-9

На приложената карта с червени точки са означени точки на стационарен запис, с лилави рингове – точки на поставянето на стационарните детектори на възложителя, а със сини символи са означени точките на планирано поставяне на ветрогенераторите.

Проведени са 7 записа по така наречения „трансектен метод“, с обща продължителност на записите 3 часа, които са използвани за допълване на данните за видовия състав и разпространението на прилепите. Поставени са и мрежи в шест точки, като прилепи не са уловени.

Конкретните места за поставяне на мрежи са представени в таблицата по-долу (табл.№5-2):

Дата на улова	Точка	Вид на мрежите	Местообитание	Установени видове
8.11.2022	N43.54071 E28.43278	мрежа - 1 - с дължина 6 метра	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи
8.11.2022	N43.54080 E28.43299	мрежа - 2 - 8 метра	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи
8.11.2022	N43.54103 E28.43328	мрежа - 3 - 10 метра	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи
21.04.2023	N43.5516, E28.44595	2 мрежи – 10 и 12м	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи
01.05.2023	N43.28595956 E23.46293123	3 мрежи с дължина 12, 10 и 6 метра	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи
6.09.2023	N43.540463 E28.537675	3 мрежи x 6 метра	Полезащитен пояс	Не са уловени прилепи

табл.№5-2

Установени са 4 изоставени сгради – потенциални убежища на отделни прилепи в далечния периметър на ИП, без установени прилепни колонии или следи от пребиваването им.

Проведено е обследване на дървета с хралупи – потенциални убежища на прилепи, като за целта са проверени над 30 дървета с подходящи убежища. Обследването е направено визуално и с ендоскопска камера, като по време на него не са установени прилепи или следи от пребиваването им. Установените дървета с хралупи, са предимно орехи, като в полезащитните пояси дърветата са предимно млади и без подходящи за прилепите убежища.

Като част от проучването на далечния периметър са обходени 25 населени места, в периметъра от около 15 - 20 километра от инвестиционното предложение – Тюленово, Камен бряг, Българево, Каварна, Могилище, Вранино, Челопечане, Белгун, Спасово, Бежаново, Захари Спасово, Дуранкулак, Ваклино, Крапец, Езерец, Горичане, Пролез, Горун, Хаджи Димитър, Русалка, Нейково, Иречек, Видно, Септемврийско, Раковски.

Не са установени убежища с прилепни колонии.

На база на проведените проучвания през 2023 г., има следните заключения:

- **Голям подковонос** (*Rh. ferrumequinum*) – звуци на вида са 0,34% от общия брой установени звуци. Възможно е единични индивиди да обитават сгради в периметъра от 15 км от обекта на инвестиционното предложение. По време на мониторинга не са установени подходящи обекти за колонии или следи от пребиваването на такива и вероятно става дума за отделни индивиди. Възможно е отделни индивиди да се срещат в крайморските пещери, където също няма данни за колонии на вида.

- **Малък подковонос** (*Rh. hipposideros*) – звуци на вида са 0,32% от общия брой установени звуци. Възможно е единични индивиди да обитават сгради в периметъра от 15 км от убежището. По време на мониторинга не са установени подходящи обекти за колонии или следи от пребиваването на такива и вероятно става дума за отделни индивиди. Възможно е отделни индивиди да се срещат в крайморските пещери, но при проверката им до момента няма данни за колонии на вида.

- **Дългопръст нощник** (*M. capaccinii*) – той е от групата на 45kHz Myotis, като такива звуци са установени в изследваната територия, но не може да се твърди с категоричност, дали са звуци на този вид. Видът обитава карстови райони и подземни убежища, каквито няма в обекта на инвестиционното намерение. Храни се над водни повърхности, каквито няма в обекта.

- **Средиземноморски подковонос** (*Rh. blasii*) – няма установени звуци от този тип за обекта и данни или предпоставки за колонии, в обекта на проучването и 15 километра от него.

- **Южен подковонос** (*Rh. euryale*), Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*) по принцип е възможно да се припокриват със звуци на *R. hipposideros* от 102 до 115 kHz, но по характеристиките на конкретните звуци, тези от обекта са определени като звуци на *R. hipposideros*. За другите видове няма данни за колонии в обекта или периметъра от 15 километра.

- **Дългокрил прилеп** (*M. schreibersii*) – звуците на вида са 34,77% от общия брой на прилепни звуци. Високия процент се дължи на ниската активност на другите видове и липсата на условия и данни за техни колонии в района. Установен е в крайморски пещери. Вероятно използва обекта като транзитно убежище или като хранително местообитание без висока приоритетност (храни се обикновено над короните на дърветата, докато в обекта повечето полезащитни пояси са изсечени и увредени).

- **Трицветен нощник** (*M. emarginatus*) – категорично определените звуци на вида са 0,04%. В обекта на инвестиционното предложение няма колонии на вида и няма данни за такива в 15-километровия периметър. За момента няма данни и за крайморските пещери.

- **Голям нощник** (*M. myotis*) и **остроух нощник** (*M. blythii*). Двата вида не се различават по звуци. Акустичната група *M. myotis/M. blythii* е представена с 0,49% от общия брой установени прилепни звуци. Установен е в численост под 200 индивида в крайморски пещери (по данни на ЦИЗП – БАН). Вероятно е обектът да се използва като транзитно местообитание или хранително местообитание с ниска приоритетност. Единия вид се храни в горски местообитания, а другия ловува наземно, но територията на инвестиционното предложение е заета главно от третиращи с инсектициди обработваеми земи и повечето полезащитни пояси са увредени, поради което вероятно не е от приоритет като хранително местообитание за двата вида.

- **Дългоух нощник** (*M. bechsteinii*) – звуците му попадат в акустичната група 45kHz Myotis – 11.78%. Тя е съставена от няколко вида, като вероятно всеки от тях е с нисък процент представен. Няма данни за вида от Добруджа и не е типичен за този вид местообитания. Установяването му е възможно при задълбочени проучвания, но обитава стари гори и хралупи в стари дървета, каквито няма в обекта. Не е установен и при огледите на съществуващи хралупи с ендоскопски камери.

Съгласно Заповед за обявяване № РД – 815/ 12.12.2017 г. (ДВ – бр. 100 / 15.12.2017 г.), в 33 Комплекс Калиакра BG0000573, предмет на опазване са следните видове прилепи: Голям нощник (*M. myotis*), Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*), Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*), Дългопръст нощник (*M. capaccinii*), Дългоух нощник (*M. bechsteinii*), Малък подковонос (*Rh. hipposideros*), Остроух нощник (*M. blythii*), Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*), Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*), Трицветен нощник (*M. emarginatus*), Южен подковонос (*Rh. euryale*).

- **Голям подковонос** (*Rh. ferrumequinum*) - обитава пещери, скални ниши, хралупи, изоставени сгради и други закрити места със сравнително голям вход и обем. Среща се особено често в карстови местности. Отдалечава се на повече от 10 км от дневното си убежище, като е активен дори и в по-студените есенни нощи. Често образува размножителни колонии от няколко десетки до стотици екземпляри в подземни убежища.

Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. По време на проведените мониторинги е установен само през 2023 г. Присъствието му в района на ВЕП може да бъде свързано с наличието на постройки в периметъра до 15 км., които са потенциално убежище. Представен с ниска активност. Поради характера на терените за изграждане на ветрогенераторите (обработваеми площи), и това че няма дневни убежища в тях, не се очаква значително въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Дългокрил прилеп** (*M. schreibersii*). Това е вид, изцяло привързан към подземни убежища, предимно пещери. Регистриран е с висока активност по време на извършените проучвания в района на ВЕП, по време и на трите проучвания (2010-11, 2022 и 2023 г.), свързано е с убежища в близост. Отдалечава се на по-големи отстояния от убежищата до местата за изхранване, което го прави преминаващ през проучваните терени. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида поради характера на терените за изграждане. Предвид отдалечеността на ВЕП от потенциални хранителни местообитания и убежища на прилепите, както и от местоположението на ИП (интензивно обработвани земеделски земи), не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Дългопръст нощник** (*M. capaccinii*). Среща се главно в карстови райони с надморска височина до 400 м. Дългопръстият нощник живее главно в гористи карстови местности в близост до водоеми, като в Южна Европа заема същата екологична ниша, както водният нощник (*Myotis daubentonii*) в по-северните райони. Дългопръстият нощник извършва големи миграции между летните и зимните си убежища. През лятото живее в малки и сухи пещери, а през зимата - в големи водни пещери със сравнително ниска температура (4-6°C). Храни се над водни повърхности. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. По време на извършеното мониторингово проучване има вероятност да е бил регистриран като присъстващ от род *Myotis*. Звуци, които могат да бъдат от този вид са установени през 2023 г., но не може да се твърди с категоричност, защото не е потвърдено от социални звуци или преки наблюдения. Предвид отдалечеността на ВЕП от потенциални хранителни местообитания и убежища на прилепите, както и от местоположението на ИП (интензивно обработвани земеделски земи), не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Дългоух нощник** (*M. bechsteinii*). Видът е изключително свързан с горски местообитания, най-често в планините. По време на извършеното мониторингово проучване през 2023 г. има вероятност да е бил регистриран като присъстващ от акустичната група 45kHz *Myotis*. Поради липса на значими горски масиви в планински райони неговото присъствие е случайно вероятно като преминаващ. Не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Малък подковонос** (*Rh. hipposideros*) - за дневни убежища използва пещерите и скалните цепки по крайбрежието и запустели постройки и помещения в селата. Среща се целогодишно. Хранителните му територии са най-често обраслите с храстова и горска растителност терени в близост до морето. Установен през 2023 г. с ниска активност. Възможно е единични индивиди да обитават сгради в периметъра от 15 км от убежището. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. Предвид ниската активност по време на мониторага в района на ВЕП, не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Остроух нощник** (*M. blythii*) и **Голям нощник** (*M. myotis*). Двата вида имат много сходна биология, често образуват смесени колонии в пещери и други подземни убежища. Разпространени в цялата страна до надморска височина от 1400 м, най-често в карстови райони. Обитава пещери, като температурата на зимните убежища варира от 3 до 15°C. Образуват големи колонии, често смесени с други видове прилепи. Понякога ловуват и над открити пространства с естествена ливадна и храстова растителност. Регистрирани са с ниска активност през 2023 г. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. По време на извършеното мониторингово проучване има вероятност да са регистрирани като преминаващи. Предвид отдалечеността на ВЕП от потенциални хранителни местообитания и убежища на прилепите, както и от местоположението на ИП (интензивно обработвани земеделски земи), не се очаква значително отрицателно въздействие върху двата вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Трицветен нощник** (*M. emarginatus*). Обитава гористи места в карстови райони, в пещери и минни галерии. Ловува ниско над земята (1-5 м) или над водна повърхност. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. Установен единствено през 2023 г. с ниска активност. По време на извършеното мониторингово проучване може да е бил регистриран като присъстващ от род *Myotis*. Предвид отдалечеността на ВЕП от потенциални хранителни местообитания и убежища на прилепите, както и от местоположението на ИП (интензивно обработвани земеделски земи), не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Южен подковонос** (*Rh. euryale*). Среща в цялата страна, най-често в карстови райони с надморска височина до 1000 м. Обитава гористи местности с наличие на пещери, в близост до водоеми. Установен през 2023 г. с ниска активност. Поради характера на терените за изграждане, няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. Предвид ниската активност по време на мониторага в района на ВЕП, и това че района за изграждане на предоставя подходящи условия за обитаване, не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида. (Оценка на въздействието - 1).

- **Средиземноморски подковонос** (*Rhinolophus blasii*) - среден по размери прилеп, обитаващ богати на растителност места, по-рядко безслесни карстови райони. Видът е известен от около 65 находища (BENDA et al., 2003; ПЕТРОВ, 2010; ЦИЗП непубл. данни). Разпространението му е свързано с топлите части на страната с изразено средиземноморско влияние (PANDURSKA, 1997). Обитава карстови райони в равнинните и хълмисти части на страната на запад от линията Бургас-Търговище-Свищов. Повечето находища са между 100 и 500 m н.м.в. Видът не е установен до момента по време на проведените проучвания. Територията на ВЕП не предоставя подходящи условия за обитаване и изхранване, подади което не се очаква отрицателно влияние върху вида. (Оценка на въздействието - 0).

- **Подковонос на Мехели** (*Rhinolophus mehelyi*) - Среден по размери, но малко по-масивен от южния подковонос. Обитава пещерите през цялата година, често заедно с други видове от рода, както и с обикновения нощник, остроухия нощник и пещерния дългокрил. Формира големи колонии – до 800 - 2000 екземпляра. Територията на ВЕП не предоставя подходящи условия за обитаване и изхранване, подади което не се очаква отрицателно влияние върху вида. (Оценка на въздействието - 0).

Като заключение може да се добави, че в проучваният район на проектирания ВЕП не са установени големи водни тела, както и обширни горски масиви, които да бъдат използвани от прилепите за ловна територия. В радиус от 10 км в района около потенциалните ветрогенератори не са установени ключови убежища за прилепи. За видове като *M. Schreibersii*, които потенциално ползват територията на ИП като хранително местообитание, няма данни тя да е от приоритетно значение за тях, поради наличието на аналогични хранителни местообитания, разположени по-близо до убежищата им. Предвид тези данни не се очаква наличие на значително отрицателно въздействие върху видовете прилепи, предмет на опазване в защитена зона „Комплекс Калиакра“ BG0000573.

Освен прилепите, предмет на опазване в 33 BG0000573 „Комплекс Калиакра“ са и следните други видове животни:

Лалугер (*Spermophilus citellus*). Характеризира се с прогресивно намаляваща численост на територията на защитената зона. Основен фактор за това е урбанизацията на степните и пасищни площи, а също и реализацията на инвестиционни проекти върху площи от защитените зони. Видът не навлиза в обработваемите пощи. Не се очаква въздействие върху вида и популацията му в зоните (Оценка 0).

Пъстър пор (*Vormela peregusna*). По принцип обитава степи, полупустини и пустини. Обикновено живее на укрепени и равни пясъчни райони. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Степен пор (*Mustela eversmannii*). е един от най-редките български бозайници. Населява открити пространства, храни се най-вече с гризачи – лалугери, хомяци, по-рядко с гущери, змии, птици. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*). Обитава сухи степни райони с необработваеми площи, целини и обработваеми площи – люцернови и житни посеви, лозя и др. Живее в подземни дупки с 1 или 2 отвора към повърхността. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Видра (*Lutra lutra*): Видрата е вид хищен бозайник от семейство Порови (Mustelidae). От екологична гледна точка е вид имаш своята ниша в природата и спомагащ за поддържането на екологичното равновесие. Поради силно намалялата си численост е вписана в червената книга на застрашените видове. Броят на видрите намалява поради замърсяването на водоемите. Не се среща в района на въздействие. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Афала (*Tursiops truncatus*): Морски бозайник от семейство Делфини (*Delphinidae*). За разлика от обикновения делфин има по-къса муцуна и черна елипсовидна ивица около очите. Обитава предимно плитките води в шелфовата зона в целия басейн на Черно море. Застрашен вид. Не се среща в района на

инвестиционното предложение. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Муткур (морска свина) (*Phocoena phocoena*): Морски бозайник от семейство Морски свине (*Phocoenidae*), който се отличава от същинските делфини главно по късата заоблена муцуна и по-малките си размери. Морската свина е широко разпространена в моретата на Северното полукълбо. Един от трите вида делфини, които се срещат и в Черно море. Обитава предимно плитките води (0-200 м) в зоната на континенталния шелф в целия басейн на Черно море. Храни се основно с риба и главоноги. Не се среща в района на инвестиционното предложение. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) Местообитания на сухоземните костенурки са установени в местата, където са развити естествени тревни местообитания, храсталачни съобщества от драка, келяв габър, дрян, шипка. Същите се характеризират с по-богата хранителна база и липса на движение на хора и техника, поради което видовете се придържат към тях. Предвид обстоятелството, че територията на която е предвидено изграждането на ветроенергийното съоръжение се обработва, няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. Не се очаква да бъдат фрагментирани популациите на костенурките в зоната. При строителството и експлоатацията на ветроенергийното съоръжения няма да има визуални въздействия, шум, вибрации и електромагнитни въздействия върху сухоземните костенурки, предмет на опазване в зоната. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) Тя е разпространена в цялата страна в областите с надморска височина до 1400 m, с изключение на Добруджа, планинските местности в Западна България и равнинните райони с интензивно земеделие. Шипоопашатата костенурка предпочита редки гори, за разлика от шипобедрената костенурка, която е типична за тревистите ландшафти. Не се очаква отрицателно въздействие върху вида и популацията му в зоната. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*). Придържа се по бреговете на водоемите и рядко се отдалечава от водата. Храни се с водни безгръбначни животни, по-рядко с риби, жаби и ларвите им, понякога поглъща и растителна храна. Яйцата се снасят обикновено през юни, като за целта женските могат значително да се отдалечат от водоемите. Малките се излюпват през септември. Зимува на дъното на водоемите. ИП не засяга ефективно заето местообитание на вида. Не се засягат пряко индивиди от популацията. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*): Този вид се среща само по долината на р. Струма до около 600 м. н.в. Предпочита <http://bg.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%B0>сухи и каменисти терени. Активен е през деня, като прекарва голяма част от времето по дърветата. Основната му храна са птиците и техните яйца. Храни се също с гризачи, малки на зайцевидни и дори дребни костенурки. В района на Добруджа се среща пъстрия смок (*Elaphe sauromates*), който преди беше подвид (*Elaphe quatuorlineata sauromates*) с ивичестия смок (*Elaphe quatuorlineata quatuorlineata*). Пъстрия смок обитава открити терени със степна растителност, разредени широколистни гори и храсталаци. Територията на ИП не е местообитание на вида. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*). Червенокоремната бумка обитава локви, речни разливи и други малки и затревени водоеми. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*). Жълтокоремната бумка обитава локви и други малки вътрешни водоеми. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*). Среща се в блата, езера и бавно течащи реки, които периодично напуска през лятото. Зимува най – често на сушата. Няма вероятност от нарушаване на местообитания на вида. ИП е без въздействие върху вида. (Оценка 0).

Въздействията върху видове бозайници, земноводни и влечуги предмет на опазване в защитената зона не се очакват. Преки въздействия са възможни единствено върху видове бозайници тясно свързани с агроecosистемите, напр. обикновената полевка (*Microtus arvalis*), които не са предмет на опазване в защитените зони.

5.1.3. Защитени зони BG 0002051 “Калиакра”, BG 0000156 «Шабленски езерен комплекс» и BG 0002115 “Било” за опазване на дивите птици

Предмет на опазване в защитена зона **BG 0002051 “Калиакра”** и в защитена зона **BG 0000156 «Шабленски езерен комплекс»** са голям брой видове птици, включени в Приложение II на Закона за биологичното разнообразие. В новообявената през 2014 г зона „Било” **BG 0002115**, са включени 25 вида птици, включени в Приложение II на Закона за биологичното разнообразие, предмет на опазване в зоната. Имайки предвид факта, че имотите в които ще се реализира инвестиционното предложение са извън границите на горечитираните зони, няма вероятност да бъдат засегнати пряко местообитанията на тези видове. Въздействие би могло да се очаква върху самите видове, и то върху такива, които обитават определен тип местообитане - в случая обработваема земя или ползват територията през част от жизнения си цикъл.

Въздействията върху видовете птици в района на инвестиционното намерение, както и върху разредите Гъскоподобни (Anseriformes), Пеликаноподобни (Pelecaniformes), Щъркелоподобни (Ciconiiformes), Соколоподобни (Falconiformes), Жеравоподобни (Gruiformes) и Вrabчоподобни (Passeriformes) са оценени въз основа на проведени конкретни наблюдения на птиците през пролетни сезона – 2005, 2010, 2011, 2021, 2022, 2023 г, есенни сезона – 2004, 2009, 2021,2022, 2023 г., гнездовия сезон на 2010 г, 2021, 2022, 2023 г., зимните сезони на 2010-2011, 2013-2014 г, 2014-2015г, 2015-2016г., 2020-21 и 2021 – 2022 г., 2023-2024 научна информация представена в уводната част на раздел 5.1. и лична непубликувана информация на експертите, литературни източници и др. По този начин са отстранени констатираните пропуски спазени са указанията за провеждане на допълнителни проучвания и е приложена нова актуална информация.

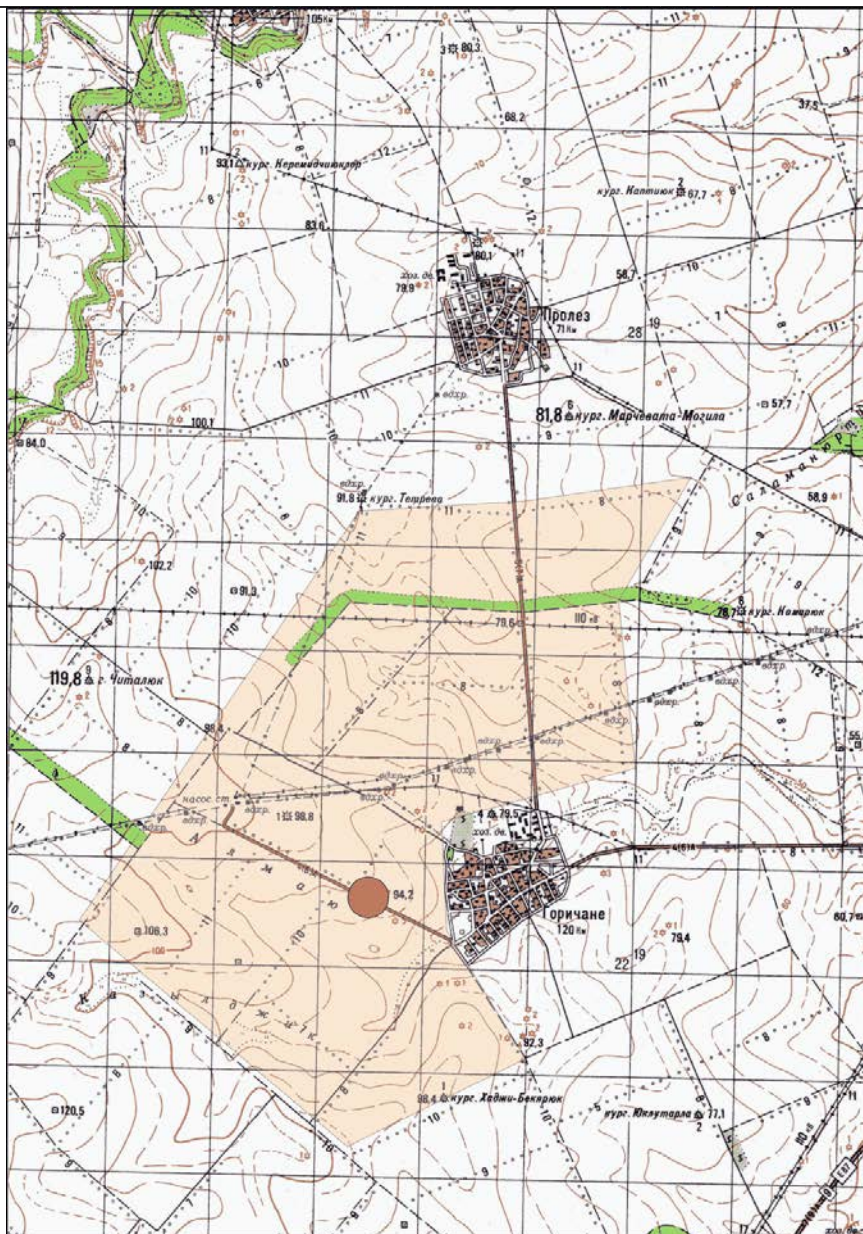
Резултати и анализи относно мигриращите видове птици в района на ИП

Проведените конкретни наблюдения на територията на ВЕП по време на миграция потвърждават общото впечатление от провежданите наблюдения в съседни и близки територии върху периода, параметрите и динамиката на миграция.

Наблюдения на територията на ветропарка са провеждани през есента на 2004 и 2009 г., 2020 ,2022, 2023г. и през пролетния миграционен сезон на 2005, 2010 и 2011г. 2010, 2022, 2023 г. Събраната информация е достатъчна за да може да се даде обективна оценка на състоянието на орнитофауната в района на ветропарка. Всички наблюдения през годините са извършвани от един наблюдателен пункт, с цел възможност за сравняване на резултатите и извеждане на релевантни заключения.

На фиг. №5-10 е представено местоположението на наблюдателния пункт за провеждане на мониторингите, спрямо разположението на турбините на ветропарка.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. №5-10 С кафява точка е посочено мястото за наблюдение на територията определена за изграждане на ветропарка.

Наблюдателната точка е подбрана на място с добра видимост, обхващаща възможно най - голям периметър и видимост върху цялата територия на ветропарка. Релефът е равнинен и няма прегради които да възпрепятстват наблюденията. От така определената точка има отлична видимост към цялата територия на ИП. Координатите на наблюдателната точка използвани за проучването са 43,529649° E 28,441291°

По време на полевата работа са регистрирани общо 106 вида мигриращи птици. Най-голям брой видове са установени при проучванията през есента на 2009 г. – 78 вида. През есента на 2004 г. са наблюдавани 73 вида, а по време на пролетната миграция през 2005 г. – 32 вида.

През пролетната миграция на 2010 г., в района на ветропарка са регистрирани 19 вида реещи птици, като в резултатите сме включили и един вид чапла и големият корморан (*Phalacrocorax carbo*). От тях дневни грабливи птици са 14 вида. Това са два вида ястреби – големият (*Accipiter gentilis*) и малкият ястреб (*Accipiter nisus*), обикновеният мишелов (*Buteo buteo*), белоопашатият мишелов (*Buteo rufinus*), малкият (*Aquila pomarina*) и големият креслив орел (*Aquila clanga*), четири вида блатари (*Circus aeruginosus*), (*Circus cyaneus*), (*Circus macrourus*) и (*Circus pygargus*), три вида соколи и малкият орел (*Hieraaetus pennatus*).

Най-многочислен вид сред водолюбивите птици е белият щъркел (*Ciconia ciconia*) с 1127 инд. (0,24 % от прелитащата по Западночерноморския прелетен път популация на вида), основно наблюдавани есента на

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

2004г. Втори по численост от регистрираните видове е розовият пеликан (*Pelecanus onocrotalus*) с 915 инд. (2,47 % от прелитащата по Западночерноморския прелетен път популация на вида).

През есенния миграционен сезон на 2004 г. беше наблюдавано само едно голямо ято от бели щъркели – 1100 екз. на 17.09. Още 3 малки групи от общо 25 екз. бяха установени на 16.09 и на 01.10. Това е по-ниска численост на мигриращите бели щъркели на фона на много по-големия им брой установен при други проучвания в Добруджа (Костадинова, 2007).

По време на теренните проучвания през есента на 2009 г. на точката бяха регистрирани 5 вида водолюбиви реещи се птици. В намаляващ ред според броя индивиди това са розов пеликан, черен щъркел, сив жерав, бял щъркел и къдроглав пеликан, като от последните 3 вида бяха наблюдавани само съответно три, два и един индивида.

Мигриращи бели и черни щъркели по време на полевите проучвания през пролетта на 2005 г. не бяха установени.

През пролетната миграция на 2010г. белият щъркел (*Ciconia ciconia*) е твърде малоброен, наблюдавани 17 птици, розови пеликани (*Pelecanus onocrotalus*) - едва 3 птици и сиви жерави (*Grus grus*) – 12 птици. Миграция на щъркели в района през пролетта на 2011г. не бе отчетена, даже в минимални количества. Наблюдавани са две птици в полет и две кацнали птици, за целия период, които е възможно да са от близко гнездящите двойки в района.

Според категориите и критериите за избор на ОВМ, Категория А – Световно важни орнитологични места, включва категория А4 – Струпвания.

Критерий А4.IV е както следва: Място за което се знае или се счита за „Място с тесен фронт на миграция”, където най-малко 20000 щъркелови, грабливи или жеравови птици редовно прелитат по време на пролетната или есенна миграция.

Категория В – Орнитологично важни места от европейско значение. Според Категория В1 – Струпвания, критерий IV, мястото е „Място с тесен фронт на миграция”, където по време на пролетната или есенна миграция редовно преминават над 5000 щъркелови и над 3000 грабливи птици.

Критериите на *BirdLife International* за струпване на птици по време на миграция, имат изискване тези струпвания да са редовни - т.е. по време на всеки сезон, а не спорадични или еднократно отбелязани.

Критерии за избор на ОВМ в Европа - „Място с тесен фронт на миграция”

<i>Категория/ Критерий</i>	<i>Изисквания на критерия</i>	<i>Съпоставка с данни от мониторинга на територията на ИП</i>
Категория А – Места от Световно значение Критерий А4.IV	Място, за което се знае или се счита за „ <u>място с тесен фронт на миграция</u> ”, където по време на пролетна или есенна миграция редовно преминават, най-малко 20000 щъркелови (<i>Ciconiidae</i>), грабливи птици (<i>Accipitriformes</i> и <i>Falconiformes</i>) или жеравови (<i>Gruidae</i>) птици.	Територията на ветропарка не покрива критерия. Максималното количество водолюбиви и грабливи птици преминали през територията на ветропарка е през есента на 2004 г. – 3811 птици.
Категория В – Места от европейско значение Категория В1 – Струпвания Критерий IV	Мястото е "място с тесен фронт на миграция", където по време на пролетна или есенна миграция редовно преминават над 5000 щъркелови (<i>Ciconiidae</i>) и над 3000 грабливи птици (<i>Accipitriformes</i> и <i>Falconiformes</i>) или жерави (<i>Gruidae</i>).	Територията на ветропарка не покрива критерия. Максималното количество щъркелови птици са преминали през територията през есента на 2004 г. – 1204 птици. Най-много грабливи птици са преминали през есента на 2009 г. – 2885 птици, а максималното количество жерави са регистрирани през пролетта на 2010 г – 12 птици.
Категория С – Места от значение за Европейския	Мястото е "място с тесен фронт на миграция", където по време на	Територията на ветропарка не покрива критерия.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

<p>съюз. Категория C5 – Струпвания – места с тесен фронт</p>	<p>пролетна или есенна миграция редовно преминават над 5000 щъркелови (Ciconiidae) и над 3000 грабливи птици (Accipitriformes и Falconiformes) или жерави (Gruidae).</p>	<p>Максималното количество щъркелови птици са преминали през територията през есента на 2006 г. – 21 174 птици, но няма повторение на тази численост, като средната численост е 1 410 птици. Най-много грабливи птици са преминали през есента на 2009 г. – 2885 птици, а максималното количество жерави са регистрирани през пролетта на 2010 г – 12 птици.</p>
---	--	--

Табл.№5-3

От събраните през периодите на пролетната и есенна миграция сведения и количествени данни и на база на общоприетите критерии за „Място с тесен фронт на миграция”, може да се обобщи, че територията не ИП не представлява място с „тесен фронт” на миграция.

В района на с. Горичане и с. Пролез, по време на миграция, не е установен интензивен прелет на птици. Миграцията на реещи се водолюбиви птици (щъркели, пеликани, жерави) в района на изследването също не е интензивна.

Броят на мигриращите птици зависи изключително от наличието на западни ветрове в периода на прелет на реещите птици. През пролетта в района птиците преминават основно при северен вятър в основно направление на север и североизток. Миграцията е най-интензивна при слаб и умерен вятър.

Основните миграционни коридори по време на есенния прелет са два – североизток – югозапад и север – юг.

От съществено значение за определяне на риска е височината на полет на птиците. От направените проучвания през четири есенни и пет пролетни сезона е установено, че есенната миграция преминава на по-голяма височина, която при сменените параметри на ВГ няма да оказва съществено отрицателно влияние.

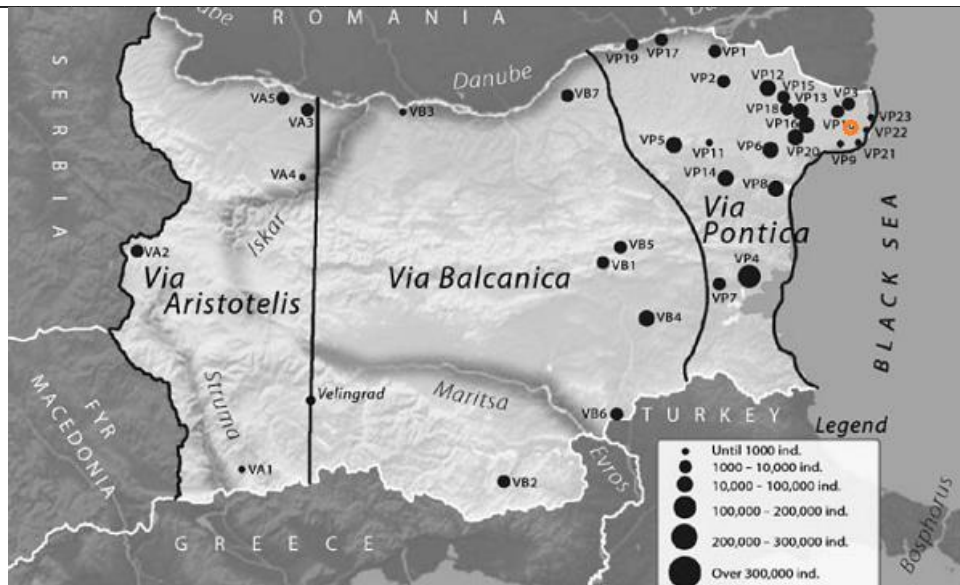
Голяма част от видовете са малобройни, представени с единични наблюдения или не са чувствителни към ветроенергийни съоръжения. Средните височини на най-масовите и чувствителни видове са представени по-долу. Това е отразено за видовете: бял щъркел, белоопашат мишелов, вечерна ветрушка, голям и малък креслив орел, розов пеликан, орел змияр, сив жерав. Анализите и заключенията за всеки вид, предмет на опазване в защитените зони и описани по-долу, са базирани на резултатите от мониторинговите проучвания през есента на 2004 и 2009 г. и през пролетния миграционен сезон на 2005, 2010 и 2011 г. и 2019-2023 г.

Основните изводи от проведените теренни изследвания и главен лимитиращ фактор за определяне на риска, е количеството на мигриращи птици, което в района на планирания ветропарк е с ниски стойности, и че мястото не е с „тесен фронт” на миграция.

Преминали птици през площадката на ИП при проведените мониторинги:

- Пролет 2005 - грабливи - 117, водолюбиви - 67, общо – 184.
- Пролет 2010 - грабливи - 192, водолюбиви - 45, общо – 237.
- Пролет 2011 - грабливи - 108, водолюбиви – 1054 (само 4 щъркела), общо – 1162.
- Пролет 2020 - грабливи - 91, водолюбиви – 5, общо – 96.
- Пролет 2022 - грабливи – 314, водолюбиви – 18, общо – 332
- Пролет 2023 - грабливи - 219, водолюбиви - 42, общо – 261
- Есен 2004 – грабливи - 1877, водолюбиви - 1934, общо – 3811.
- Есен 2009 - грабливи - 2885, водолюбиви - 274, общо – 3159.
- Есен 2019 – грабливи - 690, водолюбиви - 477, общо – 1167
- Есен 2021 – грабливи – 628, водолюбиви – 97, общо – 725
- Есен 2023 - грабливи -305, водолюбиви - 260, общо – 565

Според направени проучвания през последните години в различни точки на страната по време на миграция в района на Източна България или миграционния район Via Pontica (фиг. 5.-11) преминават средно около 22 500 реещи птици през пролетната миграция и около 52 000 птици през есенната миграция (Michev et al, 2012). За района на планирания ветропарк „ВЕП Пролез” средните стойности са съответно 1006 птици през пролетта и около 4431 птици през есента. Т.е. количествата на реещите птици в изследвания район е многократно под средните стойности в други наблюдателни пунктове от Източна България.



Фиг.№ 5-11. Общо количество реещи птици установени в над 35 наблюдателни пункта на територията на страната за периода от 2004 до 2011 г. (Michev et al, 2012). С червено кръгче е отбелязано настоящото ИП.

Според дългогодишни проучвания на миграцията в района на Бургаския залив, от 1979 до 2003 г. средните стойности на водолубивите птици през есенната миграция е около 169 072, а на хищните птици около 38 534 индивида (Michev et al, 2011). В района на планирания ветропарк ВЕП Пролез, през есенния миграционен сезон прелитат средно 1104 водолубиви и 2381 грабливи птици, което е съответно 0,65% от водолубивите и 6,18% от хищните птици, преминаващи през района на Бургаския залив, което е едно от местата с „тесен фронт“ на миграция.

При проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“, численостите на водолубивите реещи птици – щъркели и пеликани, и грабливите птици, прелитащи над територията на Добруджа през есента на 2012 г., са съответно 301 594 водолубиви и 34 565 грабливи птици. През територията на оценявания ветропарк прелитащите птици са 0,37% от водолубивите и 6,89% от грабливите птици мигриращи над Добруджа.

От прегледа на литературните източници в доклада „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори“, изготвен от консорциум „ПЕБ“, 2013 г. се цитират доклади на Българско дружество за защита на птиците касаещи района на Шабла и Калиакра относно развитието на ВЕП в района на Приморска Добруджа.

„В доклад на БДЗП от мониторингово проучване в района на с. Горичане и с. Пролез (виж картата по долу, стр. 7 от Доклада „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори“) се казва, че ”В района на селата Горичане и Пролез се наблюдава слаба миграция на птици. През пролетта на точка Пролез са наблюдавани 129 водолубиви реещи птици и 399 хищни птици. През есента на точка Пролез са регистрирани 1257 водолубиви реещи птици и 2058 хищни птици. През есента на точка Горичане са регистрирани 274 водолубиви реещи птици и 2885 хищни птици.”

В доклада от мониторинг на пролетната миграция през въпросната територия се казва:

1. В района на с. Пролез, по време на пролетната миграция 2011 г. не се установи интензивен прелет на птици
2. Мястото не покрива изискванията за „тесен фронт“ на миграция (3 000 грабливи и 30 000 водолубиви реещи се птици)”. **Този извод се припокрива с извод 3 от Доклада на БДЗП за ветропарк ВЕП Пролез.**

Координирани визуални наблюдения и радарна система за ранно предупреждение и изключване на турбините могат да намалят потенциалния риск за птиците в значителна степен до нивото на нищожното въздействие /като се има в предвид слабата миграция/.

Данни от други научни източници, свързани с миграцията в източната част Приморска Добруджа

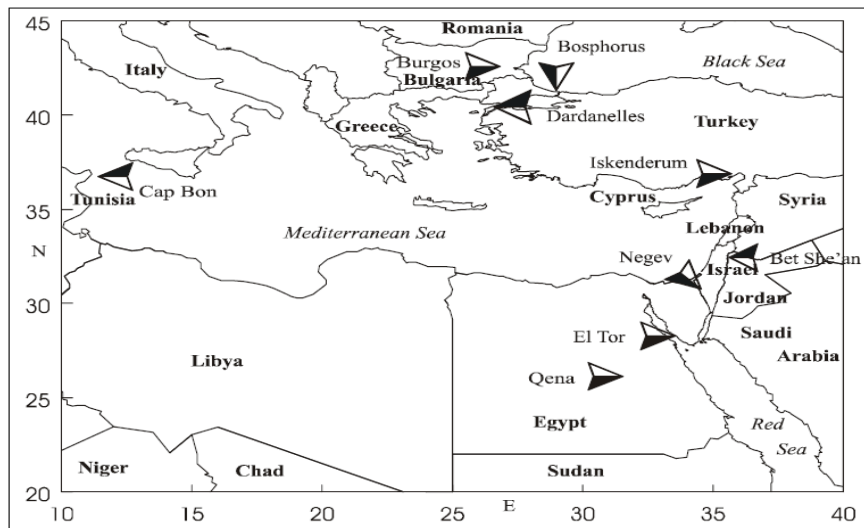
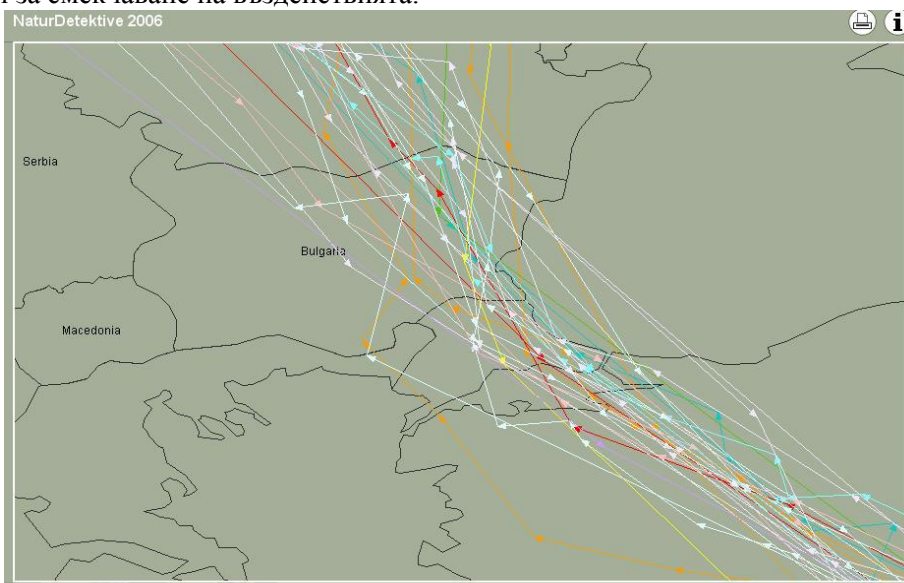


Figure L.1 : migration bottleneck areas in the eastern Mediterranean.

Фиг. №5-12. Карта с местата с тесен фронт на миграция на източноевропейските бели щъркели по: Eastern European White Stork populations: migration studies and elaboration of onservation measures” Willem Van den Bossche Peter Berthold, Michael Kaatz, Eugeniusz Nowak and Ulrich Querner. German Federal Agency for Nature Conservation 2002.

В публикуваното през 2002 г. специално изследване на миграцията на източноевропейските бели щъркели (Eastern European White Stork populations: migration studies and elaboration of conservation measures” Willem Van den Bossche Peter Berthold, Michael Kaatz, Eugeniusz Nowak and Ulrich Querner. German Federal Agency for Nature Conservation 2002) е направен подробен анализ на миграционните трасета на бели щъркели от източноевропейската им популация, проследявани в продължение на 10 години чрез сателитни предаватели. В тази монография на екип от германски учени са посочени всички райони с тесен фронт на миграция по протежение на прелетния им път от Европа до Африка. На територията на България за място с тесен фронт на миграция е посочен само районът на Бургас (Бургаския залив).

Съгласно сателитни проучвания на видове реещи и грабливи птици, преминаващи или скитащи през територията на Добруджа, през района на ИН мигрират маркирани бели щъркели. От реещите птици това е най-многочисленият вид мигриращ в района. Подробен анализ на вида е извършен в т. 5.1.1 от ДОСВ, като са приложени и мерки за смекчаване на въздействията.



Фиг. №5-13 Ширина на миграционния фронт на източноевропейските бели щъркели прелитащи през България, по данни от сателитно проследяване през 10 годишен период.

Основното количество маркирани щъркели прелитат западно от територията на ИН.

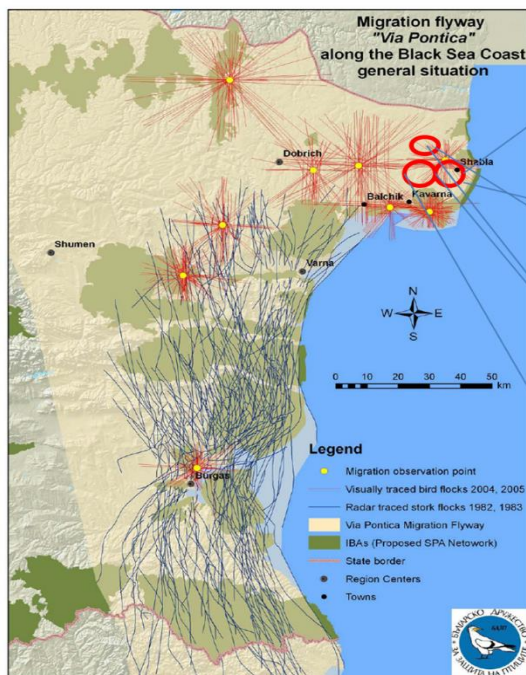
Картата на фиг.№5-14 показва ГИС модел на наличната база данни на БДЗП/ЕКОНЕКТ, както и наличните публикации по темата (Т. Мичев и колектив, 2012). Графиката отразява обективно разпределението на мигриращи реещи се птици в България /Източник: Доклад на Еконет/.



Фиг.№5-14. ГИС модел на наличната база данни на БДЗП/ЕКОНЕКТ за интензивността на миграцията на птиците. Със зелено е отбелязано мястото на ИП.

В докладите на база извършени мониторингови изследвания от БДЗП за различни частни инвеститори в района на гр. Шабла, с. Василево и с. Горичане-Пролез се твърди, че миграцията е „слаба” и района не покрива критериите за ОВМ като „място с тесен фронт на миграция”:

Следва обща карта на миграционния път „Виа Понтика”:



БДЗП данни от мониторинг за развитие на ВЕП в района на Калиакра

Шабла: " Най-много на ден са преминали 64 екземпляра (26.09.2006г.). Есенната миграция на грабливите птици в района не покрива критериите за ОВМ като "място с тесен фронт на миграция" по критерия Б1 " струпвания"

Василево: " Според данните събрани през двугодишен период на изследване, районът на село Василево не отговаря на критерии А4iv и С5 за място с тесен фронт на миграция "

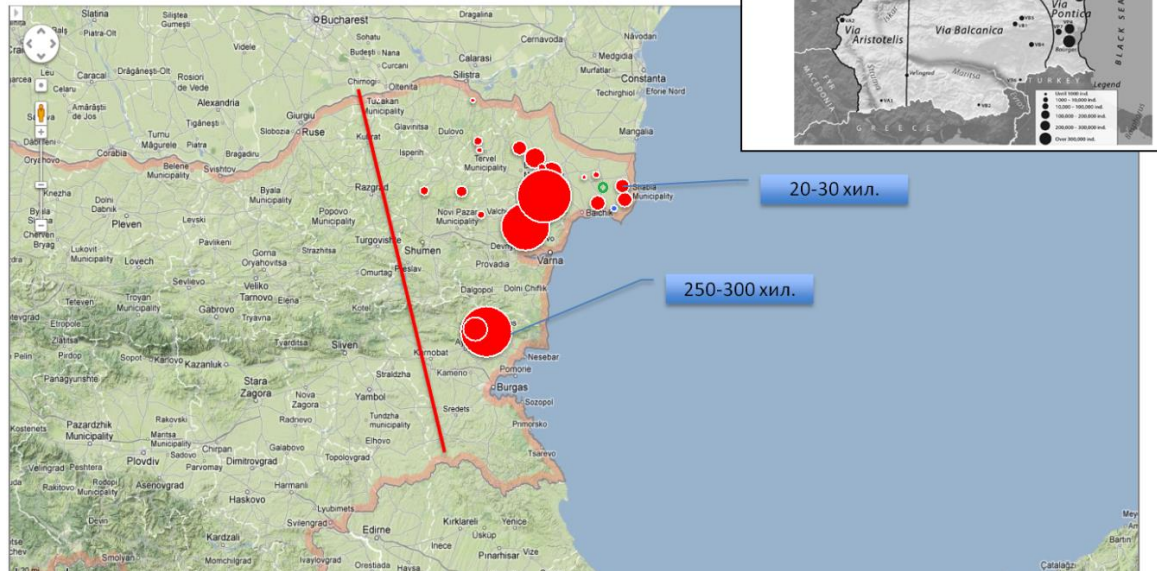
" В района на селата Горичане и Пролез се наблюдава слаба миграция на птици. През пролетта на точка Пролез са наблюдавани **129 водолюбиви реещи птици** и **399 хищни птици**. През есента на точка Пролез са регистрирани **1257 водолюбиви реещи птици** и **2058 хищни птици**. През есента на точка Горичане са регистрирани **274 водолюбиви реещи птици** и **2885 хищни птици**."

Фиг.5-14-1

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

На фигурите по-долу са представени радарните данни от Мичев и Фауна на България (1990). Със зелено е отбелязано мястото на настоящото ИП.

Регионът на Via Pontica: Максимални стойности на есенната миграция на реещите птици за 7 годишен период по публикацията на Мичев и колектив 2012

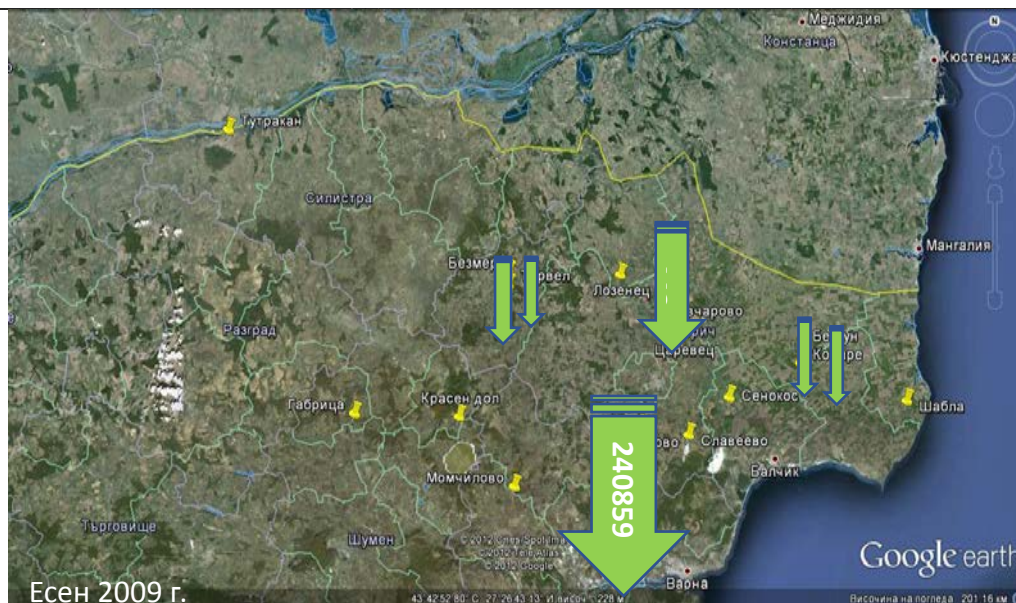


Фиг.№ 5-15. Общо количество реещи птици (Michev et al, 2012)

От тези схеми и ГИС модели се вижда ширината на миграционния фронт Виа Понтика. В района на Калиакра и Шабла са установени сравнително ниски стойности на миграция на реещите се птици. Тези резултати се потвърждават и от 8 годишните мониторингови изследвания на територията на ВЕП Свети Никола, включващи данните от радар (Bird Scan 1), който е специално конструиран от Швейцарския орнитологичен институт за изследване на миграцията на птиците. Тези резултати се потвърждават и от мониторинговите изследвания на БДЗП за територията на ветроенергийни паркове в Шабла, Горичане, Пролез и Василево (приложени към тази оценка).

За оценка на разпределението на птиците по територията на България и по-специално в източната и част, през миграционните периоди са много съществени данните, събрани в хода на изследването на Т. Мичев и колектив (2012) от синхронни наблюдения през всеки от отделните сезони. Количеството реещи се птици, прелитащи през североизточната част на страната силно варира по територията (виж картите по-долу от Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г.).

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. №5-16.Разпределение на абсолютния брой реещи се птици през територията на миграционния път Виа Понтика през есента на 2009.



Фиг.№ 5-17. Разпределение на абсолютния брой реещи се птици през територията на миграционния път Виа Понтика през пролетта на 2010 година

Изводите от теренните проучвания и научните данни от други източници са, че не са установени значими концентрации на мигриращи птици над изследваната територия. Не са установени закономерности относно използването на територията като специално или важно място за мигриращите птици по време на сезонните миграции. Пролетната миграция през територията протича практически незабележимо, като установените стойности на количествата от наблюдаваните тук видове са значително под характерните за територията на страната. Есенната миграция протича с по-високи от пролетната стойности на количествата птици. Най-зависими от ветровата обстановка са реещите птици, които са и особено важни за преценката на потенциалното въздействие на инвестиционното намерение. Установена е зависимост на количествата регистрирани птици и посоката на вятъра.

Съгласно зонирването на България в зависимост от риска от изграждане на ветрогенератори (Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори), районът на Шабла попада в зона с висок риск за птиците от изграждане на ветрогенератори.

Картата на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори определя като рискови зони са цяла Добруджа, Бургаския регион, териториите около защитените зони Лудогорие, Ломовете и Провадийско-Роякско плато в район Лудогорие, териториите около защитена зона Студенец и поречието на река Дунав в район Плевен, териториите по поречието на Дунав и в подножието на защитена зона Западен Балкан в район

Видин, район Хасково без най-североизточните му части, отделни места в северната и централна част на Район Перник и местата в съседство със защитена зона Средна гора в район Пазарджик.

Съгласно Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г., изводът за приложението на картата е „картата за риска да се използва единствено с индикативна цел, като в зоните с висок риск да се предвижда задължителен ежегоден мониторинг, ОВОС и ДОС”. Това условие е изпълнено от Възложителя на ИН.

Изводи:

- не са установени значими концентрации на мигриращи птици над изследваната територия;
- не са установени закономерности относно използването на територията като специално или важно място за мигриращите птици по време на сезонните миграции;
- пролетната миграция през територията протича практически незабележимо, като установените стойности на количествата от наблюдаваните тук видове са значително под характерните за територията на страната;
- есенната миграция протича с по-високи от пролетната стойности на количествата птици;
- установена е зависимост на количествата регистрирани птици и посоката на вятъра, като най-зависими от ветровата обстановка са реещите птици и е необходимо да се оцени потенциалното въздействие на инвестиционното намерение.

Резултати и анализи относно гнездящи на територията птици

Гнездящите птици на територията на ветропарка могат да бъдат разделени на птици гнездящи в полезащитните пояси и такива населяващи агросистемите. Това са основните биотопи в изследвания район. Изследвани са и птиците гнездящи в естествени тревни фитоценози, посредством трансектния метод.

През гнездовият период на 2010 г. бяха установени общо 41 вида птици с различна степен на вероятност на гнездене (14,43 % от всички гнездящи видове в България), от които два вида ням лебед (*Cygnus olor*) и брезов певец (*Phyloscopus trochilus*) са мигриращи и не гнездят в района.

От установените гнездящи видове птици, сигурно гнездящи са 25 вида (64,1 %), вероятно гнездящи - 11 вида (28,20 %) и възможно гнездящи - 3 вида (7,70 %). В полезащитните пояси гнездят 29 вида птици, а в агроecosистемите и необработваемите площи 14 вида.



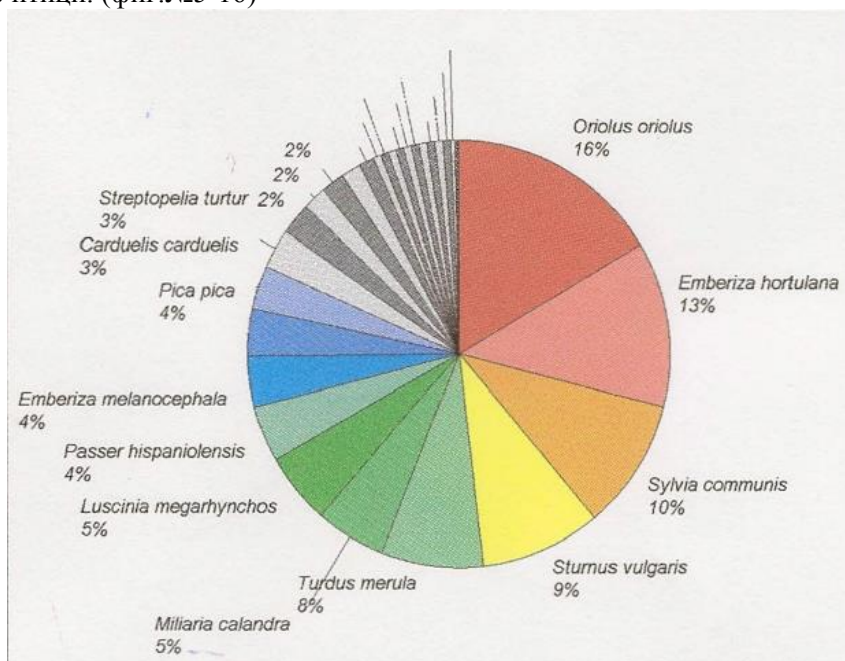
Фиг.№ 5-18 Разположение на трансектите в района на с. Пролез.



Фиг.№ 5-19 Разположение на трансектите в района на с. Горичане.

В прилежащите на планирания ветропарк територии, дърета с храстова и дървесна растителност, преобладават видове, тясно свързани с този тип местообитание – дроздове, чинки, коприварчета, певци, конопарчета, синигери, овесарки и др.

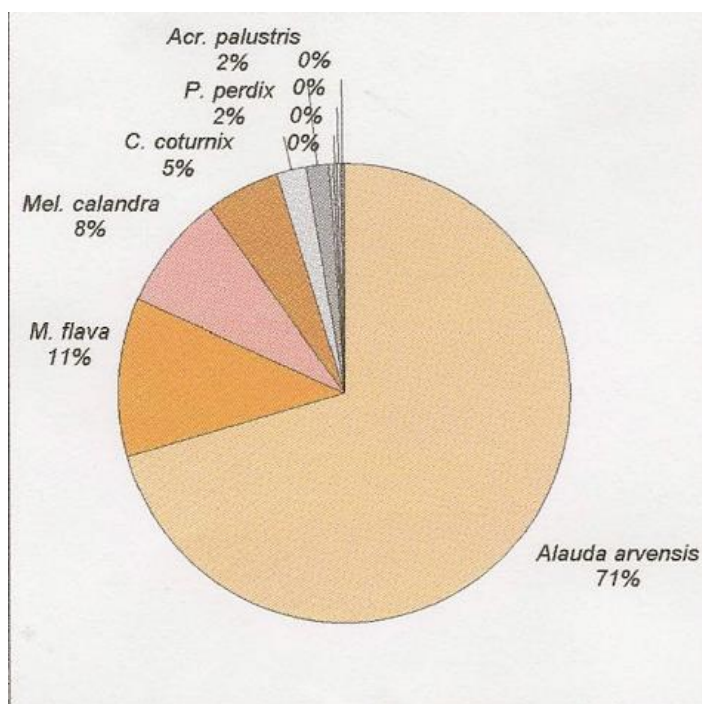
Най-голямо видово разнообразие е установено в полезащитните пояси - 74.4 % (29 вида) от всички регистрирани видове. От направените проучвания е установено, че в полезащитните пояси, най-често срещани са видове са авлигата (*Oriolus oriolus*) и градинската овесарка (*Emberiza hortulana*) (16 % и 13 %). Следват голямото белогушо коприварче (*Sylvia communis*) - 10 %, обикновения скорец (*Sturnus vulgaris*) - 9 % и коса (*Turdus merula*) - 8 %. Останалите 24 вида в полезащитните пояси са представени с численост под 5% от броя на установените птици. (фиг.№5-16)



Фиг.№ 5-20 Съотношение на гнездящите видове в полезащитните пояси в района на планирания ветропарк.

Гнездовите ансамбли от птици в обработваемите земи, каквито представляват имотите на Възложителя са значително по-бедни на видове. Установени са 12 вида (30,7 %) от гнездящите в района видове. Доминира полската чучулига (*Alauda arvensis*) – 71% доминантност, а други типични видове са жълтата стърчиопашка (*Motacilla flava*) – 11%, дебелоклюнатата чучулига (*Melanocorypha calandra*) – 8% и пъдпъдъка (*Coturnix coturnix*) – 5%. По-рядко се среща мочурното шаварче (*Acrocephalus palustris*), яребицата (*Perdix perdix*) и черноглавата овесарка (*Emberiza melanocephala*). Останалите видове са с доминантност под 0.3% (фиг.5.20).

От гнездещите в агроecosистемите видове птици, в приложение I на Директива 79/409 ЕЕС са дебелоклюнатата чучулига (*Melanocorypha calandra*), полската бърбица (*Anthus campestris*), късопръстата чучулига (*Calandrella brachydactyla*).



Фиг. №5-21 Съотношение на гнездящите птици в обработваемите площи.

Най-малко видове птици гнездят в необработваемите площи - 5 вида (12,8 %).

Изводи:

- На проучената територия не гнездят и през последното десетилетие рядко се срещат Световно застрашени видове птици.
- Във всички местообитания на територията, има гнездящи видове с Национален и Европейски природозащитен статус, поради което те и техните местообитания подлежат на опазване и специални природозащитни мерки.
- Територията е едно от местата с най-голяма концентрация на градинската овесарка и дебелоклюнатата чучулига в България.

Резултати и анализи относно зимуващи на територията птици

Зимуващи в района птици са главно видове с по-северно разпространени популации, като посевни врани, северен мишелов, някои пойни птици, водолюбиви птици, патици и гъски.

Резултатите с направените изводи са от проведени изследвания през зимата на 2010 - 2011 г., 2013 - 2014 г. и 2014-2015 г., 2015-2016г., 2019-2020 г., 2021-2022, 2023-2024г., конкретно за целите на ветроенергийния парк ВЕП Пролез в землището на с. Горичане и Пролез.

Проучването през 2010-2011 е проведено от 03 декември 2010 г. до 20 февруари 2011 г., при което неговата обща продължителност възлиза на 78 дни. През 2013-2014, 2014-2015 и 2015-2016 теренните наблюдения са провеждани от 1 декември до края на февруари – 90 дни, а 2019-2020 г. от 15.11.2019 г. до 15.03.2020 г.. За периода 2023-2024г. от м.Ноември 2023г. до м.Март 2024г. Тази времева рамка включва периода на най-интензивно придвижване на зимуващите гъски и други птици в региона на северното българско черноморско крайбрежие.

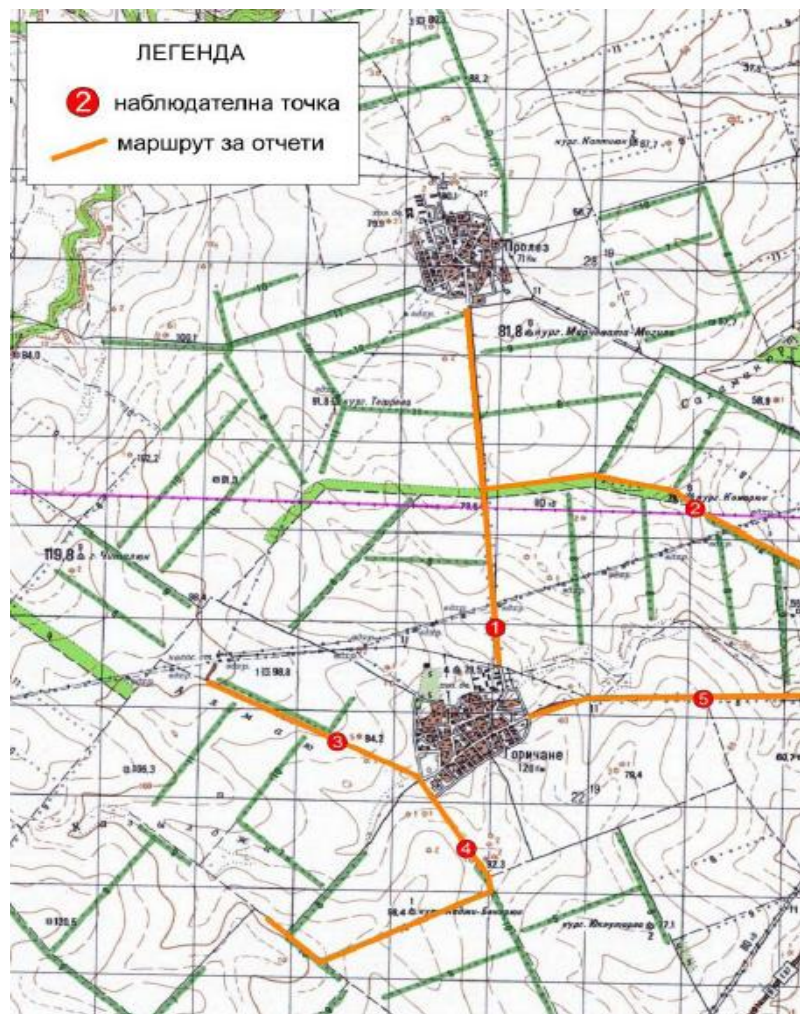
За периода декември 2010 – февруари 2011г. на обследваната територия са направени над 221 100 записа на птици. Установени са 50 вида птици. От тях 11 вида (21,56 %) са преминаващи, 16 вида (31,37 %) инцидентно

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

срещаци се, 26 (50,98 %) постоянно срещаци се на територията. Сборът на процентите е по-голям от 100, поради факта, че индивиди от някои видове, са преминаващи, а други постоянни. По-голяма част от видовете са характерни за зимния период за нашата страна, а 1 вид (червеногуша гъска) е специфичен за дадения район и може да се наблюдава предимно в тази част на страната.

Отчетените видове са от следните разреди - Щъркелоподобни – 1 вид, Пеликаноподобни – 1 вид, Гъскоподобни – 5 вида, Дневни грабливи – 9 вида, Кокшоподобни – 2 вида, Совоподобни – 1 вид, Гълъбоподобни – 3 вида, Дъждосвирицоподобни – 3 вида, Кълвачоподобни – 2 вида, Вrabчоподобни – 23 вида. Най-голямо е разнообразието при Вrabчоподобните (Пойните) птици – 45 % от всички видове, а най-малко при Совоподобните, Щъркелоподобните и Пеликаноподобните 5,88% от всички видове. Над 94 % от всички записи, са записи на гъски.

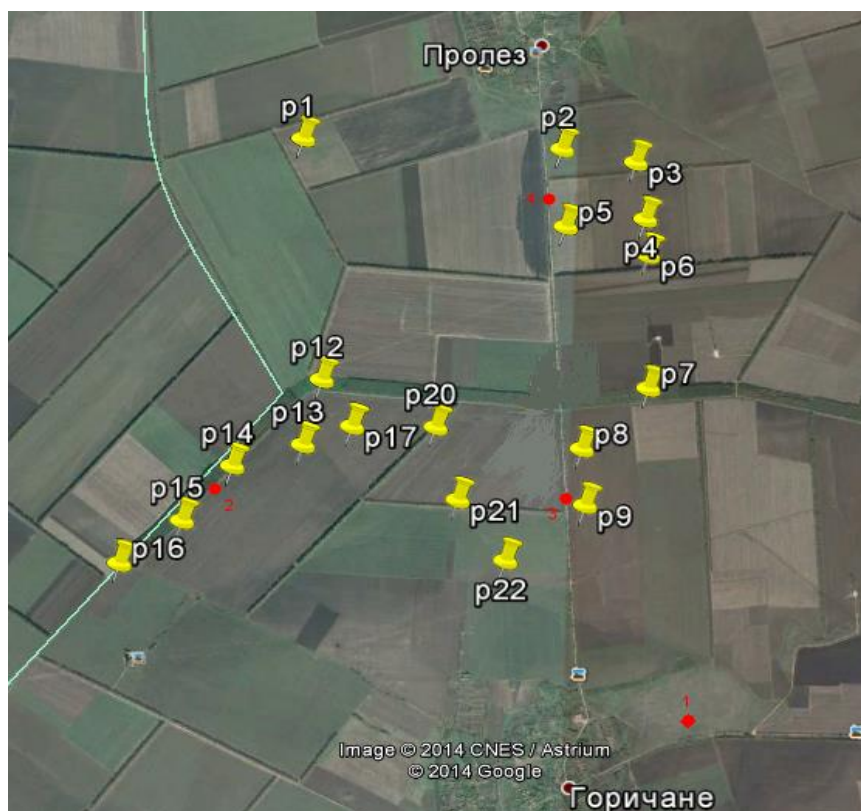
Най - често са наблюдавани видове, като Обикновен мишелов - 50 % от дните, Голяма белочела гъска 47,5 % от дните, Полски блатар – 35,9 % и Черношипа ветрушка – 23 % от дните.



Фиг. №5-22. Наблюдателни точки и обходани маршрути през 2010 – 2011г

Наблюдателните точки са със следните координати:

№	Координати N	Координати E	Надморска височина [м]
1	43°32'19,53"	28°27'32,85"	63
2	43°33'09,26"	28°29'07,80"	67
3	43°31'46,17"	28°26'22,43"	86
4	43°31'06,62"	28°27'20,48"	86
5	43°31'59,02"	28°28'13,65"	65



Фиг. №5-23 Наблюдателни точки през 2013 - 2014 г., 2014-2015 г. и 2015-2016г

Координати на наблюдателните точки използвани за проучването

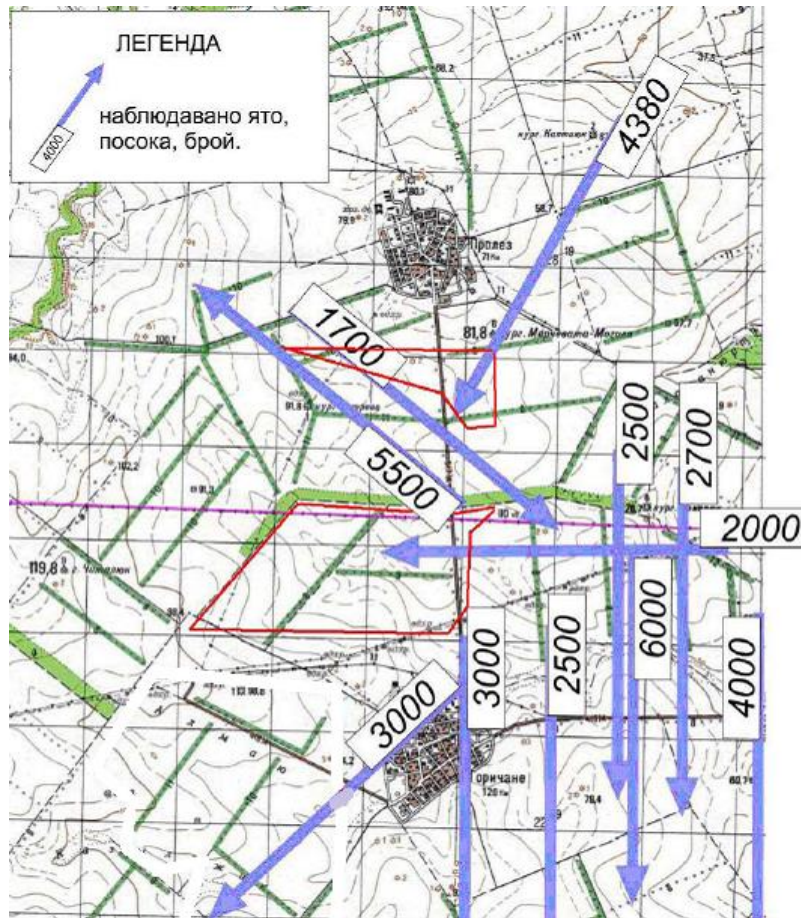
№	Координати N	Координати E	Надморска височина [м]
1	43.533406°	28.466212°	65
2	43.547932°	28.429525°	87
3	43.548644°	28.457740°	73
4	43.567664°	28.455769°	79

Преминаването на гъски над площадката зависи от местата за хранене, количеството птици зимуващи в района и фактора безпокойство. Голямата част от ятата – над 80% от преброените птици са преминали извън територията на ветрогенераторните паркове – в трасе видимо предпочитано от птиците.

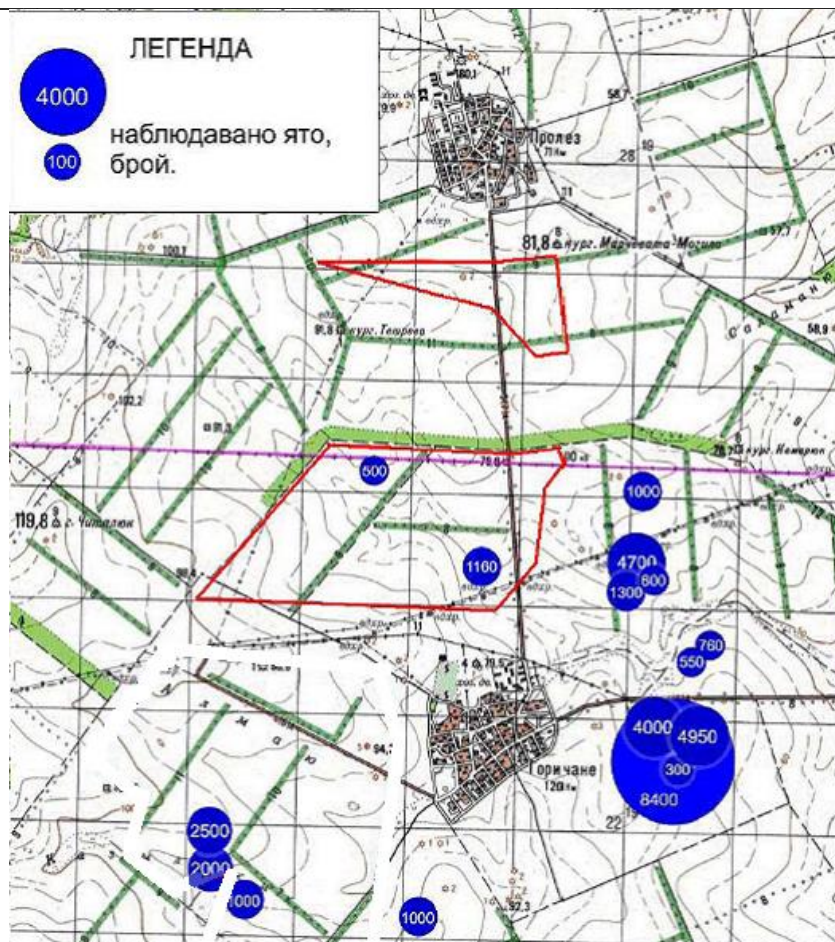
Най-многочислените ята от гъски преминават източно от предвидения парк. На територията на проучването, са наблюдавани червеногуши гъски, като се установи, че числеността е висока извън територията на планирания ветрогенераторен парк. Над 80% от всички хранещите се и преминаващи птици са установени източно от Горичане без да влизат в конфликт с проектираните съоръжения. Голяма част от птиците (78%) преминават на височина от 50 до 200 м. Установени са места за хранене на гъски – три често посещавани и четири в единични случаи. Две от предпочитаните места, в т.ч. с най-много наблюдавани птици са

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

разположени извън границите на ветрогенераторния парк на 1,9 км от най близкото съоръжение на ИП (фиг. №5-24)



Фиг. №5-24 Направление и разположение на основните многочислени ята от гъски през периода на наблюдение.



Фиг. №5-25 Установени места за хранене на гъските (голяма белочела и червеногуша) в проучваната територия

По време на проучването през 2010-2011 са установени места за хранене (и почивка) на трите вида гъски. Парцелите са посещавани еднократно от сравнително малки ята. В същото време са установени и ниви, предпочитани от гъските за паша, както от по-малки ята, така и от големи ята (фиг.№5.23). Причините птиците да предпочетат дадена нива пред друга са все още неизяснени. Вероятно е свързано с безопасността им и тяхната възможност да наблюдават околността, развитието на посевите или тяхното изпасване, както и ветровите условия в дадения момент. Всички ниви са били засяти с пшеница.

Най-предпочитаният парцел е нива източно от с. Горичане (също и нива разположена източно от горепосочената, но отдалечена на 3000 м от терена и не включена в картата). Там са регистрирани съответно 4860, 300, 3400, 30 4950, 8400, 7837, 8700 гъски, за дните 05.01- 10.01 и 17.01. Втория по натовареност парцел се намира на 1000-2000 м североизточно от с. Горичане, на 1400м от ВЕП. Там са установени 4700, 1300, 600, 1000 гъски на датите – 5.01., 09.01.,10.01. С най-малко птици (повтарящи се повече от два дена) бе парцел, разположен на 2000м запад - югозапад от с. Горичане. Там съответно са отчетени – 2500, 1000, 2000 броя на 15.01., 13.01. и 11.01. Над 90% от птиците в района на Пролез и Горичане са установени да се хранят в предпочитани места извън територията на ветропарка и само малка част от тях са срещнати да се хранят в ниви между планираните съоръжения.

За зимния период на наблюдение 2013-2014 са установени 17 вида птици, от които 11 вида могат да се опишат като редовно срещащи се в този регион. По-големи числености и брой видове са регистрирани през месец февруари в края на периода на проучване свързано с добри метеорологични условия и настъпването на размножителния сезон. С по-големи числености са видовете групиращи се в ята за защита от хищници и с общ социален живот по време на прелета от мястото на гнездене до мястото на зимуване и намиране на храна - Голяма белочела гъска *Anser albifrons* и Червеногуша гъска *Branta ruficollis*.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

От общата численост на установените видове, 11 % са единични екземпляри наблюдавани през целия период на мониторинга. Регистрирани са единични наблюдения за целия период на скитащи или мигриращи птици, които са започнали миграцията и са преминали през територията еднократно.

Видовете птици като Голямата белочела гъска (*Anser albifrons*), Малкия сокол (*Falco columbarius*), Полския блатар (*Circus cyaneus*), Северния мишелов (*Buteo lagopus*) и Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*), се срещат на територията на България само през зимният сезон и са типично зимуващи на територията на ИН. С изключение на гъските, другите видове са единични птици, които при подходящи условия се придържат към една и съща територия през повечето време на зимата. Установен бе терен близо до територията на ИН предпочитан за хранене от хищните птици. Това е пасище източно от с. Горун, предоставящо добри условия за изхранване и почивка на част от хищните видове птици, главно блатари и мишелови (фиг. 5-26).



Фиг. №5-26- 2013-2014 Карта с предпочитани места за хранене. В червено са обозначени местата за хранене на хищни птици.

Особено внимание беше обърнато на наличието на хранещи се или преминаващи водолюбиви птици, основно гъски. Първите забелязани гъски в района на Шабленско езеро с по - голяма численост са отчетени в края на месец декември на 24.12. - Голяма белочела гъска - 600 бр. и Червеногуша гъска - 20 бр. По-висока численост на гъските е регистрирана в началото на месец февруари с влошаване на метеорологичните условия.

Върху съседните терени в периода от 07.02. до 14.02. са били регистрирани хранещи се големи белочели гъски и червеногуши гъски. Територията в която са установени е в североизточната част на парка, непосредствено преди село Пролез в дясно от пътя (фиг. 5.27). На 07.02. са наблюдавани големи белочели гъски с численост 1500 бр. и червеногуши гъски - 200 бр. Птиците са се задържали по нивите в този район до 14.02. като най-голямата численост е отчетена на 11.02.-около 3000бр., като от тях червеногушите гъски са били около 560 бр.



Фиг.№ 5-27 2013-2014г. В червено е очертано местоположението на хранещите се гъски

Наблюденията през 2013-2014г. в района на парка показват, че територията за хранене в близост до площадката на ВЕП Пролез се явява най-отдалеченото от Шабленско езеро място - на 8 км. При съпоставяне с другите регистрирани хранещи се гъски по нивите в района на Шабленско езеро и Тузла е установено че тази територия е най – отдалечена от водните площи.

Прелетите на гъските до посочената територия се дължат на агромероприятията в района на обичайните им територии за паша, както и третирането на посевите с торове и препарати. През периода 2013-2014 гъските почти изцяло са се изхранвали в ниви в съседство с Шабленско езеро. Като цяло гъските се придържат към едни и същи ниви, като често се наблюдават големи струпвания. Основно за изхранване се ползват терени на север и северозапад в близост до езерото. С изключение на ловните дни, гъските се чувстват спокойни и обитават терените ежедневно през светлата част от деня. С подобряване на метеорологичните условия започват масово селскостопански машини да навлизат по установените до момента места за паша на гъските. Така те биват непрекъснато обезпокоявани и извършват принудителни прелети за търсене на ниви за пашуване. По време на престоя в разглежданата територия гъските не са спокойни, често се вдигат и прелитат на близки разстояния към вече предпочитаните ниви близо до езерото. Численостите на птиците се менят постоянно и не са в големи количества. Посочените бройки са отчетени само в рамките на един ден за около 3-4 часа.



Фиг. №5-28 Най-високи числености и разположение на пашуващите гъски в района на Шабленско езеро

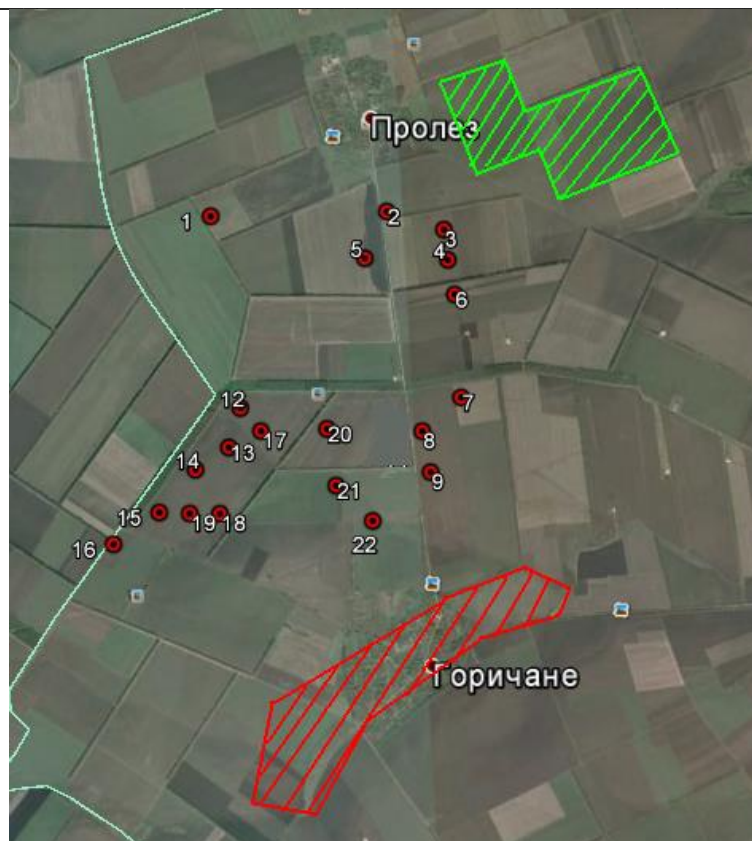
През зимния период на 2014-2015г., с по - голяма численост са отчетени гъски в района на Шабленско езеро в началото на месец декември - Голяма белочела гъска - 4000 бр. и Червеногуша гъска - 600 бр.

С влошаване на времето броят им се увеличава, като в края на месец декември численостите в района на двете езера, Дуранкулашко и Шабленско, достигат за Голяма белочела гъска - 15000 бр. и Червеногуша гъска 6000 бр. Максимални числености за двата вида гъски са - Белочели не повече от 20000 бр. и Червеногуши около 10000 бр. за района на двете езера, като основно са в района около Дуранкулак. Тези наблюдения бяха са с най – високи числености за целия зимен период, като в средата на месец януари гъските вече силно намаляват. През февруари почти не се срещат птици с изключение на езерото Дуранкулак с численост от около 100 до 500 бр. Големи белочели и Сиви гъски.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН и съседните терени само през периода от 13.01. до 16.01.2015 г са регистрирани преминаващи големи белочели гъски. Тази територия е в северната част на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски е отчетено на 13.01. с численост Голяма белочела гъска - 144 бр. летящи в северозападна посока. При преминаване по трансектите на територията на парка не бяха регистрирани хранещи се гъски на територията на ИН. В следващите два дни се наблюдават прелети в двете посоки от изток на запад и обратно с най – голяма численост, ято от 640 бр. Големи белочели гъски. Тези наблюдения на преминаващи птици в района на парка се явяват в следствие на пасящите извън парка гъски на отстояние около 1 км в североизточна посока нива. При наблюдаването на хранещите се там птици се установява численост от около **4500** бр. Големи белочели гъски и около **2200** бр. Червеногуши гъски /на около 1 км на североизток от ИП/. Посевът в нивата е от рапица.

Констатираните прелети на гъските за целия период на наблюдение са в рамките на 3 дни в следствие на хранещите се гъски в тази част на територията около Шабленско езеро.

Всички редовно срещани тук грабливи птици, се придържат към определени места (фиг.№ 5-29). Предпочитаните за почивка и хранене площи за мишеловите съвпадат с тези на полските блатари. Те предпочитат да се хранят в близкоразположените пасища до село Горичане, като се наблюдава преминаване от едното пасище в другото.



Фиг.№ 5-29 Карта с предпочитани места за пасуване на гъските (в зелено) и за лов на мишелови и блатари (в червено)

За зимния период на наблюдение 2015-2016 са установени 22 вида птици.

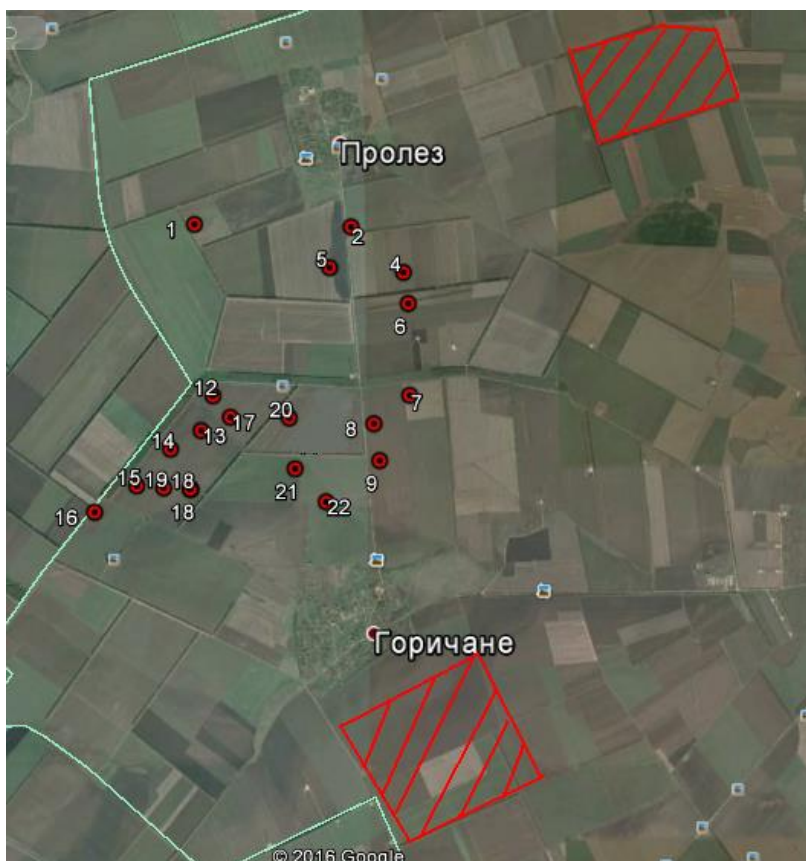
Установен бе терен близко до територията на ИН (на около 1 км южно) предпочитан за хранене на хищните птици, това е пасище намиращо се източно от село Горичане. По време на обходите винаги се наблюдаваха хранещи се птици, основно блатари и мишелови. Тези наблюдения кореспондират с данни от предишни наблюдения (фиг. №5-26 и 5-29).

Първите забелязани гъски в района на Шабленско езеро с по - голяма численост бяха отчетени в средата на месец декември с брой птици, Голяма белочела гъска - 60 бр. и Червеногуша гъска - 200 бр. С влошаване на времето, спадане до отрицателни t° и валежите от сняг, постепенно броят се увеличи като в началото на месец януари численостите в района на двете езера, Дуранкулашко и Шабленско, достигнаха за Голяма белочела гъска - 15000 бр. и Червеногуша гъска 10000 бр.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН не се наблюдаваха преминаващи и пасящи гъски, като в съседните терени имаше само един период от 06.01. до 08.01. в който се регистрираха преминаващи гъски от вида Голяма белочела гъска. Тази територия се намираше в североизточната граница на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 06.01. с численост Голяма белочела гъска - 190 бр. летящи от югоизток посока. Птиците преминаваха в близост до границата на парка само в светлата част от деня, не се забелязаха други ята, а регистрираните кацаха на нива в източна посока от парка. При преминаване по трансектите на територията на парка не бяха регистрирани хранещи се гъски на територията на ИН. В следващите два дни имаше няколко преминавания в двете посоки от изток на запад и обратно с най – голяма численост, от няколко ята с обща численост от 420 бр. Големи белочели гъски. Основно прелетите бяха близо до североизточната част от парка в часовата зона от 09.00 h до 13.00 h на височина м/у 150 и 200 м., гъските се наблюдаваха че кацаха в житна нива отдалечена на около 2000 м.източно от парка. Тези наблюдения на преминаващи птици в района на парка се явяваха в следствие на пасящите извън парка гъски на отстояние около 2 км в североизточна посока нива. При наблюдаването на хранещите се там птици се установи численост от около **1500** бр. Големи белочели гъски и около **4000** бр. Червеногуши гъски. Посевът в нивата беше от пшеница, като гъските се задържаха през целия ден, поради наличие на вода в ниската част на нивата, а към 16 h отлитаха в посока Шабленско езеро за нощувка. Присъствието на птиците в

посочената нива бе за 3 дни след което с затопляне на времето гъските постепенно се изтегляха на север, като не се наблюдаваха никакви птици в продължение на 10 дни. След този период на затопляне настъпи захлаждане, като след 22 имаше и снеговалеж, температурите спаднаха чувствително, след което отново се констатираха гъски в района на езерата.

През този период прелети на гъските се наблюдаваха на югоизток от разглежданата територия. За целия период на наблюдение бяха отчетени 6 дни в които имаше пашуване в нива източно от село Горичане и прелети в следствие на хранещите се гъски към Шабленско езеро. Изброени бяха около 6200 гъски от видовете Голяма белочела – 2200 и Червеногуша 4000 бр. Към момента на установяване на прелетите, имаше паша само на посочения терен, гъските се придържаха изцяло в нивата с пшеница. Като цяло гъските се наблюдаваха в едни и същи ниви, като често се виждаха големи струпвания. Основно за изхранване се ползваха терени на север и северо – запад в близост до езерото.



Фиг.№5-30 В червено е очертано местоположението на хранещите се гъски

Зимният период на наблюдение през 2019-2020г. е преминал с регистрирането на 24 вида птици, без регистрирани видове гъски на територията на парка.

От общата численост, 16 вида могат да се опишат като редовно срещащи се за този регион. Тези видове обитават територията на ИН, целогодишно, като някои я използват за гнездене, а други за намиране на храна. По -големи числености и брой видове са регистрирани през месец февруари в края на периода на проучване свързано с добри метеорологични условия и настъпването на размножителния сезон. С по-големи числености са видовете с ясно изразено поведение по време на зимата, а именно да се групират в ята за защита от хищници и общ социален живот по време на прелета от мястото на гнездене до мястото на зимуване и намиране на храна. Част от хранещите птици се определят като Полската чучулига *Alauda arvensis*, Обикновеният скорец *Sturnus vulgaris* и Обикновената чинка *Fringilla coelebs*. От общата численост на установените видове, 18 % са наблюдавани един път по време на проучването. Има регистрирани единични наблюдения за целия период, това са скитащи или мигриращи птици, които са започнали миграцията на север или юг и са преминали през територията еднократно.

Първите забелязани гъски в района на Шабленско езеро с по - голяма численост бяха отчетени към края на месец декември с брой птици, Голяма белочела гъска - 300 бр. и Червеногуша гъска - 42 бр. Метеорологичната обстановка бе с положителни t° , топло време за сезона, като по тази причина гъските не се задържаха за дълго и постепенно намаляха. Топлото време и липсата на сняг не увеличи драстично броят им като в началото на месец януари численостите в района на двете езера, Дуранкулашко и Шабленско, достигнаха за Голяма белочела гъска - 3000 бр. и Червеногуша гъска 200 бр.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН не се наблюдаваха преминаващи и пасящи гъски, като в съседните терени имаше само един период от 18.02. до 21.02. в който се регистрираха преминаващи гъски от вида Голяма белочела гъска. Тази територия се намираше в североизточната граница на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 18.02. с численост Голяма белочела гъска - 43 бр. летящи от югоизток посока. Птиците преминаваха в близост до границата на парка само в светлата част от деня, не се забелязаха други ята, а регистрираните кацаха на нива в източна посока от парка.

Зимният период на наблюдение през 2021-2022г. е преминал с регистрирането на 26 вида птици, без регистрирани видове гъски на територията на парка.

От общата численост, 18 вида могат да се опишат като редовно срещащи се за този регион. Тези видове обитават територията на ВЕП, целогодишно, като някои я използват за гнездене, а други за намиране на храна. По големи числености и брой видове са регистрирани през месец февруари в края на периода на проучване свързано с добри метеорологични условия и настъпването на размножителния сезон. С по-големи числености са видовете с ясно изразено поведение по време на зимата, а именно да се групират в ята за защита от хищници и общ социален живот по време на прелета от мястото на гнездене до мястото на зимуване и намиране на храна (таблица 3). Част от хранещите птици се определят като Полската чучулига *Alauda arvensis*, Обикновеният скорец *Sturnus vulgaris*, Обикновената чинка *Fringilla coelebs* и Посевна врана *Corvus frugilegus*. От общата численост на установените видове, 16 % са наблюдавани един път по време на проучването. Има регистрирани единични наблюдения за целия период, това са скитащи или мигриращи птици, които са започнали миграцията на север или юг и са преминали през територията еднократно.

Видовете птици като Хвоинов дрозд (*Turdus pilaris*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*) и Полския блатар (*Circus cyaneus*), Малък сокол *Falco columbarius* и Сива сврачка *Lanius excubitor* се срещат на територията на България само през зимният сезон и са типично зимуващи на територията на ВЕП. С изключение на дроздовете, другите видове са единични птици, които при подходящи условия се придържат към една и съща територия през повечето време на зимата. Така многократно през целия период на проучване се наблюдават едни и същи птици. Установена бе терен близко до територията на ВЕП (на около 1 км южно) предпочитан за хранене на хищните птици, това е пасище намиращо се източно от село Горичане. По време на обходите винаги се наблюдаваха хранещи се птици, основно блатари и мишелови. Още един фактор за задържането на птиците в района беше топлото време и липсата на снежна покривка, това предоставяше възможност за намиране на храна през целия период на проучване. За пойните видове имаше възможност да се изхранват с плодове и семена останали от есента. Хищните видове се възползваха от благоприятното време което задържа мишевите гризачи активни през целия период на наблюдение, те нямаша възможност да се крият под снежна покривка и бяха лесна и добра хранителна база. Намиращата се в близост степ предоставяше добри условия за изхранване и почивка на част от хищните и пойни видове птици, те се придържаха към нея през целия период на проучване. На тази територия са регистрирани най – големите струпвания на част от описаните видове.

Територията представлява пасище със степна растителност, там през целия период се наблюдаваха хищни птици. Това струпване се обуславя от наличието на мишеви гризачи, имаше множество дупки, както и наличие на пойни видове птици. На терена се срещаха мишелови и полски блатари, често се наблюдаваха да ловуват с часове. Едни и същи птиците бяха регистрирани неколккратно през деня и в продължение на няколко седмици.

От видовете регистрирани на територията на ВЕП в Приложение 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР – ДВ бр. 77/2002 г. с изм. и доп.) попадат 3 вида, а в Приложение 1 на Директивата за птиците (2009/147/СЕ) на Европейския съюз, са включени 12 вида. Те са обект на специални природозащитни

мерки за опазване, по отношение на техните местообитания. Включените в Приложение 2 на СИТЕС са 6 вида птици.

Особено внимание беше обърнато на наличието на хранещи се или преминаващи водолюбиви птици, основно гъски. Макар и отдалечена територията на ВЕП се намира в район в който могат да се регистрират тези видове. Двете езера Дуранкулашко и Шабленско през зимните месеци се обитават от множество гъски, а околните терени около тях предоставят подходяща среда за изхранване. Засетите ниви с есеници и особено царевични посеви от миналата година привличат за изхранване гъските в района.

За удостоверяване на местоположението на хранещите се гъски и полетите свързани с достигането до местата за паша, през целия зимен период се обхождаше цялата територия около Шабленско езеро. В радиус до 10 км се наблюдаваха обработваемите площи, като се следеше за наличие на гъски и тяхното поведение.

Първите забелязани гъски в района на Шабленско езеро с по - голяма численост бяха отчетени към края на месец декември с малък брой птици, Голяма белочела гъска - 50 бр. Метеорологичната обстановка бе с положителни t° , топло време за сезона, като по тази причина гъските не се задържаха за дълго и постепенно намаляха. Топлото време и липсата на сняг не увеличи драстично броят им като в началото на месец януари численостите в района на двете езера, Дуранкулашко и Шабленско, достигнаха за Голяма белочела гъска около 2000 бр. и Червеногуша гъска 100 бр.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ВЕП не се наблюдаваха преминаващи и пасици гъски, както и в съседните терени. При преминаване по трансектите на територията на парка не бяха регистрирани хранещи се гъски.

Изводи и анализи:

Близостта на Шабленско езеро обуславя присъствие на птици, предимно гъски през всички зимни месеци. През януари 2011г. и февруари 2014 г са отчетени най-много птици.

Най-многочислените ята от гъски през 2010-2011 г са преминали източно от предвидения парк.

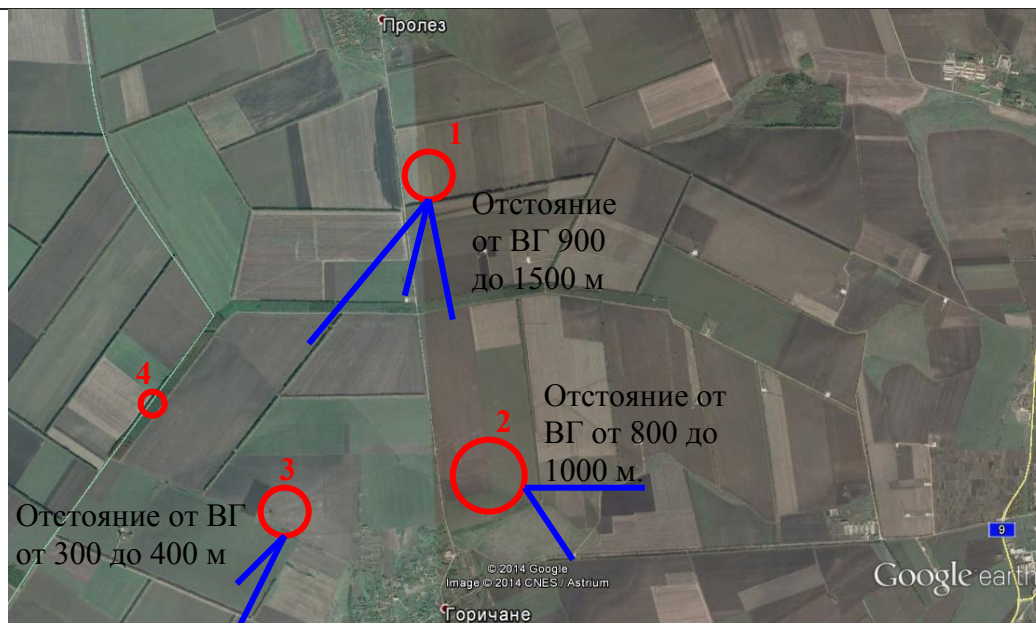
На територията на проучването, е наблюдаван един световно застрашен вид – Червеногуша гъска. Числеността е висока извън територията на планираният ветроенергиен парк. Над 90% от всички хранещите се и преминаващи птици са установени източно от с. Горичане без да навлизат в територията на проектираните съоръжения.

Установени са местата за хранене на гъски в района. През 2010–2011г., три често посещавани площадки и четири в единични случаи. Две от предпочитаните места, в т.ч. с най-много наблюдавани птици са разположени извън границите на проектирания парк, отдалечени на повече от 2 км.

През 2013-2014 предпочитаната територия за хранене (една седмица през м. февруари) е в близост до североизточната част на планирания ветропарк.

През зимата на 2014-2015г., 2015-2016г., 2019-2020 г., 2021-2022г. и 2023-2024г. няма установени хранещи се гъски в територията на планирания ветропарк.

Териториите в които са установени пашуващи гъски са между съществуващи полезащитни пояси (ПЗП) – единствената горска растителност в района на проектирания ветропарк. Площите за хранене в някои случаи са отделени от съществуващите ветроенергийни съоръжения с тези полезащитни пояси. От направения анализ на височината на съоръженията и височината на поясите, изводът е че птиците винаги имат визуален контакт със съоръженията и това не води до промяна в хранителното им поведение. През зимните месеци поясите са обезлистени и има пряка видимост дори и през тях. Територията за хранене под № 3 (фиг. №5-31) дори има пряка видимост с три броя ветроенергийни съоръжения и не е отделена от тях с ПЗП.



Фиг.№ 5-31 Установени места за хранене на гъски през двата зимни сезона на наблюдение (2010-2011 и 2013-2014) и разстояния до съществуващи ветрогенератори.

Площадките за хранене са отдалечени от полезащитни пояси между 120 и 380 м



Фиг.№5-32

Височина на полезащитния пояс и височина на ветроенергийно съоръжения на отстояние около 600 м от наблюдателния пункт.



Фиг. №5-33

Отстояния на ВГ от наблюдателния пункт на 700, 1000 и 2500 м., зад ПЗП.

Местата за хранене са в зависимост от посевите за съответната година и не са постоянни.



Фиг. №5-34 Разпределение на сеитбооборота през зимния период на 2013 – 2014 г.

С цветове е представено моментното състояние на обследваната територия:

- със зелен цвят са засетите с житно - есенни култури;
- с кафяв цвят са изораните незасети площи.
- териториите значими за хранещите се гъски (червени квадрати), са източно от проектираните съоръжения, съответно на 450м от ВГ № 4 и на 850м от ВГ № 9, от обхвата на парка преди редуцирането

Предвид, че гъските са предимно с дневна активност (хранят се през деня), то и регистрацията на прелитаци към местата за хранене е през сутрешните часове. Гъските често пъти се завръщат до водоемите със сладка вода за да пият през светлата част на деня. Такива дневни прелитания до Шабленско езеро се наблюдават около 11-12 ч. Часовата активност на хранещите се птици в района на ИН може да се очаква рано сутрин – 7-8 ч, около обяд 11-12 ч и вечер, около 17 ч.

Установени са предпочитаните места за хранене на зимуващи хищни птици. Териториите, в които са наблюдавани хищни птици с по-висока численост през зимните месеци 2010-2011 и 2013-2014 са извън територията на проектирания ветропарк.

Същото бе наблюдавано и през следващите два сезона – 2014-2015 и 2015-2016г.

Преминаването на гъски над площадката през зимата на 2014-2015 г зависи от местата за хранене, количеството птици зимуващи в района и фактора безпокойство. Всички регистрирани прелитаци гъски през територията на парка са само през времето на наличие на хранещите се гъски на изток от парка. Не са регистрирани навлизания по – навътре в района на ИН.



Фиг. №5-35 Места с хранещи се гъски (червен контур) в ниви с рапица през януари 2015г.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН и съседните терени, само през периода от 13.01. до 16.01.2015 г са регистрирани гъски. Птиците с численост от около 4500 бр. Големи белочели гъски и около 2200 бр. Червеногуши гъски са регистрирани в посев с рапица източно от с. Пролез.

Данни от други източници за хранещи се и зимуващи птици

Местата за хранене на червеногушата гъска и малката белочела гъска в региона на Шабла-Каварна са картирани в продължение на 5 сезона по проект на Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието – „Оценка на влиянието на зимуващите гъски върху добивите на житни култури“. Резултатите от проучването са описани в Секторен доклад II, изготвен от Сергей Дерелиев и в Dereliev et al, 2000. Местата за хранене на червеногушите гъски са картирани в продължение на пет сезона. Според броя на пасящите в тях гъски и редовността на посещенията им от ята в рамките на един от петте сезона, земеделските полета са класифицирани в три категории на значимост. С най- голяма значимост са полетата разположени до

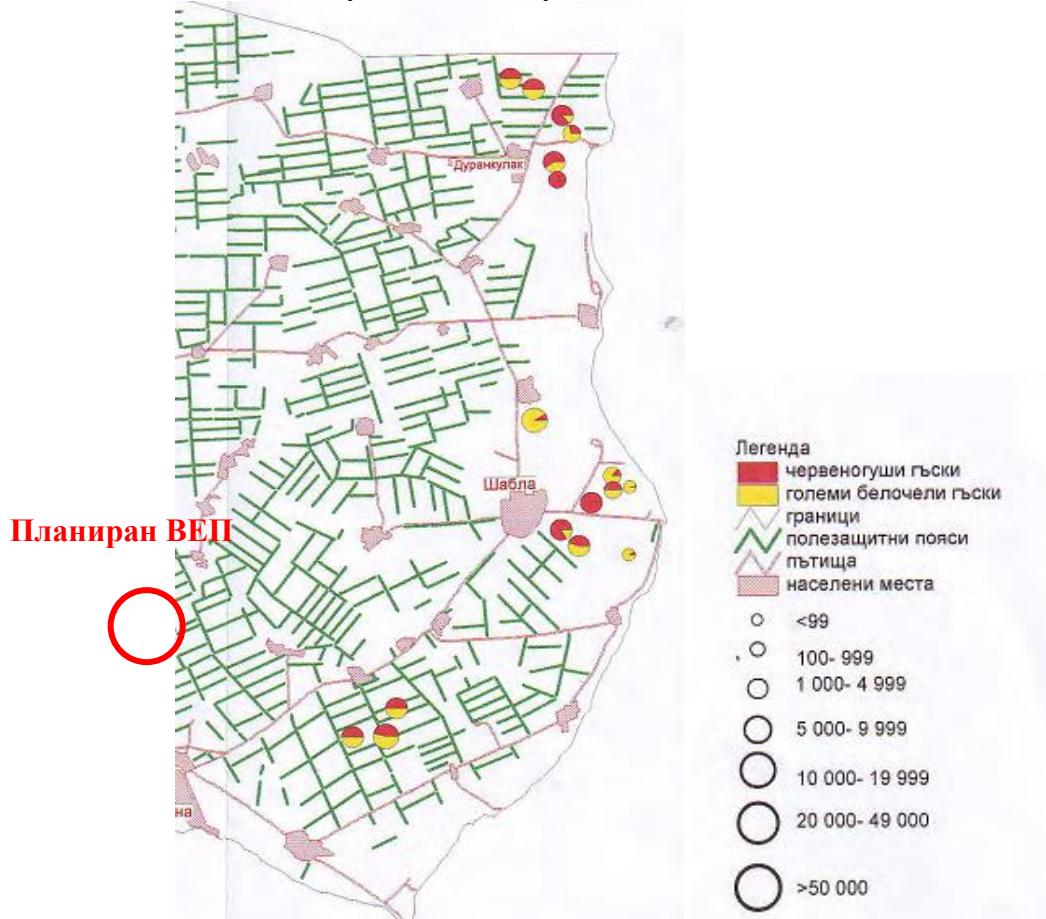
езерата. През петте сезона на изследванията е проучен хранителния спектър на гъските и резултатите сочат, че предпочитана храна за птиците са листата на зимната пшеница. Поради това, че червеногушата гъска е световно застрашен вид, е изготвено картиране на местата за хранене. От картите е видно, че червеногушите гъски са установени да пасат най-често по крайбрежието и по-малко във вътрешността, като особено концентрирани пасящи гъски има около езерата Дуранкулак и Шабла.

Проведените изследвания и анализи са изработени по специализирана методика, от която са изведени заключенията:

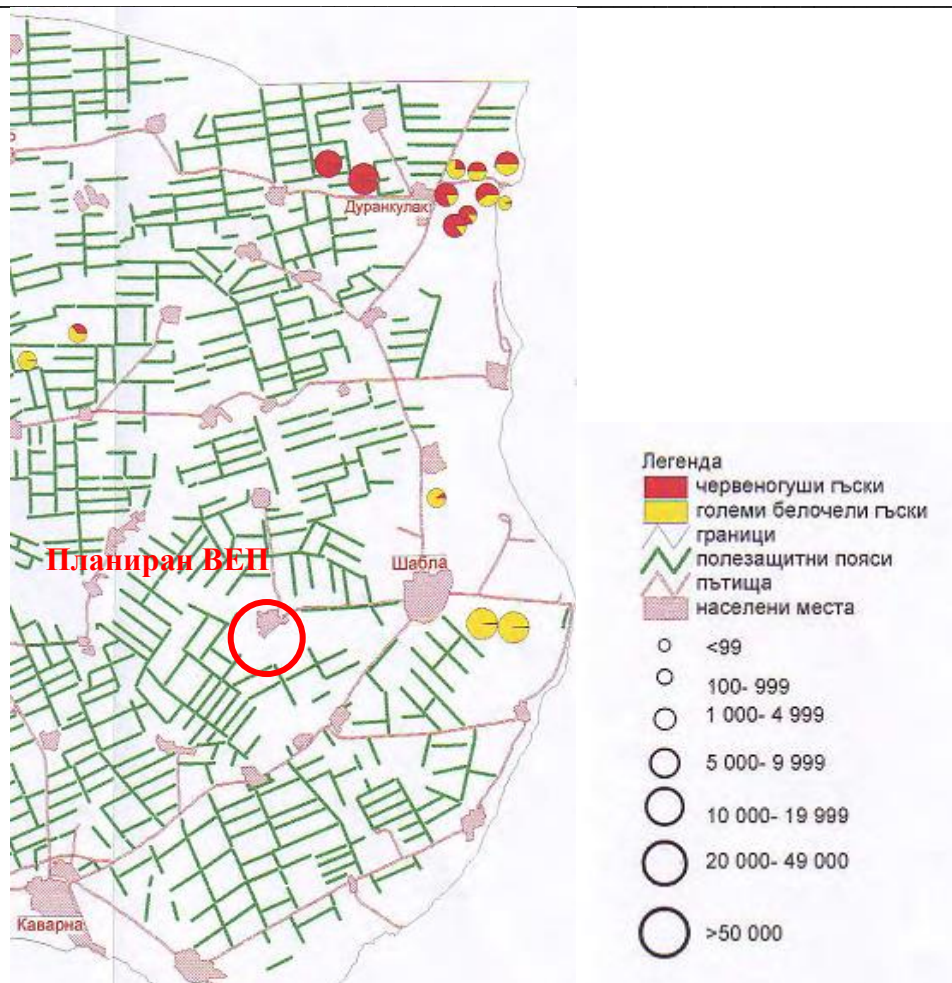
- Като редовно посещавано поле може да се счита такава, което през 5 годишен период поне през две години там са установявани гъски.
- Като поле с високо значение за червеногушата гъска може да се счита такава, в което поне в три от петте години са установени повече от 5000 гъски

В периода на изследването, червеногуши гъски са били локализирани в 52 полета, като от тях с високо или много високо значение са определени 8 полета. Всички те са разположени около езерата Шабла и Дуранкулак или на няколко километра от тях.

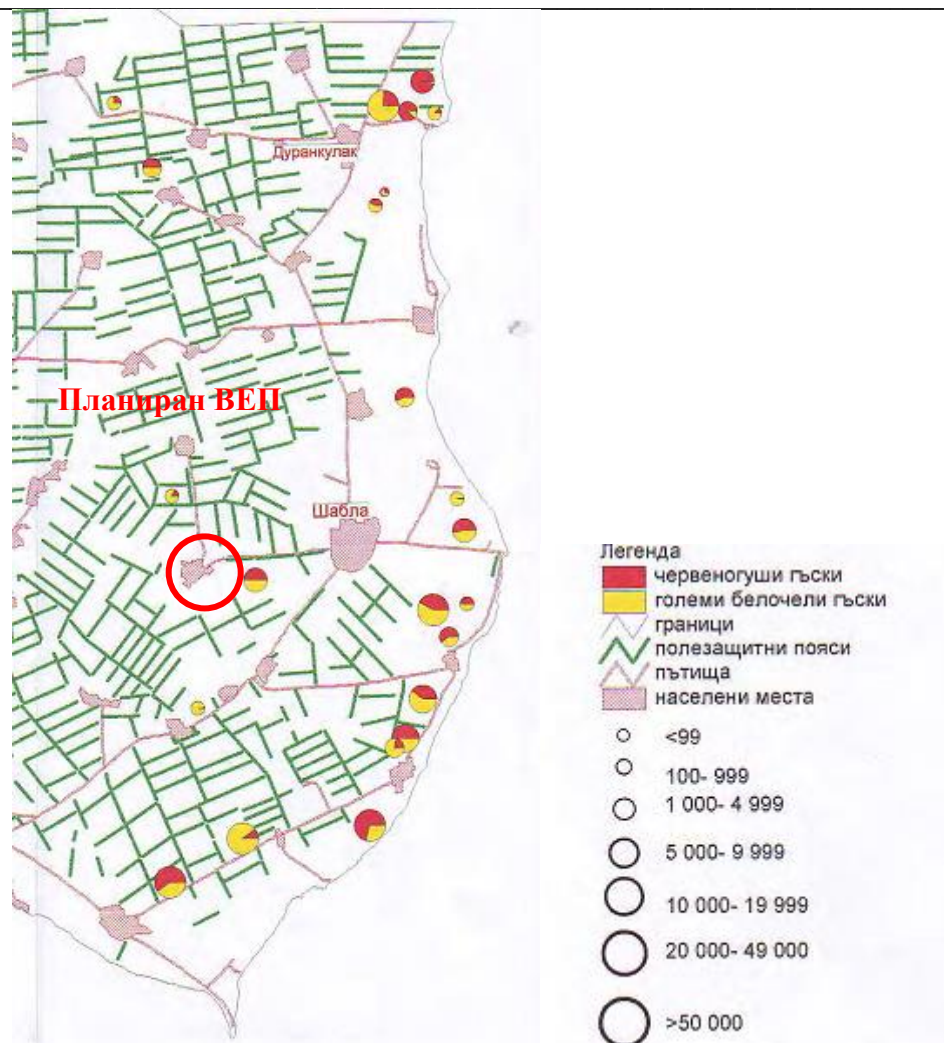
Резултатите от наблюденията са представени в карти както следва:



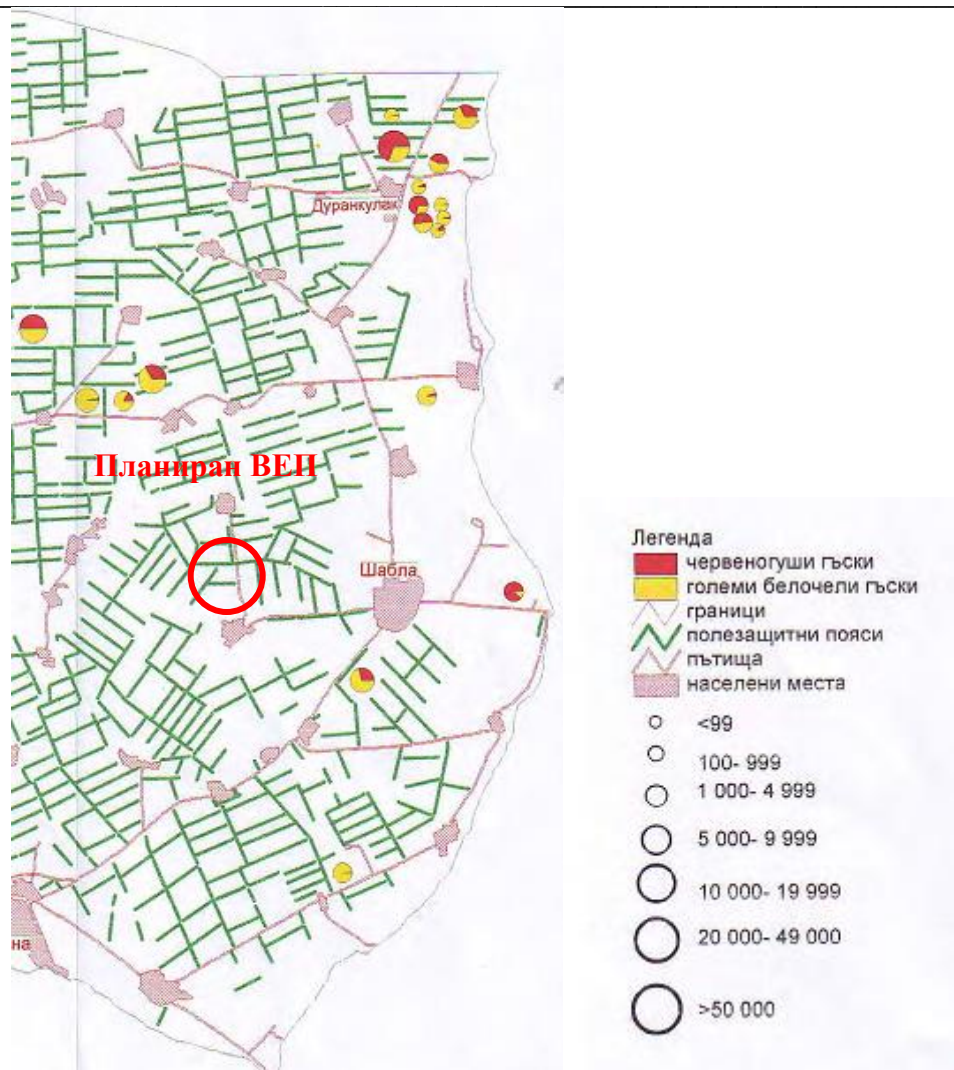
Фиг. №5-36 Места за хранене на червеногушите гъски през зимата на 1995 – 1996г.



Фиг. №5-37 Места за хранене на червеногушите гъски през зимата на 1996 – 1997г.

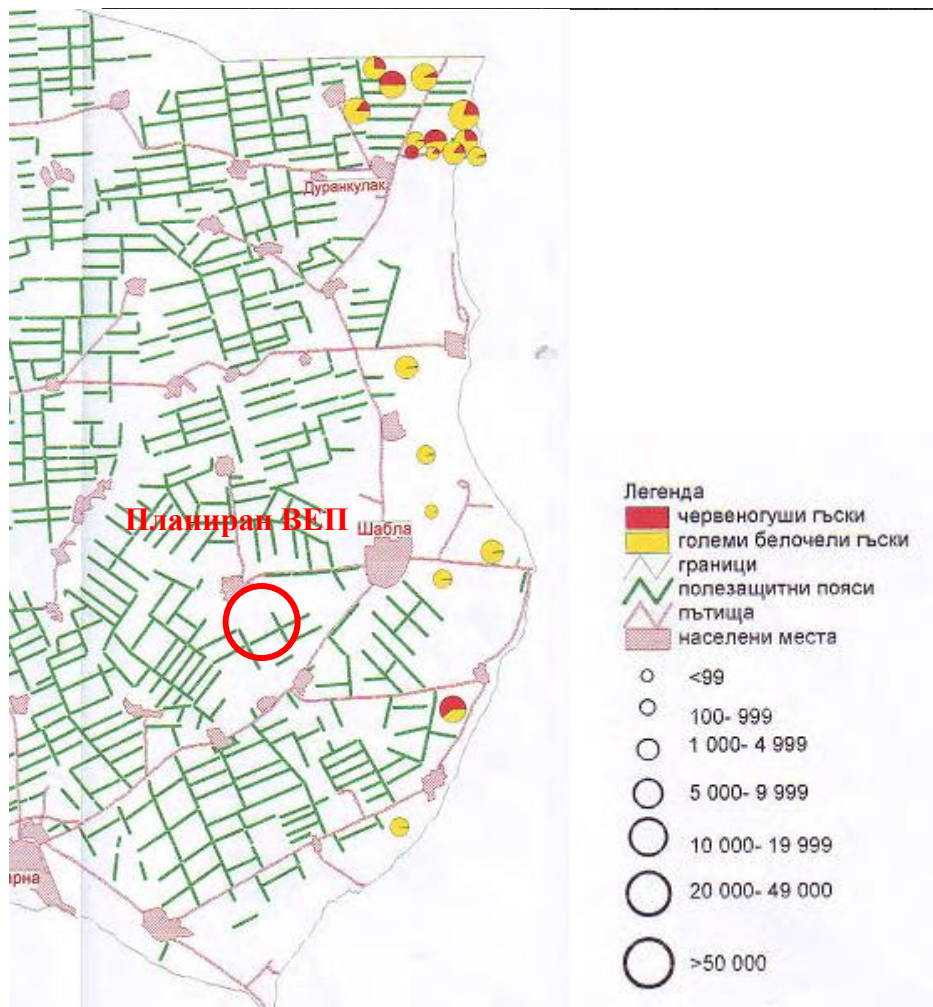


Фиг.№ 5-38 Места за хранене на червеногушите гъски през зимата на 1997 – 1998г.



Фиг. №5-39 Места за хранене на червеногушите гъски през зимата на 1998 – 1999г.

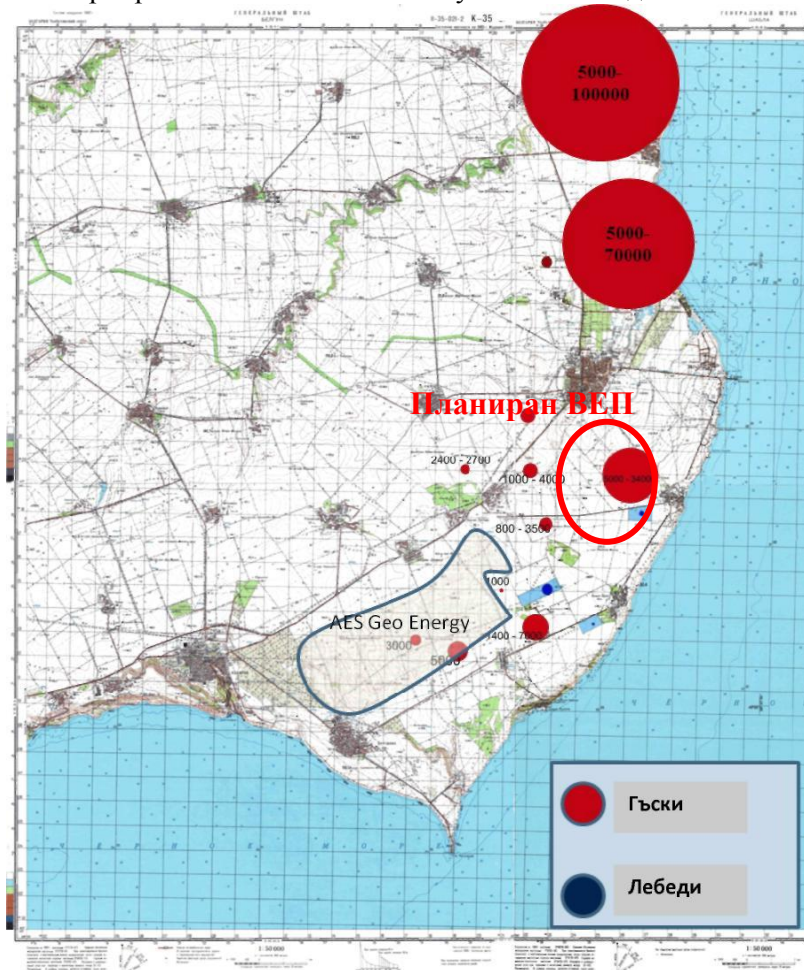
Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. №5-40 Места за хранене на червеногушите гъски през зимата на 1999 – 2000г.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

От проведения мониторинг на зимуващите гъски на територията на ветроенергиен парк “Свети Никола” и в региона на Калиакра през зимата на 2009/2010 г. е установено следното:



Фиг. №5-41

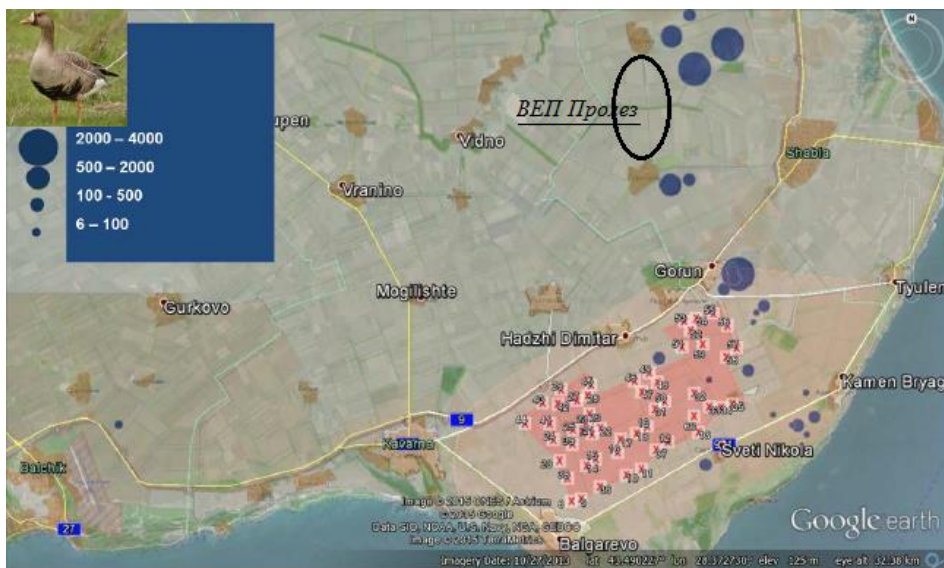


Figure 5. Location and relative size of feeding GWFG flocks observed in the core study area and to the north.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

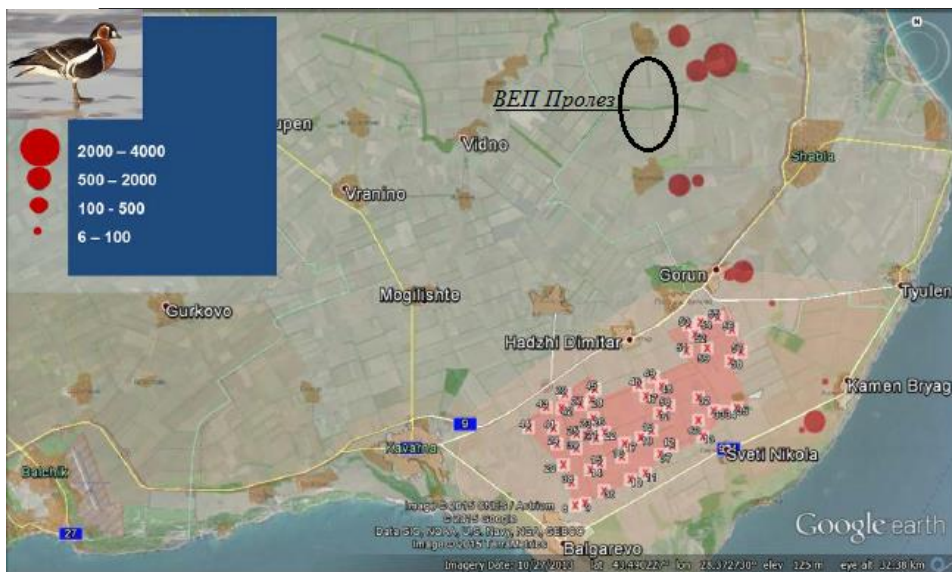


Figure Location and relative size of feeding RBG flocks observed in the core study area and to the north.

Фиг. №5-42 Паша на гъски на 8, 9 и 11 януари – мониторинг провеждан от ВЕП “Свети Никола” през зимата на 2014/2015 г.

Данните от мониторинга на ВЕП “Свети Никола” потвърждават изнесените резултати от 3 годишните зимни проучвания в района на ИП – наличие на „предпочитани полета” за паша от гъски на 2-3 квм от ВЕП Пролез, източно от селата Пролез и Горичане.

Съгласно данните и графичната информация в „Доклад за зимуващи водолюбиви птици в България през зимата на 2011 – 2012 г”, изготвен от обединение „Еконект”, районът на Добруджа е един от основните райони на концентрация на зимуващи гъски в страната и регулярно поддържа значителна част - до над 50% от световната популация на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) и до 44% от Понто-Анадолската прелетна популация на голямата белочела гъска (*Anser albifrons*). Основната част от ношуващите гъски е концентрирана в района на езерата Шабла и Дуранкулак, но ношувки от зимуващи гъски се формират в някой от морските заливи и крайбрежието от Балчик до границата с Румъния, като някой от тях са с регулярен характер. Особено във вътрешността на Добруджа, но и в Приморска Добруджа се наблюдава формиране на временни ношувки в ниви, когато има образувани разливи в тях от продължителни дъждове или топене на снеговете.

През зимния период на 2011-2012г основната част от гъските зимуващи в района се появяват към средата на месец януари.

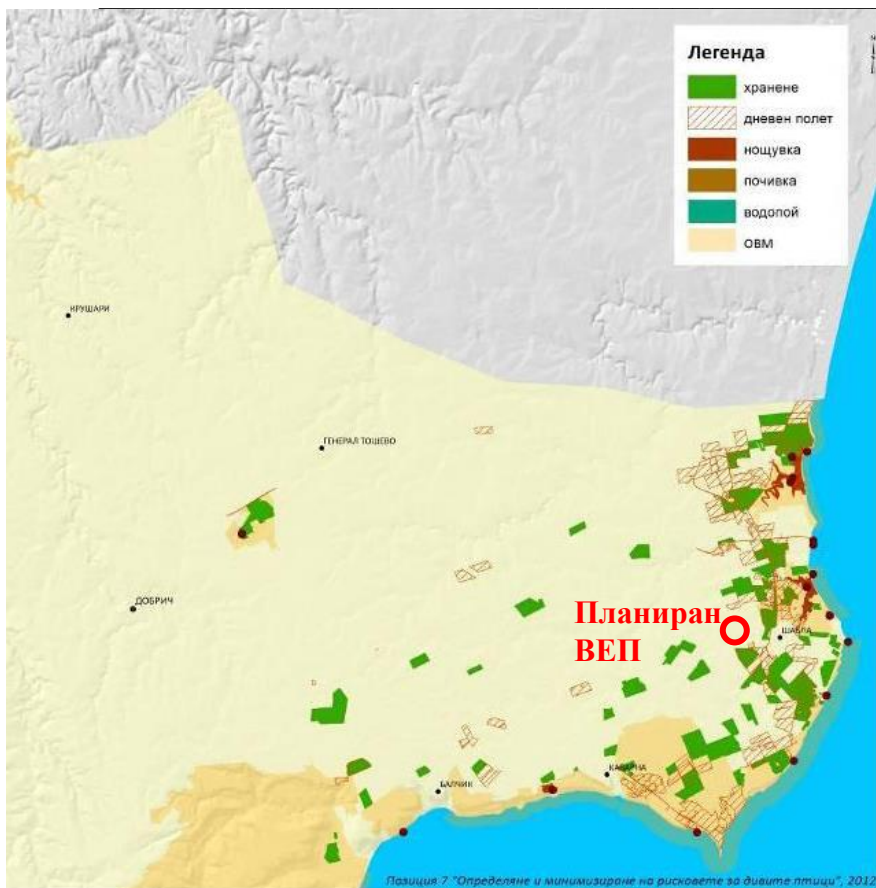
Най-висока максимална численост на голямата белочела гъска е регистрирана в Приморска Добруджа в края на м. януари 2012 - 52 116 екз. или почти 10% от прелетната популация. Максималната численост на световно застрашената червеногуша гъска регистрирана в района на Добруджа е 14 987 през втората половина на м. януари 2012г. в Приморска Добруджа, което е 38.9% от световната популация на вида и същевременно най-високата численост регистрирана в зимния ареал на вида.

Най-много видове птици според този Доклад са регистрирани в Приморска Добруджа. Районът е от важно значение и за зимуването на някой световно застрашени видове грабливи птици, което е свързано и с голямата концентрация на водолюбиви птици. Това са ловния сокол (*Falco cherrug*) и морския орел (*Haliaeetus albicilla*).

Съгласно същия Доклад местата за хранене, ношувка и почивка в района на Шабленското и Дуранкулашкото езеро през зимата на 2011-2012 г, при отделните видове гъски са разпределени по следния начин.

На фиг.№ 5-43 са представени местата за хранене, ношувка и почивка при голямата белочела гъска (*Anser albifrons*).

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. №5-43

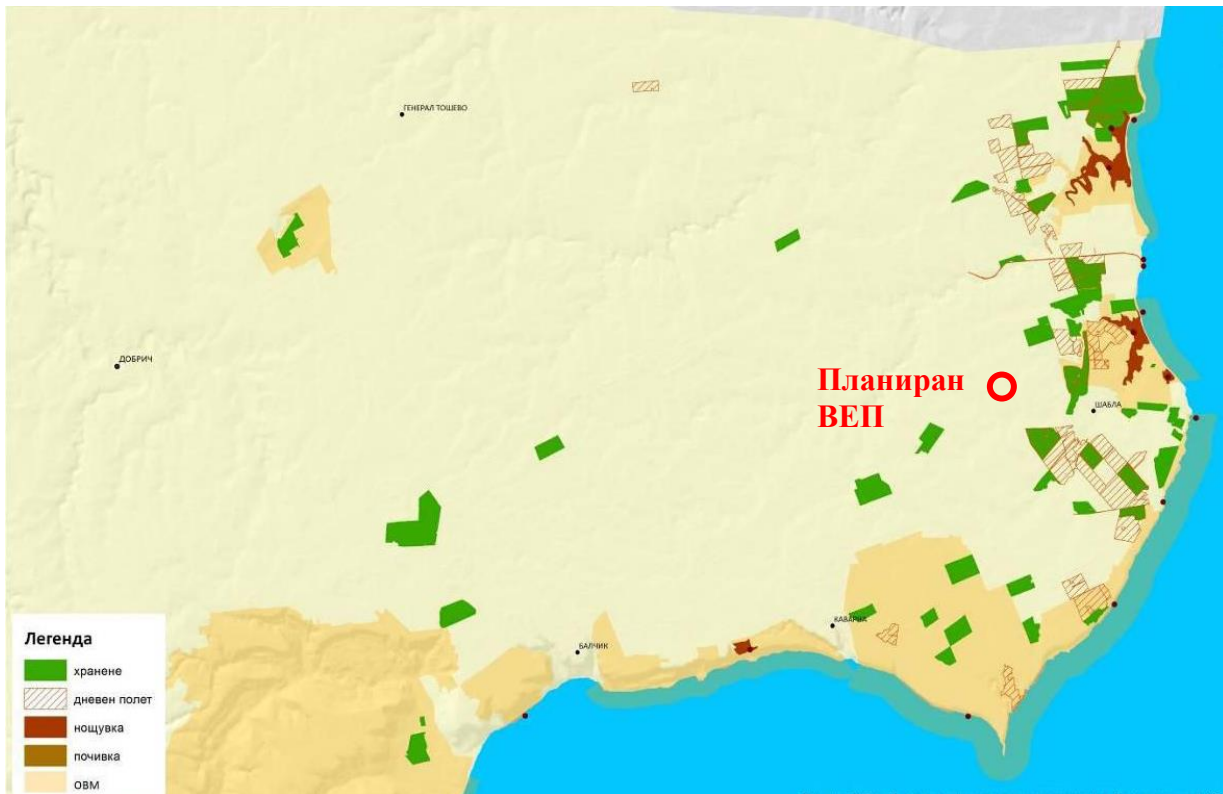
На фиг.№ 5-44 са представени местата за хранене, нощувка и почивка при сивата гъска (*Anser anser*).



Фиг. №5.44

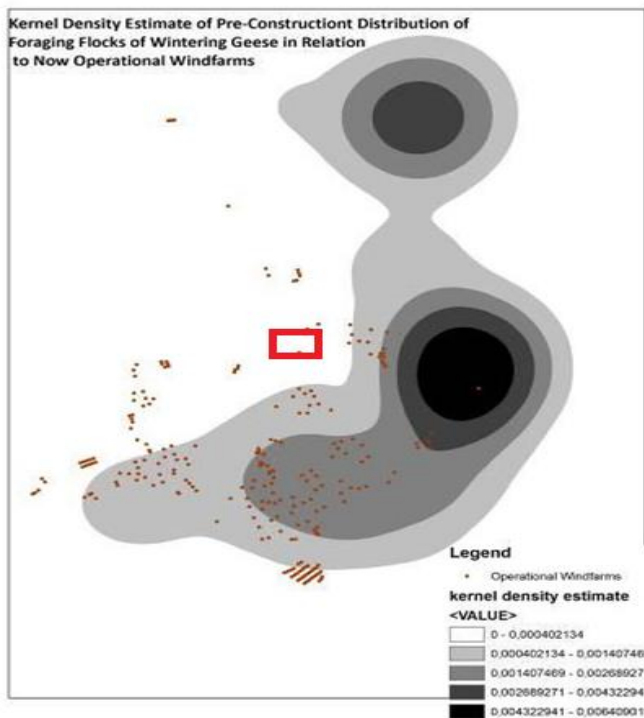
Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла“
 Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

На фиг. №5-45 са представени местата за хранене, ношувка и почивка при червеногушата гъска (*Branta ruficollis*).

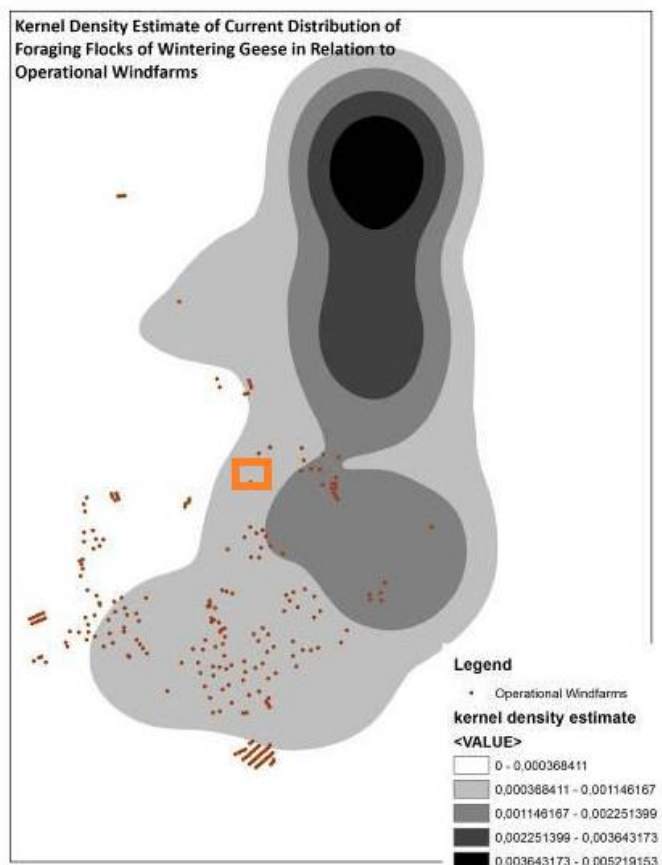


Фиг. № 5-45

В доклад 5-2010г на БДЗП /изготвен от Михаил Илиев и Костадин Георгиев/ са представени графики да пашата на гъски и пример за прогонване – Кернел анализ показани на фиг 5-46 и 5-47



Фиг. №5-46 Кернел анализ за паша на гъски до 2002-2007година /източник Доклад 5-2010г на БДЗП/



Фиг.№ 5-47 Кернел анализ за паша на гъски след 2007 година /източник Доклад 5-2010г на БДЗП/

При изработка на модела системата не отразява точните места за паша, а прави приблизителни изправени граници – в случая настоящото ИП представлява крайната западна граница на местата за паша с най - слаба интензивност /при модела площите са увеличени с 1-1,5 км, от самото моделиране/.

Резултати и анализи относно нощни мигранти преминаващи през територията на планирания ветропарк

Специални целенасочени наблюдения относно нощната миграция на птиците над територията на планирания ветропарк са проведени през 2019 – 2020 г. и 2021 – 2022 г. Нощната миграция се е състояла общо 15 дни – 14,15,16 август 2019 г., 13,14,15 септември 2019 г., 13,14,15 октомври 2019 г., 07,08,09 април 2020 г. и 06,07,08 май 2020 г.

Отчетени са птици от 3 разряда:

- Гълъбоподобни (Columbiformes) - 1 вид;
- Вrabчоподобни (Passeriformes) - 1 вида;
- Чаплови (Ardeidae) – 2 вида

Отчетените птици са определени като следните видове, сива (22 бр.) и нощна (3 бр.) чапла, гургулица (44 бр.) и пчелояд (344 бр.)

2021 – 2022 г.

Нощната миграция се състоя общо 15 дни: 21,22,23 - август 2021 г., 20,21,22 септември 2021 г., 19,20,21 октомври 2021 г., 15, 16, 17 април 2022 г. и 15, 16, 17 май 2022 г.

Метеорологичните условия бяха добри за нощно проследяване на мигриращите птици, липсваха облаци през повечето часове на наблюдение.

Отчетени са птици от 3 разряда:

- Гълъбоподобни (Columbiformes) - 1 вид;
- Вrabчоподобни (Passeriformes) - 4 вида;

• Чаплови (Ardeidae) – 2 вида

№	Вид	Численост/бр.	
		Пролет	Есен
1	Гургулица <i>Streptopelia turtur</i>	-	42
2	Сивата чапла <i>Ardea cinerea</i>	5	11
3	Нощната чапла <i>Nycticorax nycticorax</i>	-	8
4	Обикновеният пчелояд <i>Merops apiaster</i>	125	362
5	Папуняк <i>Upupa epops</i>	2	30
6	Черният бързолет <i>Apus apus</i>	57	146

Табл.5-4

По-долу са представени данните от Доклад „Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания” (Матеева, Янков, 2013), „Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори” – Доклад, изготвен от обединение „Еконефт”, 2013 г. и Доклад „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”, изготвен от консорциум „ПЕБ”, 2013 г., резултатите от които са анализирани за територията на ВЕП Пролез.

Значително по-оскъдна е информацията за нощната миграция. Някои проучвания сочат, че нощната миграция е по-интензивна и с много по-големи вариации във височините, отколкото дневната миграция. Например чаплиите, дъждосвирцовите птици, чайките, рибарките и пойните птици мигрират основно през нощта. Наблюденията на тези видове през деня са ограничени и могат да дадат грешна представа за „реалната миграция”. Също така пътищата на придвижване при нощната миграция значително се различават, тъй като нощната миграция се влияе значително по-малко от особеностите на ландшафта.

За проучване на нощната миграция, и особено за отчитане на височините на миграцията (дали попадат в рисковата зона или не) се ползват главно радари. Определянето на видовия състав на мигрантите е по-трудно, тъй като сигналите на радара не дават информация за идентифициране на видова принадлежност. В допълнение полевите експерти могат да определят птиците по звук и да ползват метода на лунния диск като техника за определяне на видовете и като допълнително средство за определяне на посоката и височината на полета.

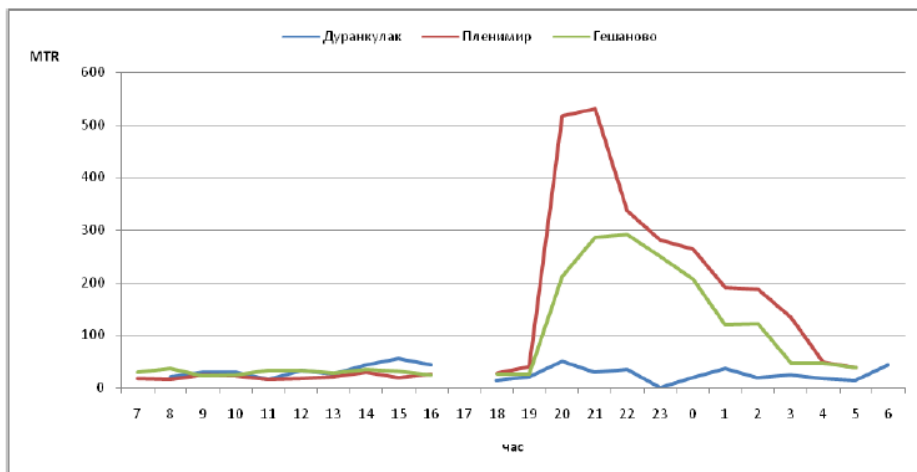
Резултатите от радарните проучвания на миграцията в България са представителни по отношение на нощната миграция. В Доклада „Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания” те са разгледани само по отношение на общия анализ на фронта на миграция през страната. При тях се използва средна интензивност на прелета, отчетена като брой обекти (отделни птици или ята) преминали за един час на фронт с ширина 1 километър. През деня радарът е ползван за калибриране на определената при визуални наблюдения височина на полета на птиците. В анализа се представени радарни изображения на птици, засечени от радари определени до вид от полевите експерти. 276296 – БДЗП.

При изпълнение на проект на МОСВ през 2011 и 2012 г за пръв път в България е проведено проучване на нощната миграция в национален мащаб, чрез радарно проучване. В резултат от радарното проучване е установено, че в Северна България фронтът на миграция на нощно прелитащите птици е с по-висока интензивност в източната част от страната и най-интензивен през Добруджа. В южната част на страната е установено, че през есента на 2012 г. най-интензивен е прелетът в района на Сакар, като на запад и изток постепенно намалява. Характерът на нощната миграция през страната тепърва предстои да се проучва подробно, тъй като се знае малко за нея, но от проучванията 2011/2012 г. е очевидно, че не следва стриктно закономерностите на дневната миграция.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

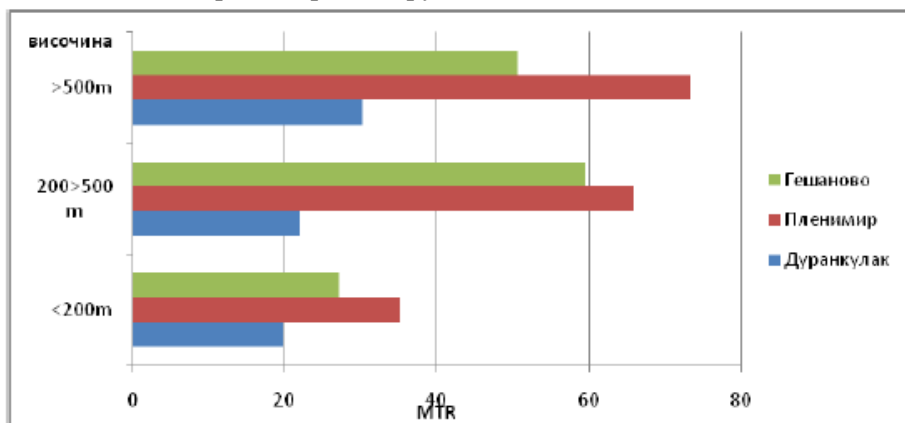
Резултатите от радарните проучвания представени от ЕКОНЕТ за наблюдателните точки в Добруджа са следните:

- В изследвания район най-висока интензивност на прелета е установена на Пленимир в Централна Добруджа (276 обекти/km/h), а най-ниска – в района на Дуранкулак (32 обекти/km/h).
- Нощната динамика на прелета се характеризира с висока интензивност във вечерните часове 20-22 часа и рано сутрин – около 5 часа;
- Най-интензивен прелет във вечерните часове е установен в района на Пленимир. В района на Дуранкулак е установена най-ниска интензивност по време на проучванията (фигура № 5-48)



Фигура № 5-48 Сравнение на денонощната динамика на средната интензивност на прелета на наблюдателните точки Дуранкулак, Пленимир и Гешаново през пролетта на 2012 г.

- При съпоставка на височинното разпределение на средната интензивност на прелета може да се заключи, че и при наблюдателните точки Дуранкулак и Пленимир най-интензивен е прелетът на височина над 500 м, като делът на птиците преминаващи през Дуранкулак /релевантна точка за настоящото ИП/, на височина под 200м е около 7-9% от максималния брой преминали нощни мигранти през Добруджа.



Фигура №5-49 Височинно разпределение на интензивността на прелета на наблюдателните точки Дуранкулак, Пленимир и Гешаново

- Ливадният дърдавец, къдроглавият пеликан и червената каня не са наблюдавани през 2012 г в точка - Дуранкулак.
- По време на есенната миграция 2012 г. са установени 135 индивида, от които 58 са наблюдавани на наблюдателните точки в Южна България и 77 – в Добруджа. В Добруджа пълноценно е наблюдаван да мигрира в Централна Добруджа (Росеново, Пленимир, Преселенци), с най-ниско количество при Дуранкулак.
- Средния интензитет на прелета на наблюдателната точка при Дуранкулак е 125 обекти/km/h
- Интензивността в различните посоки на миграция при Дуранкулак е относително равностойна.

По-долу са представени някои видове нощни мигранти, мигриращи през разглежданата територия, на база съществуващата към момента информация и за които са предложени мерки в т. 6 от ДОСВ.

Пъдпъдък (*Coturnix coturnix*)

Пъдпъдъкът не е предмет на опазване в защитените зони, не е в Червената книга на България, ловен обект, в Приложение 4 на ЗБР. Видът е установен по време на есенната и по време на пролетната миграция да денува в районите по Черноморието. Тъй като видът е нощен мигрант и много малка част от популацията му се отчита денем, не е правена оценка на общия брой мигриращи пъдпъдъци през страната. Голяма част от известните места за почивка (необработваеми площи, запустели ниви и др.) са установени най-вече от отстреляни птици по време на лов. Вероятно един от най-трудните видове за установяване височина на полет, количество на мигрантите и посока на прелет. В периода от 2006 до 2010 г. започват да се провеждат проучвания на миграцията на птиците във връзка с инвестиционни интереси за изграждане на ветрогенератори, като проучванията са съсредоточени основно в Добруджа. При тези проучвания мигриращи пъдпъдъци са регистрирани в Бежаново (13 инд.), Пролез (18 инд.) и Сърнино (4 инд.). Известно е че видът се среща на територията на цяла Добруджа по време на миграция, навлизайки дори и в населените места, лозови масиви, стърнища и др.

През есента пъдпъдъка започва да мигрира през август и продължава до последната седмица на октомври. По време на синхронни паралелни проучвания е установено, че в Добруджа най-интензивно мигрира в края на август. През пролетта мигрира основно през април, като интензивна миграция се наблюдава в последната седмица на април и началото на май. Предложени са мерки за смекчаване на евентуални въздействия върху вида.

Ливаден дърдавец (*Crex crex*).

По време на есенната миграция през 2011 и 2012 г., както и при предишни проучвания е доказано че ливадният дърдавец мигрира през Добруджа и Бургаския район. Тъй като този вид също е нощен мигрант и е много трудно откриваем денем, на база на събраните данни не е възможно да се направи оценка на общия брой ливадни дърдавци, мигриращи през страната.

През есента на 2004 г. в рамките на целенасочено проучване на есенната миграция в Източна България, паралелно на 9 наблюдателни точки за целите на Натура 2000, миграция на един ливаден дърдавец е регистриран при село Горичане.

Видът е много потаен, предимно нощен мигрант. Установяван да мигрира основно през Източна България – Добруджа и в Бургаския район. Пролетния прелет е през април, а есенният – през септември и октомври, като прелет е регистриран основно по Черноморското крайбрежие и през Софийското поле (Симеонов и др., 1990). Натрупаните до сега познания могат да покажат районите, където видът се среща, но не може да се прецени числеността на прелитащата популация. Необходими са целенасочени проучвания специално върху миграцията на този вид.

Видът е в Приложение I на Директива 2009/147. Въздействието върху вида е оценено по-долу при анализа на въздействието върху видовете предмет на опазване в зоните.

Ливадният дърдавец не е наблюдаван като нощен мигрант през 2012 г в точка – Дуранкулак /по данни на ЕКОНЕТ/. През 2011 г са наблюдавани няколко птици.

Сив жерав /*Grus grus*/.

Като се има предвид, че сивият жерав мигрира и нощем, то е възможно отчетените ниски числености да са поради извършване на наблюденията само през деня. В периода от 2006 до 2010 г. започват да се провеждат проучвания на миграцията на птиците във връзка с инвестиционни интереси за изграждане на ветрогенератори, като проучванията са съсредоточени основно в Добруджа. При тези проучвания мигриращи сиви жерави са наблюдавани при Българево, Каварна, Хаджи Димитър, Селце, Пролез, Бежаново, Сърнино, Василево и Мировци численост до 30 индивида (при село Мировци през 2009 г.). Видът е в Приложение I на Директива 2009/147. Въздействието върху вида е оценено по-долу при анализа на въздействието върху видовете предмет на опазване в зоните.

Брегова лястовица (*Riparia riparia*)

Видът не е в Приложение I на Директива 2009/147, но е предмет на опазване в защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие, редовно срещащи се мигриращи птици. Не е в Червената книга на България.

В периода от 2006 до 2010 г. започват да се провеждат проучвания на миграцията на птиците във връзка с инвестиционни интереси за изграждане на ветрогенератори, като проучванията са съсредоточени основно в Добруджа. При тези проучвания мигриращи брегови лястовици са наблюдавани при Каварна, Хаджи Димитър, Селце, Могилище, Бежаново, Шабла, Пролез, Горичане, Сърнино, Василево, Люляково, Снягово, Телериг, Карапелит, Росица, Александрия, Добрин и Станата. Най-големи концентрации мигрантите образуват по бреговете на някои влажни зони. По време на есенна миграция бреговете лястовици основно са концентрирани в района на Приморска Добруджа.

Бреговата лястовица има относително къс период на миграция в сравнение с другите видове. През есента мигрира от началото на август до края на септември. Интензивния прелет в Северна България приключва през първата седмица на септември. По време на пролетна миграция прелетът започва от началото на април, когато започват да прелитат отделни индивиди. Интензивният прелет обаче започва през последната седмица на април и продължава и след средата на май.

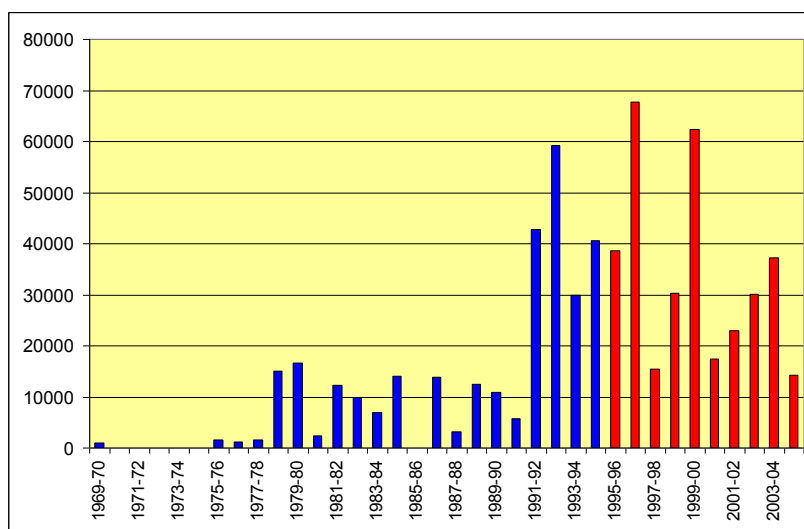
Най-интензивен прелет на брегови лястовици е регистриран в ранните сутрешни часове (обикновено до 10 ч най-късно), както и в късните следобедни и вечерни часове. С радарни проучвания е установено че птиците започват да летят още преди изгрев и продължават да летят след залез слънце. Нощната миграция в почти всички проучвани райони е най-интензивна при свечеряване и продължава до 2 часа слез залез слънце.

В защитена зона „Шабленски езерен комплекс” видът гнезди с численост около 100 двойки.

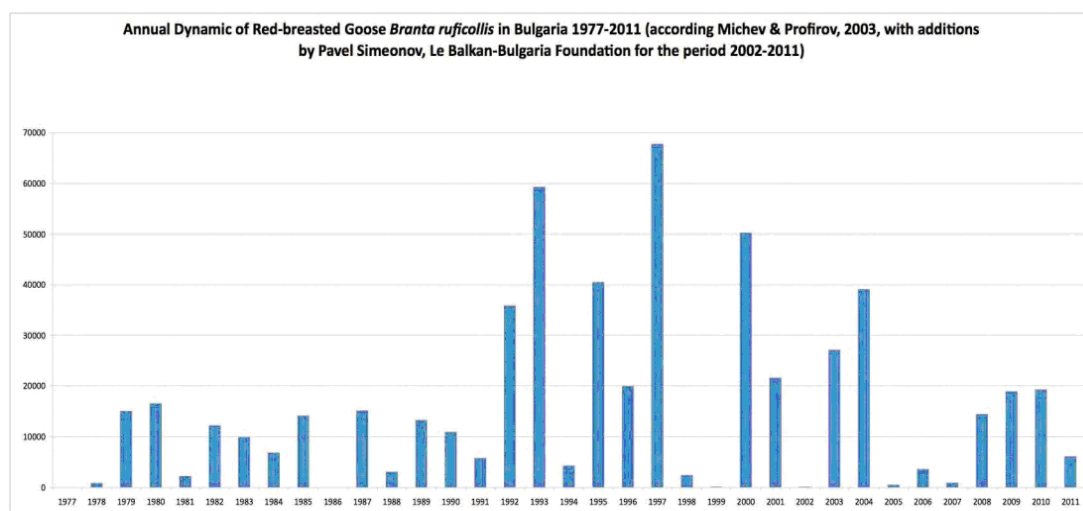
На територията на инвестиционното намерение числеността на вида е ниска по време на миграция, но въпреки това са предложени са мерки за смекчаване на евентуални въздействия върху вида.

Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*). Световно застрашен в категория “Уязвим” (Collar et al., 1994), зимуващ за района на защитените зони и Черноморието. Към същата категория е отнесена и в последното издание на Световната Червена книга (BirdLife International, 2000). Според системата на BirdLife International се причислява към категория SPEC 1, а на европейско ниво се определя като "Локализиран" вид (Tucker and Heath, 1994). Общият брой на птиците в света е подложен на значителни колебания (между 1956 и 1969 г. червеногушите гъски намаляват от 60 000 на 25 000 индивида). Факторите за неблагоприятното състояние на вида са промените в земеделието (и най-вече замаяната на житните култури с високостъблени), ловната преса, влошаването на условията във влажните зони. Видът е рядък за България до 70-те години на 20 век. След 1990 г. се установяват числености от по няколко десетки хиляди зимуващи индивида, до 80-90 % от цялата световна популация на вида. България се оказва от ключово значение за опазването на вида като цяло. В последните няколко години 2018 – 2021, по – високи числености и концентрация на червеногуши гъски се наблюдават и в Южна България във вътрешни водоеми в смесени ята с големи белочели и сиви гъски. През последните няколко години се наблюдава силен спад в числеността на вида в района на Шабленско и Дуранкулашко езеро.

Детайлни проучвания върху екологията на вида, неговата численост и заплахите, както и редица конкретни теренни дейности за опазването на червеногушата гъска са извършвани от БДЗП и Българо-Швейцарската Програма за опазване на Биоразнообразието (БШПОБ) в района на приморска Добруджа (Dereliev, 1998; Дерелиев, 2000; Dereliev et al., 2000). Видът е обект на изследване и опазване и от фондация “Льо Балкан”.



Фиг.№5-50 Зимувача популация в България до 2004г /презентация - Работна група в Тулча Румъния – 25-27 юли 2005г/



Annual counts of Red-breasted Goose *Branta ruficollis* in Bulgaria 1977-2011 (according to Michev & Profirov 2003, with additions by Pavel Simeonov, Le Balkan-Bulgaria Foundation for the period 2002-2011)

Фиг.№ 5-51 Годишни числености на червеногушата гъска в България от 1977 до 2011г.

„Тесни места” в жизнения цикъл на вида

Червеногушата гъска е типичен пример за вид, който има ясно изразени "тесни места" в жизнения си цикъл по време на зимуването си в България, което го прави силно уязвим. Основното е сложното съчетание от необходими условия, за да може видът да пребивава (големи незамръзващи водоеми, стоящи пресни води, ивица защитна растителност по бреговете, спокойствие, близост на ниви, покълнали зърнени култури, тънка или липсваща снежна покривка). Второ тясно място при червеногушата гъска е концентрирането на основната част от световната популация на вида в две малки влажни зони (Дуранкулашкото езеро, Шабленския езерен комплекс и Бургаски езера) за продължителни периоди от зимата. Към настоящият момент има значителна промяна в местата които предпочитат за обитаване на територията на България. По последни данни, червеногушите гъски се наблюдават в района на Бургаските езера, като там се концентрират всички гъски от вида. Трета особеност, която прави вида много уязвим, е високата чувствителност към фактора безпокойство, изразен в почти постоянна ловна преса през зимата. Критична за вида е и тясната привързаност с най-многобройния и масово ловуван вид, какъвто е голямата белочела гъска.

ЗАПЛАХИ И ЛИМИТИРАЩИ ФАКТОРИ /по Национален план за действие за опазването на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) в България, 2002 – 2006 г./

-засушаване на климата и глобално затопляне

Засушаването на климата и силното намаляване на валежите, особено през есенния период, води до недостатъчно развитие на посевите от зимна пшеница и до липса или неблагоприятно състояние на основната храна на гъските през зимата.

-мразовити и много снежни зими

Продължителните и рано настъпващи зими с преобладаване на ниски температури и обилен сняг имат значителен отрицателен ефект.

-рязка смяна в начина на ползване на някои от местата на нощуване на вида

През 2001 г. едно от най-значимите места на нощуване на червеногушата гъска в Южна България – езерото Вая до Бургас, е отдадено на значителен брой арендатори за стопански риболов.

Екологични особености на вида

-склонност към образуване на мащабни концентрации

Червеногушата гъска има склонност към формиране на мащабни концентрации, които могат да надхвърлят 50% от нейната световна популация. В допълнение към това птиците могат да се струпват в много малки по територия места, какъвто е случаят с нощувките в България. Този факт прави вида силно уязвим от действието на неблагоприятни фактори, които засягат значителна част от популацията или дори могат да доведат до физическото ѝ унищожаване.

- мащабно безпокойство поради лов в местата на нощувките

Непосредствено около основните места на нощуване през всички месеци от ноември до януари (а през някои години – и през целия февруари) се извършва извънредно интензивен лов от страна на местни ловци, пришълци от други краища на страната и чуждестранни ловци по линията на международния ловен туризъм.

Изисквания към местата за хранене

Хранителните местообитания са пространни площи с поникнали зърнени култури на равнинен терен, осигуряващи достатъчна обгледност и възможност птиците отдалеч да забележат евентуален неприятел. През есента, когато житните култури още не са поникнали, гъските се хранят често в царевични ниви, където обикновено има неприбрано опадало зърно.

Картираните места за хранене по проект на Българо-Швейцарската Програма за опазване на Биоразнообразието (БШПОБ) в района на Приморска Добруджа (*Dereliev, 1998; Дерелиев, 2000; Dereliev et al., 2000 - Резултати от мониторинга на зимуващите гъски в района на Дуранкулашкото и Шабленските езера за периода 1995-2000г*) са представени подробно в раздел 5.1.2. Картирането е проведено през зимите в периода 1995 – 2000г. Наблюдаваните пасящи ята са нанасяни върху карта на югоизточна Добруджа в мащаб 1:75 000. Освен местоположението на ятата (идентификационен кодов номер на полето), са отбелязвани броя на птиците в ятото, видовата му структура (червеногуша гъска, голяма белочела гъска, др.), хранителния ресурс в това поле (житен посев, стара царевична нива, треви, угар, др.), както и часа на хранене.

Съгласно (*Дерелиев, 2000; Dereliev et al., 2000*) - за да може едно поле да бъде определено като поле със значение за червеногушата гъска, трябва редовно да е посещавано най-малко от 1000 птици (над 1% от популацията). *Като редовно посещавано поле може да се счита такова, в което през пет годишния период на изследването поне в две години там са били установявани гъски. (Дерелиев, 2000)* В рамките на пет годишен период присъствието на гъски поне в две от годините в едно и също поле може да се счита за редовно присъствие, което се обяснява със сеитборборота, прилаган в земеделската практика. *Като поле с високо значение за червеногушата гъска може да се счита такова, в което поне в две от петте години са установявани ята от над 5 000 птици (над 5% от популацията), или в което поне в три от петте години са установявани над 1000 птици. (Дерелиев, 2000)*

Като поле с много високо значение за червеногушата гъска може да се счита такова, в което в поне три от петте години са установявани над 5 000 гъски. (Дерелиев, 2000).

През сезоните на изследването пасящи червеногуши гъски са били локализирани в общо 52 полета. Като места за хранене с високо или много високо значение за гъските могат да бъдат определени 8 полета (15,4%). Всички тези 8 полета са разположени в близост до езерата, непосредствено край водоемите или максимум до 10 км от тях (Дерелиев, 2000).

След 2007 година картирания са провеждани както от БДЗП, по проекти, така и от частни инвеститори, в т.ч. и 3-годишен зимен мониторинг в терените на настоящото ИП, както и постоянен зимен мониторинг във ВЕП „Св. Никола”. Данните от проведените мониторинги са подробно представени по-горе в раздел 5.1.2.

Направен е Кернел анализ за паша на гъски до и след 2007 година /източник Доклад 5-2010г на БДЗП/, който показва, че: 1). настоящото ИП до 2007 г се е намирало извън местата за хранене /отделено на повече от 3-4 км до 2007г; 2). настоящото ИП се намира в периферията, на границата на местата за хранене на гъски след 2007г; 3). Независимо, че гъските проявяват известна консервативност, то те изместват ареала си на хранене.

Резултати от собствен мониторинг засягащи червеногушата гъска

Извършените орнитологични проучвания на зимуващите птици са свързани с получаване на данни, които да се използват при изготвянето на ДОСВ и ДОВОС. За целите са проведени теренни наблюдения обхващащи голям период от време проследяващ наличието и характеристиките на червеногушата гъска в терените и района на ИП.

Зимен период на 2010 – 2011 г

Червеногушата гъска е основен преминаващ и хранец се на територията на проучвания район вид. Със сигурност са определени максимални стойности на 31.02 и на 02.02.2011г. – 500 и 400 индивида (вероятно става въпрос за едни и същи птици наблюдавани над територията при вечерните миграции – 17:46 и 17:43). Поради трудностите при отчитането на броя червеногушите гъски, в общите ята с голямата белочела гъска, има записани ята (средно от 500 – 600 броя на ден, до над 2000 бр. на ден – 01.02.2011г), които са смесени и точния брой на двата вида в тях е невъзможен. Голямата част от гъските са наблюдавани източно от Горичане извън територията на планирания ВЕП.

Зимен период на 2013 – 2014 г

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН и съседните терени имаше само един период от 07.02. до 14.02. в който се регистрираха хранещи се гъски от видовете Голяма белочела и Червеногуша. Тази територия се намираше в североизточната част на парка, непосредствено преди село Пролез в дясно от пътя. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 07.02. с численост Голяма белочела гъска - 1500 бр. и Червеногуша гъска - 200 бр. Птиците се задържаха по нивите до 14.02. като най – голямата численост бе отчетена на 11.02., достигна до около 3000 бр., като от тях Червеногушите гъски наброяваха около 560 бр. Тези наблюдения в района на парка се явяваха най – отдалечени от Шабленско езеро на 8 км. При съпоставяне с другите регистрирани хранещи се гъски по нивите в района на Шабленско езеро и Тузла се установи че тази територия се явява най – отдалечена от водните площи. По този начин се констатира, че гъските не се отдалечават от езерата и в радиус от 8 км се наблюдават хранещи се гъски от местата за нощувка и водопой.

Зимен период на 2014 – 2015 г

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН и съседните терени имаше само един период от 13.01. до 16.01. в който се регистрираха преминаващи гъски от Голяма белочела гъска. Тази територия се намираше в северната част на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 13.01. с численост Голяма белочела гъска - 144 бр. летици в северозападна посока. Птиците преминаваха през територията на парка само в светлата част от деня, не се забелязаха други ята, а регистрираните кацаха на нива в източна посока от парка. При преминаване по трансектите на територията на парка не бяха регистрирани хранещи се гъскина територията на ИН. В следващите два дни имаше няколко преминавания в двете посоки от изток на запад и обратно с най – голяма численост, ято от 640 бр. Големи

белочели гъски. Основно прелетите бяха в северната част от парка в часовата зона от 09.00 h до 13.00 h на височина м/у 150 и 200 м., като след преминаването в едната посока се завръщаха посока езерото до 10 - 20 минути. Тези наблюдения на преминаващи птици в района на парка се явяваха в следствие на пасящите извън парка гъски на отстояние около 1 км в североизточна посока нива. При наблюдаването на хранещите се там птици се установи численост от около 4500 бр. Големи белочели гъски и около 2200 бр. Червеногуши гъски. Посевът в нивата беше от рапица, като основно гъските се задържаха до около 14.00 h след което отлитаха посока Шабленско езеро за водопои след което заемаха ниви в близост до езерото. Присъствието на птиците в посочената нива бе за 3 дни след което с приблизителна численост гъски се наблюдаваха на терен отдалечен на 3км в източна посока от парка. По този начин се констатира, че гъските са се преместели там и не се отдалечават от Шабленското езеро.

Зимен период на 2015 – 2016 г

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН не се наблюдаваха преминаващи и пасящи гъски, като в съседните терени имаше само един период от 06.01. до 08.01. в който се регистрираха преминаващи гъски от вида Голяма белочела гъска. Тази територия се намираще в североизточната граница на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 06.01. с численост Голяма белочела гъска – 190 бр. летящи от югоизток посока. Птиците преминаваха в близост до границата на парка само в светлата част от деня, не се забелязваха други ята, а регистрираните кацаха на нива в източна посока от парка. При преминаване по трансектите на територията на парка не бяха регистрирани хранещи се гъски на територията на ИН. В следващите два дни имаше няколко преминавания в двете посоки от изток на запад и обратно с най – голяма численост, от няколко ята с обща численост от 420 бр. големи белочели гъски. Основно прелетите бяха близо до североизточната част от парка в часовата зона от 09.00 h до 13.00 h на височина м/у 150 и 200 м. Гъските бяха наблюдавани да кацат в житна нива отдалечена на около 2000 м. източно от парка. Тези наблюдения на бяха в резултат от пасящите извън парка гъски на отстояние около 2 км в североизточна посока нива. При наблюдаването на хранещите се там птици се установи численост от около 1500 бр. Големи белочели гъски и около 4000 бр. Червеногуши гъски. Посевът в нивата беше от пшеница, като гъските се задържаха през целия ден, поради наличие на вода в ниската част на нивата, а към 16 h отлитаха в посока Шабленско езеро за нощувка. Присъствието на птиците в посочената нива бе за 3 дни, след което поради затопляне на времето гъските постепенно се изтегляха на север, като не се наблюдаваха никакви птици в продължение на 10 дни.

През този период прелети на гъските се наблюдаваха на югоизток от разглежданата територия. За целия период на наблюдение бяха отчетени 6 дни в които имаше паша в нива източно от село Горичане и прелети в следствие на хранещите се гъски към Шабленско езеро. Изброени бяха около 6200 гъски от видовете Голяма белочела – 2200 и Червеногуша 4000 бр. Към момента на установяване на прелетите, имаше паша само на посочения терен, като гъските се придържаха изцяло в нивата с пшеница. Като цяло гъските се наблюдаваха в едни и същи ниви, като често се виждаха големи струпвания. Основно за изхранване се ползваха терени на север и северозапад в близост до езерото.

Зимен период на 2019 -2020 г. и 2021 -2022 г.

За целия зимен сезон на наблюдение върху цялата територия на ИН не се наблюдаваха преминаващи и пасящи гъски, като в съседните терени имаше само един период от 18.02. до 21.02. в който се регистрираха преминаващи гъски от вида Голяма белочела гъска. Тази територия се намираще в североизточната граница на парка, непосредствено преди село Пролез. Първото наблюдение на гъски бе отчетено на 18.02. с численост Голяма белочела гъска - 43 бр. летящи от югоизток посока.

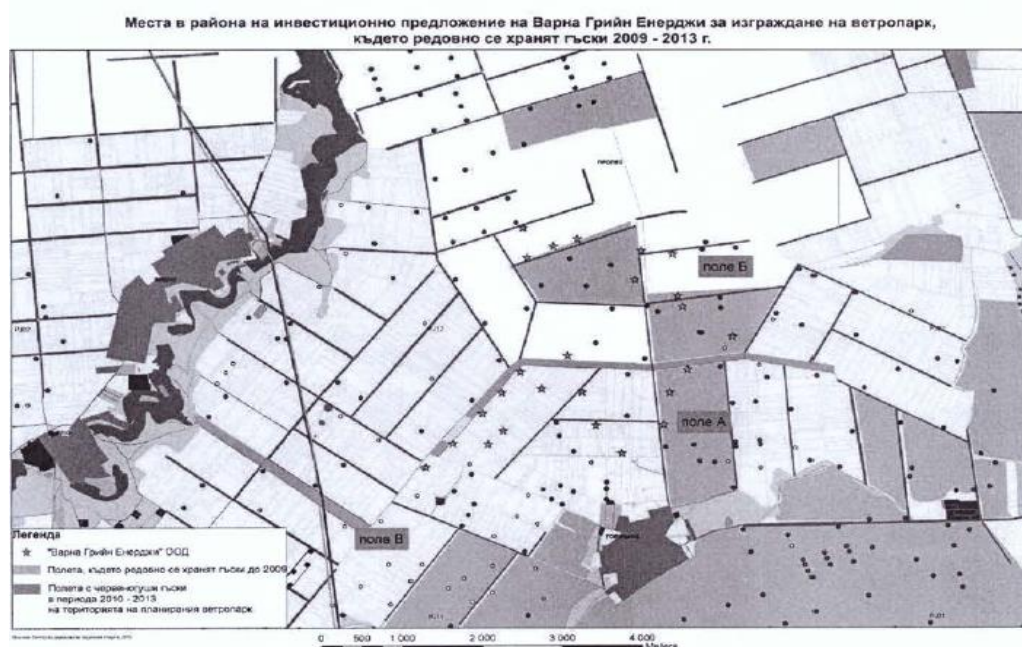
Зимен период	Численост Червеногуша гъска	Процент от световната популация 50000 бр.
2010 – 2011 г.	400 – 500 бр.	1 %
2013 – 2014 г.	200 – 560 бр.	1,12 %
2014 – 2015 г.	Липсва на територията на ИП	
2015 – 2016 г.	Липсва на територията на ИП	
2019 – 2020 г.	Липсва на територията на ИП	
2021 – 2022 г.	Липсва на територията на ИП	

Табл.5-5

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Данни по писмо с изх. № 178/16.12.2013 г. от БДЗП за установените червоногуши гъски на територията на ИП

местоположение на картата	вид	брой	дата	наблюдател
2010 г.				
поле А	Branta ruficollis	200	26.1.2010	Симеон Гигов
	Branta ruficollis	30	30.1.2010	Симеон Гигов
	Branta ruficollis	10	6.2.2010	Симеон Гигов
	Branta ruficollis	1	11.2.2010	Симеон Гигов
2012 г.				
поле В	Branta ruficollis	20	7.2.2012	Стоян Николов, Младен Василев
2013 г.				
поле Б	Branta ruficollis	65	30.1.2013	Анна Станева
	Branta ruficollis	969	31.1.2013	Петър Янков



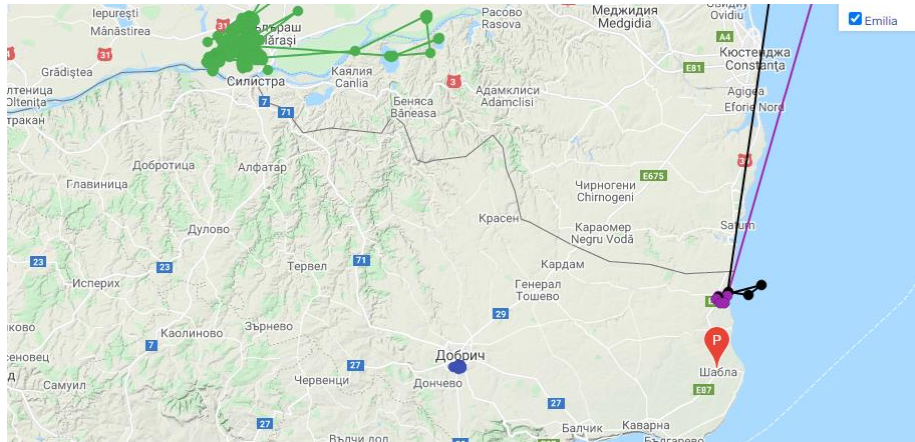
Фиг.№ 5-52

От цитираната информация за регистриране на червоногуши гъски в района на ИП се констатира сходни числености и наличие през посочените години от предоставената информация на инвеститора и БДЗП. Основното разположение на пашуващите гъски е по източната граница на ветропарка, което съвпада с цитата от „Наръчника за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червоногушата гъска“ че „Пространствена граница на въздействия върху червоногушата гъска. В резултат на целенасочени проучвания е установено, че червоногушите гъски се хранят предимно на разстояние до 10 km от местата на ношуване“. Направеното заключение на екипа изготвил наръчника посочва че червоногушата гъска се храни и обитава „до 10 km от местата на ношуване“, тоест разглежданото ИП попада в границите или извън ако се приеме че гъските ношуват по последни данни главно в морето.

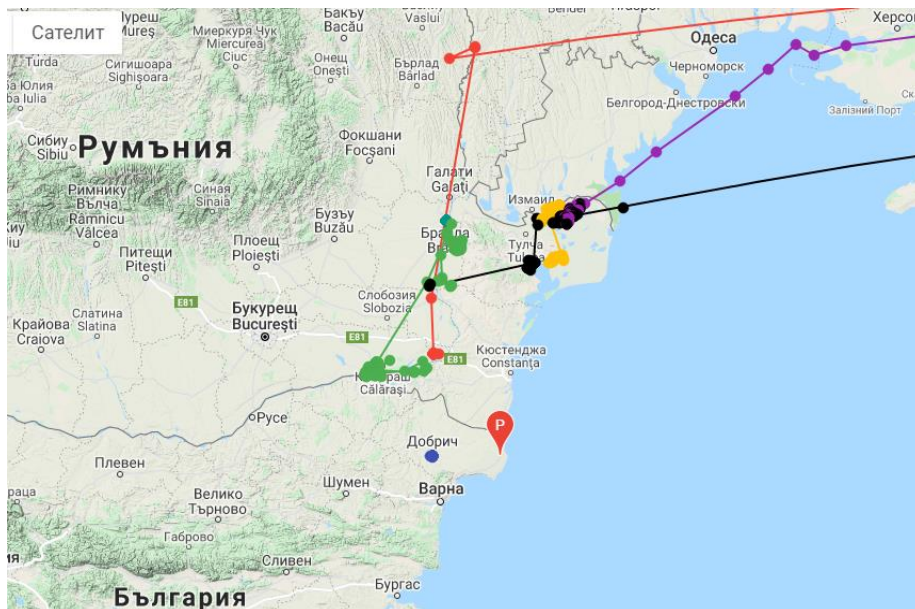
По проект на БДЗП „Опазване на червоногушата гъска по прелетния път“ има възможност за проследяване на 16 бр. червоногуши гъски. От направена справка на страницата на проекта за движението на гъските в територията на България през последните 3 месеца се установи, че на територията на ИП не са регистрирани наличие или преминавания. Като се има предвид, че гъските основно се придържат към едни и същи територии групово по време на миграция, а от сателитните данни се вижда, че тяхното присъствие липсва в

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

района на ИП, то не се очаква въздействие. С намаляването на присъствието на червеногушата гъска на територията на страната, намалява и очакваното въздействие върху вида.



Фиг. №5-53 Резултати от сателитно проследяване на 16 бр. червеногуши гъски за последните 3 месеца, считано от 15.02.2019 г.



Фиг. №5-54 Резултати от сателитно проследяване на 16 бр. червеногуши гъски за последния 1 месец, считано от 15.02.2020 г.

ОБОБЩЕНИ РЕЗУЛТАТИ:

При проведените многогодишни изследвания резултатите показват, че:

- Изследвания за предпочитаните места за хранене на червеногуши и белочели гъски са провеждани, анализирани и публикувани редовно от 1995 до 2001г и от 2010 до 2016 г. Информацията е анализирана неколkokратно и са обозначени ключови места за хранене – предпочитани полета, полета с високо значение и много високо значение за зимуващите птици. Ветрогенераторният парк е извън тези територии.
- Мониторингът провеждан от БДЗП през годините, както и мониторинги на други независими инвеститори не са установили паша на гъски в терените на ИП;
- Над 83% от наблюдаваните хранещи се зимуващи гъски са в региона на езерата Шабленско и Дуранкулашко, както и до 8 км от крайбрежието на общините Шабла и Каварна. По-малко от 7% са случаите на паша на зимуващите гъски в по отдалечени територии, като предпочитани от тях са полетата в обхвата на 33 ”Било” /това се вижда и от Кернел анализът изготвен от БДЗП/;
- В периоди без ловна преса, както и в много студено време гъските се хранят в близост до езерото.
- В района на планирания ветропарк ВЕП Пролез не са установени предпочитани полета за хранене от белочели и червеногуши гъски. ИП е отдалечено на повече от 3,5 км от полета с високо значение и много високо значение за зимуващите птици;

- Планираният парк се намира в най-западната част – на границата на ареала за хранене на белочели и червеногуши гъски съгласно проведения от инвеститора мониторинг, както и по данни от Кернел анализ направен от БДЗП;
- Епизодично и еднократно са установени хранещи се белочели и червеногуши гъски с много ниска численост в поле източно от съоръжения №№ 3 и 4 и в близост до съоръжение №12, в обхвата на парка преди редуцирането. Не е установена повторемост на пашата на гъски в тези полета през периода на провеждан мониторинг от 1995 г до 2020г.
- Западно от селата Пролез и Горичане има „предпочитани” полета за паша на гъски, отдалечени на повече от 1,2 км от планирания ВЕП. Установена е повторемост на пашата в тези полета;
- Определящи фактори за избор на места за хранене на гъските са ловната преса в региона, както и вида на посева. Предпочитана храна за гъските са листата на зимната пшеница. Гъските не предпочитат места с гъсто разположени пояси и слаба видимост /по отношение появата на ловци/. Над 90% от територията на ветропарка е покрита с полезащитни пояси и това е причината за слабото и ползване за хранене.
- При проведения мониторинг на зимуващи птици в съществуващ парк - *ВП парк “Свети Никола” е установено, че гъските се хранят и в близост до съоръженията – до 200-250 м от тях /представено в графиките към докладите/, като включително навлизат за хранене и между групите ветрогенератори. Percival 2003 и проучвания в Урк, Холандия съобщават за 300 метров прогонващ ефект на ветрогенератори.* През първата година от построяването на ветропарка са установени хранещи се гъски в 2-3 полета, а в следващите зими е установено значително навлизане на хранещи се гъски във ветропарка. Количеството хранещи се гъски в рамките на ветропарка се увеличава с всяка следваща година.
- *Кернел анализът* изготвен от експерти на БДЗП показва мобилност на гъските при използване на места за хранене и изместване на предпочитаните и по-рядко посещаваните за паша терени.
- Със заповед № РД-330/28.04.2014 на МОСВ е обявена Защитена зона „Било”, където са едни от най-големите зимни концентрации на гъски в Европа, предимно в сезони с ловна преса. Зоната обхваща обширни блокове със зимна пшеница, които са основната хранителна база за зимуващите водолюбивы птици. Зоната е обявена за опазване на местата за хранене на световно застрашените червеногуши и малки белочели гъски. Зоната е с площ от 86 206, 115 дка и се намира на около 4,5 км северно от територията на ИП.

Възможните преки и косвени въздействия от реализацията и експлоатацията на ИП върху зимуващи гъски са:

- Рискът от сблъсък с ветрогенераторите при дневни миграции към местата за хранене;
- Отнемане на хранителни местообитания по време на зимуване;
- Безпокойство и прогонващ ефект.

Рискът от сблъсък на гъски и в частност червеногуша с ветрогенераторите е подробно проучван в световен мащаб, като има конкретни преки наблюдения в терените на ВЕП „Св.Никола” в продължение на 7 години.

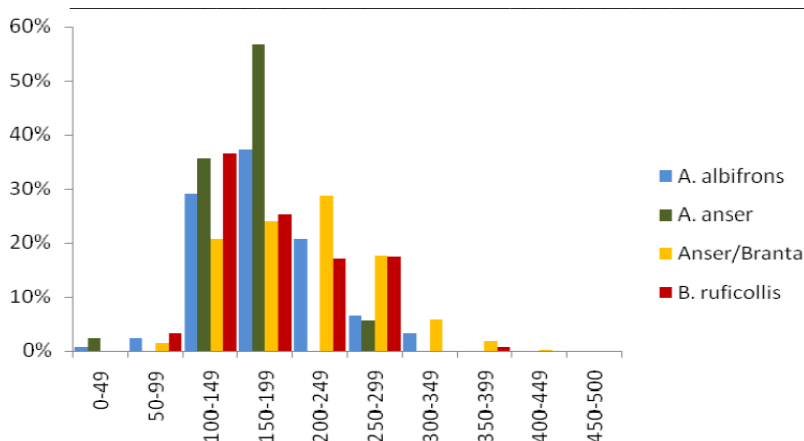
Предпазната степен на избягване за гъските препоръчвана от НейчърСкот е 99,8 %, базирано на проучване от 2013 г. Тази стойност е използвана по-долу за изчисляване на риска.

Седем годишното проучване/мониторинг на ВЕП „Св.Никола” на AES, показва **стойности на избягване за гъските 100%**. При мониторинга **няма сблъсъци с гъски прелетели през парка**. През парка през зимен сезон са засечени средно около 290 000 полета на гъски. По-долу ще представим данни от мониторинга на ВЕП „Св. Никола” – количества птици преминавали през ветропарка през различните години. Още повече, че около 90% от преминалите птици са летели в рисковата височина – до 300м.

Данни 2008-2009 г

През зима 2008-2009 има 298 индивидуални наблюдения на преминаващи през парка на AES гъски, като 91% от птиците са наблюдавани да летят при височина между 100 и 300 метра височина

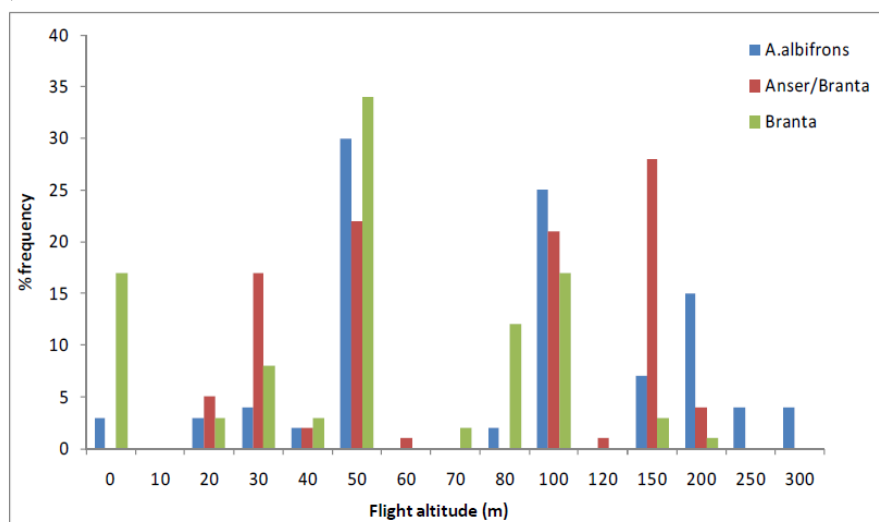
Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фигура Сравнително разпределение на височините на полетите на всички видове ГЪСКИ

Фиг.№5-55

Данни 2009-2010 г



Фиг. №5-56 Брой на птиците преминали през ветропарка 2010-2011г и височина на полета

Таблица №5-5 показва височина на полетите на гъските регистрирана от радара (N = 1477 ята) при мониторинг 2010-2011:

Височина (м)	Пропорция	Брой засечени гъски
0-49	2%	5700
50-99	20%	60110
100-149	41%	121940
150-199	30%	89120
200-250	7%	19550
Общо	100%	296420

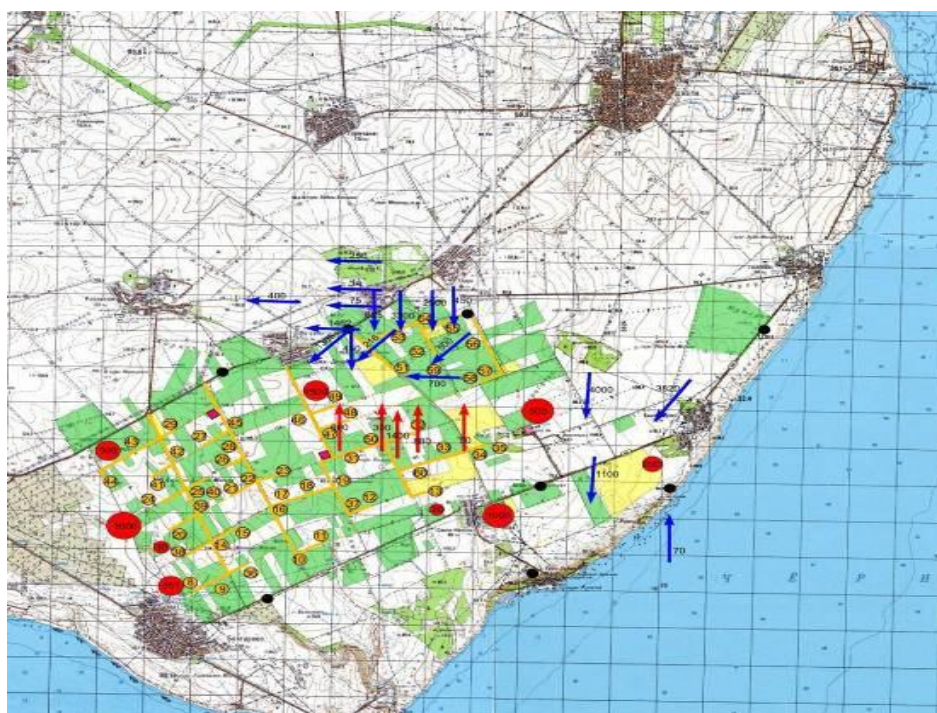
Табл.№5-5

Данни 2012-2013 г

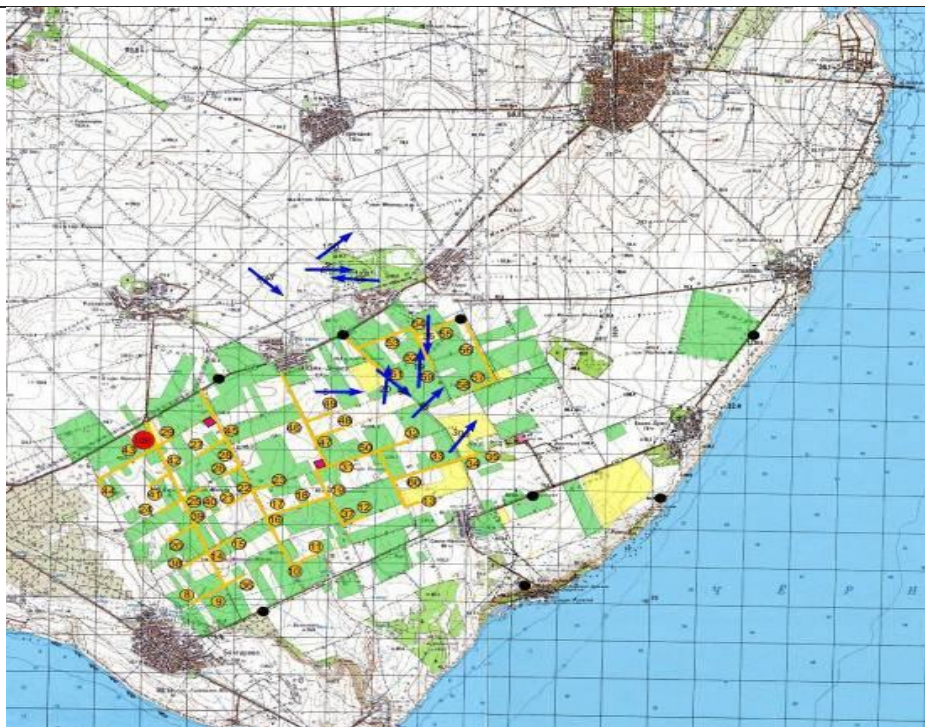
Table Comparative distribution of the flight altitudes of geese observed in the SNWF territory from the vantage points (N = 627,345 birds).

Altitude band (m)	A. albifrons	Anser/Branta	B. ruficollis	Total
0-49	36%	35%	26%	35%
50-99	34%	23%	40%	27%
100-149	14%	10%	18%	11%
150-199	7%	14%	9%	12%
200-249	6%	17%	4%	13%
250-299	1%	1%	1%	1%
300-349	0%	1%	1%	1%
350-400	0%	0%	0%	0%

Табл.№5-6



Фиг. №5-57 Полети на гъски на 29.01.2012



Фиг. №5-58 Полети на гъски на 14.02.2012 г.

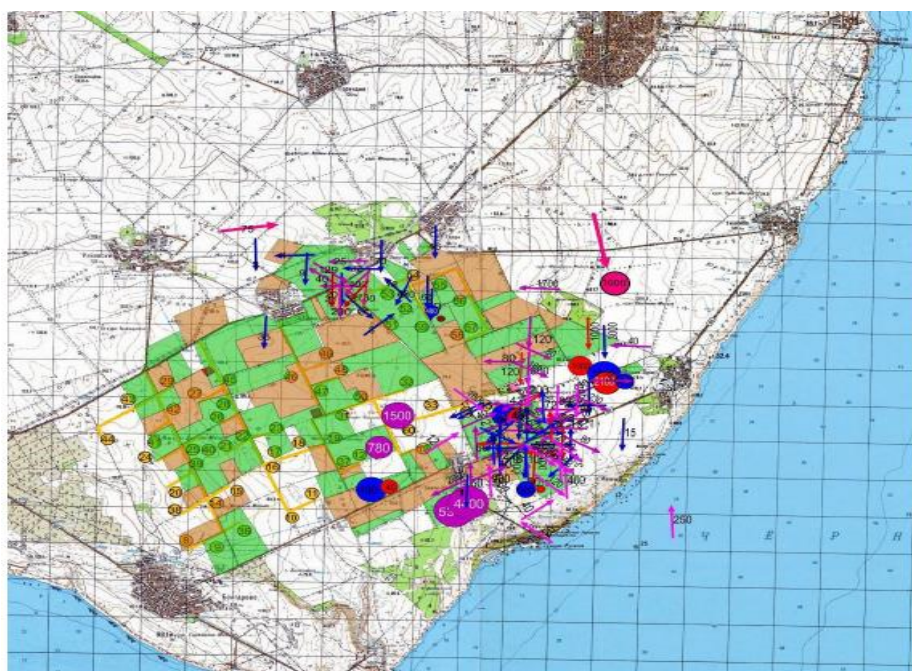
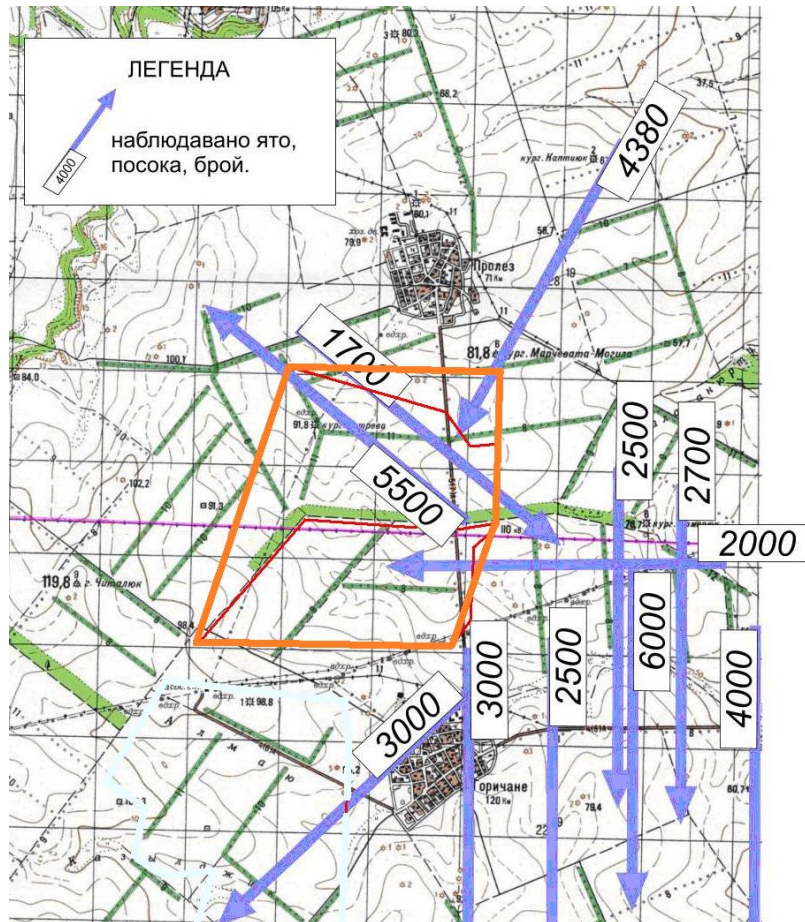


Figure . Raw data representing spatial distribution of GWFG (blue), RBG (red) and mixed flocks (purple) in the study area as observed in winter 2013 – 2014. Flights are shown as lines, with arrows indicating direction of flight, and circles indicate observations of feeding flocks on the ground. Wind turbines of SNWF are shown by the yellow numbered circles. Wheat fields are shown in green. Brown fields are ploughed, but potentially can be used by feeding geese because of the last season's crop seeds. White colored fields between turbines are planted with rape.

Фиг. №5-59

Данни от собствен мониторинг през 2011 г

Над терените на ИП за целия зимен период са преминали четири ята – от по 2000, 4380, 1700 и 5500 бр. Общо 13580 гъски са преминали през ветропарка. За едното ято, птиците са установени да се хранят в близки до парка ниви и умишлено са вдигнати по време на лов (сравнително късно преминаване, ловен ден с високо човешко присъствие в района, полет на много широк фронт, шумни птици). Шест преминавания на големи ята са засечени източно от терените на ИП – за тях не се очаква епизодично/традиционно да преминават през ветропарка, тъй като те летят към поле за паша с „предпочитано място” /регистрирана паша на гъски 1998 2011 и 2015г/. Полето се намира на около 1,5- 2 км на изток-югоизток от ВЕП.



Фиг. №5-60

Изследванията съответстват на тези на проведени от AES - 51 % от тях птиците са наблюдавани да летят на височина между 100 и 200м. , 20% от птиците са регистрирани да летят над 200 м., а 29 % до 100 м.

По време на мониторинг през зими 2013-2014 и 2014-2015 са засечени значително по-малък брой прелети на птици в близост до ИП. Основните прелети са към описаното по-горе място на 1,5- 2 км на изток-югоизток от ВЕП – „предпочитано място за хранене.

Сравнение с данните от мониторинга на ВЕП „Св.Никола” на AES.

През ВЕП „Св.Никола”, в продължение на седем годишен мониторинг е установено преминаване на средно по 290 000 птици. През ИП са установени преминавания на 13580 птици /при ежедневни наблюдения / през 2011г/ и значително по малко птици през следващите зими. Птиците преминали през терените на ИП представляват 4% от регистрираните птици в парка на AES, където не е установена нито една колизия с преминаващи гъски. При всички мониторинги – тези на AES и в терените на ИП са получени релевантни данни – за преминаване на гъските 80-90% в опасния диапазон до 300м височина.

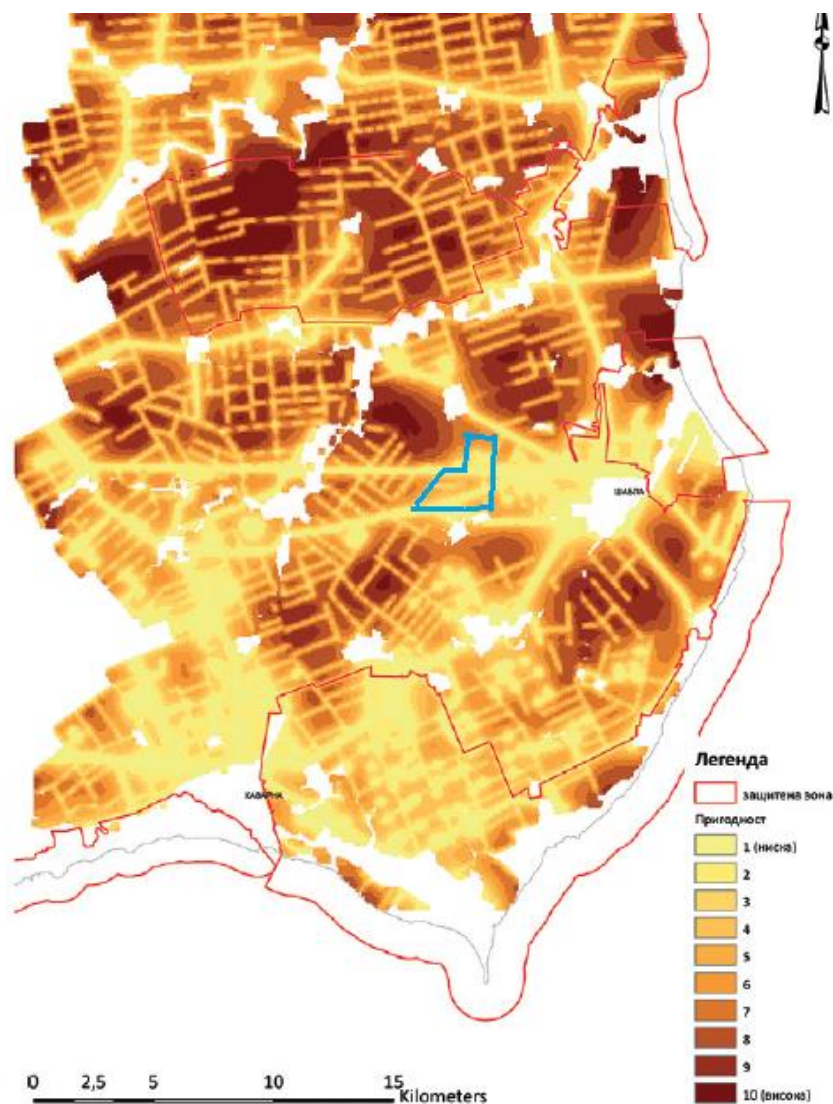
По -долу представяме снимки на преминали ята гъски през ВЕП на AES.



Фиг.№5-61 Преминаване на гъски през ветропарка „Св.Никола“

Отнемане на хранителни местообитания на червеногушата гъска.

Настоящото ИП е разположено в район/ земи с ниска пригодност на хранителните местообитания на червеногушата гъска. Единствено съоръжения 3 и 4 /разположени в северната част на процедирия преди редуцирането парк/ са в земи окачествени с ниска до средна пригодност за места за хранене на вида. Данните и ГИС модела е публикуван в „Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София” с автор Ирина Костадинова.



Фигура. Модел на пригодността на хранителните местообитания на червеногушата гъска в Приморска Добруджа (кафяво – висока пригодност; жълто – ниска пригодност) (източник: полеви проучвания по проект LIFE09/NAT/BG/00230 за опазване на червеногушата гъска)

Фиг. №5-62

Няма съществен международен опит с въздействие на ветрогенератори върху местата за хранене на зимуващата червеногуша гъска, тъй като основните зимуващи популации са в западната и южна част на Черно море.

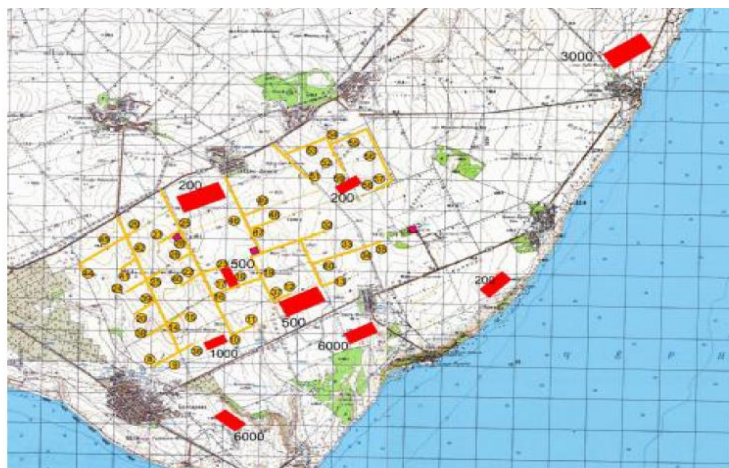
Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Придобит опит и реални данни от постоянен 7- годишен мониторинг съществува от ВЕП „Св.Никола”.

Данните от мониторинга установяват хранещи се птици на разстояние 200-250м от съоръженията, както и редовно ползване на полета между ветрогенераторите за хранене на големи ята от птици – 5000, 7000, 10000броя.



Фиг. №5-63 Хранещи се гъски през зима 2008-2009г - със стойности от 5000 и 3000 бр



Фигура Разпределение на хранещите се ЧГГ спрямо територията на проекта. Представена е максималната регистрирана бройка по време на сезона.

Фиг.№5-64

Данните са от проведен мониторинг през зима 2009-2010г. /отбелязани са средния брой птици в полетата през сезона. В тези полета има максимални стойности на ята от 4000 и 3000 птици.

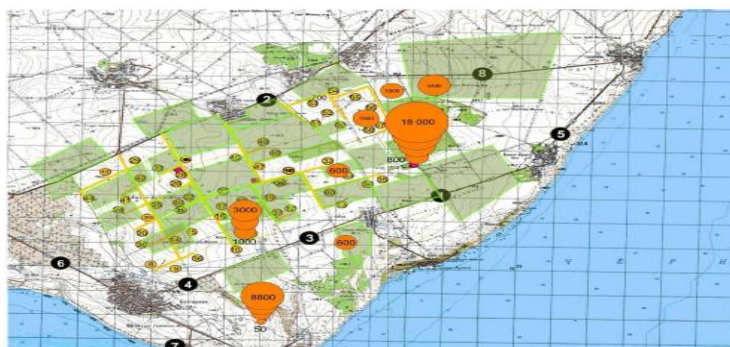
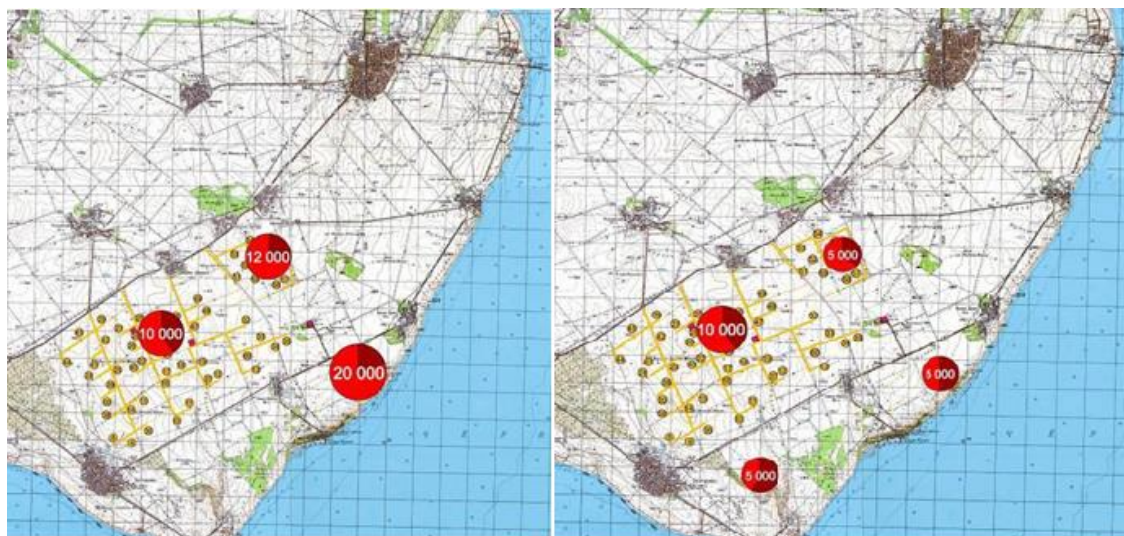


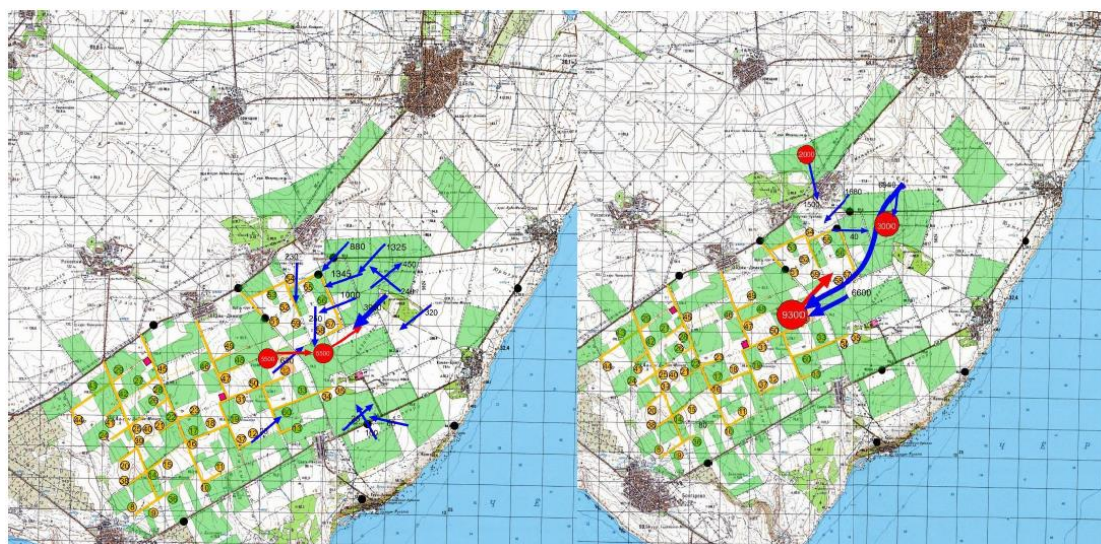
Figure Distribution of feeding GWFG in the wind farm territory during the period 6 – 20 January (the maximum and minimum number is indicated and the available wheat fields are presented in green).

Фиг.№5-65

Данните са от проведен мониторинг през зима 2010-2011г. /отбелязани са предпочитаните полета за хранене, както и максималния брой засечени птици.



Фиг. №5-66 Хранещи се гъски в терените на ВЕП Св.Никола на 19 и 20.02.2012г.



Фиг.№ 5-67 Хранещи се гъски в терените на ВЕП Св. Никола на 7 и 10.01.2013г. – ята по 5500, 6500 и 13000 птици.

Основни изводи от мониторинга на ВЕП Св. Никола:

- Представени са данни от мониторинг провеждан редовно 7 години при ежедневен отчет и наблюдение на хранещите се и прелитащи гъски. Данните са достатъчни и с повтарящи се стойности – за извеждане на заключения по отношение на поведение и места за хранене в район с ветрогенератори;
- Има различия в периодите на пиково струпване на гъските в езерата – в зависимост от метеорологичната обстановка –най студеното време. Общото е, че в района на парка са наблюдавани хранещи се гъски само при пиково струпване на птици, което продължава всяка година около 20-30 дни.
- Ежегодно са направени записи на прелет на гъски, концентриран в този пиков период от 20-30 дни – като обичайно през парка преминават около 290 000 птици. Голямата част от птиците летят в ниския височинен пояс – до 200м **и не са отбелязани сблъсъци с гъски**. Изведен е коефициент на избягване на ветрогенераторите от птиците – 100% /който е близък с препоръчания от Fernley et al (2006) препоръчват, че избягването на ветрогенераторите от гъски е 99.6%.
- В парка ежегодно през пиковите дни се хранят големи ята от птици – има записи на ята от 10 000 и 12 000 птици. През периода 2008-2013 година, всяка година нараства броя на хранещите се гъски вътре в парка, като избягването на съоръжения е до 200-250м.

Сравнение с терените на ИП

До 2007- 2008 година, когато са монтирани ветрогенераторите в терените на ИП не са регистрирани гъски на паша. Карти доказващи това твърдение – от Dereliev et al, 2000 за периода 1996-2000 г са представени в раздел 5.2.1. на ДОСВ.

В терените на ИП /за разлика от ВЕП „Св. Никола”/ са наблюдавани значително по-малко хранещи се зимуващи гъски). Установена е еднократно паша на гъски през януари 2011г. В рамките на ИП – две ята съответно по 500 и 1160 птици, като от тях червеногушата гъска наброява **100-200бр.** И тук както при парка на AES, гъските се хранят кратко време – 10-15 дни в пика на струпуване на птици.

Възможни са преки въздействия върху вида в следствие намаляващите им територии. Загуба на места за хранене – места в които са наблюдавани гъски през периода 1995-2015г /които не са установени като предпочитани места за хранене и полета от значение/, обхващат обща площ 424 дка, което представлява площ 0,1% от средната обща площ ползвана годишно в която са наблюдавани хранещи се гъски ~348 870 дка/.

Очаква се гъските да използват места за хранене в рамките на ИП показани с жълто на фигурата по-долу с площ 4880 дка. Тази зона няма ВГ реализирани и със преминала процедура по ОВОС в срокове по ЗООС. В тази зона има съоръжения с изтекъл срок и с отменени решения.



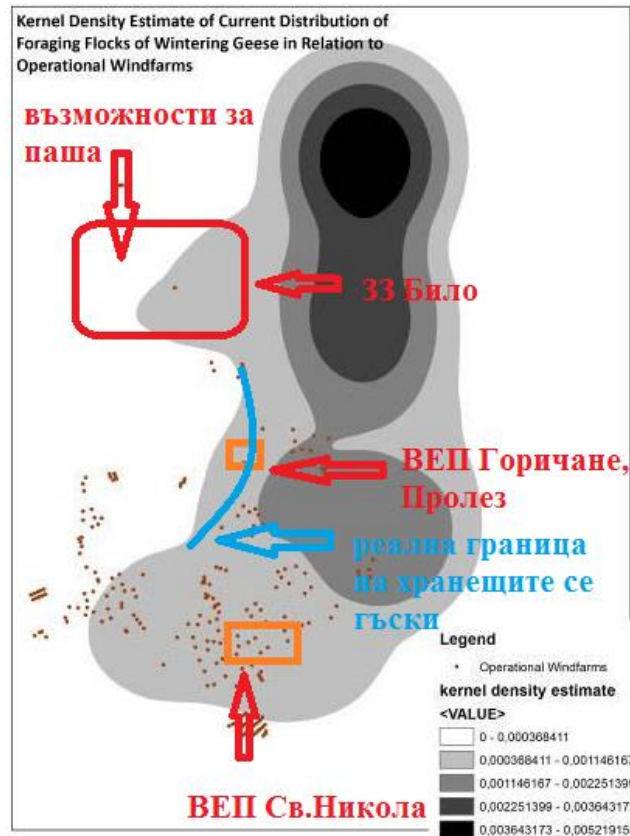
Фиг. №5-68 Място за хранене на гъските без процедурирани ветрогенератори

Площта е 11 пъти по голяма от възможната отнета площ /около 424 дка при 300м зона на отблъскване/ и достатъчна, като се има в предвид появата на гъски за няколко дни в годината – 3-5 дни и при това в малки количества / количества около 5-8% от тези хранещи се в парка „Св. Никола”/.

По- долу ще анализираме данни от Кернел модела, представен по-горе от ЕКОНЕТ:

- С модела се потвърждава паша на гъски с най-слаба интензивност в места наситени с ветрогенератори. Промените в двата модела са намаляване на интензитета на хранещи се птици от среден към нисък в терените на ВЕП „Св. Никола”. Всичко това означава, че се очаква в терените на настоящото ИП да продължи сегашния нисък интензитет на паша на гъски.
- Моделите показват – значително по площ увеличение на терените за паша в посока на ЗЗ „Било”. Предвид това, че там не могат да бъдат развити ветроенергийни паркове, терените имат значително по-голям потенциал, разположени са доста по-близо до езерата отколкото тези разположени в югозападна посока /влияе на енергията разходвана от птиците за достигане места за хранене/.

Като извод може да се каже, че след изграждането на ВЕП Пролез се очаква да продължи пашата на гъски със същата слаба интензивност в района на парка. Също така има възможност за изместване на местата за хранене в посока 33 Било /поради доказана мобилност на гъските с този анализ/, т.е. съществува достатъчно мащабен хранителен ресурс без фактора безпокойство.



Фиг.№ 5-69 Възможности за изхранване на гъски след реализацията на ИП според Кернел анализ за паша на гъски след 2007 година /източник Доклад 5-2010г на БДЗП/

Заклучение:

1. Гъските могат да продължат да се хранят в терените в близост до настоящото ИП и след реализацията му, като съществува ресурс 11 пъти по голям от отнетия, при отчитане на 300м зона на отблъскване;
2. Прогонваният ефект – до 250м /доказани във ВЕП „Св. Никола” и 300м в Урк, Холандия/ на практика се проявява в 3 съоръжения, поради голямата рядкост на установени хранещи се гъски. За конфликтни могат да се считат съоръжения №№ 3 и 4 в процедирания преди редуцирането парк;
3. Установено е интензивно хранене на гъски в 33 Било през периодите с големи струпания и периодите с ловна преса. С Кернел модела /представен от БДЗП/ се доказва изместване на хранещите се гъски в тази посока и няма причини изместването да не продължи като заема по- големи части от зоната. 33 Било има значителен свободен ресурс за хранене на гъски без безпокойство и прогонване.

Заклучение за въздействието върху вида Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*):

Възможни са преки въздействия върху вида вследствие на намаляване на трофични територии. Не се очаква значително отрицателно въздействие върху този вид вследствие реализацията на предложението. Дейността може да предизвика кумулативни отрицателни въздействия върху зимуващите птици. Възможно е прилагането на смекчаваци мерки.

Червена каня (*Milvus milvus*). Много рядко е наблюдавана по време на миграция в защитените зони по крайбрежието. За зона Калиакра според стандартния формуляр са установени 3 птици. Съгласно докладите от

проучванията по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза Г”, в два наблюдателни пункта на територията на зона Калиакра през есента на 2012г не са установени мигриращи птици. На територията на проектирания ветропарк видът също не е установен по време на теренните наблюдения през петте миграционни сезона. Не се очакват отрицателни въздействия върху вида поради ниската численост на вида и достатъчно големите отстояния между генераторите.

Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*). По-многочислена е през есента, като се появява в района в края на август, началото на септември. Ползва полезащитните пояси като миграционни коридори. Не се очаква значително отрицателно въздействие върху вида при спазване на мерките в т. 6 на ДОС и ненарушаване целостта на полезащитните пояси. Възможно е безпокойство в ниска степен.

Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*). Среца се основно по скалисти и каменисти морски брегове. Не е установен вида на територията на ветропарка и няма вероятност да бъде установен, особено в обработваемите площи, поради специфичните екологични изисквания на вида. Няма да има въздействие върху вида следствие реализацията на инвестиционното предложение.

Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*). Обитава предимно сухи открити места с храсти от драка, къпина, хвойна и др. Установен на територията на ветропарка, в полезащитните пояси и необработваемите площи при мониторинговите изследвания. Видът е с ниска численост. Няма да има значително въздействие върху вида следствие реализацията на инвестиционното предложение и спазване на мерките в глава 6 от ДОС. Възможно е безпокойство в ниска степен.

При проведените теренни наблюдения върху мигриращите птици за целите на инвестиционното предложение е установен вид от приложение 2 и 3 на ЗБР и приложение I на Директива 79/409, невключен в стандартните формуляри, като предмет на опазване в защитени зони „Шабленски езерен комплекс”, „Калиакра” и „Било”. Това е белоглавия лешояд (*Gyps fulvus*), вид чувствителен към ветроенергийните съоръжения.

Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*). Европейската популация на Белоглавия лешояд е 19000-21000 двойки. У нас гнезди по долината на р. Арда между язовир „Кърджали“ и язовир „Ивайловград“, но може да бъде наблюдаван да търси храна в целите Източни Родопи. Отделни индивиди може да бъдат наблюдавани и в Стара планина, Кресненското дефиле и по Черноморието.

През 2010 г. реинтродуциран във Врачански и Централен Балкан. Напоследък редовно наблюдаван и в района на Кресненския пролом, където също са реинтродуцирани птици. Обитава ниски планински райони със скалисти долини в близост до водоеми. От значение за вида е свободното пасищно животновъдство. В районите на реинтродукция и гнездовата колония в Източните Родопи, видът редовно се подхранва. „Застрашен вид” включен в Червената книга на България.

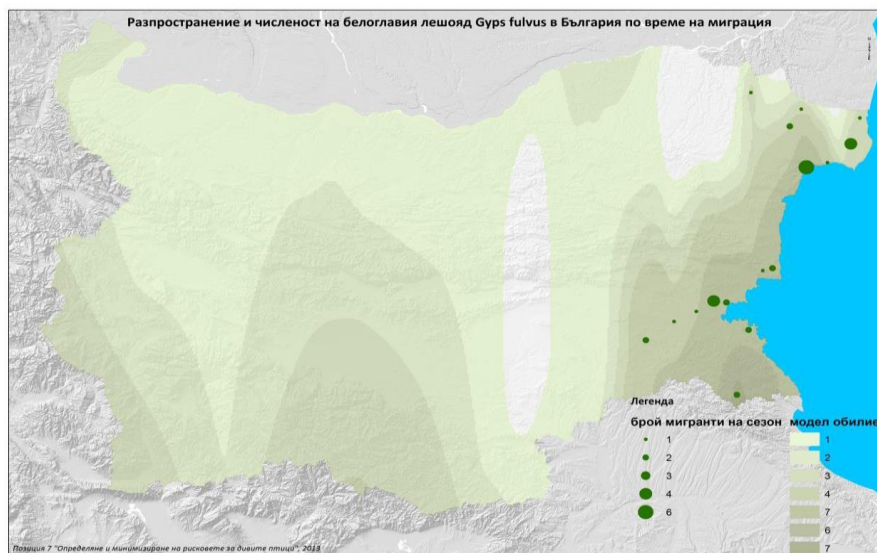


Фиг. №5-70

Появата на вида в района на Добруджа е нередовно и инцидентно. Това са скитащи, неразмножаващи се или млади птици. Наблюдават се единични белоглави лешояди, които се придържат към крайбрежието, като

вероятно това са мигранти от полуостров Крим. По-рядко се наблюдават на малки групи до 4 – 6 птици. В района на Атанасовско езеро по време на есенната миграция за 20 годишен период на наблюдение, средната численост на вида е 1,8 птици. Най-често са регистрирани 1-2 птици, но през 1993 г са наблюдавани 6 белоглави лешояда, а през 2001 – 5 (Michev et al. 2011).

При провежданите мониторингови изследвания във връзка с изграждане на ветроенергийни паркове от 2003 г. насам са наблюдавани белоглави лешояди в района на Балчик – 3 птици през 2003г., през 2004 г. в района на Горичане – 4 птици, Балчик – 6, с. Баня – 2, Созопол – 2, Странджа – 2 птици. През 2005 г е наблюдаван един белоглав лешояд в района на с. Топола през август. През 2011 са наблюдавани птици в района на селата Дуранкулак и Пленимир, а през 2012 в района на н. Калиакра (Матеева, Янков, 2013).



Фиг. №5-71 Наблюдения и числености на белоглавия лешояд по Черноморското крайбрежие (Матеева, Янков, 2013).

Птиците са наблюдавани само през есенната миграция в периода между 23 август и 22 октомври. Няма данни за нощуване на белоглави лешояди в района на Добруджа.

През 2010 г. има наблюдения на белоглави лешояди, млада и възрастна птица, в района на селата Кремена, Камен бряг и Свети Никола. През октомври същата година е установен смъртен случай на белоглав лешояд от сблъсък със съоръжение на ветропарк „Свети Никола”.

По време на проведените мониторинги за проекта ВЕП Пролез, видът е наблюдаван в близост до територията на проектирания ветропарк единствено през есента на 2004г – 4 птици. На 27 септември 4 белоглави лешояда са преминали югоизточно от наблюдателния пункт в посока североизток-юг на височина от 400 до 600 м.

Възможни са кумулативни отрицателни въздействия върху вида при експлоатацията на ветропарка, предвид факта, че видът е уязвим към сблъсъци с ветроенергийни съоръжения. Необходимо е да се вземат мерки за ранно оповестяване при регистрация на птици, особено в периода между 20 август и края на октомври.

Изводи:

По време строителството на инвестиционното предложение, се очаква променените територии да са извън защитените зони и хабитати, които не са от Приложение 1 на ЗБР. По време на експлоатацията не се очаква натоварване с човешко присъствие в близост до зоните. Това въздействие се оценява като косвено, негативно, временно, краткотрайно, незначително. Въз основа на проведените теренни изследвания върху птиците на територията на проектирания ветропарк и направената оценка са възможни въздействия в различна степен върху 33 вида птици (подчертаните видове) обитаващи селскостопанските площи и ползащитните пояси или ползващи ги за трофична база през част от годишните цикли.

С най-висока оценка- 4 и 5, са 8 вида птици, за които е необходимо да се приложат мерки за смекчаване на отрицателното въздействие.

Въздействие се очаква и върху видовете гнездящи птици с най-висока плътност в обработваемите площи. Това са основно полската чучулига (*Alauda arvensis*), жълтата стърчиопашка (*Motacilla flava*),

дебелоклюнатата чучулига (*Melanocorypha calandra*), сивата овесарка (*Miliaria calandra*) и пьдпъдъка (*Coturnix coturnix*). Тези видове, с изключение на дебелоклюнатата чучулига, не са предмет на опазване в защитените зони. Върху дебелоклюнатата чучулига (*Melanocorypha calandra*) се очаква пряко негативно въздействие, следствие загуба на гнездови местообитания. Необходими са мерки за намаляване на отрицателното въздействие.

Инвестиционното предложение няма да има отношение върху запазване на целостта на Националната екологична мрежа Натура 2000.

ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ТЕОРЕТИЧНИЯ РИСК ОТ СБЛЪСЪК

Вятърните паркове могат да влияят върху птиците по редица начини. Те могат да са:

- загуба на местообитание поради изграждане на основи на турбини
- преселване на птиците в резултат на смущението
- потенциална смъртност вследствие на сблъсък.

Следващата методика включва процес за анализ на риска от сблъсък, включващ два етапа.

Те съдържат оценка на „риска от неизбягване“, т.е. честотата на сблъсъците, като се предполага, че птиците летят все едно, че конструкциите и роторите на вятърните турбини не съществуват и те не предприемат каквито и да е действия, за да ги избегнат. Предполага се, че ако дадена птица бъде ударена, тя бива убита, независимо дали незабавно или чрез нараняване.

На практика повечето птици извършват действия за избягване. Те могат да установят целия масив вятърни турбини или една вятърна турбина, да предприемат изменение на траекторията на полета, така че да избегнат конструкцията или могат да видят движещата се лопатка отблизо и да предприемат спешни мерки за отклонение. Поради това, резултатът от изчислението на неизбягването следва да се изменя чрез „коэффициент на избягване“, представляващ брой птици, за които е вероятно да предприемат ефективна дейност за избягване. Въпреки това, наличните данни за коефициентите на избягване са ограничени. Коефициентите на избягване обикновено се получават чрез сравняване на данните за реално наблюдаваните сблъсъци с прогнозните данни за неизбягване на сблъсък. Коефициентите на избягване все още не са известни с точност за повечето видове поради недостатъчното данни от мониторинг на сблъсъците, събрани в работещите вятърни паркове.

Коефициентът на избягване се прилага, за да се отчете факта, че е възможно много птици изцяло да избягват вятърния парк в резултат на изселване, промяна на местообитанието си или мястото на ловуване, да летят по-високо или по-ниско, така че полетът им не преминава през турбините или да извършват маневри, за да избегнат движещите се лопатки на турбините. Коефициентите на избягване се изразяват като процент, напр. 98 % означава, че се очаква 98 % от птиците да избегнат турбините. Резултатът се използва за изчисляване на броя на сблъсъците на годишна основа или за целия експлоатационен период на вятърния парк.

Риск от сблъсък поради неизбягване

Целта обикновено е да се изчисли броя сблъсъци на птици за определен период от време. Изчислението протича на три стъпки:

Брой на птиците, сблъскващи се за сезон =

брой на прелитанията, които биха преминали през движещ се ротор ако не се отчита поведението на избягване

x вероятността дадена птица, не-избегнала прелет през ротора, да се сблъска с ротора
x (1 - коефициент на избягване), или дела на прелитанията, които не избягват ротора

1. Брой на прелитанията, които биха преминали през движещ се ротор =

брой на прелитанията през територията на вятърния парк за сезон (N)

x дял на прелитанията, които минават през рисковия височинен пояс

x дял на площта на роторите на вятърния парк в рисковия прозорец

x частта от времето, през която се движат роторите на ветрогенераторите

2. Вероятността на сблъсък при прелет през ротора =

времето за което птицата прелита ротора, в секунди
x дял на обхвата на ротора преминал от роторите за една секунда
+ буфер за размера на птицата като дял от обхвата на ротора

3. Коефициентът на изгягване е 98% в общия случай, съгласно насоките на шотландското природозащитно дружество „НейчърСкот“¹, с изключения за определени видове и групи. Следователно в 2% от случаите (1 – 98%), които не са изключения, има не-изгягване.

За видовете, за които няма установена численост от мониторинг, може да се изчисли теоретичния риск за едно прелитане (N=1). Това изчисление е полезно, за оценка на риска за видове с голямо природозащитно значение, които не са установени на терен на ИП.

В Приложение 1 са представени разпечатки със статистика и изчисленията на факторите в трите стъпки по видове птици, където е приложимо. Следва по-подробно описание за всеки от стъпките и компонентите им:

Броят на прелитанията, които биха преминали през ротора ако не се отчита поведението на изгягване

- Брой на прелитания през територията на вятърния парк: Максималният брой екземпляри, наблюдавани през всички полеви сезони на мониторинг на територията на ИП. Използването на максималния брой е консервативен подход, който позволява оценката на риска да даде представа за най-лошия сценарий.
- Рисковият височинен пояс: Разстоянието между най-ниската точка и най-високата точка на най-големия ротор от разгледаните варианти за ветрогенератори (RD 163 м), плюс буфер от 3 м под и над тези точки. Разпростира от 33,5 м до 202,5 м над земята. Централната височина на пояса е 118 м, която е височината на кулата на модела ветрогенератор с най-голям диаметър на ротора.
- Дял на прелитания, които минават през рисковия височинен пояс: Извисява се на база на статистика за височината на полет за видовете, наблюдавани по време на пролетния и есенния мониторинг за 2023 г. Като се взимат предвид всички наблюдавани видове (вкл. тези, които не са предмет на опазване в ЗЗ), средният дял на прелитанията, които минават през рисковия височинен пояс е 39,8% и медианът е 22,4%. Където липсват наблюдения за дела на прелитания през рисковия височинен пояс за видове, предмет на опазване в ЗЗ, се прилага консервативно допускване, че делът е два пъти медиана, или 44,8%.
- Рисковият прозорец (W): По данни от проведените мониторингови проучвания на територията на проектирания ветропарк ВЕП Пролез основната посока на прелет в района е север-юг през есента и юг-север пред пролетта. Рисковият прозорец, който би се оформил за птиците след изграждането на парка, представлява ширината на проектирания парк от най-източната до най-западната турбина умножена по височината на рисковия височинен пояс, както е описано в по-предходната точка. Разстоянието между турбина 6 (N - 43 33 43,45; E - 28 27 43,81) и турбина 16 (N - 43 32 31,29; E - 28 25 18,42) е 3,203 км. (виж фиг. 1.1 и 5.6 от ДОСВ), към което се добавя минималната норма от 3 роторни диаметри от двете страни съгласно Наредба 14, за обща проекция на парка 4,142 км. Следователно рисковият прозорец е 699 998 кв.м. За ВЕП Пролез заедно със свързаното ИП ВЕП Горичане, общата проекция изток-запад на двата ИП взети заедно е 5,037 км. и рисковият прозорец е 851 253 кв.м.
- Дял на площта на роторите на вятърния парк в рисковия прозорец (A / W): Площта на роторите (вкл. 3-метрови буфер) на всичките текущо заявени 7 турбини, 5 от които с RD 163 м, и 2 бр. с RD 150 м, е A = 150 386 кв.м. Пропорцията между A и W е 0,21, която е дялът на площта на роторите в общата площ на рисковия прозорец. За ВЕП Пролез заедно със свързаното ИП ВЕП Горичане, с 15 бр. турбини общо, A = 329 840 кв. м., а пропорцията между A и W е 0,39.

¹ <https://www.nature.scot/sites/default/files/2018-09/Wind%20farm%20impacts%20on%20birds%20-%20Use%20of%20Avoidance%20Rates%20in%20the%20SNH%20Wind%20Farm%20Collision%20Risk%20Model.pdf>

- Частта от времето, през която се движат роторите на ветрогенераторите: Тъй като ветрогенераторите започват да произвеждат при скорост на вятъра над 3 м/сек. и спират при скорост на вятъра над 25 м/сек., в определни часове роторите не се движат. Вятърният доклад от фирма UL включва прогнозно почасово производство на ел. енергия, от което е видно, че в 5% от годишните часове няма производство. В допълнение, има спирания за технически причини – поддръжка, неразполагаемост на мрежата, и др. Производителите типично гарантират 96% разполагаемост, като планираната поддръжка се осъществява през периоди със значително безветрие. Консервативно допускане за непланирана неразполагаемост е 1% от годишните часове. Следователно, прилага се коефициент 94% (1 – 5% неподходящи ветрови условия - 1% непланирана неразполагаемост) за частта от времето, през която се движат роторите.

Вероятността на сблъск при прелет през ротора

Тази стъпка изчислява вероятността дадена птица да бъде ударена при транзитно прелитане през даден ротор. Вероятността зависи от размера на птицата (дължина и размах на крилето), широчината и наклона на лопатките на турбината, скоростта на въртене на турбината и скоростта на летеене на птицата.

- Времето за което птицата прелита ротора, в секунди: Това е разстоянието, през което минава птицата, измерено в метри, делено на скоростта на прелет, измерена в м / сек. Разстоянието е максималната широчина на лопатките, плюс буфер в размер на дължината на дадения вид. Буферът отразява, че опашката на птицата трябва да излезе от зоната на ротора, за да приключи преминаването. За опростяване на изчислението се допуска, че лопатката на ротора е наклонена успоредно на оста на въртене. Това е консервативно допускане, защото типично лопатката е под ъгъл, което стеснява разстоянието. Също така използването на максималната широчина е консервативно, защото лопатките се стесняват по дължина, т.ч. средната широчина и само част от максималната.
- Дял на обхвата на ротора преминават от роторите за една секунда: Изчислява се като максималните обороти за минута съгласно спецификация на производителя на ветрогенератора се делят на 60, и резултатът се умножава по 3, защото трите ротора се движат едновременно. Оборотите за минута са 10 за Нордекс N163, моделът с най-голям диаметър на ротора от всички разгледани, и 12,6 за Вестас V150, моделът с най-голям диаметър на ротора, използваем в двете площадки П1 и П8, където проектите за ПУП-ПЗ предвиждат ограничаване на диаметъра на ротора до 150 м.
- Буфер за размера на птицата като дял от обхвата на ротора: Когато лопатката е в близост, по-голяма птица има по-голяма вероятност на сблъск, сравнено с по-малка птица с център на тялото в същата точка. Приема се, че вертикалната дължина на птица в полет е $\frac{1}{2}$ от размаха на крилата. Буферът се изчислява като вертикалната дължина делено на средната обиколка на ротора ($\pi \times R$).

Коефициентът на избягване

Вече има множество доказателства в подкрепа на твърдението, че редица видове птици се сблъскват с вятърните турбини, но като цяло тези случаи не са обичайни и са редки (напр. Still и др. 1996; Langston & Pullan 2003; Drewitt & Langston 2006.)

Моделът започва с оценка на „риска от неизбягване“, т.е. честотата на сблъсъците, като се предполага, че птиците летят все едно, че конструкциите и роторите на вятърните турбини не съществуват и те не предприемат каквито и да е действия, за да ги избегнат. Оценката на сблъсъците, базиращи се на предположенията за неизбягване, са винаги груби и надценени стойности на вероятните смъртни случаи, тъй като те не взимат под внимание поведенческата реакция на птиците за избягване на вятърните турбини или движещите се перки. Поради това НейчърСкот използва стойност, известна като коефициент на избягване, за да определи допуск за вероятността болшинството от птиците да предприемат някаква форма на действие с цел избягване на сблъск.

При разработването на модела на НейчърСкот за анализ на риска от сблъск е избран превантивен коефициент на избягване 95%. Тази стойност се базира единствено на експертна оценка и има малка или никаква емпирична основа, тъй като към този момент не са били налични точни и релевантни данни. В повечето случаи, при които коефициентите на избягване са определени на базата на емпирични данни, те са по-високи от 95%. **Поради това с горечитираната актуализация НейчърСкот предлага стандартната стойност за коефициента на избягване за видовете птици, при които не е определен изрично коефициента, да се промени на 98%.** Тази промяна все още съдържа значителен елемент на сигурност, но съответства на

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

стойност на избягване, която вероятно е по-близо до действителните стойности на избягване (дори и в условия на лоша видимост или през нощта). В допълнение могат да се приложат и допълнителни смекчаващи мерки, като например ранно оповестяване на ята приближаващи парка и своевременното му изключване в критичните периоди.

При повечето птици, изброени като изключения, коефициентите на избягване са 98 – 99%, достигащи дори до 99,8% при всички видове гъски например. Най-нисък коефициент на избягване е установен при ветрушката (*Falco tinnunculus*) и при морския орел (*Haliaeetus albicilla*) – 95%.

Видове, предмет на опазване в ЗЗ:	Анализирани видове – бр.	Видове, наблюдения на терена на ИП – бр.	Прогнозни сблъсъци на сезон по вид			Риск от сблъсък за 1 екз. (%) по вид	
			Медиан	Ср.	Макс	Медиан	Макс
Калиакра	69	49	0,003	0,38	8,3	0,025	0,213
Шабленски езерен комплекс	63	43	0,004	0,43	8,3	0,025	0,213
Било	33	26	0,007	0,71	8,3	0,022	0,213
Трите зони	77	50	0,003	0,37	8,3	0,025	0,213

Таблица 5-6 - Обобщени оценки на риск от сблъсък за настоящото ИП

Видове, предмет на опазване в ЗЗ:	Анализирани видове – бр.	Видове, наблюдения на терена на ИП – бр.	Прогнозни сблъсъци на сезон по вид			Риск от сблъсък за 1 екз. (%) по вид	
			Медиан	Ср.	Макс	Медиан	Макс
Калиакра	68	49	0,006	0,67	14,5	0,044	0,374
Шабленски езерен комплекс	62	43	0,006	0,76	14,5	0,044	0,374
Било	33	25	0,012	1,24	14,5	0,039	0,374
Трите зони	77	50	0,006	0,65	14,5	0,044	0,374

Таблица 5-7 - Обобщени оценки на риск от сблъсък за настоящото ИП заедно със свързаното ИП

Обобщените оценки показват, че за болшинството от видовете, предмет на опазване в трите ЗЗ, които теоретично биха могли да се появят на територията на ИП, прогнозните сблъсъци са незначителни – 1/100 екземпляра на сезон или по-малко, и теоретичен риск от сблъсък за един екземпляр в размер на около 0,02% за настоящото ИП и 0,04% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП. Теоретичният риск от сблъсък също така е нисък дори в най-лошия случай – под 0,4% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП.

Значителната разлика между средната смъртност по вид и медиана, както и максималната стойност и средната, обаче, показва че са необходими по-подробен анализ и смекчаващи мерки за определени видове. Това се дължи на ключовите фактори, специфични на съответните видове, които се използват в изчислението на риска: численост, размер, скорост на прелет, и коефициент на избягване. Таблица 5-8 показва резултатите за видовете със сравнително по-висок риск (прогнозни сблъсъци на сезон над средното или >0,05% риск на сблъсък при прелет на 1 екз. през настоящото ИП), с препратка към страницата на ДОСВ която съдържа анализ за кокретния вид. В глава 6 са разгледани конкретни мерки за тези видове.

Вид	Прогнозни сблъсъци на сезон – ВЕП Пролез, екз.	Риск от сблъсък за 1 екз. – ВЕП Пролез (%)	Анализ на страница:
Розов пеликан (<i>Pelecanus onocrotalus</i>)	0,4	0,036	101-102
Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	8,3	0,039	98-99
Морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	0,001	0,073	93-94
Козодой (<i>Caprimulgus europaeus</i>)	няма численост	0,053	127-128
Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	5,9	0,003	115-116

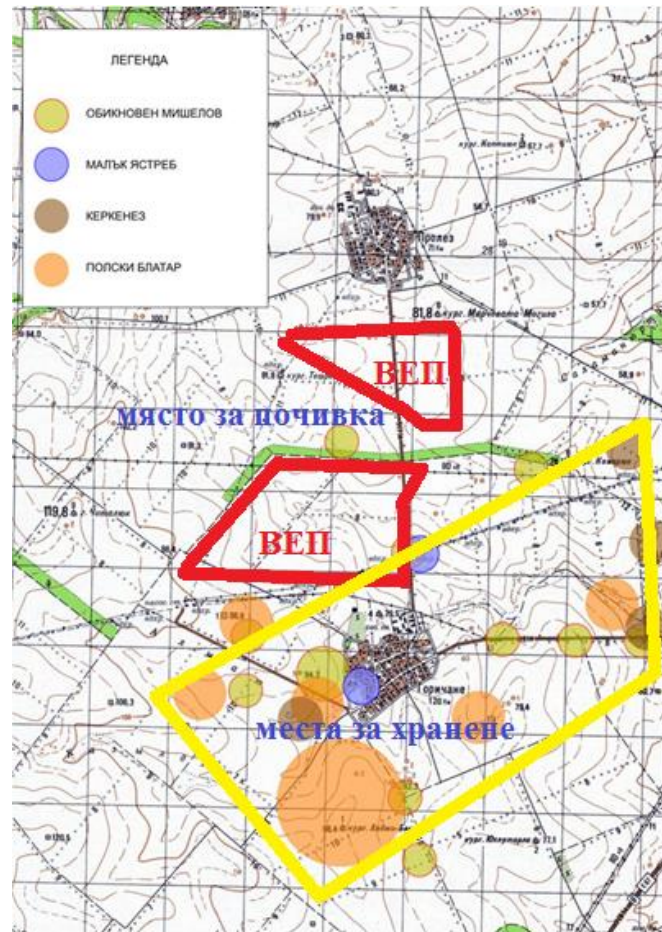
Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>)	0,5	0,023	67-68
Черношипа ветрушка (<i>Falco tinnunculus</i>)	0,4	0,213	80-81
Пчелояд (<i>Merops apiaster</i>)	2,6	0,093	143-144

Таблица 5-8- Оценки на риск от сблъсък за определени видове със сравнително по-висок риск

Риска от сблъсък на блатари и мишелови хранещи се в близост до ИП

През мониторинга проведен през 2011г е установено, че всички редовно срещани тук грабливи птици, прелитат и се придържат към определени места за почивка и хранене - мишеловите и керкенеца ползват крайпътните дървета в близост до с.Горичане. Полските блатари предпочитат да се хранят в необработваемите площи, пасища.



Фиг.5-72 Места за почивка и ловуване на редовно срещаните грабливи птици в района

Същите резултати са получени и при наблюденията поведени през зими 2013-2014, 2014-2015 и 2015-2016г.



Фиг. 5-73 Разположението на двете пасища и посоката на прелитане на хищните птици

Риск от сблъсък на водолюбива птици по време на зимуване /червеногуша гъска (ЧГГ), голяма белочела гъска (ГБЧГ)/

Възможност за сблъсък

Както е описано от Band (2001) и Band at al (2007), дори ако птиците прелетят през въртящите се перки на ротора, те не винаги ще бъдат ударени, поради взаимодействието между движението и метриката на перките и движението и метриката на птицата Тази „възможност за сблъсък“ варира според размерите на перките и птиците и се изчислява посредством стандартна таблица в Excel (Band 2001). В настоящото проучване вероятността за сблъсък е 12,9 % (ЧГГ) и 15,7 % (ГБЧГ).

Степен на избягване

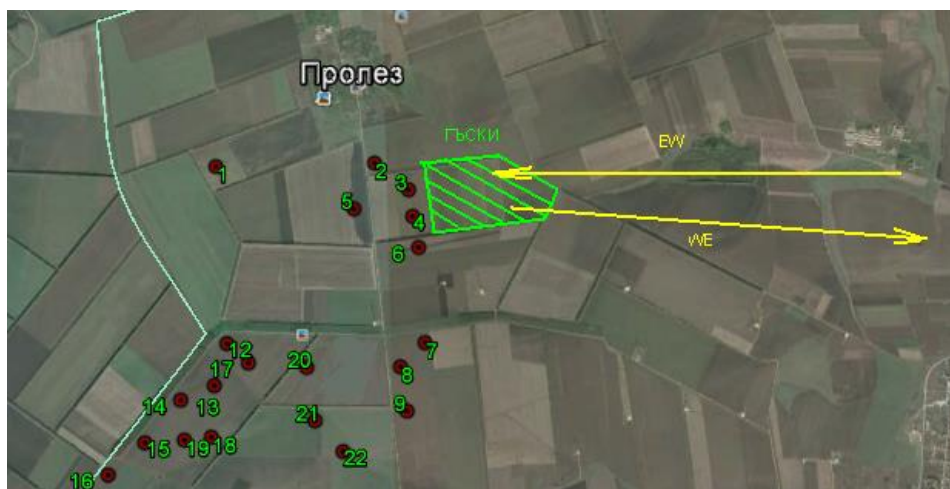
Както е описано по-горе, МРС /модел за риск от сблъсък/ изисква прилагането на значителен корективен фактор, за да се изготвят реални изчисления за степента на смъртност сред птиците. Този фактор цели да отчете факта, че птиците не просто летят към въртящите се перки, но и предприемат действия, за да избегнат сблъсъка и затова се нарича „степен на избягване“. Съгласно горесцитираните актуализирани препоръки на НейчърСкот, приложи се коефициент на избягване в размер на 99,8 % за всички видове гъски.

Резултати от модела на риск от сблъсък

Според МРС, теоретичния риск от сблъсък при прелет на 1 екз. на ЧГГ през територията на настоящото ИП е 0,002%, респ. 0,004% за настоящото ИП заедно със свързаното ИП. Стойностите са под медиана за всички видове, предмет на опазване в трите ЗЗ. За ГБЧГ рискът е 0,003% за настоящото ИП, съответно 0,005% за настоящото заедно със свързаното ИП. Стойностите са малко над медиана.

От наблюдаваните полети през зимата на 2010/2011 г., очакванията съгласно МРС за броя на жертвите от удар са 0,02 екз. за настоящото ИП и 0,04 за настоящото ИП заедно със свързаното ИП за ЧГГ и 5,9 за настоящото ИП и 10,4 за настоящото ИП заедно със свързаното ИП за ГБЧГ. Поради разликите в броя на индивидите от тези два основни вида гъски в района изходящите данни от моделите предполагат, че значително повече ГБЧГ могат да бъдат убити.

При наблюденията през зимния период на 2013-2014 г установените гъски хранещи се в близост до територията на проектирания ветропарк в периода 7.02 – 14.02. 2014 г са прелитали в направление изток – запад и запад – изток съвпадащи с посоката в която се намира Шабленско езеро. Птиците достигайки нивите за хранене са кацали и не са преминавали по-навътре в територията на парка. Посоките на прелитане за достигането до местата за пашуване не са променени през едноседмичното пребиваване на територията (фиг. 5.78). Т.е. през зимните месеци на 2013-2014 г гъски не са установени да преминават над територията на парка, което би снизило допълнително риска от сблъсък със съоръженията.



Фиг. 5-73 Територия за пасуване на гъските и основните посоки на прелитане

5.2. Описание и анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.), както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение

Не се очаква въздействие на инвестиционното предложение, както по време на строителството, така и при експлоатацията, върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели.

Оценката на степента на въздействие на проекта се базира на влиянието върху всеки от критериите за благоприятен природозащитен статус: площ на местообитанията в зоните, засегнати популации, качество на местообитанията, въздействия при строителство и експлоатация.

Въздействието от реализацията на проекта се разглежда в двата периода от осъществяването му – период на строителство и период на експлоатация.

Заклучение за въздействието на инвестиционното предложение върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели

5.2.1. Структура

ИП пряко ще засегне площ от 19.99 дка. Местоположението на парка е извън територията на защитени зони. Не засяга и хабитати включени в Приложение 1 на ЗБР, тъй като територията е заета от агрофитоценози. Няма да бъде нарушена структурата на защитените зони. Могат да възникнат косвени въздействия в много ниска степен, свързани с увеличаване на човешкото присъствие по време на строителството, но не се очакват значими въздействия върху структурата и естественото функциониране на отделните елементи в защитените зони.

5.2.2. Функции и природозащитни цели

Местоположението на имотите и подходите към тях са извън границите на защитените зони от мрежата Natura 2000. Няма да бъдат засегнати местообитания и популации на видове, предмет на опазване в защитените зони, затова не се очаква пряко въздействие върху целите на опазване в защитените зони, които са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природните местообитания и местообитанията на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Площадката на инвестиционното предложение се намира извън границите на защитените зони, без да унищожават терени от тях и без да може да се докаже пряко влияние върху видовете, които те опазват. По този начин то не влияе върху функциите на защитените зони, не влияе върху популации, предмет на опазване в тях; не променя естествеността на местообитанията и видовете и не нарушава защитени местообитания.

Инвестиционното предложение е възможно да повлияе косвено върху целите на опазване на защитените зони по време на строителството – главно безпокойство. По време на експлоатацията на ВЕП се очакват косвени въздействия върху видовете в зоните, които ще са твърде ограничени и незначителни, предвид местоположението на площадката и състоянието на биоразнообразието в района.

5.2.3. Фрагментация.

Реално засегнатите площи от реализацията на ИП са 19,99 дка. Тази територия, както и цялата площ на ИП не попадат в защитени зони. Не засяга и хабитати включени в Приложение 1 на ЗБР. Всички въздействия са свързани с промени в агрофитоценозите, които на места е възможно да бъдат фрагментирани, но това въздействие е извън зоните. Не се очаква фрагментация на хабитати, и популации на видове, предмет на опазване в защитените зони по време на строителството и експлоатацията на обекта. Не се фрагментират места за паша на гъски, тъй като ИП е разположено върху най-западната граница на установените полета за хранене.

5.2.4. Обезпокояване на видове

По време на строителството може да се очаква обезпокояване на видове бозайници, влечуги и птици, които обитават територията, но видовете обитаващи защитените зони няма да бъдат обезпокоени както по време на строителството, така и по време на експлоатацията на обекта. Не се очаква обезпокояване на зимуващи птици по време на строителството, тъй като се очаква то да се извърши през топлото полугодие. Очаква се косвено влияние при действието на ветроенергийния парк върху прелетните видове птици и прилепите. Мониторингът на прелет на птиците доказва, че това влияние е изключително малко, а липсата на местообитания, подходящи за прилепи (пещери и гори) в разстояние 1 км. от крайните контури на имотите, в които се предвижда да се изградят генератори, е гаранция земите да не са ползвани за места за хранене.

5.2.5. Нарушаване на видовия състав

Не съществува вероятност популациите на растителните и животински видове, предмет на опазване в защитените зони да бъдат засегнати в резултат от реализиране на инвестиционното предложение. Поради това може да се приеме, че няма да има пряко нарушаване на видовия състав. Очаква се рудерализиране на земно насипните участъци, както и евентуално навлизане на чужди и инвазивни видове там, но съществува малка вероятност те да достигнат до границите на ЗЗ.

Не се очаква въздействие на инвестиционното предложение, както по време на строителството, така и при експлоатацията на обекта, върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели.

Теренът представлява обработваема площ. Очаква се повишен антропогенен натиск и евентуално замърсяване с битови и строителни отпадъци на околната среда в близост до разглежданата територия извън границите на защитените зони. Това ще се отрази върху съседните територии и обитаващите ги животински видове.

За всички видове птици, бозайници, земноводни и влечуги, предмет на опазване в трите защитени зони, не се очаква загуба или влошаване на местообитанията, както и въздействие върху числеността и плътността на популациите им, предвид обстоятелството, че територията на инвестиционното намерение не е естествено местообитание и е извън зоните от мрежата Натура 2000.

Заключение:

Реализацията на инвестиционното предложение и прилежащата инфраструктурата ще има минимално отрицателно въздействие върху фауната в района. По-значимо ще е въздействието по време на строителството, но ще е с кратковременен характер. Предвид видовото разнообразие на орнитофауната в района на разглежданите имоти няма да бъдат нанесени значими промени в популациите на засегнатите видове. По време на експлоатацията пряко засегнати ще се окажат птиците, размножаващи се на тази територия или ползващи я за трофична база и укритие.

Промени във видовия състав на зооценозите и фрагментиране на местообитания не се очакват.

Може да се очаква снижаване на екологичните параметри на зооценозите в местата в близост до ветрогенератори, вследствие човешко присъствие и внасяне на техногенни елементи.

Обща оценка за вероятните въздействия на ветрогенераторен парк за производство на електроенергия, в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла върху защитена зона BG0000573 „Комплекс Калиакра” по Директивата за местообитанията и защитени зони BG0002051 “Калиакра”, BG0000156 «Шабленски езерен комплекс» и BG0002115 «Било» по Директивата за птиците е:

Не се очакват преки въздействия върху защитените зони. Евентуалните косвени въздействия са свързани с възникването на пожари, което би имало временен характер, а обхвата и степента на въздействие зависят от силата на пожара. Друго косвено въздействие е евентуалната възможност за нахлуване на инвазивни видове в агрофитоценозите в близост до зоните и потенциалната заплаха за навлизането им в защитената зона.

Евентуални смъртоносни сблъсъци с птици и прилепи са малко вероятни или при констатиране на подобни, популационните загуби ще са незначителни. Реализацията на проекта няма да доведе до загуба на местообитания или тяхното влошаване, вследствие на което да се отрази негативно върху видовете и техните популации, предмет на опазване в защитените зони.

6. Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на инвестиционното предложение върху защитената зона и определяне на степента на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.

6.1. Мерки за намаляване въздействието върху видовете птици описани в т. 5.1.1

6.1.1. По време на проектирането:

С цел намаление на въздействието върху видовете розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), черна каня (*Milvus migrans*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), осояд (*Pernis apivorus*), сив жерав (*Grus grus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), пчелояд (*Merops apiaster*), тръстикова блатар (*Circus aeruginosus*), степен блатар (*Circus macrourus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), полска бърбица (*Anthus campestris*), и други реещи мигриращи птици и видове със сравнително висок степен на отрицателно въздействие измежду оценените видове, да се предвиди изграждане и внедряване на съвременна система за постоянен мониторинг и контрол, с технология базирана на камери и изкуствен интелект, която да извършва ранно известяване и автоматично изключване на съответните ветрогенератори при възникване на риск от колизии с птици.

Да се разработи подробна методика преди въвеждане на ветропарка в експлоатация, за условията и реда за спиране на съоръженията при започване на работа и известяване от системата за мониторинг и контрол за застрашително приближаване на идивиди или ята от гореизброените видове.

Очакван ефект: Осигуряване на способност за предотвратяване на сблъсъци.

С цел намаляване на въздействието върху Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*), зимуваща в района на ИП и установена в североизточния край до територията на проектирания парк през зимата на 2013-2014г., съоръжения с №№ 4 и 3 от ген. плана на ВЕП преди изменение и намаление на ИП и разположени в близост до предпочитани места за хранене на вида не попадат в процедурирания парк от 7 ВГ след изменението.

Очакван ефект: Осигуряване на спокойствие на вида при хранене и намаляване на риска от сблъсък.

Прокарване на комуникациите обслужващи генераторите, да бъде подземно и да бъдат по най-кратки траектории и в сервитутите на полските пътища, за да се сведе до минимум влиянието върху почвите в района на ИП.

Проектът да минимизира евентуалното засягане на територии с естествена степна и горска растителност, като суходолия, пасища; Мярката снижава въздействието върху наземно гнездящи птици, природни местообитания и видове предмет на опазване в защитената зона.

Да се разработи проект за рекултивация, съобразен с конкретните условия и предложените мерки за максимално съхраняване на хумуса и оползотворяването му. Да се предвиди ландшафтно възстановяване на терените в обхвата на временните площадки; временните пътища за достъп и по трасетата на проведена техническа инфраструктура. Да се предвиди възстановяване на вегетативната растителност с местни видове. Мярката снижава въздействието по отношение на наземно гнездящите видове птици.

При рекултивация на терена или временните пътища, да се предвиди използването на култури с дълбоко проникваща коренова система, за да се запази естественото, типично за района почвено плодородие. Мярката предпазва от ерозия и косвено въздействие върху птиците.

При рекултивационните мероприятия да не допуска внасяне на изкуствени торове и химични вещества за защита. Проектът да предвижда площадки за временно съхранение на отделения хумус съгласно изискванията. Мярката снижава въздействието върху природните местообитания в защитените зони и предотвратява нахлуване на инвазивни видове.

Да се изготви схема на достъп до ветрогенераторите с план за ползването на пътищата при различните дейности. Схемата да се съгласува с РИОСВ Варна и общината, на чиято територия са ползваните пътища. Мярката е свързана с ограничаване на свободното движение на МПС и възможни преки и косвени въздействия върху видовете.

Да се очертаят строителните площадки и подходите към тях (временни пътища) за движение на транспортната техника и механизация, като се опазва максимално съществуващата в близост растителна покривка при спазване на технологичните изисквания за изграждане. Мярката е свързана с ограничаване на свободното движение на МПС и възможни преки и косвени въздействия върху видовете.

6.1.2. По време на строителството

С цел намаляване на въздействието върху гнездящите видове птици в обработваемите площи в района на ветропарка: дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), полска бърбрия (*Anthus campestris*), късопръста чучулига (*Calandrella brachidactyla*), изкопните дейности да бъдат извън размножителния период на птиците, който е през месеците април-юни.

Очакван ефект: Опазване на люпила и малки на гнездящите в агроecosystemите видове птици.

С цел намаляване на въздействието върху видове птици свързани с ползащитните пояси в района на ветропарка: градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Беловрата мухоловка (*Ficedula albicollis*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), черночела сврачка (*Lanius minor*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), да не се нарушават по никакъв начин ползащитните пояси и храстова крайпътна растителност при изграждането на пътища и движението на техника. Изграждането на инфраструктурата да е извън размножителния период на птиците.

Очакван ефект: Опазване на люпила и малки на гнездящите в ползащитните пояси видове птици.

С цел намаляване на въздействието върху птици, ползващи за трофична база открити пространства, пасища и мери в района на ветропарка, да се минимизира евентуалното нарушаване на естествени, тревни фитоценози, при изграждането на пътища и движението на техника.

Очакван ефект: Опазване на местообитания и трофична база на хранещи се в района видове птици.

С цел намаляване на въздействието върху видове птици ползващи обработваемите земи за трофична база през различни периоди от жизнения си цикъл: Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Блатари (р. *Circus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Черна каня (*Milvus migrans*), считаме, че проектирането на ветрогенераторите трябва да е с минимално отстояние поне 300 м. един от друг, за да се осигурят необходимими свободни пространства за ловуване на птиците. Изграждането на кабелната електрическа мрежа трябва да е подземно.

Очакван ефект: Опазване на трофични местообитания и свободно предвижване на хранещи се в агроценоза хищни видове птици.

С цел намаление на въздействието върху видовете розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), черна каня (*Milvus migrans*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), осояд (*Pernis apivorus*), сив жерав (*Grus grus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), пчелояд (*Merops apiaster*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), степен блатар (*Circus macrourus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), полска бълбрица (*Anthus campestris*), и други реещи мигриращи птици и видове със сравнително висок степен на отрицателно въздействие измежду оценените видове, изграждане и внедряване на съвременна система за постоянен мониторинг и контрол, с технология базирана на камери и изкуствен интелект, която да извършва ранно известяване и автоматично изключване на съответните ветрогенератори при възникване на риск от колизии с птици.

Очакван ефект: Осигуряване на способност за предотвратяване на сблъсъци.

Строителните дейности да са съсредоточени единствено в избраните имоти, обекти на инвестиционното предложение, за да няма унищожаване на плодородни земи в съседство; Мярката снижава косвените въздействия върху видовете;

Да се работи на тесен фронт при изкопите за кабелните трасета. Непосредствено след извършване на обратната засипка да се извършва рекултивация, там където е възможно Мярката снижава косвените въздействия върху видовете и природните местообитания;

След изграждане на ветрогенераторните кули, бетоновата им стъпка да се засипе със земни маси и хумусен пласт. Мярката снижава косвените въздействия върху наземно гнездящи и хранещи се видове;

6.1.3. По време на експлоатацията

Използване на съвременна система за постоянен мониторинг и контрол, с технология базирана на камери и изкуствен интелект, която да извършва ранно известяване и автоматично изключване на съответните ветрогенератори при възникване на риск от колизии с птици.

Провеждане на едногодишен орнитологичен мониторинг след въвеждане на парка в експлоатация (импактен мониторинг) за проследяване на въздействието на ветрогенераторите върху гнездящите и мигриращи птици в района, вкл. установяване на преки сблъсъци на птиците с ветроенергийните съоръжения, оценка на риска и загубите за популациите с цел прилагане на адекватни мерки за своевременното им отстраняване.

- Планът за импактен мониторинг да бъде съгласуван и одобрен от компетентния орган.

Очакван ефект: Предотвратяване на сблъсъци на птиците със съоръженията.

С цел намаляване на въздействието върху видовете розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), черна каня (*Milvus migrans*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*), осояд (*Pernis apivorus*), сив жерав (*Grus grus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), пчелояд (*Merops apiaster*), тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), степен блатар (*Circus macrourus*), късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), полска бълбрица (*Anthus campestris*), и други реещи мигриращи птици и видове със сравнително висок степен на отрицателно въздействие измежду оценените видове, да се предвиди изключване на съоръженията чрез системата за постоянен мониторинг и контрол и при установяване на значими струпвания от птици или единични екземпляри навлизащи в предварително зададена буферна зона около всеки ветрогенератор.

Очакван ефект: Предотвратяване на евентуални значителни отрицателни въздействия, за застрашени видове птици, които са обект на опазване в защитените зони, в периоди и на места когато те са извън тях. Осигуряване на общ благоприятен природозащитен статус на видовете птици, обект на опазване по Директива 2009/147/ЕО

С цел намаляване на въздействието върху нощните мигранти да се предвиди изключване на съоръженията посредством радарната установка при струпвания на нощни мигранти на територията на парка.

Очакван ефект: Предотвратяване на евентуални отрицателни въздействия върху нощно мигриращи видове птици от сблъсъци със съоръженията, включително видове, които не са обект на опазване в защитените зони.

С цел намаляване на въздействието върху мигриращи пълпъдъци е необходимо охраната на ВЕП да следи да не се поставят машинки за привличане на пълпъдъци, както и изработване на система за мониторинг на загинали птици от витлата на ветрогенераторите и провеждането му по време на експлоатация.

Очакван ефект: Опазване на мигриращите през района пълпъдъци

С цел намаляване на въздействието върху Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) и други видове гъски, зимуващи в района и хранещи се в близост до проектирания парк, при установяване на струпвания от червеногуши гъски, застрашаващите ги близки съоръженията да се спират, ако са налице атмосферни условия, които възпрепятстват тяхната ориентация.

Очакван ефект: Предотвратяване на евентуални отрицателни въздействия и осигуряване на свободни коридори и места за хранене на зимуващи видове гъски.

С цел намаляване на въздействието върху Червеногушата гъска (*Branta ruficollis*), при установяване на хранещи се червеногуши гъски в непосредствена близост до съоръжения № 8, същият да се спира.

Очакван ефект: Предотвратяване на евентуални отрицателни въздействия и осигуряване на свободни коридори и места за хранене на зимуващи видове гъски.

6.2. Общи мерки

6.2.1. По време на проектирането и строителството

Да се разработи и приложи проект за рекултивация, съобразен с конкретните условия и предложените мерки за максимално съхраняване на растителната покривка.

Обратното засипване на основите на фундаментите и трасетата за подземната кабелна мрежа с изкопните земни маси.

Хумусният слой да бъде отделен останалата земна маса и да се полага на повърхността, след приключване на строителството ще бъде възстановен на местата, подлежащи на рекултивация.

Работа на тесен фронт при изкопите за кабелните трасета. Непосредствено след извършване на обратната засипка да се извършва рекултивация, там където е възможно.

Да се приложат съвременни, противоерозионни мероприятия, след изкопните дейности.

Точно очертаване на строителните площадки и подходите към тях (временни пътища) за движение на транспортната техника и механизация, за да се опазва максимално съществуващата в близост растителна покривка.

При пренасянето и монтажа на ветрогенераторите да се използват максимално съществуващите полски пътища.

Постоянен контрол от компетентния орган при изграждането на временните пътища и строителството.

Да не се допуска премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) в земеделските земи.

Да се прецени количеството от изкопаната земна маса от фундаментите, като същата да се товари директно на транспортната техника и извозва до местата определени от общината за депонирането.

Директно влагане на необходимите строителни материали в процеса на съответните дейности, с оглед минимизиране на временните площи за съхраняването им.

Формираните строителни отпадъци да се извозват директно до съответните депа, в съответствие на ЗУО.

След приключване на СМР на съответната площадка да се извършват необходимите възстановителни/рекултивационни дейности върху фундаментите и почистване на временните площадки;

Да не се допуска разливи на опасни отпадъци (горива и смазочни материали от аварирала строителна и транспортна механизация), битови и хранителни отпадъци, които могат да замърсят почвите и съответно да влошат състоянието на местообитанията.

Да се спазват правилата за противопожарна безопасност, особено в сухите периоди на годината за предотвратяване на пожари и опазване на растителната покривка.

Да не се третират пътищата с химически препарати.

Провеждането на подробна разяснителна кампания сред участниците в строителните и експлоатационни дейности с цел предотвратяване на щети върху растителния и животински свят в района.

6.2.2. По време на експлоатацията

Провеждането на рекултивация на тревната покривка ако това е необходимо на места. Възстановяване на агрофитоценозите, временно заети за работни площадки и пътища.

Да не се допуска внасянето на чужди за региона растителни видове.

Да се предвидят мерки срещу навлизането на рудерални видове в района на ИП. За да се предотврати рудерализирането на района и в по-широки граници, трябва задължително да се вземат превантивни мерки още при проектирането на инвестиционното предложение.

Да не се замърсяват околните терени с отпадъци, които могат да имат химически състав, опасен за компонентите на околната среда;

Отделните съоръжения да са на отстояние едно от друго, съгласно приложено ситуационно разположение на ветроенергийните кули, за да бъдат по-лесно избегнати от птиците.

7. Разгледани алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитените зони, вкл. „нулева алтернатива” .

Екологичната мрежа Натура 2000 е създадена с цел опазване на естествените територии в Европа, но в тях няма цялостна забрана на човешката дейност. При определени условия биха могли да се изградят природосъобразни обекти, като се реализират мерки за опазване на компонентите на средата.

7.1. Алтернативи по отношение местоположението на ветроенергийния парк

Самият процес на избор на площадка за ветроенергиен парк включва теренни проучвания, събиране и анализ на информация, както и редица административни процедури. Макар единственото директно въздействие от този първоначален етап на инвестиционната инициатива върху биоразнообразието да е увреждането на местообитания на местата на ветроизмервателните мачти (въздействие, което е еднократно, временно и като цяло незначимо, което най-добре може да се управлява в рамките на индивидуалните проекти), последиците от избора на площадка за ветроенергиен парк върху биоразнообразието ще се наблюдават както по време на строителството, така и по време на експлоатацията. Внимателният избор на местоположение на площадка, при отчитане на цялата налична информация за местоположенията на зони, важни за опазването на биоразнообразието, както и информация за поведението на животинските видове, би предотвратило или смекчило голяма част от възможните негативни въздействия.

Алтернативите за местоположение са пряко свързани също така с направеното райониране на територията на страната по енергиен потенциал на ветровата енергия.

Обособени са райони с оценен вятърен ресурс, измерен в W/m^2 изчислен на база на средната многогодишна скорост на вятъра. Икономически ефективно развитие на ветроенергийни паркове е възможно в райони с вятърен ресурс над $200 W/m^2$.



Фиг. №7.1 Алтернативи за местоположение на ветропарка

От картата на ветроенергийния потенциал на вятъра се вижда, че:

- Райони с плътност на вятъра по-голяма от 1000 W/m² са високите части на планините – без инфраструктура и недостъпни за строителство на ВЕП
- Райони с плътност на вятъра 300-999 W/m² в Източна България са крайбрежни зони и части около носовете Калиакра и Емине – с висока чувствителност по отношение на биоразнообразието и туризма;
- Райони с плътност на вятъра 200-299 W/m² в Североизточна България, отдалечени от крайбрежието са разположени в общините Аксаково, Шабла, Варна и Балчик. В тези райони ограничителни параметри са селищните места и курортите по крайбрежието, защитените зони Батова, Балчик, Белите скали, Шабленски и Дуранкулашки езерни комплекси, Калиакра. Участъците без ограничения в тези зони са сравнително малки.
- Райони с плътност на вятъра под 200 W/m² не са икономически изгодни за разполагане на ветрогенератори.
- На база на възможностите за разположение на ветропарка, Инвеститорът е направил предпроектни и проучвателни дейности през 2006г. за разполагане на ветропарка в райони с плътност на вятъра 200-299 W/m² в Североизточна България.

В исторически план, разгледани и оценени в хода на проучването са следните алтернативи:

- Първа алтернатива – разположение на ВЕП северно от с. Климентово, община Аксаково, област Варна.

Първоначално за местоположението на ИП е била избрана територията около с. Климентово, предвид предварителните данни, за добър ветрови потенциал от близките метеорологични станции. Алтернативата е оценена положително във връзка с близостта на района до големия град Варна и развитата в района електропреносна мрежа.

Ветроенергийният парк е трябвало да се развие в имоти собственост и наети от Възложителя ИП е започнало придобиване на имоти в землището на с. Климентово - Нотариален акт за покупко-продажба №140/22.05.2006г. Имотът е с идентификационен номер №027202 /документи в приложение/. На имота, Възложителят монтира измервателна апаратура за точен анализ на ветровия потенциал.



Фиг.№ 7.2

Последват консултации с РИОСВ- Варна и членове на БДЗП Варна, които установяват възможни конфликти свързани с разположението на проекто-зона по Натура 2000 – потенциална защитена зона „Батова“, която е определена съгласно изискванията на Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици.

Оценено на предварителна фаза е въздействието върху околната среда на ВЕП – *въздействие средно до значително* върху мигриращи водолюбиви видове, въздействие върху места за хранене на хищни видове птици, видове обитаващи крайнини на гори и степните видове обитаващи земеделските земи.

- Втора алтернатива – разположение на ВЕП в община Шабла, област Добрич.

Предварителните проучвания за този район са довели до избор на територия, сравнително отдалечена от:

- потенциалните защитени зони Шабленски и Дуранкулашки езерни комплекси, Калиакра;
- населени места и курортни територии;
- ландшафтни образувания – долове, оврази на запад от Шабла;
- традиционни места за хранене на зимуващите птици.

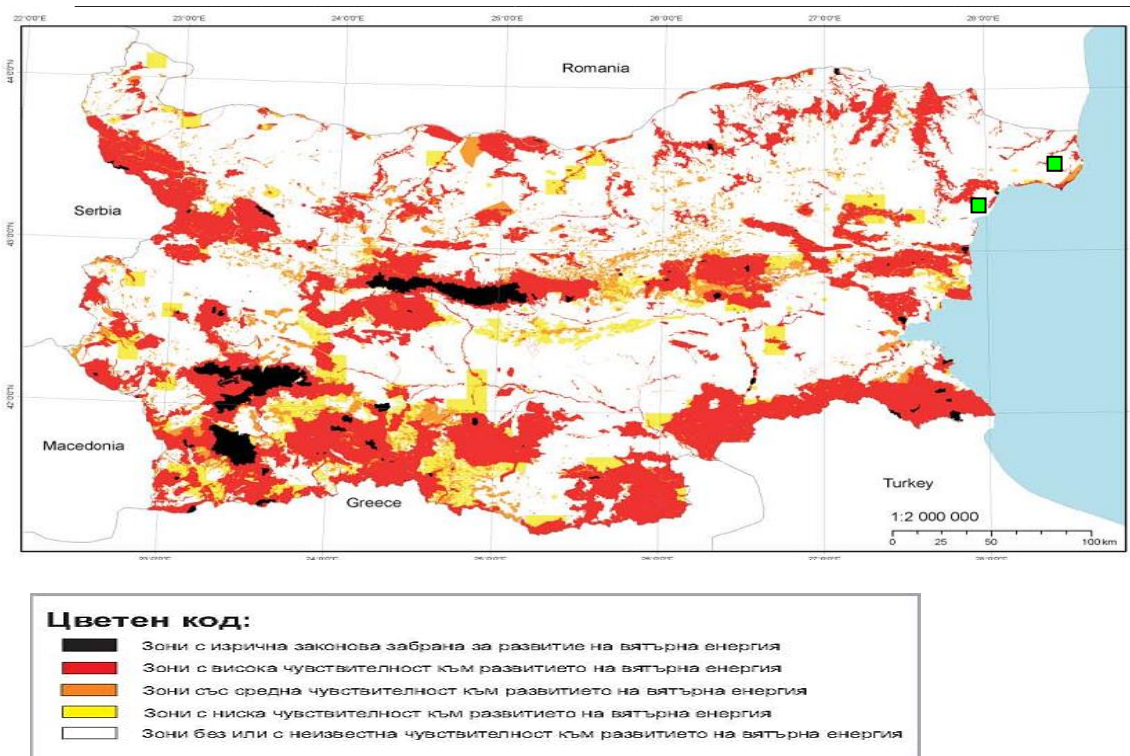
Проведени са консултации с експерти от БДЗП през 2006-2007г за възможно местоположение на ветроенергиен парк. Данните на експертите показват ниска чувствителност на територията в землищата на Пролез и Горичане поради: слаба миграция на птиците по данни от проведен мониторинг, терените не са част от бъдещата мрежа на Натура 2000 и поради липса на зимуващи гъски в тази територия.

В същото време община Шабла извършва райониране на територията на общината, като определя „зона за изграждане на ветрогенератори” с решение №IX.П.1.1/20.10.2005г. на Общински съвет гр. Шабла. С писмо с изх. №К-2108, К-2107/25.10.2009г. не кмета на Община Шабла се удостоверява, че територията на ИП попада в тази определена зона.

7.2. Алтернативи за местоположение спрямо чувствителни зони /при отчитане плътността на енергийния поток на вятъра/

На фиг. №7.3. е представено местоположението на двете алтернативи на ИП спрямо чувствителните зони в североизточна България. Алтернативата Климентово създава значително по-високи рискове по отношение на близостта с чувствителни зони – места за миграция, почивка, линеене на птици, както и хранителни и гнездови местообитания на приоритетни за опазване видове.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна



Фиг. №7.3 Чувствителни зони /източник ДЕО на НПДВЕИ/

7.3. Алтернативи за местоположение на ВЕП спрямо коридори на миграция

Алтернатива Шабла се характеризира с отдалеченост от основните коридори на миграция на хищни и водолюбиви птици с висок интензитет на прелета. На фигурата по-долу е показано местоположението на ВЕП спрямо интензитета на миграцията /източник „Оценка карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”/



Фиг. № 7.4

На фигура №7.4 е илюстрирано разположението на ВЕП в трета зона /от 7 възможни/ - ниска степен на интензитет на миграция на птиците спрямо изходен модел за оценка на чувствителността /източник „Оценка карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”/

Алтернатива Климентово е разположена в 5-та зона – със сравнително висок интензитет на миграционен прелет.

Миграцията на птиците в района на Батова /Климентово/ е 7-10 пъти по интензивна, в сравнение с тази от района на Шабла. Алтернатива Климентово би нанесла щети на биоразнообразието.

7.4. Алтернативи за конфигурация на ВЕП

Разгледаните до тук алтернативи за местоположението на ИП визират исторически, вече взети решения, които практически не е възможно да се преразгледат на настоящия етап. Решението на Възложителя през 2022 г. за изменение и намаление на ИП, обаче, отвори възможност да се разгледат алтернативни конфигурации от до 7 бр. площадки за ветрогенератори измежду първоначално процедурните 20 бр. площадки.

а/ Алтернативи за конфигурация на ВЕП спрямо защитените зони

- Изпълнението на инвестиционни предложения за изграждане на ветроенергийни паркове е свързано основно с риска от сблъсък с птици, както и щети върху гнездящата орнитофауна. В тази посока настоящото ИП – ВЕП в землищата на Пролез и Горичане е отдалечено от защитени зони съгласно изискванията на директива 92/43/ЕЕС за опазване на птиците – на повече от 4,5 км от „Шабленски езерен комплекс“ с код BG0000156 и на повече от 4,5 км от ЗЗ „Било“ с код BG0002115
- Конфигуриране на съоръжения - ветрогенератори в близост до защитените зони ще отнеме места за хранене на зимуващи птици и ще увеличи риска от сблъсък при дневни миграции.

Избрана е алтернатива задоволяваща всички изисквания при максимална отдалеченост на ВГ от защитени зони

б/ Алтернативи за конфигурация на ВЕП спрямо миграционни посоки

„Ръководство за развитие на вятърната енергия и Натура 2000” /ISBN 978-92-79-19304-0 doi:10.2779/31640/ препоръчва конфигуриране на ветропарковете по посока на миграцията на птиците, а не перпендикулярно на посоката, с цел минимизиране на бариерните въздействия. Същите препоръки са дадени и с Насоки за извършване на преценка на вероятната степен на въздействие на инвестиционни предложения за изграждане на вятърни генератори върху конкретните местообитания и/или видове, предмет на опазване в защитените зони издадени от МОСВ.

Основната посока на миграция на птиците в района на Шабла е север-юг североизток – югозапад. Ветропаркът е ориентиран север-североизток и юг-югозапад по основните миграционни посоки.

При избор на алтернатива – разполагане на ветрогенераторите перпендикулярно на посоката на прелет, би се създала значима бариера с настоящото ИП.

7.5. Алтернативи за местоположение на ветрогенераторите в района на ветропарка

Освен за местоположението на ветропарка Възложителят е провел оценяване на потенциалните площадки за разполагане на ветрогенераторите на база изследване на територията им от гледна точка на:

- отстояния до обекти, подлежащи на здравна защита, в т.ч. ниви с процедурни планове за жилищни нужди;
- наличие на утвърдени СОЗ;
- спазване на отстоянията и други изисквания на Наредба 14 за проектиране на енергийни обекти при въвеждане на модели от новото поколение на ветрогенератори с по-големи размери;
- наличие на защитени територии и защитени зони по НАТУРА-2000, както и дневна миграция на видове, предмет на опазване в съответните ЗЗ;
- отстояния от ветрогенераторите до елементите на ландшафта по чл. 30, ал. 3 на ЗБР;
- спазване на препоръчаната буферна зона между ветрогенератори и гори съгласно методиката на НейчърСкот;
- становища за заинтересовани лица.

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла”
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

При съчетаване на гореописаните критерии с размерите на ветрогенератори от новото поколение, най-вече диаметър на ротора до 163 м и височината на кулата до 125 м, известна част от досега процедирани площадки отпадат по обективни причини:

Таблица № 7.5-1: Площадки за ветрогенератори, които обективно отпадат при изменение на ИП

Площадка	Мотиви за отпадане
ВГ №2	Близост до обекти, предмет на здравна защита; близост до горски пояс
ВГ №3	Близост до обекти, предмет на здравна защита; близост до предпочитани места за хранене на вида червеногушата гъска с препоръка за не-изграждане; близост до горски пояс
ВГ №№5, 11, 12, 14, 15 и 20	Близост до горски пояс
ВГ №7	Близост до горски пояс; близост до съществуващи ветрогенератори
ВГ №9	Надвесване на обществен път
ВГ №10	Близост до ВЕЛ „Дропла“

За останалите площадки за ветрогенератори, потенциално отговарящи на критериите, алтернативите за местоположение в района на ветропарка се разглеждат в два съществени аспекта:

- Алтернативи между определени ветрогенератори в генералния план;
- Възможности за избор на допълнителни площадки.

Табл. № 7.5-2 резюмира алтернативите между определени ветрогенератори и предпочитаната алтернатива, и съответните доводи:

Табл. №7.5-2: Алтернативи за площадки на ветрогенератори

Площадка за алтернатива №1	Площадка за алтернатива №2	Предпочитана алтернатива	Мотиви
ВГ №4	ВГ №6	№2 – ВГ №6	ВГ №4 е в близост до предпочитани места за хранене на вида червеногушата гъска. Рискът за въздействието върху вида е по-голям за ВГ №4 и има препоръка за не-изграждане.
ВГ № 13 и ВГ 10, 11, 20, или 21	ВГ №№ 17 и 19	№2 – ВГ №№ 17 и 19	ВГ №13 попада между ВГ №№ 17 и 19, и предвид отстоянията, двете алтернативи не могат да се процедират едновременно. ВГ №13 отстоява достатъчно с ВГ №№10, 11, 20, и 21 да бъде процедиран заедно с един от тях, но 3 от тези 4 площадки са изброени в табл. 7.5-1 като неподходящи, и четвъртият, ВГ №21 е в непосредствена близост до горски пояс, докато ВГ №№ 17 и 19 са отдалечени от пояси, което предполага по-малък риск от въздействие.
ВГ №18	ВГ №19	№2 – ВГ №19	ВГ №19 е по-отдалечената площадка от горски пояс, което предполага по-малък риск от въздействие. ВГ №19 също така има по-голямо отстояние по направление изток-запад от ВГ №22 и ВГ №17, което е по-благоприятно предвид основното направление север-юг на миграция на птиците.

ВГ №21	ВГ №22	№2 – ВГ №22	ВГ №21 е в непосредствена близост до горски пояс, докато ВГ №2 е отдалечен от пояси, което предполага по-малък риск от въздействие.
--------	--------	-------------	---

Разглежда се и възможността за избор и придобиване на следните допълнителни площадки, които са извън процедураните до момента, като заместващи за сметка на процедурирани вече площадки:

- ПИ № 58596.1.125 в землището на с. Пролез, разположен около 1 250 м северозапад от ветрогенератор №1;
- ПИ № 58596.13.195 в землището на с. Пролез, разположен около 715 м югоизток от ветрогенератор №1;
- ПИ № 58596.10.47 в землището на с. Пролез, разположен около 840 м североизток от ветрогенератор №6;

Сравнението показва, че в трите случаи въздействието ще бъде по-значително при евентуална замяна на процедурирани площадки с нови такива поради това, че се удължава линейната инфраструктура. Освен това, втората разгледана алтернативна площадка няма достатъчно отстояние от ветрогенератор №1 по посоката на преобладаващия вятър с оглед изискванията на Наредба №14. Третата разгледана алтернативна площадка би била в конфликт с обявено ИП на друг възложител, и същата площадка попада в нива, където е имало наблюдения преди години на хранещи се червеногуши гъски, със съответния потенциал за отрицателно въздействие върху вида. Предвид тези съображения, предпочитаната алтернатива е да не се заменят процедурирани площадки с нови.

7.6. Алтернативи за броя на ветрогенераторите

В хода на предпроектните проучвания Възложителят разглежда няколко алтернативи за броя на ветрогенераторите в парка:

- Първа алтернатива – първоначално процедуриран брой ветрогенератори 20 броя
При изпълнение на препоръка ДОСВ - **да не се изграждат съоръжения с №№ 3 и 4 попадащи в близост до предпочитани места за хранене на вида червеногушата гъска**, ВЕП се редуцира до 18 ветрогенератора.

- Втора алтернатива – измененото ИП с намален брой ветрогенератори 7 броя
Редуцирането на броя на ветрогенераторите е по съвет на експертите, изготвящи доклада и е в полза на намаляване на „бариерния“ ефект. Поради по-големите дължини с около 75% на роторите на ветрогенераторите, предвидени за втората алтернатива, отстоянията между площадките са пропорционално по-големи, минимум 500 м в посока изток-запад между площадките, които не са разположени в една линия по направление север-юг. По-големите отстояния до значителна степен премахват бариерния ефект на ИП.

Таблицы № 7.5-1 и 7.5-2 дават количествено сравнение на първата алтернатива с втория, от което личи, че втората алтернатива предлага значително намаление на засегнатите площи спрямо първата. Това намаление, взето заедно с по-големите отстояния и намалението на кумулативното въздействие с намалението на броя на ветрогенераторите с повече от 60%, представлява значително намаление на степента на въздействие на втората алтернатива спрямо първата.

Отчитайки значително по ефективната технология, предвидена във втората алтернатива, прогнозното производство на възобновяема енергия е с 90% повече от производството от първата алтернатива. Поради всички тези фактори, втората алтернатива е безспорно предпочитана пред първата.

- Трета алтернатива – не-изграждане на ветрогенератори в площадките на ВГ №№1 и 8 – 5 броя
В зависимост от избрания модел ветрогенератор, както е описано по-долу, има конфигурации на ветропарка които не използват площадките на ВГ №№ 1 и 8 заради ограничението на диаметъра на ротора за тези площадки до 150 м съгласно проектите на ПУП-ПЗ. В такъв случай, вятърният парк ще се състои от 5 бр. ветрогенератори.

Тази алтернатива, дори с най-мощния от разгледаните модели ветрогенератори, няма да се запълни договорената мощност за присъединяване. От тази гледна точка, третата алтернатива е за предпочитане ако

неизползваната мощност се запълва от свързаното ИП за ветропарк, иначе общото въздействие на настоящото ИП заедно със свързаното ИП за подстанцията излиза по-малко ефективно – предвид константната площ на подстанцията, засегната площ на ветрогенератор на настоящото ИП, считано заедно с ИП за подстанцията, излиза повече в третата алтернатива сравнена с втората. Тази сравнителна не-ефективност и съпровождащото намаление в производство на възобновяема енергия трябва да се претегли срещу намалението в кумулативното въздействие и на общата засегната площ, сравнено с втората алтернатива.

Трябва да се отчита и взаимодействието между настоящото ИП и свързаното ИП за ветропарк. При фиксирана мощност за присъединяване, намален брой ветрогенератори в настоящото ИП вероятно ще се компенсира в свързаното ИП, в което са одобрени 8 бр. ветрогенератора. За всички площадки на свързаното ИП за ветропарк са предвидени ветрогенератори с по-големи ротори измежду разгледаните модели. В третата алтернатива, всички ветрогенератори в двата парка ще бъдат с по-големи ротори, като във втората алтернатива, 2 бр. площадки ще бъдат с ветрогенератори с ротори, ограничени до 150 м., които имат по-принцип по-малко въздействие заради по-малкия обхват на роторите. От значение обаче е и избрания модел ветрогенератор и скоростта на въртене на ротора му. Алтернативите за техническите параметри се разглеждат по-долу. Без тяхното разглеждане, няма ясен извод дали втората или третата алтернатива за броя на ветрогенератори е за предпочитане.

7.7. Алтернативи за техническите параметри на ветрогенераторите

Възложителят разглежда шест алтернативни конфигурации на ветропарка, в които са използвани седем различни модели от три производителя:

Табл. №7.7-1: Разгледани модели ветрогенератори

№	Производител	Модел ВГ	Единична мощност MW	RD м.	НН м.	Макс обороти/мин.
1	Вестас	V150-6.0MW	6,0	150	125	12,6
2	Вестас	V162-6.2MW	6,2	162	125	12,1
3	Вестас	V162-7.2MW	7,2	162	119	12,1
4	Нордекс	N149/5.X VPC	5,9	149,1	125	10,8
5	Нордекс	N163/6.X	7,0	163	118	10
6	СименсГамеса	SG 5.0-145	5,0	145	125 (нестандартна)	не публикувано
7	СименсГамеса	SG 6.6-155	6,6	155	122,5	11,2

Възложителят е обсъдил и модели ВГ от производителите Дженерал електрик и Голдуинд, но изразява предпочитание за европейските производители, и Дженерал електрик се е оттеглил от повечето европейски пазари.

Табл. №7.7-2: Алтернативи за конфигурации на вятърния парк

Алтернатива №	Модел ВГ	ИП	Брой ВГ	Забележка
1	N149/5.X VPC	ВЕП Пролез (настоящо) ВЕП Горичане (свързано) комбинирано	7 7 14	
2	N163/6.X	ВЕП Пролез ВЕП Горичане комбинирано	5 7 12	без ВГ №№1 и 8
3	SG 6.6-155 SG 5.0-145	ВЕП Пролез ВЕП Горичане ВЕП Пролез комбинирано	5 6 2 13	без ВГ №№1 и 8 ВГ №№1 и 8
4	V150-6.0MW	ВЕП Пролез ВЕП Горичане	7 7	

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съпътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"

Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

		комбинирано	14	
5	V162-7.2MW	ВЕП Пролез ВЕП Горичане комбинирано	5 7 12	без ВГ №№1 и 8
6	V162-6.2MW V150-6.0MW	ВЕП Пролез ВЕП Горичане ВЕП Пролез комбинирано	5 7 2 14	без ВГ №№1 и 8 ВГ №№1 и 8

Заради комплексния баланс между засегнати площи, обхват на ротора, скоростта на ротора, и ефективно използване на договорените мощности за присъединяване, няма ясни предимства измежду повечето алтернативи за техническите параметри на ветрогенератори. Ясно е, обаче, че алтернатива №6 ще оказва повече въздействие от алтернатива №5, следователно алтернатива №6 не е за предпочитане.

Въздействието върху ЗЗ чрез риск от сблъсък на птици е анализирано за ветрогенератори с възможно най-големи технически параметри за всяка площадка. Резултатите показват никакво или слабо въздействие с малко изключения, за които са предложени съответните смекчаващи мерки, за видовете, предмет на опазване в трите зони. Изводът е, че всяка от алтернативите №№1-5 за избор на технически параметри на ветрогенераторите е приемлива.

7.8. Алтернативи за инфраструктурните схеми за реализацията и експлоатацията на ветрогенераторите

Транспортните подходи към отделните ветрогенератори са в два варианта – преки и къси преминаващи /унищожавачи/ през земеделски земи и такива използващи полски и общински пътища. Избиран е вариант с използване на изцяло съществуващите общински полски пътища с цел минимизиране на въздействията върху плодородни земеделски земи, както и върху гнездящи и хранещи се птици.

Полагането на новите кабелни връзки ще бъде реализирано подземно в обхвата и до съществуващите полски пътища, като местата на кабелите ще бъдат рекултивирани. В случай, че се изберат прави участъци с по къси връзки с надземни кабели ще се компрометира ползването на други земеделски територии, ще се наруши частна собственост и ще се създаде риск за хранещи се в района и почиващи по време на миграция птици.

7.9. Алтернативи по отношение разположението на ветрогенераторите в границите на имотите.

При ветрогенератори №№ 1, 6, и 8 се разглеждат алтернативи за разположението на ветрогенераторите в границите на имотите, т.н. „микро-позициониране“, чрез преместване на центровете на кулите:

- ВГ №1: ПУП-ПЗ, одобрен през 2012 г. за ПИ стар №58596.14.55/нов 14.57, предвижда позициониране на центъра на кулата с отстояние от 57 м до горския пояс в съседство. Както е описано по-долу, по-малките разгледани алтернативи за модел на ветрогенератор имат диаметър на ротора 149-150 м, или радиус до 75 м. При всички положения част от ротора с такъв радиус ще надвесва пояса, което трябва да се разглежда внимателно по отношение на опазване на пояса съгласно изискванията на ЗБР, както и потенциалното въздействие върху местообитание на прилепи. Разглеждат се две алтернативи: без промяна на центъра на кулата, и максимално изместване на центъра към вътрешността на нивата (по-далеч от пояса) в рамките на имота на Възложителя. Предпочитаната алтернатива е максимално изместване на центъра на кулата на 59,40м от пояса, защото надвесването се намалява по този начин от 1703 кв.м. на 1096 кв.м, и алтернативата без изместване на центъра не спазва препоръчителния буфер от 50 м между краището на ротора и върха на пояса съгласно насоките на НейчърСкот.

- ВГ №6: ПУП-ПЗ, одобрен през 2012г. за ПИ стар №58596.11.142/нов 11.157, предвижда позициониране на центъра на кулата с отстояние от 72 м до горския пояс в съседство, съответно надвесване в размер на 508 кв. м при процедиране на ветрогенератор с диаметър на ротора до 163 м без изместване на центъра на кулата. Разглежда се алтернатива с изместване на центъра на кулата 10,72 м на юг, което позволява достатъчно отстояние да няма надвесване на пояса. При двете алтернативи са спазени насоките на НейчърСкот, но алтернативата с изместване на центъра на кулата позволява избягване изцяло на надвесването, съответно по-устойчиво опазване на пояса. Предпочитаната алтернатива е изместването на центъра на кулата.

- ВГ №8: ПУП-ПЗ, одобрен през 2012 г. за ПИ стар №16095.18199/нов 18.222, предвижда позициониране на центъра на кулата с отстояние от 50 м до съседния имот УПИ №18.70, собственост на ЕРП „Север“. Последва 2036 кв. м надвесване на съседния имот при избор на една от по-малките алтернативи за модел на ветрогенератор с диаметър на ротора 149-150 м и без изместване на центъра на кулата. Такова

надвесване е възможно със сервитут, уреден по чл. 64 на ЗЕ, но по линия на консултации със заинтересовани лица, ЕРП „Север“ даде отрицателно становище за надвесването. Разглежда се алтернатива с изместване на центъра на кулата максимално на изток в рамките на имота на Възложителя, което е достатъчно за избягване на надвесването на съседния имот. Алтернативата с изместване на центъра на кулата е предпочитаната, защото политиката на Възложителя е да се консултира проактивно със заинтересовани лица и да отразява становищата им доколкото е възможно.

7.10. Алтернативи спрямо елементи на ландшафта, които служат за биокоридори.

Единствените елементи на ландшафта в непосредствена близост до площадките предвидени за ветрогенератори са създадените през 50-те години на 20-ти век полезащитни пояси. Тези горски формации служат и като биокоридори за повечето животни и птици, като се установяват и някои типично горски видове, чинки, синигери, горски бърберици, кралчета и др., които намират тук подходящи местообитания.

Както е описано по-горе в раздел 7.9, най-близкото отстояние на ветроенергийни съоръжения до полезащитни пояси е 59,37 м. – 1 съоръжение.

Диаметърът на ротора на турбините е до 150 м. за едното съоръжение и до 163 м. за другото, т.е. при отстояние на съоръженията до полезащитни пояси по-голямо от 50 м., няма опасност движещите части да преминават в близост над поясите. Това отстояние е достатъчно за да може пойните птици да ползват тези елементи на ландшафта, като подходящи местообитания през определени периоди от годишния им жизнен цикъл, без да има значително въздействие върху тях. При изместване на съоръженията към полезащитните пояси би се увеличило негативното въздействие върху прилепите и дневните грабливи птици. В алтернативите за разположение на ветрогенераторите, описани в раздел 7.9 по-горе са разгледани и предпочитани алтернативите за изместване на центровете на кулите по-далеч от горските пояси.

Друга алтернатива, присъща за биокоридорите е височината на кулата. Стандартните височини на кулите на разгледаните модели ветрогенератори са описани в т.7.7 по-горе и варират между 118 м. и 125 м. Възможна алтернатива на стандартната височина е определяне на височина на кулата по поръчка. Тази алтернатива позволява избор на максималната височина на кулата от 125 м. за площадките на ВГ №№ 1 и 6. Допълнителната височина, където е приложимо, увеличава буфера между движещия се ротор и пояса, съответно намалява въздействието. Алтернативната с височина на кулата 125 м. е за предпочитане за ВГ №1, защото прави разликата между буфер по-голям и по-малък от 50 м., препоръчваната отстояние съгласно насоките на НейчърСкот. За ВГ № 6 тази алтернатива има по-малко значение заради по-големия диаметър на ротора на тази площадка.

Сроковете на строителство трябва да са съобразени с екологичните изисквания на птиците, т.е. да са извън размножителния период. Предвид разгледаните алтернативи считаме, че сегашното местоположение на ветропарка е подходящо и ще доведе до минимални въздействия върху биоразнообразието в района.

7.11. Нулева алтернатива

Според т. 8 на допълнителните разпоредби на Наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони “нулевата алтернатива” е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите, когато инвестиционните намерения, които се предлагат не могат да бъдат осъществени. При „нулевата алтернатива” ще се запази сегашното екологично състояние на видовете и местообитанията.

Нулевата алтернатива често изглежда по-екологична, предвид това, че не се променят параметрите на средата. На практика обаче икономическото и социално развитие на общини / области / региони и в национален мащаб има комплексно въздействие върху околната среда свързано с: потреблението на енергия и последствията за природата; пречистване на води; събиране и обезвреждане на отпадъци; опазване чистотата на въздуха и водите и т.н. Слабо развитите икономически общества/ държави носят със себе си поредици от екологични проблеми и мащабни замърсявания на различни компоненти на околната среда.

При нулева алтернатива биха запазили статуквото си на обработваеми земи 19,72 дка, които представляват нищожна част – под 0,1% от земеделските земи на община Шабла.

Оценката на положителните страни на нулевата алтернатива става на базата на възможните щети за природата, които може да нанесе ветроенергийния парк. При оценяване на нулевата алтернатива е необходимо да се имат предвид следните заключения направени в ДОСВ и ДОВОС:

- Изборът на технологии за производство на енергия от вятъра предвижда монтиране на съоръжения с високи екологични показатели: ниски нива на шума /ограничен периметър за прогонване на видовете/; бавно въртене на перките / снижаване на вихровата зона и от там снижаване риска от сблъсък/, светлинна сигнализация за нощни мигранти;
- Районът, в който е разположен ветропарка не е „място с тесен фронт на миграция на птиците”. В района на с. Горичане и с. Пролез, по време на миграция, не е установен интензивен прелет на птици. Миграцията на реещи се водолубиви птици (щъркели, пеликани, жерави) в района на изследването също не е интензивна.
- В района на ветропарка не са установени места за хранене с високо или много високо значение за гъските, както и предпочитани полета за хранене на гъските.
- Инвестиционното предложение няма да има отношение върху запазване на целостта на Националната екологична мрежа Натура 2000. Местоположението на парка е извън територията на защитени зони. Няма да бъдат засегнати местообитания и популации на видове, предмет на опазване в защитените зони, затова не се очаква пряко въздействие върху целите на опазване на защитените зони.

Положителни ефекти от неизпълнение на нулевата алтернатива

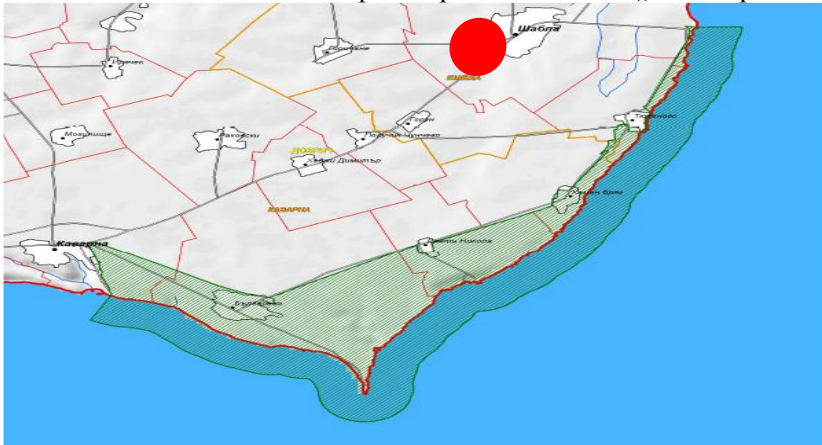
- Предотвратяване вредата, която би нанесло върху компонентите на околната среда и човешкото здраве (макар и не на тази територия) производството на същото количество електроенергия по конвенционален способ. По отношение на намаляването на вредните емисии на въглероден диоксид в атмосферата може да се каже, че инсталираната мощност ще произведе над 170 млн. kWh електроенергия и ще предотврати изхвърлянето на 270 000t CO₂, предвид енергийния микс на България. Считано заедно със свързаното ИП, общото производство се очаква да бъде 270 млн. kWh електроенергия, което ще предотврати изхвърлянето на 430 000t CO₂.
- Съдейства за изпълнението на т.н. "зелена сделка", съгласно целите на ЕС, която предвижда постигане на климатична неутралност до 2050 г. и намаляване емисиите на въглероден двуокис с 55% до 2030 г.
- Съдейства за изпълнението на национални цели съгласно актуализирания Интегриран план в областта на енергетиката и климат /ИНПЕК/ до 2030 г., който включва задължителните цели за общия дял на ВИ до 2030 г.: 34,48% дял на енергията от ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия, в т.ч. 55,51% дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на електрическа енергия.
- В количествено отношение, целевото производство на ел. енергия от наземни вятърни централи е 4 078 ГВтч за 2030 г., което представлява увеличение с 2 600 ГВтч спрямо 2024 г. Настоящото ИП ще допринесе с близо 7 % от целевото увеличение. Заедно със свързаното ИП, приносът към постигане на целевото увеличение ще надхвърли 10 %. Свързаното ИП за построяване на нова ел. подстанция също така има принос към изпълнението на целите, което зависи от усилването на преносната инфраструктура.
- Очаква се социален ефект от осигуряването на допълнителни доходи и работни места в района на община Шабла, както и подобрене на обществената пътна и комуникационна инфраструктура в с. Горичане и с. Пролез чрез поетите ангажименти на Възложителя за възстановяване на основния път към селата и продължението на оптичната мрежа от подстанцията до селата. Влагането на значителни инвестиции има и други мултиплициращи ефекти в различните сектори на икономиката.

Икономически и макроикономически загуби при изпълнение на нулева алтернатива

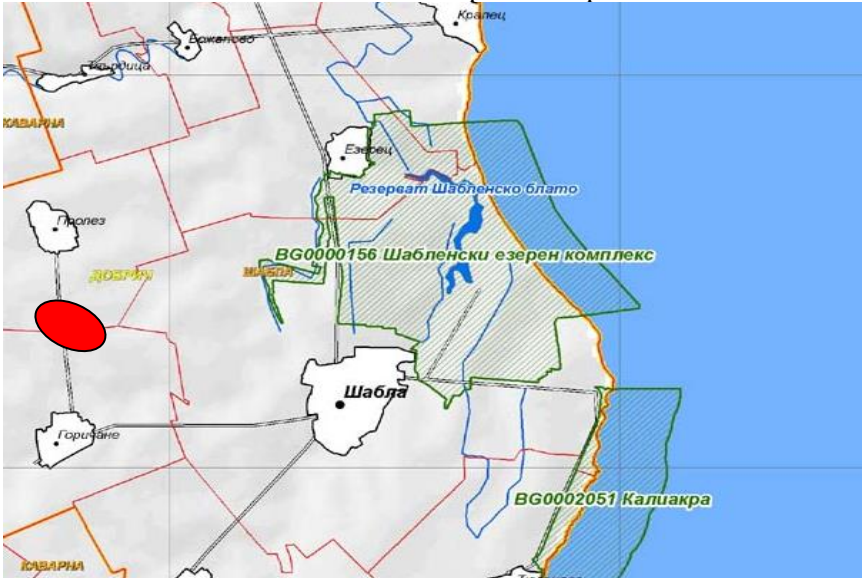
- Загуба на значителни средно - икономически ползи за общината и държавата /Намаляване на преките чуждестранни капиталови инвестиции, непостъпили приходи в общината от плащане на имуществени данъци във връзка с инфраструктурата на проекта и постъпления от ползване на общинска собственост/;
- Пропуснати ползи за държавния и общински бюджет;
- Влошаващ се жизнен стандарт на населението и на социалните услуги;
- Продължаваща миграция към големите центрове, поставяща пред сериозни рискове устойчивото развитие и икономическата перспектива на малките общини.

8. Картен материал с местоположението на обектите на инвестиционното предложение спрямо защитените зони и техните елементи

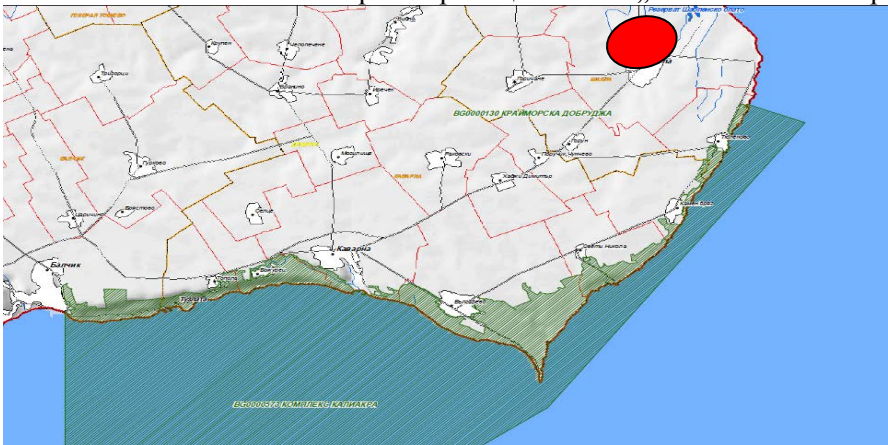
Местоположение на ВЕП спрямо границите на ЗЗ „Калиакра“:



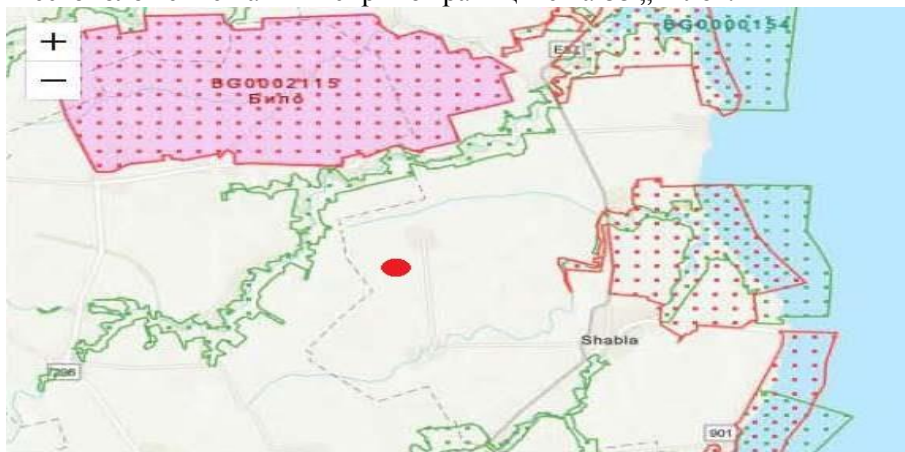
Местоположение на ВЕП спрямо границите на ЗЗ „Шабленски езерен комплекс“:



Местоположение на ВЕП спрямо границите на ЗЗ „Комплекс Калиакра“:



Местоположение на ВЕП спрямо границите на ЗЗ „Било”:



9. Заключение за вида и степента на отрицателното въздействие съобразно критериите по чл.22 на наредбата

9.2.1. Типове местообитания предмет на опазване

Територията на ветрогенераторния парк се намира в обработваеми земи извън ЗЗ **BG0000573 „Комплекс Калиакра”** по Директива 92/43 ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. При осъществяване на ИП не се очакват преки и значими косвени въздействия върху местообитанията и популациите на видовете в зоната. При спазване на предвидените мерки за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на инвестиционното предложение не се очаква негативно влияние върху защитената зона.

9.2.2. Растителни видове – предмет на опазване в ЗЗ

В рамките на ИП, което е разположено изцяло извън територията на ЗЗ **BG0000573 „Комплекс Калиакра”** по Директива 92/43 ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, не са установени индивиди или популации на видове, предмет на опазване в зоната. Територията на ИП попада в земеделски земи с агрофитоценози. Няма да бъдат засегнати местообитания и популации на растителни видове или индивиди от тях, предмет на опазване в ЗЗ **BG0000573 „Комплекс Калиакра”** по Директивата за местообитанията.

9.2.3 Животински видове – предмет на опазване в ЗЗ

Заключенията за степента на отрицателно въздействие върху защитената зона са съобразени с изискванията и критериите на чл. 22 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Въз основа на тези критерии, заключението за вида и степента на отрицателното въздействие върху предмета и целите за опазване на защитената зона могат да се аргументират със следните изводи:

Отрицателното въздействие върху видове животни, предмет на опазване в защитена зона **BG 0000573 „Комплекс Калиакра”** за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна ще бъде **непряко и незначително** – промяна предназначението на територия извън защитените зони и превръщането и в техногенна. Не се очаква значимо въздействие върху структурата и функциите на защитената зона.

Отрицателното въздействие върху защитени зони **BG 0002051 “Калиакра”, BG 0000156 „Шабленски езерен комплекс”** и **BG 0002115 „Било”** по Директива 2009/147 ЕО за опазване на дивите птици ще бъде **пряко и непряко в различна степен върху 33 вида птици (подчертаните видове в т.5.1.1) обитаващи селскостопанските площи и ползащитните пояси или ползващи ги за трофична база през част от годишните цикли.**

Със средно по степен въздействие са **8 вида птици**, за които е необходимо задължително да се приложат мерките в т. 6.1 за смекчаване на отрицателното въздействие.

Инвестиционното предложение е **съвместимо** с предмета и целите на опазване на BG 0002051 „Калиакра”, BG 0000156 “Шабленски езерен комплекс”, BG 0002115 „Било” и BG 0000573 „Комплекс Калиакра“ при прилагане на смекчаващите мерки.

Предвид направеният анализ за състоянието на видовете и местообитанията, предмет на опазване в намиращите се в близост защитени зони вследствие реализацията на инвестиционното предложение, заключението е следното: **няма да бъде значително увреден** предмета на опазване на 33 BG 0002051 “Калиакра” , BG 0000156 “Шабленски езерен комплекс”, BG 0002115 „Било” и BG 0000573 „Комплекс Калиакра“ при строителството и експлоатацията на ветроенергийния парк в землищата на с. Горичане и с. Пролез, общ. Шабла.

Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта или от реализирането и експлоатацията на инвестиционното предложение и че не е налице друго алтернативно решение.

Няма

10. Информация за използваните методи на изследване, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация.

От инвеститора бяха предоставени изисканите технически параметри на обекта, предпроектните проучвания и друга необходима за подготвянето на настоящия доклад документация.

Площадката за реализация на инвестиционното намерение бе посещавана редовно от 2004г. до март 2024 г. Направени бяха наблюдения върху ландшафта, растителните и животински видове.

За оценка състоянието на орнитофауната са използвани основни методи и подходи за преки теренни изследвания на птиците. Това са маршрутния или трансектен метод (Line transects) и методът на точковото броене (Point counts) (Bibby et al., 1992). Всеки от тях има определени предимства и зависи от поставените цели и характера на местността.

Теренните изследвания в района и отделни наблюдения са провеждани през гнездовият и зимен период и миграционните сезони от 2004 до 2023-2024 г., както следва:

- Мигриращи птици: есенните миграционни сезони на 2004, 2009, 2019, 2022 и 2023г, пролетните миграционни сезони на 2005, 2010, 2011, 2020, 2022, 2023г,
- Гнездящи птици: гнездовия период на 2010, 2019-2020, 2022, 2023г.
- Зимувачи птици: зимния период 2010-2011 г., 2013-2014 г., 2014–2015 г. и 2015-2016г., 2019-2020г., 2021-2022г., 2023-2024г.

При мониторинговото изследване на птиците е ползвана методика за оценка на числеността и параметрите на птиците по време на миграция (Tsovel, 1991, Bibby et all, 1992), доразработена и допълнена спрямо характерните и типични за района условия, одобрена и съгласувана с водещи български орнитолози.

При изготвяне на методологията за проучване на прилепи са взети предвид следните фактори:

- площ на територията;
- вид на територията;
- установени на терен обекти от значение за прилепите – летателни коридори, убежища, места за струпване и други;
- установени значими обекти в периметъра до 15 км;
- експертен капацитет в България за теренно проучване на прилепите;
- избор на подходящо оборудване и възможност за оперативна доставка в България;
- експертен капацитет в България и чужбина за анализ на данните;
- възможности и ограничения на автоматични програми за анализ на данните.

На базата на тези критерии, е възприета методиката която включва - проучване на терен (за издирване на прилепите в убежища, опис на самите убежища и потенциални такива, установяване на места за струпване, летателни коридори и пр.), улов с паяжинни мрежи и проучване с ултразвукови детектори (за установяване на

видов състав на прилепите и летателна активност). Основният метод на работа, предвид характера на обекта е провеждането на акустичен мониторинг. Като базисни за разработване на методологията са възприети изискванията на EUROBATS, посочени в изданието *Guidelines for consideration of bats in wind farm projects Revision 2014*, и публикацията - NatureScot (*Bats and onshore wind turbines - survey, assessment and mitigation*, 2021). Докато за събиране на данни за прилепния състав в цялата територия е препоръчително да се съберат данни от местата за струпване (водоеми, суорминг обекти, стари гори, летателни коридори), то за адекватна оценка върху евентуална бъдеща смъртност на прилепите, е важно да бъдат събрани данни от самите точки на турбините, които на базата на техните технически параметри (височина, скорост на въртене и прочие) биха позволили да се направи и адекватна екологична оценка за въздействие върху околната среда, вкл. количествена оценка на риска от сблъсъци с ветрогенератори. Тази оценка в настоящото проучване се базира на методиката, описана в NatureScot (*Bats and onshore wind turbines - survey, assessment and mitigation*). Турбини, в случая, са планирани сред обширни обработваеми площи, в които може да се очаква по-ниска прилепна активност (по отношение на хранителните местообитания и летателните коридори). Ето защо подобни данни дават реална представа за евентуални бъдещи въздействия върху прилепите, за разлика от записи, направени само на местата, предполагащи струпване на прилепи – крайнини на гори, водни площи и прочие (проучванията в този тип места са важни са цялостна оценка на района, по отношение на прилепите, както и за определяне на видовия им състав). За целите на проучването са избрани стационарни ултразвукови детектори за прилепи, които да бъдат поставени на точки, разположение, в максимална близост на местата, предвидени за поставяне на самите вятърни турбини. За целта са подбрани достъпни места, разположение на отстояние до 500 метра от избраните турбини, в еднотипни местообитания, аналогични на тези, в които е планирано да бъде изградена тя. Предвид факта, че местообитанията са еднотипни, проучването е направено с поставянето на 1 детектор на 2 – 3 генератора, съгласно схемата, представена на таблицата по-долу. Детекторите не са поставени в конкретните точки на планираните ветрогенератори, тъй като те се намират сред обработваеми земеделски блокове, където монтирането им крие опасност да бъдат съборени при обработването на земята. Предвид мобилността на прилепите, като видове, отстояние от 500 метра, в еднотипни местообитания, това не поражда статистически значими разлики в броя и вида на записаните прилепи. За цялостна оценка на видовия състав на прилепите в обекта е извършено допълващо проучване, с огледи на терен, улов с мрежи и използването на детектори. В този случай точковите записи, както и обхвата на трансектите, се преценявани от експерта, с оглед на това да бъдат събрани максимално количество данни и да бъде придобита пълна представа за изследваната територия. Например за установяване на видове като *Myotis cappacinii* и *Myotis daubentonii* са провеждани записи в близост до водни обекти. В допълнение на проведеното акустично проучване, е направено и подробно обследване на територията за наличие на убежища на пещеролюбиви прилепи, убежища в хралупи на дървета и са извършвани улови с паяжинни мрежи на подходящи за целта места. Проведено е проучване на така наречения „далечен периметър“ до 10 - 15 км от територията на инвестиционното предложение, с оглед на това да се установят евентуални значими за прилепите обекти.

Методология за проучване на прилепи позволява:

- установяване на видовия състав на прилепите, които обитават територията през цялата година;
- установяване на видовия състав и прилепната активност през цялата година – летен период, миграционен период и период на зимуване;
- количествена анализ и експертна оценка на риска от сблъсъци с ветрогенератори, вкл. градиент на риск в зависимост от отстояние на отделните ветрогенератори от най-близкия горски пояс;
- използване на надеждна техника, приложима спрямо теренните условия на обекта;
- обезпечаване на методологията с нужния експертен ресурс – достатъчен брой хора и достатъчно квалифицирани хора, които да гарантират качеството на събраните данни, както и да работят при спазване на условията по безопасен труд.

Теренното проучване на местообитания, растителност и флора, проведено през 2024г., цели да извърши пълно картиране на естествените, полуестествените и антропогенни природни местообитания и растителност съгласно възприетите европейски практики и методики (ЕЕА) EUNIS Habitat Classification, Директивата за хабитатите, EUR28 (EU28 Habitats Directive) и Приложение №1 на ЗБР, FloraVeg.EU, Euro+Med PlantBase (Euro+Med, 2006–2020, Vegetation map (potential vegetation) of Europe, CORINE Land Cover, European forest types Categories and types и др.). В рамките на картирането е създадена пълна ГИС база данни със помощта на софтуера Global Mapper24 в координатна система ETRS89 (European Terrestrial Reference Frame.89) референтна към (Меркантион, северно полукълбо, WGS 84 зона UTM 35 във файлов формат ESRI SHP.

11. Списък на информационните източници

1. Георгиев Д. и др. Стандартен формуляр за набиране на данни за специални защитени зони (СЗЗ) за проекто - територии от значение за общността (ПТЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ), “Шабленски езерен комплекс ” (BG 0000156), Натура 2000. МОСВ.
2. Георгиев Д. и др. Стандартен формуляр за набиране на данни за специални защитени зони (СЗЗ) за проекто - територии от значение за общността (ПТЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ), “Калиакра ” (BG 0002051), Натура 2000. МОСВ.
3. Директивата на СЪВЕТА 92/43/ЕИО от 21.05.1992 за запазването на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
4. Закон за биологичното разнообразие ДВ. бр.77/2002 г., посл.изм. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г.
5. Закон за защитените територии – Обн.ДВ бр.133 от 11.11.1998 г. посл. доп. ДВ. Бр.1 от 3 Януари 2019г.
6. ИБЕИ-БАН. Стандартен формуляр за набиране на данни за специални защитени зони (СЗЗ) за проекто - територии от значение за общността (ПТЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ), “Било” (BG 0002115), Натура 2000. МОСВ.
7. Николов Б. и др. Стандартен формуляр за набиране на данни за специални защитени зони (СЗЗ) за проекто - територии от значение за общността (ПТЗО) и за специални консервационни зони (СКЗ), “Комплекс Калиакра” (BG 0000573), Натура 2000. МОСВ.
8. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, 2005, WWF, Дунавско-Карпатска програма, Федерация “Зелени Балкани”, 128с.
9. Червена книга на Р България. 1985. т.1-2. София. БАН.
10. Бондев, И. 1991. Растителността на България. Карта в М 1:600 000 с обяснителен текст.
11. Бондев, Ив. 1997. Геоботаническо картиране. В: Йорданова, М.Д. Дончев. География на България, Акад. Изд., 283-304
12. Велчев, В. 1997. Типове растителност. В: Йорданова, М.Д. Дончев. География на България, Акад. Изд.,
13. Кожухаров, Ст. (ред.), 1992. Определител на висшите растения в България
14. „Еконект” Доклад за зимуващи водолюбива птици в България през зимата на 2011 – 2012 г.
15. „Еконект”, 2013 г. Карта на зоните с риск за птиците от изграждане на ветрогенератори – Доклад.
16. Матеева И., П. Янков, 2013 „Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания”.
17. „ПЕБ”, 2013г. „Оценка на карта и ГИС модел със зоните на риск за птиците при изграждането на ветрогенератори”.
18. Birds in Europe: Population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: Birdlife International (Birdlife Conservation Series No. 12). 2004. 373pp.;
19. Benda, P., T. Ivanova, I. Horacek, J. Cerveny, J. Gaisler, A. Gueorguieva, B. Petrov and V. Vohralik. 2003. Bats (Mammalia: Chiroptera) of the Eastern Mediterranean. Part 3. Review of bat distribution in Bulgaria. – Acta Soc. Zool. Bohem., 67: 245-337.
20. Beshkov, V. 1998. The bats in Bulgaria. – In: Meine C. (ed.) Bulgaria’s Biological Diversity: Conservation status and needs assessment, Biodiversity support program, Washington D.C., 1-2: 453-466.
21. Dereliev S., Hulea D., Ivanov B., Sutherland W. J., Summers R. W. 2000. The numbers and Distribution of Red-Breasted Goose (*Branta ruficollis*) at winter roosts in Romania and Bulgaria. Acta Ornithologica 35: 63-66.
22. Ivanov B., N. Karaivanov, St. Nonev 1998. Breeding Birds Communities in the Steppe Habitats of Dobrudja, Bulgaria. Acta zool. Bulgarica, 50 (2-3), 67-77.
23. O’donnell, C., J. Sedgeley. 2001. Guidelines for surveying and monitoring long-tailed bat populations using line transects. – DOC Science Internal Series, 12, New Zealand Dep. Cons.: 20 p.
24. Michev T., L. Profirov, K. Nyagolov, M. Dimitrov 2011. Autumn migration of soaring birds at Bourgas Bay, Bulgaria 1979-2003. – *British Birds*, 1: 16-37.
25. Michev Tanyo M, Lyubomir A. Profirov, Nikolay P. Karaivanov, Boyan T. Michev. 2012. Migration of Soaring Birds over Bulgaria. Acta zool. bulg., 64 (1), 2012: 33-41
26. Наръчник за добро планиране на развитието в районите на зимуване на червеногушата гъска - БДЗП-София, Книга 29 от Природозащитна поредица.

12. Документите по чл. 9, ал. 2 и 3 – представяме в Приложение 2:

- Копия от дипломи за завършено висше образование и специалност;
- Служебни бележки за трудов стаж;

Доклад за Оценка на съвместимост за „Изграждане на 7 вятърни генератора, една елподстанция и съгътстваща инфраструктура в землищата на селата Горичане и Пролез, община Шабла"
Възложител: „НИМЕКС-2004“ ЕООД – Варна

- Декларации за обстоятелствата по чл. 9, ал.1, т. 4-7 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007г., изм. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2010г., изм. ДВ. бр.3 от 11 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.94 от 30 Ноември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.106 от 15 Декември 2021г.

.....
/Стоян Николов – орнитолог, експерт по биологично разнообразие, защитени територии и НЕМ/

.....
/Стоян Йорданов, експерт по прлепите, биологично разнообразие, защитени територии и НЕМ/